

SISÄLLYSLUETTELO

Tekninen lautakunta pöytäkirja 20.08.2019

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta	4
3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat	5
4 § Kuntalain 92 §:n ottomenettelyä varten saapuneet päätökset	6
5 § Lausunto Leppäkorven maantien 11583 parantaminen rakentamalla kevyen liikenteen väylä, tiesuunnitelma, Vantaa, Kerava/HP	10
- N.N Nähtävillä oloaikana tehty muistutus	12
- HSL:n lausunto tiesuunnitelmaan Leppäkorven maantien 11583 parantaminen rakentamalla kevyen liikenteen väylä, Vantaa, Kerava	13
- Yleiskartta suunnitelma-alueesta	16
6 § Lausunto HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2020-2022/ HP	17
- Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2020-2022	22
- Liite: Alustava toiminta - ja taloussuunnitelma 2020-2022/ Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2020-2022	23
- Liite: Ote pöytäkirjasta/Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2020-2022	63
7 § Lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2020 - 2022/HP	68
- Liite: Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma 2020-2022/pyyntö Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2020 - 2022	69
- Lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2020 - 2022 (II)	141
8 § Laukkarinne 8 asuntojen vuokraaminen VAV:lta sosiaali- ja terveystoimen käyttöön	147
- Vuokrasopimus	149
9 § Hakopolku 4 asuntojen vuokraaminen VAV:lta sosiaali- ja terveystoimen käyttöön	153
- Vuokrasopimus Hakopolku 4	155
10 § Apajakuja 7 asuntojen vuokraaminen VAV:lta sosiaali- ja terveystoimen käyttöön	159
- Vuokrasopimus	161
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus Tekniselle lautakunnalle	165
Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen	166
Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	167
Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus	168
Muutoksenhakuohje 5. Valitus katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelmaa koskevassa asiassa	173
Muutoksenhakuohje 6 Valitus postilaatikon paikkaa koskevassa asiassa	174

Teknisen lautakunnan kokous

Aika 20.8.2019 klo 17.00 – 18.00
Paikka Kielotie 28, kokoushuone 447, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Lehmuskallio Paula, puheenjohtaja	x	Merjola-Repo Nina	
Kostilainen Anniina, varapuheenjohtaja	17.10-18.00	Happonen Matti	
Auvinen Timo	x	Aidanjuuri-Vestala Tanja	
Eskelinen Jarno	x	Antila Paavo	
Järveläinen Anu Pia	17.05-18.00	Uimonen Teemu	
Kasonen Mika	x	Ahopelto Sauli	
Koskelin Kia		Mäkinen Virpi	x
Bruun Susanna	17.10-18.00	Päivinen Tiina	
Lopperi Kari	x	Tuppurainen Marko	
Pajunen Emmi	x	Balac Anne - Sophie	
Palmu Hannu	x	Kauppinen Kaisa	
Rautio Mika	x	Miettinen Markku	
Siniketo-Pietilä Katja		Ropponen Anna	x
Kaupunginhallituksen edustaja		Kaupunginhallituksen varaedustaja	
Abdi Faysal	x	Kuusela Minna	
Nuorisovaltuuston edustaja		Nuorisovaltuuston varaedustaja	
Salan Ahmed		Kemppainen Rasmus	x
Muut osallistujat			Läsnä
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja			x
Markus Holm, kaupungininsinööri vs.			x
Wallenius Pekka, tilakeskusjohtaja			x
Hohti Jonna, talous- ja hallintojohtaja			poissa
Hamari Milla, viestintäpäällikkö			x
Salomaa Helena, sihteeri pöytäkirjanpitäjä			x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Paula Lehmuskallio

Pöytäkirjanpitäjä Helena Salomaa

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 22.8.2019, Kielotie 13, 01030 Vantaa

Timo Auvinen

Jarno Eskelinen

Pykälät (§:t), tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 23.8.2019 Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi.

1 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tekninen lautakunta 20.8.2019 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Tekninen lautakunta 20.8.2019 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Auvinen Timo ja Eskelinen Jarno
- b) tarkastaa pöytäkirja viimeistään torstaihin 22.8.2019 klo 12.00 mennessä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

3 §

Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat

Tekninen lautakunta 20.8.2019 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Merkitään seuraavat asiantuntijoiden esittelyt ja kokouksessa ajankohtaisista asioista saatavat selvitykset tiedoksi:

Kokouksessa kuultiin selostus kohdasta

7 Lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2020 – 2022, suunnittelupäällikkö Markus Holm selosti.

Päätös:

Merkittiin selostus tiedoksi.

4 § Kuntalain 92 §:n ottomenettelyä varten saapuneet päätökset

Tekniselle lautakunnalle 1.8.2019 jälkeen julkaistut ottomenettelyä varten saapuneet päätökset.

Talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti

- § 11 Vapautus vuokranmaksusta terapia-allasremontin vuoksi / Hakunilan uimahallin kahvio
- § 12 Vapautus vuokranmaksusta Pehtoorin talo

Toimitilapäällikkö Pasi Salo

- § 60 Pactosan T-500 WC-yksikön vuokraaminen osoitteeseen Koivukylänväylä 54
- § 61 Koivukylänväylä 54 HSL kuljettajien wc-tilan vuokraaminen
- § 62 Talvikkitie 119 B asunnon vuokraaminen Go Strong Oy:lle
- § 63 Asunnon vuokraaminen Y-Säätiöltä

Rakennuspäällikkö Jaakko Koivunurmi

- § 29 Joukontie, tila 415-4-334; katutekniikan työstä aiheutuneen vahingon korvaaminen

Päätökset ajalta 12.6. – 31.7., joita ei oikaisuvaatimusajan kuluessa ole otettu lautakunnan käsiteltäväksi:

Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä

- § 47 Tikkurilan jokirannan Vernissanrannan ja Värитеhtaanrannan puisto- ja rakentamissuunnitelmien laatiminen
- § 49 Ylläpitoasiantuntijan työsopimussuhteisen tehtävän vakanssin perustaminen /tilakeskus
- § 50 Toimitila-asiantuntijan työsopimussuhteisen tehtävän vakanssin perustaminen ja kelpoisuusehtojen vahvistaminen /tilakeskus
- § 51 Koivukylän keskustan taidehanke 2. vaihe / Varpusen sanoja -teoksen LED ja Av -laitteisto sekä niiden huolto
- § 53 Håkansbölen kartanoalueen talousrakennusten korjaustöiden tarveselvityksen hyväksyminen

Talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti

- § 9 Vuokranhyvitys / 4570
- § 10 Päätöksen kumoaminen ja uusi päätös / Vapautus vuokranmaksusta Hakunilan uimahallin kahvio

Tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius

- § 20 Hämevaaran päiväkodin julkisivujen ja ikkunoiden kunnostus/uusiminen. urakoitsijan valinta
- § 27 Uomarinteen päiväkotitoi ja optiona Lauhatien päiväkotitoi, LVIA-suunnittelun hankinta
- § 28 Kanniston koulurakennuksen kosteusvauriokorjaukset, urakoitsijan valinta
- § 29 Koivukylän koulun vammaisopetuksen tilamuutokset, suunnitelmien hyväksyminen ja urakoitsijan valinta
- § 30 Ruusuvuoren koulun sisäilmastotekniset korjaukset suunnitelmien hyväksyminen ja urakoitsijan valinta
- § 31 Jokiniemen päiväkodin perusparannustyön kustannuslaskelman hyväksyminen sekä korjausrakennusurakoitsijan nimeäminen ja suunnittelun käynnistäminen
- § 32 Martinlaakson ja Korson urheilukentän huoltorakennusten rakentamisen hankinta

- § 33 Kytöpuiston koulun sisäilmatekniset korjaukset, suunnitelmien hyväksyminen ja urakoitsijan valinta
- § 34 Lehtikuusen koulun sisäilmatekniset korjaukset 2019, suunnitelmien hyväksyminen ja urakoitsijan valinta
- § 35 Veromäen koulun sisäilmatekniset korjaukset 2019, suunnitelmien hyväksyminen ja urakoitsijan valinta
- § 36 Kuusikon koulun sisäilmatekniset korjaukset 2019, suunnitelmien hyväksyminen ja urakoitsijan valinta
- § 37 Maarukan päiväkodin pihan perusparannus, suunnitelmien hyväksyminen ja urakoitsijan valinta
- § 38 Askiston koulun osittaisen peruskorjauksen urakoitsijan valinta
- § 39 Vantaan kirjastotalo; lastenosaston kunnostuksen urakoitsijan valinta
- § 40 Ilolan koulun sisäilmastokorjaukset vaihe 3, suunnitelmien hyväksyminen ja urakoitsijan valinta

Kaupungininsinööri Henry Westlin

- § 49 Vuontiskero; 91 Länsimäki, katusuunnitelman hyväksyminen
- § 50 Pallastunturintie jk+pp-tie välillä Länsimäentie - Kurupuisto; 91 Länsimäki, katusuunnitelman hyväksyminen
- § 51 Hankinta/Advisor-palvelu Rapal Oy:ltä
- § 52 Hankinta/ Kuntatekniikan keskuksen kunnossapidon kehittäminen
- § 55 Päättös / Kolmilankaverkkoaitojen vuosisopimusrakentaminen 2019-2020
- § 56 Hankinta/Lincolninaukio/Ombra -taideteoksen Keimolan moottoristadionin kartan ja punavalkoraidoituksen valmistus
- § 57 Perhotie ja Sinisiiventie, urakkatarjouksen hyväksyminen
- § 59 Kehä III parantaminen Askiston kohdalla, koepumppauksen suorittaminen
- § 60 Kehä III Askisto, Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n 110 kV Leppävaara-Martinlaakso voimajohtomuutoksen yleissuunnittelu
- § 61 Kehä III Askisto, Fingrid Oyj:n 400 kV Espoo-Tammisto voimajohtomuutoksen yleissuunnittelu
- § 62 Kehä III parantaminen Askiston kohdalla, paalulaatta - ja paaluhattupaikannus
- § 63 Kehä III parantaminen Askiston kohdalla, rakennussuunnitelman laatiminen, lisätyötilaus 1
- § 64 Kehä III Askisto rakennussuunnitelman laatiminen, tieturvallisuusauditointi

Toimitilapäällikkö Pasi Salo

- § 42 Tilojen vuokraaminen kirjaston käyttöön
- § 43 Laitetilan vuokraus Telia Oyj:lle / Itä-Hakkilan koulu
- § 44 Tallimäentie 23 vuokraaminen Etelä-Vantaan Ratsastuskoulu Oy:lle
- § 45 Väistötilan vuokraaminen varhaiskasvatuksen käyttöön Länsimäessä
- § 46 KTI Kiinteistötieto Oy:n antaman tarjouksen hyväksyminen Kuntien kiinteistöjen tunnusluvut -tietopalvelusta
- § 47 Muuntamon sijoitussopimus ja johtoalueen käyttöoikeussopimus Bjurs/ Caruna Oy
- § 48 Laurintie 35 vuokraaminen Camelot Manageeraus Oy:lle
- § 49 Toimitilojen vuokraaminen Evankeliumi Suomelle ry:lle Hiekkaharjuntie 13 A 37
- § 50 Lupa puistomuuntamon sijoittamisesta osoitteeseen Ajolenkki 8
- § 51 Tilojen vuokraaminen Vantaan Työterveys Oy:lle Tikkurilan terveysasemalta
- § 52 Tilojen vuokraaminen Vantaan Työterveys Oy:lle Kielotie 12-14

- § 53 Päätöksen kumoaminen ja uusi päätös / Laurintie 35 vuokraaminen Camelot Manageeraus Oy:lle
- § 54 Tilojen vuokraaminen Vantaan Työterveys Oy:lle Myyrmäen terveysasemalta
- § 55 Määräaikaisen toimipisteen vuokrasopimuksen jatkaminen Korson alueen nuorisopalveluille Vantaan seurakuntayhtymältä/Merikotkantie 2
- § 56 KTI Kiinteistötieto Oy:n antaman tarjouksen hyväksyminen toimitilojen vuokravertailu -palvelusta sekä markkinatietopalvelusta
- § 57 Toimitilan vuokrasopimuksen jatkaminen Kielotie 13/VTK Kiinteistöt Oy
- § 58 Toimipisteen vuokraaminen VAV Asunnot Oy:ltä Mikkolan asukastilan käyttöön / Marsinkuja 1, 01480 Vantaa

Rakennuttajapäällikkö Juha Vuorenmaa

- § 35 Länsimäen päiväkodin ja optiona Patotien päiväkodin tietomallikoordinaattorin hankinta
- § 36 Västersundomin koulun korjauksen väistötilojen pohjarakennusurakoitsijan valinta
- § 48 Lisä- ja muutostyöt puukoulu, Leppäkorven koulun laajennus ja muutostyöt, rakennesuunnittelijan hankinta
- § 49 Lisä- ja muutostyöt 1-4, Leppäkorven koulun laajennus ja muutostyöt, rakennesuunnittelijan hankinta

Hankepäällikkö Eija Kivineva

- § 1 Vantaan Ammattiopisto Varia, Vehkalan toimipiste, tarveselvitys, konsultin hankinta

Rakennuspäällikkö Jaakko Koivunurmi

- § 28 Kadunpitopäätös / Ullantie väli Pirjonpolku-Leenanpolku

Puuttuvat pykälät ovat päätöksiä, joita ei tarvitse ilmoittaa ottomenettelyyn.

Tekninen lautakunta 20.8.2019 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- olla ottamatta käsittelyyn tekniselle lautakunnalle toimitettuja ottamiskelpoisia päätöksiä ja
- merkitä tiedoksi ottoon toimitetut päätökset, joita ei ole otettu lautakunnan käsiteltäväksi oikaisuvaatimusaikana.

Käsittely: Apulaiskaupunginjohtaja **täydensi** esitystä seuraavilla viranhaltijapäätöksillä

Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä

- § 59 Rakennuttaja-arkkitehdin työsopimussuhteisen tehtävän (vaknro 500280) kelpoisuusehtojen muuttaminen

Kaupungininsinööri Henry Westlin

- § 67 Hankinta-oikaisua koskeva päätös/Perhotie ja Sinisiiventie

Toimitilapäällikkö Pasi Salo

- § 64 Leppäkorven koulun väistötilojen vuokraaminen määräajaksi; toimittajan valinta

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus ja valituskielto

5 §

Lausunto Leppäkorven maantien 11583 parantaminen rakentamalla kevyen liikenteen väylä, tiesuunnitelma, Vantaa, Kerava/HP

VD/1975/00.04.00/2018

HW/SKo

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Ely-keskus) on pyytänyt kirjeellään UUDELY/1375/2018 Vantaan kaupungin lausuntoa tiesuunnitelmasta lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä 27 § mukaisesti.

Suunnitelman nähtävillä olosta on kuulutettu 8.5.2019 ja se on ollut lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä 27 § mukaisesti yleisesti nähtävillä 8.5. – 7.6.2019.

Suunnittelualue sijaitsee Vantaan kaupungissa Korson alueella Leppäkorven, Jokivarren ja Nikinmäen kaupunginosissa ja noin 300 metrin osuus sijaitsee Keravan kaupungin alueella. Tiesuunnitelmassa parannetaan maantietä 11583 (Leppäkorventie) rakentamalla tien pohjoisreunaan kevyen liikenteen väylä välille Harmaahylkeentie – Nybackantie. Vt 4 (Lahdentie) ylittävää nykyistä siltaa levennetään kevyen liikenteen väylän rakentamista varten. Uutta kevyen liikenteen väylää rakennetaan yhteensä noin 900 metriä. Suunnitelma sisältää lisäksi uuden bussipysäkkisyvennyksen Harmaahylkeentien liittymässä.

Suunnitelma on laadittu suunnittelusopimukseen perustuen Vantaan kaupungin toimeksiannosta yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Hankkeen arvioidut kokonaiskustannukset ovat 1,228 M € (Maku indeksi 115,7), joista lunastus- ja korvauskustannusten osuus on arvioitu 32 200 euroksi.

Rakennuskustannuksiin sisältyvät yhteiskustannukset. Vantaan kaupungin osuudeksi rakennuskustannuksista on arvioitu 0,7 M €.

Uudenmaan ELY-keskus pyytää kaupunkia ilmoittamaan lausunnossaan onko kaupunki tietoinen, että Leppäkorven maantie lakkaa hankkeen valmistuttua ja samalla yksityistien hoito ja ylläpito valtion toimesta lakkaa.

Tiesuunnitelmasta on tehty nähtävilläolokaudena yksi muistutus. Lisäksi nähtävilläolokauden päätyttyä on Ely-keskuksen kirjaamoon saapunut HSL:n lausunto. Muistutus ja HSL:n lausunto ovat lausuntoasiakirjojen liitteenä.

Muistutuksessa edellytetään, että Leppäkorventien pohjoispuolella olevalle peltoalueelle johtava tonttiliittymä tulee olla riittävän leveä mahdollistaakseen rekan kääntymisen tontille ja tontilta tielle ja että pellon salaojitus korjataan, mikäli se rikkoutuu tien rakentamisen yhteydessä. Samoin edellytetään, ettei tien sivuojan vedet saa ohjautua pellolle.

HSL kannattaa lausunnossaan esitettyä tiesuunnitelmaa, koska se parantaa alueen liikenneturvallisuutta ja kevyen liikenteen yhteyksiä ja esittää, että uusi bussipysäkki tulee mitoittaa telilinja-auton mitoille ja varautua katoksen lisäämiseen pysäkillä. HSL esittää, että samalla parannettaisiin myös Haapalantien liittymässä olevaa pysäkkiä ja sen kulkuyhteyttä. Lausunnossa todetaan myös, että rakentamisaikaisten haittojen joukkoliikenteen käyttäjille tulisi olla mahdollisimman vähäisiä.

Suunnittelualue sivuaa länsireunassaan asemakaava-aluetta ja vanhaa rakennuskaava-aluetta, mutta sijoittuu Vantaan alueella pääosin asemakaavoittamattomalle alueelle, jolla on voimassa

oikeusvaikutteinen yleiskaava. Kaupunki liittää lausuntoasiakirjoihin pyydetty oikeaksi todistetut otteet hyväksytyistä ja vahvistetuista kaavoista.

Tekninen lautakunta 20.8.2019 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että Uudenmaan ELY-keskukselle annetaan Lausunto Leppäkorven maantien 11583 parantaminen rakentamalla kevyen liikenteen väylä, tiesuunnitelma, Vantaa, Kerava/HP" -nimisestä tiesuunnitelmasta seuraava lausunto:

Vantaan kaupunki puoltaa tiesuunnitelman perusratkaisua, joka parantaa mt 11583 liikenneturvallisuutta ja sujuvuutta sekä täydentää kevyen liikenteen verkkoa.

Kaupunki osallistuu maantien tekemisestä aiheutuviin kustannuksiin suunnitelma-asiakirjoissa esitetyn kustannusjaon mukaisesti. Moottoritien ylittävän sillan osalta kaupunki vastaa levennys- ja muutuskustannuksista ja Ely-keskus sillan perusparantamiskustannuksista. Kaupunki on varautunut rakentamaan kevyen liikenteen väylän vuosina 2020-21.

Kaupunki suostuu siihen, että Leppäkorven maantie 11583 kokonaisuudessaan lakkaa maantienä, kun tie on rakentamistyön valmistuttua luovutettu yleiseen liikenteeseen. Samalla kaupunki ottaa vastatakseen maantien kunnossapidon ja hoidon. Moottoritien ylittävän sillan osalta omistuksen siirtymisestä sovitaan erikseen.

Muistutuksen osalta kaupunki toteaa seuraavaa:

Tien rakennussuunnitteluvaiheessa varmistetaan tonttiliittymän riittävä leveys ja tien kuivatusvesien ohjautuminen asiaan kuuluvalla tavalla. Mikäli rakentamisaikana joudutaan pellon salaojitukseen kajoamaan, korjauskustannuksista vastaa kaupunki.

HSL:n lausunnossa esitetyt tavoitteet huomioidaan mahdollisuuksien mukaan jatkosuunnittelussa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Yleiskartta suunnitelma-alueesta
- Nähtävillä oloaikana tehty muistutus
- HSL:n lausunto
- Tiesuunnitelmakansio kokouksen sihteerillä

Täytäntöönpano: esitys kaupunginhallitukselle

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

liikenteen alueinsinööri Susanna Koponen, puh. 050 302 8911, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupunki

Muistutus Leppäkorven maantien 11583 parantamiseen rakentamalla kevyen liikenteen väylä, tiesuunnitelma, Vantaa

Muistutus koskee Harmaahylkeentien ja Lahden väylän välistä, Leppäkorventien pohjoispuolista maa-aluetta 14:5.

Liittymän leveys tulee olla vähintään 8 metriä, että rekan on mahdollista kääntyä Leppäkorventieltä ja -tielle.

Kevyen liikenteen väylä on suunniteltu rakennettavaksi pelloille, joilla on salaojitus ja jotka ovat viljelyksessä. Jos salaojitus rakentamisen yhteydessä rikkoontuu, vaadin salaojitusten korjaamista.

Harmaahylkeentien kohdalla metsässä on kosteikko, jonka kuivattamista suunnitellaan pinta- ja syväkuivatuksella ohjaten vedet lähiojiin. On huolehdittava, ettei kosteikko siirry pellolle rummun notkelmaan.

Korsossa 3.6.2019

18.06.2019

231/10.02.03.00/2019

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
kirjaamo
PL 36
00520 Helsinki

Viite
Lausuntopyyntö 16.4.2019

**HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE -KUNTAYHTYMÄN LAUSUNTO TIESUUNNITELMAAN,
LEPPÄKORVEN MAANTIEEN 11583 (LEPPÄKORVENTIE) PARANTAMINEN RAKENTAMALLA
KEVYENLIIKENTEENVÄYLÄ, VANTAA, KERAVA, UUDELY/1375/2018**

Suunnittelukohde, maantien 11583
(Leppäkorventie) viereen rakentuva kevyen liikenteen väylä rajoittuu lännestä
Vantaan kaupungin Leppäkorven asemakaava-alueeseen ja idästä
maantiehen 140 (Lahdentie). Kevyen liikenteen väylä sijoittuu pääosin
Vantaan kaupungin asemakaavoittamattomalle alueelle sekä Keravan
kaupungin yleiskaava-alueelle.

Uutta kevyen liikenteen väylää rakennetaan noin 900 metriä välille
Harmaanhylkeentie–Nybackantie ja se valaistaan. Rakennettava uusi kevyen
liikenteen väylä liittyy nykyiseen väylään Harmaahylkeentien ja Nybackantien
kohdilla. Välillä Nybackantie – maantie 140 on jo olemassa rakennettu kevyen
liikenteen väylä.

Suunnitteluosuudella sijaitsee Valtatie 4 (Vt 4) ylittävä Leppäkorven
risteyssilta. Nykyinen silta perusparannetaan sekä siltaan rakennetaan
levennys (noin 2,5 m) kevyen liikenteen yhteyttä varten.

Liikenne-ennusteen mukaan vuodelle 2040 keskivuorokausiliikenne (KVL) on
3 800 (nyt 2 275) ajon. / vrk, joista raskaiden ajoneuvojen määrä olisi 228 (nyt
119) ajon. / vrk, eli 6 %. Leppäkorventien nopeusrajoitus on nykyisin 60 km/h
lukuun ottamatta liittymäalueita.

Rakentamisen kokonaiskustannusarvio on noin 1,22 M€ (MAKU-ind. 10/2018
= 115,70 (2010 = 100)), sis. yhteiskustannukset). Johto- ja laitesiirotojen osuus
toteuttamiskustannuksista on noin 0,026 M€ ja niiden kustannusjaosta
sovitaan erikseen.

*Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä lausuu kannanottonaan
tiesuunnitelmasta seuraavaa:*

18.06.2019

231/10.02.03.00/2019

HSL kannattaa esitettyä tiesuunnitelmaa, koska se parantaa alueen liikenneturvallisuutta ja kevyenliikenteen yhteyksiä. Ennusteen mukaan suunnittelualueen KVL:t tulee kasvamaan yli 50 % vuoteen 2040 mennessä. Myös nopeusrajoitus laskee 50 km/h. Nämä toimet yhdessä tulevat kasvattamaan HSL:n näkemyksen mukaan suunnittelualueen läpi suuntautuvaa pyöräliikennettä, vaikka Leppäkorventie ei kuulukaan seudulliseen pääpyöräilyverkkoon.

Leppäkorventien joukkoliikenteeseen tulee vaikuttamaan Lahdenväylän linjastouudistus, jonka on tarkoitus astua voimaan syksyllä 2021. Uudistuksen jälkeen suunnittelualueella tulee kulkemaan linjat 736 ja 739. Linjapari tulee tarjoamaan välillä Kuninkaanmäki–Nikinmäki–Leppäkorpi–Korso liityntäyhteyden junalle ruuhka-aikoina 15 minuutin ja muina aikoina 30 minuutin välein.

Harmaahylkeentien risteyksen itäpuolelle tuleva uusi pysäkki tulee mitoittaa siten, että telilinja-auton on mahdollista sitä käyttää. Pysäkin mitoituksessa kannattaa varautua myös mahdolliseen katoksen lisäämiseen, jos pysäkin käyttäjämäärät antavat siihen myöhemmin aihetta. Kun uusi pysäkki saadaan käyttöön, luovutaan risteyksen itäpuolella olevasta ajoratapysäkistä. Muille suunnitelma-alueen pysäkeille ei oltu kirjattu muutoksia, mahdollisuuksien mukaan olisi kuitenkin hyvä pidentää myös pysäkkiä Haapalantie (V8511, ELYnro 303785) telilinja-autolle sopivaksi. Lisäksi olisi hyvä rakentaa suojatie pysäkillä Haapalantie (V8510, ELYnro 128862), jotta pysäkkiparin käyttö on mahdollisimman turvallista.

HSL pitää tärkeänä, että parannustoimenpiteiden rakentamisen aikaiset vaikutukset joukkoliikenteelle ja pysäkeille vieville kevyenliikenteen reiteille ovat mahdollisimman vähäiset. Jos rakentamisen aikana ilmenee vaikutuksia pysäkkien käyttöön tai tieosuutta joudutaan sulkemaan, tulee tästä sopia HSL:n kanssa.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä haluaa olla mukana alueen jatkosuunnittelussa.

18.06.2019

231/10.02.03.00/2019

Lisätietoja antaa liikennesuunnittelija Teija Visa, teija.visa@hsl.fi ja
joukkoliikennesuunnittelija Ville Juselius, ville.juselius@hsl.fi

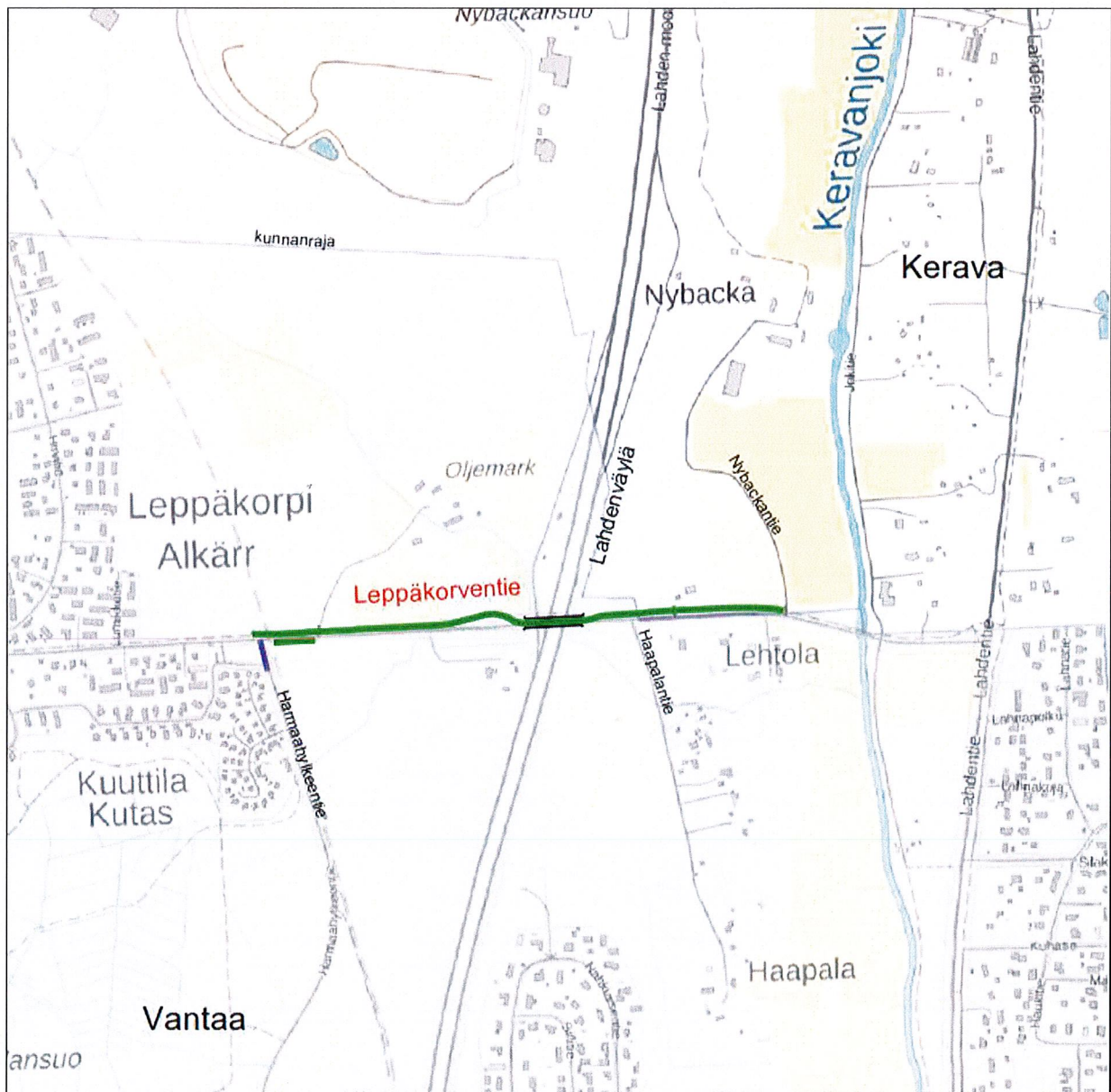
Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä (HSL)

Suvi Rihtniemi
toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä
18.06.2019. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

Leppäkorven maantien 11583 parantaminen rakentamalla kevyen liikenteen väylä, Vantaa, Kerava

Tiesuunnitelma 2019

VANTAAN KAUPUNKI
KUNTATEKNIIKAN KESKUS

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

6 §

Lausunto HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2020-2022/HP

VD/6337/00.04.03/2019

HP/HW

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (jatkossa HSY) hallitus on pyytänyt Vantaan kaupungilta 17.6.2019 päivätyllä lausuntopyynnöllä (VD/6337/00.04.03/2019) lausuntoa HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta (TTS) vuosille 2020-2022. Lausunnot on pyydetty antamaan 30.8.2019 mennessä.

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä kuntayhtymälle taloussuunnitelma, joka ajoittuu vähintään kolmelle seuraavalle vuodelle. HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2020-2022 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat kuntayhtymän hallituksen 16.3.2018 hyväksymään uuteen strategiaan 2025. TTS-kauden tavoitteiden ja hankkeiden pohjana ovat strategiset päämäärät: ympäristövastuu ja resurssitehokkuuden edelläkävijä, korkea toimintavarmuus, sujuvat palvelut ja vakaa talous sekä mahdollistajapäämäärät: hyvän työelämän kehittäjä, aktiivinen uuden teknologian hyödyntäjä, tiedolla vaikuttaja ja yhteistyön rakentaja.

Suoritteet:

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän ei arvioida kasvavan suunnittelukaudella. Vuonna 2020 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 94,2 milj.m3 ja laskutettavan vedenmyynnin 75 milj.m3. Viikinmäen ja Suomenojan jätevesipuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 139,9 milj.m3 vuonna 2020.

Vuonna 2020 HSY:n asiakaskiinteistöillä tehdään n. 8,8 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 365 000 tonnia, joista Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan yhteensä n. 273 000 tonnia jätteen energiakäyttöön.

Vuoden 2020 keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 806,1 henkilötyövuotta, joka on samalla tasolla vuoden 2019 kanssa. Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2019-2021.

Talous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2020 ovat 375 milj. euroa. Tuotot kasvavat 9,7 milj.euroa (2,7 %) vuoden 2019 ennusteeseen verrattuna. Vesitaksoihin tehdään 2 % reaalikorotus. Jäsenkunnilta perittävä yleisten alueiden hulevesikorvaus pienentää jäteveden käyttömaksun korotustarvetta. Rakentamisen volyymin arvioidaan pysyvän vielä vuonna 2020 korkealla tasolla, mikä näkyy liittymismaksutuotoissa.

Jätehuollon toimintatuottojen ja suoritteiden ennakoidaan vähenevän suunnitelmakaudella. Pääasialliset syyt tähän ovat jätelain muutokset, sekajäteastioiden tyhjennysmäärien väheneminen sekä jätteiden lajittelun tehostaminen. Jätehuollossa sekajäteastian tyhjennyshintaan on laskettu 2 % reaalikorotus.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet vuonna 2020 ovat 4,14 milj. euroa (vuonna 2019 4,10 milj. euroa). Kuntaosuuksilla katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla.

HSY:n toimintamenot vuonna 2020 ovat 183,2 milj.euroa, 5,4 milj.euroa (3,0 %) suuremmat kuin vuoden 2019 ennusteessa. Menoissa on otettu huomioon toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset kuten lomarahaleikkausten päättyminen vuonna 2020, kemikaali- ja energiahintojen korkea taso sekä eräät kertaluonteiset kustannuserät kuten pilaantuneiden maa-ainesten puhdistaminen Espoon Finnoossa (2,5 milj.euroa).

HSY:n investoinnit perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen 16.11.2018 hyväksymään investointiohjelmiin vuosille 2019-2028. Tärkeimmät muutokset investointiohjelman aiheutuvat Blominmäen hankkeen muutoksista sekä Raide-Jokerin aiheuttamista johtosiirroista. Vuoden 2020 investoinnit ovat yhteensä 223,3 milj. euroa, josta 203,3 milj. euroa on vesihuollon ja 18,0 milj. euroa jätehuollon investointeja. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita Vantaalla ovat Hakunilan vesitornin yhteyksien kahdentaminen ja Kivistön runkoviemärin investointi. Haja-asutusalueen vesihuoltoa rakennetaan Kiilan alueella.

Toimintakate vuonna 2020 on 193,8 milj. euroa. Vuosikate on vuonna 2020 123,6 milj. euroa. Tilikauden tulos vuonna 2020 on vuosikatteesta vähennettävien käyttöomaisuuspoistojen jälkeen 18,2 milj. euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarausten aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavien tuloverojen jälkeen tilikauden ylijäämä on 17,8 milj. euroa

Nettorahoitusmenot kasvavat tasaisesti koko suunnitelmakauden ajan vesihuollon suuren investointitarpeen aiheuttaman lisälainanoton seurauksena. Koko suunnitelmakaudella joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa lähes 378,6 milj. euroa. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 602,6 milj. euroa. HSY:n omavaraisuusaste heikkenee koko suunnitelmakauden ollen vuoden 2022 lopussa 27,7 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 29,2 %.

Tekninen lautakunta 20.8.2019 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon antamista Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän hallitukselle HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2020–2022:

Vantaa on sitoutunut kiertotalouden ja valtakunnallisen jätehuoltosuunnitelman tavoitteisiin. Tämä tarkoittaa sitä, että yhdyskuntajätteen kierrätysaste nostetaan 55 %:iin vuoteen 2023 mennessä. HSY:n asettama 46 %:n kierrätysaste kotitalousjätteelle vuoteen 2020 ja 60 %:n kierrätysaste yhdyskunta- ja kotitalousjätteelle vuoteen 2025 on oikeansuuntainen ja mahdollistaa Vantaan omin tavoitteiden saavuttamisen. Lisäksi myönteisenä pitkän tähtäimen tavoitteena on parantaa edelleen materiaalien kierrätystä kotitalousjätteestä esikäsittelyn ja lajittelun avulla. Jätehuollon investointistrategiassa on varaus lajittelun pilotointiin robotiikan avulla. HSY:n tavoitteena on muovi-, lasi-, metalli-, puu- sekä paperi- ja kartonkipakkausjätteiden kierrätystavoitteita nostetaan selvästi nykyisestä. Suunnitelmasta ei kuitenkaan ilmene mitkä ovat nykyiset kierrätystavoitteet ja kuinka paljon niitä on tarkoitus nostaa.

HSY:n tavoitteena on vaatia vaihtoehtoisen polttoaineiden käyttöä 10% jätehuollon kuljetusurakkakilpailuissa vuonna 2020. Vantaan kaupunki katsoo, että tavoitteen voisi asettaa selkeästi kunnianhimoisemmaksi.

HSY edistää uusien 1.1.2021 voiman astuvien erilliskeräysvelvoitteiden (lasi, metalli, biojäte, muovipakkaukset ja kartonki) valmistelevia toimenpiteitä mm. kilpailuttamalla astiahankinnat ja astioiden jakelu. Muovipakkausten vapaaehtoinen erilliskeräys kasvaa vuoden 2019 mukaisesti ja todennäköisesti lähes kaikki erilliskeräysvelvoitteiden piiriin tulevista asiakkaista ovat jo vuoden 2020 loppuun mennessä liittyneet keräykseen. Tämä vastaa hyvin Vantaan tavoitteita.

Vuonna 2019 aloitettu pientalojen monilokerokeräyspilotti jatkuu vuoden 2021 toukokuun loppuun. Vuoden 2020 aikana HSY aikoo tehdä päätöksen monilokerokeräyksen jatkamisesta. Vantaan kaupunki kannustaa etenemään asiassa nopeasti, koska pientalojen kierrätysmahdollisuuksien parantaminen monilokerokeräysastioita käyttämällä olisi erittäin suuri parannus ja vaikuttaisi todennäköisesti kierrätysasteeseen myönteisesti. Kierrätysasteen parantamista ja kiertotalouden edistämistä tukee suunniteltu yhteistyö Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksen kanssa. Poistotekstiilijätteen keräystä pilotoidaan Sortti- asemilla.

HSY:n tekemä työ jätehuollon ja kiertotalouden hyväksi on kaupunkien kannalta keskeistä. Seututiedon tuottaminen, myös kasvihuonekaasujen päästölaskennan tekeminen on keskeistä, mutta ilmastotyön seurannan ja kehittämisen tavoitteet tulisi tuoda esiin paremmin. Ilmastotyön seuranta ja sen kehittäminen ovat asioita, joita tehdään myös kaupungeissa. Olisi tärkeää tietää HSY:n tavoitteet tarkemmin, jotta voitaisiin arvioida niitä kaupungin kannalta sekä välttää mahdollista päällekkäistä työtä.

HSY:n suunnitelmassa todetaan, että keskeisten strategisten päämäärien lisäksi seutu- ja ympäristötiedossa on tärkeitä prosesseja, joille ei tässä aseteta mitattavia tavoitteita, mutta joita kehitetään aktiivisesti. Vantaan kaupunki pitää tärkeänä HSY:n ilmastoinfon toimintaa, joka tukee Vantaan resurssiviisauden tiekartassa määriteltyjä viestinnällisten ilmastotavoitteiden toteuttamista.

Ympäristöohjelma on tarkoitus liittää toiminta- ja taloussuunnitelman liitteeksi syksyllä 2020. Vantaan kaupunki pyytää saada lausua ympäristöohjelmasta ennen sen hyväksymistä.

HSY:llä on käynnissä älykkäiden järjestelmien ja paikkatiedon hyödyntämisen hankkeita. HSY:n ja jäsenkuntien yhteistyön kehittäminen ja investointi- sekä saneerauskohteiden tietojen ja investointiohjelmien järjestelmällinen välittäminen osapuolten kesken lisää synergiaetuja ja vähentää asukkaiden kokemia katujen ja vesihuoltolinjojen rakennusaikaisia haittoja. Vantaalla on parhaillaan käynnissä maankäytön toimintamalli- ja tietojärjestelmähanke MATTI, jonka 2020 tapahtuvan käyttöönoton myötä Vantaa toimii entistä enemmän kaupunki- ja tietomallipohjaisesti. Molempien osapuolten paikkatietojärjestelmien kehitystyössä on ensisijaisen tärkeitä varmistaa järjestelmien ja tietojen yhteensopivuus ja siirrettävyys jatkossakin mm. avointen rajapintojen kautta.

HSY:n vesihuollon investointistrategian painopisteitä ovat ympäristökuormituksen vähentäminen, vesihuoltojärjestelmän kehittäminen saneeraamalla, kehittyvän ja tiivistyvän yhdyskunnan vesihuollon järjestäminen sekä varautumisen ja jatkuvuuden hallinnan tason parantaminen. Kaikki painopisteet ovat Vantaan kannalta tärkeitä ja investointiohjelman katsotaan tukevan em. strategian toteutumista. Tulevina vuosinakin Vantaan asuntorakentamisessa painottuu asemakaava-alueiden täydennysrakentaminen, mikä osaltaan helpottaa vesihuollon uudisrakentamisen kustannuspaineita, koska tarvittava infra on pääosin jo olemassa.

HSY:n kuntaosuudet ovat pysyneet lähes aiempien vuosien tasolla ja Vantaa hyväksyy vuodelle 2020 esitetyn kuntaosuuden n. 0,904 miljoonaa euroa (n. 0,896 milj. euroa v.2019). Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ilmoittaa, että ensi vuotta koskevassa rakentamishjelmaluonnoksessa on varauduttu toteuttamaan HSY:lle vesihuollon rakennushankkeita yhteensä noin 8,0 miljoonalla eurolla. Rakentamishjelmassa ei ole otettu huomioon HSY:n toimittamien vesihuollon putkimateriaalien kustannuksia, joita kaupunki ei laskuta HSY:ltä. Investoinnin lisäksi HSY:n tulisi ottaa putkimateriaalien hankinta huomioon omassa talousarviossaan. Lisäksi Vantaa on talousarviossaan varautunut myymään suunnittelu- ja rakennuttamispalveluja HSY:lle noin 1,2 miljoonalla eurolla.

Kuntayhtymien omistajaohjauksen tavoitteet

PKS kaupunginjohtajien kokouksessaan 15.2.2019 hyväksymät kuntayhtymien omistajaohjauksen tavoitteet vuosille 2019 – 2021 ovat:

Yhteiset tavoitteet:

1. Tuottavuuden nousu vähintään 1,5 % / vuosi
2. Tuottavuusmäärittelyn ja -laskennan oltava läpinäkyvä
3. Strategisten tavoitteiden seuranta tehostettava ja vaadittavat korjaustoimet toteutettava riittävän ajoissa
4. Kokonaisinvestoinneista sekä merkittävien hankkeiden toteutumisesta raportoitava jäsenkunnille vuosittain (2 kertaa / vuosi)

Omistajaohjaustavoitteet HSY:n osalta 2020:

5. Vesihuollon osalta tavoitteena tulee olla tariffien reaalisten hinnankorotusten välttäminen
6. Peruspääomalle maksetaan korvausta vuosina 2019–2021
7. Tehostetaan toimenpiteitä vesijohtoverkoston hävikin pienentämiseksi
8. Jätelain uudistuksen vaikutusten arviointi (jätteiden lajittelun tehostaminen ja sen vaikutukset taksoitukseen)

Vantaa katsoo, että yleisellä tasolla HSL:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2020–2022 täyttää em. omistajaohjauksen tavoitteet. Tuottavuuden nostoon ja määrittelyn kirkastamiseen on syytä kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota. Suoritteiden perusteella myös vesijohtoverkoston hävikki näyttää edelleen olevan edelleen aika korkealla tasolla (20 %).

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2020–2022
- Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2020–2022/ Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2020–2022
- Ote pöytäkirjasta/Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2020–2022

Täytäntöönpano: esitys kaupunginhallitukselle

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Henry Westlin puh. 0400 417 436, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

543/02.020.200.2000/2016

17.6.2019

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo

Saapunut: 17.6.2019

Dn:o VD/6337/00.04.03/2019

Helsingin, Espoon, Vantaan
ja Kauniaisten kaupunginhallitukset

**LAUSUNTOPYYNTÖ HSY:N ALUSTAVASTA TOIMINTA- JA
TALO USSUUNNITELMAEHDOTUKSESTA VUOSILLE 2020-2022**

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän hallitus pyytää kunnioittavasti lausuntoanne HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2020-2022.

Lausunnot pyydetään antamaan 30.8.2019 mennessä. Pyydämme kuitenkin toimittamaan jäljennöksen kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksestä viipymättä kokouksen jälkeen.

Lisätietoja antaa talousjohtaja Pekka Hänninen, p. 09 1561 2209.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Hallitus

Pekka Hänninen
talousjohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Liitteet Ote HSY:n hallituksen pöytäkirjasta 14.6.2019, § 60
Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2020 - 2022

Tiedoksi HSY:n kirjaamo

Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2020 - 2022

HSY:n hallitus 14.6.2019

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Ilmalantori 1

00240 Helsinki

puhelin 09 156 11

faksi 09 1561 2011

www.hsy.fi

Lisätietoja

Pekka Hänninen, puhelin (09) 1561 2209

pekka.hanninen@hsy.fi

Copyright

Kartat, graafit, ja muut kuvat: HSY

Kansikuva: HSY

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Strategiset tavoitteet	3
3	Talous	7
3.1	Tuloslaskelma.....	7
3.2	Investoinnit.....	11
3.3	Rahoitus	12
4	Henkilöstö	14
4.1	Tavoitteet.....	14
4.2	Henkilöstömäärän kehittyminen.....	14
5	Toimialakohtaiset erittelyt	15
5.1	Vesihuolto.....	15
5.1.1	Toiminta.....	15
5.1.2	Investoinnit.....	19
5.1.3	Talous.....	21
5.2	Jätehuolto	24
5.2.1	Toiminta.....	24
5.2.2	Investoinnit.....	28
5.2.3	Talous.....	30
5.3	Seutu- ja ympäristötieto.....	33
5.3.1	Toiminta.....	33
5.3.2	Talous.....	34
5.4	Hallinto ja keskitetyt palvelut.....	35
5.4.1	Toiminta.....	35
5.4.2	Talous.....	36

Liite 1: Ympäristöohjelma

1 Johdanto

Yleistä

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Laadinnan lähtökohdat

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2020 - 2022 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 16.11.2018 hyväksymään strategiaan 2025. Tavoitteiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

- Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä
- Korkea toimintavarmuus
- Sujuvat palvelut
- Vakaa talous

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä talousmallin mukaiset vesihuollon ja jätehuollon alustavat taksamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2020 on käytetty 1,6 %, ellei tarkempaa arviota menoeristä ole ollut käytettävissä. Kilpailukyky sopimuksen mukainen 30% lomarahaleikkaus päättyy vuonna 2020, mikä osaltaan lisää henkilöstömenoja. Suunnitelmavuodet on esitetty vuoden 2020 hintatasossa.

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat yhtymäkokouksen 16.11.2018 hyväksymiin investointiohjelmiin vuosille 2019 – 2028. Taloussuunnitelmavuosien investointimenoja on jonkin verran tarkistettu investointiohjelmaan verrattuna vesihuollon osalta.

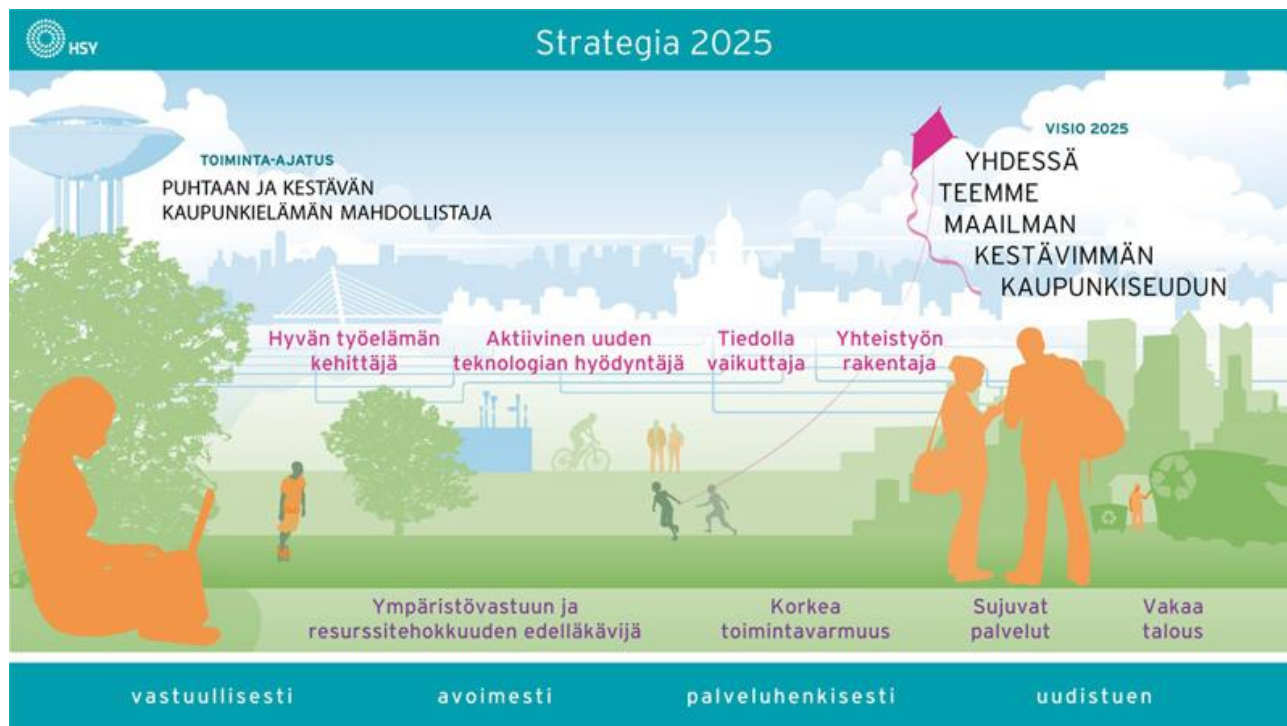
Tärkeimmät muutokset investointiohjelmaan verrattuna aiheutuvat Blominmäen hankkeen muutoksista sekä Raide-Jokerin aiheuttamista johtosiirtotarpeista. Vuonna 2020 investoinnit ovat yhteensä 223,3 miljoonaa euroa, josta 203,3 miljoonaa on vesihuollon ja 18 miljoonaa jätehuollon investointeja. Muut investoinnit ovat yhteensä 2,1 miljoonaa euroa.

Jäsenkuntien lausunnot

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä. **Lausunnot HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2020 - 2022 pyydetään 30.8.2019 mennessä.**

2 Strategiset tavoitteet

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2020 - 2022 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen päättämään strategiaan 2025. Strategiset päämäärät ja niiden toteuttamisen seuraamiseksi asetetut mittarit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 2020	Tavoitetaso 2025
1. Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	Kasvihuonekaasupäästöt HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa	CO2 päästöt 159 100 tCO2-ekv	Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät kolmanneksella v. 2016 tasosta v. 2025 mennessä. -130 000 tCO2-ekv v.2025
		10 % jätehuollon kuljetusurakkakilpailutuksissa on vaatimuksena vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttö	
		Ämmäsuon kaatopaikkojen CH4-hajapäästöt 10% vähemmän kuin v. 2017	
	HSY:n tuottaman uusiutuvan oman energiatuotannon suhde kulutukseen	N2O mallinnuksen simuloinnin vaihe 1, Aktiiviliete prosessin testaukset	-Kulutuksen suhde tuotantoon 100% -Kokonaisenergiakulutus pienenee vähintään 7,5% v. 2015 verrattuna -Kokonaisenergiakulutus on v. 2025 184 000 MWh
		Kp-kaasun keräysjärjestelmän ja kaasuvoimalan käyttöaste yli 90%	
		Biokaasulaitoksen ja -voimalan käyttöaste yli 90%	
		Kp-kaasun ja biokaasun hyötykäyttöaste vähintään 90%	
	Jätteen, materiaalien ja ravinteiden kierrätys- ja materiaalihyötykäyttöaste	Vesihuollon energiaomavaraisuus 79%	Jätteen kierrätysaste yhdyskunta- ja kotitalousjätteelle 60%
		Kotitalousjätteen kierrätysaste 46 % (muutos johtuu EU:n laskentasaäädösten muutoksesta/uudesta laskentatavasta)	
		RAVITA uuttolaitteiston pilotin operoinnin optimointi	Jäteveden sisältämälle fosforille ja typelle on löydetty korkeamman tason kierrätysteknologia tai -teknologioita ja lopputuotteille on löytynyt kestävä hyödyntämiskanavat

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 2020	Tavoitetaso 2025
1. Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	Ravinne- ja haitta-ainekuormitus: Ravinteiden ja haitta-aineiden esiintymis- ja poistoaste	Fosforinkuormitus mereen enintään 38 t/a ja typpikuormitus enintään 1200 t/a	Jätevedenpuhdistuksen fosforikuormitus mereen laskee päästötasoon 25 t/a ja vastaavasti typen kuormitus tasoon 800 t/a
		Ämmäsuolle sijoittuva huleveden kalvosuodatuslaitteisto asennettu ja koekäyttö suoritettu	Haitallisten aineiden ja mikropartikkeleiden kuormitusta mereen hillitään Hulevesien määrä ja kuormitus puhdistamolle on vähentynyt
2. Korkea toimintavarmuus	Vakavien häiriötilanteiden määrä, niihin varautuminen ja hallinnan onnistuminen	Raportoidaan ja tilastoidaan ohjeiden mukaisesti	Vakavien häiriötilanteiden määrä on vähentynyt 20%
	Osuus HSY:n toiminta-alueen vedenkäyttäjistä, jolla vedenjakelu on varmistettu toisistaan riippumattomilla yhteyksillä	Yli 40%	70%. Investointiohjelman mukaisten hankkeiden toteutuminen
	Riskiarvioinnin riskiluku HSY:n riskienhallintaprosessin mukaisesti	Riskilukuindeksi seuranta käytössä kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa	Riskilukuindeksi pienenee, vaikuttavuudeltaan suurimpien riskien toteutumisen todennäköisyys pienenee
3. Sujuvat palvelut	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyvyyden mittaamisen mallia toteutetaan ja avainmittarien säännöllinen raportointi käytössä	Asiakastyytyväisyys paranee
	Asiakaskontaktien vasteaika	Asiakaskontaktien vasteaika on tavoitetason mukainen, enintään 5 arkipäivää	Asiakaskontaktien vasteajat eri kanavien odotusarvoja vastaaviksi
	Reklamaatioiden vasteaika	Reklamaattoriratkaisun vasteaika on alle 15 arkipäivää	Reklamaattoriratkaisun vasteaika enintään 10 arkipäivää
	Digitaalisten palvelujen ja asiakasviestinnän laatu ja käyttöaste kaikissa kanavissa (laatu = käytettävissä 24/7 ja saavutettavissa saavutettavuusdirektiivin mukaisesti)	< 40 % vesimittari-ilmoituksista tulee ei digitaalisesti (muutoin kuin etäluennan tai suoraan laskutusjärjestelmään linkitetyn asiakasportaalin kautta)	< 4% vesimittari-ilmoituksista ei digitaalisesti (muutoin kuin etäluennan tai suoraan laskutusjärjestelmään linkitetyn asiakasportaalin kautta)
		< 50 % jätepalvelutilauksista ei digitaalisesti, edellyttää jätehuollon tietojärjestelmän käyttöönottoa	< 5 % jätepalvelutilauksista ei digitaalisesti
		Sosiaalisen median kanavat käytössä asiointikanavina ja digitaalisten tietopalvelujen käytettävyyttä on parannettu	Digitaalisten palvelujen käyttö ja asiakkaan siirtyminen eri viestintäkanavissa on helppoa ja nopeaa
	Palvelujen vasteajat ja oikea-aikaisuus	Liitoskohtalausnnoista tilataan liittymisportaalien kautta 90 % ja liitoskohtalausnnon palvelun vasteaika on keskimäärin 4 viikkoa	Liittymisen palveluiden vasteaika keskimäärin 5 viikkoa. Tavoitetaso liitoskohtalausnnon ja liittöstyölle kiinteistötyypeittäin
		Jäteastoiden tyhjennysten valituspromille 0,14	Valituspromille 0,12 (3 vuoden keskiarvo)

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 2020	Tavoitetaso 2025
4. Vakaa talous	Omavaraisuusaste	Vesihuolto 25% Jätehuolto 34%	Vesihuolto 29% Jätehuolto 38%
	Tuottavuus - Vesihuollon toimintamenot/jäsenkaupunkien asukasmäärä - Jätehuollon toimintamenot/käsitelty jätemäärä - Hallinnon ja tukitoimintojen toimintamenojen osuus HSY:stä	79,0 €/as (Inflaatiokorjattu ja oikaistu suurilla kertakustannuksilla) 159 €/t 15,2%	74 €/as (2017 rahassa) 144€/tn (2017 rahassa) 12,9 %
	Saneerausvelan määrä Laadullisen ja määrällisen tarkastelun yhdistelmä (vuotavuus, vaikuttavuus, kunto)	Velka ei kasva	Saneerausvelka pienenee
	Lasketun vesimäärän suhde verkostoon pumpattuun vesimäärään	81%	83%
	Hankintojen - Tehokkuus: hankintakorin yksikköhinta eli painotettu indeksi - Elinkaaren aikainen kestävyys: käyttö- ja kunnossapitokustannukset sekä energiatehokkuus koko elinkaaren aikana	Hankintakorin kustannustaso laskee 1 % v. 2017 tasosta reaalisesti Vakiinnutetaan 2019 testattujen ja hyväksi havaittujen elinkaarilaskentamallien käyttö	Hankintakorin kustannustaso laskee 6% v. 2017 tasosta reaalisesti Elinkaaren aikainen kestävyys määriteltävän mittarin mukaisesti

Strategisten päämäärien toteuttamisen tueksi on asetettu neljä mahdollistajapäämäärää. Näiden toteutumista edistetään seuraavien ohjelmakokonaisuuksien ja niihin liittyvien teemojen muodossa. Näiden päämäärien seuranta tapahtuu ohjelmien ja teemojen etenemisen ja niihin liittyvien toimenpiteiden toteutumisen raportoinnilla.

Mahdollistajapäämäärä	Ohjelma & teemat	Keskeiset toimenpiteet 2020
5. Hyvän työelämän kehittäjä	Johtamisjärjestelmä 2020 -uudistus OHJELMA -Työ- ja vuorovaikutuskulttuuri -Selkeä rakenne ja johtamisjärjestelmä -Toteutuskyvyn tason nostaminen	Otetaan käyttöön uusi organisaatorakenne ja johtamisjärjestelmä. Toteutetaan vuonna 2019 tehtyä johtamisen ja esimiestyön kehittämissuunnitelmaa
	· Osaamisen kehittämisen TEEMA	Toteutetaan osaamisen kehittämisen suunnitelmaa
	· Työtä uudella tyylillä –kokonaisuus TEEMA	· Loppuvuodesta 2019 selvitetään, kuinka moni tekee etätöitä ja olisiko tarvetta etätöihin. Toimenpiteet muokkaantuvat tältä pohjalta. · Uusi työaikalaki astuu voimaan i.1.2020 ja KVTES on voimassa 31.3.2020 asti vanhan lain mukaisena. Päivitetään työaikamääräykset uuden lain mukaisiksi.
	· Työnantajakuva parantaminen TEEMA	· Määritetään teemalle yhtenäinen kärki henkilöstöä osallistamalla · Edistetään tiekartan toimia ja nimetään mittarit · Organisaation osaamista tuodaan esiin esim. vastuullinen kesäduuni -kampanjassa ja juttusarjassa · Suunnitellaan oppilaitosyhteistyölle oma konsepti ja käynnistetään HR:n ja toimialojen koordinaatioryhmä · Tuodaan henkilöstön roolia esille esim. kuukauden some- ja HSY 10 vuotta -kampanjalla · Laaditaan toimenpideohjelma henkilöstökyselyn ja alle 1 vuotta työssä olleiden kyselyn pohjalta
	· Sisäinen asiakkuus TEEMA	Konkreettiset toimenpiteet esitetään lopullisessa Toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Mahdollistajapäämäärä	Ohjelma & teemat	Keskeiset toimenpiteet 2020
6. Aktiivinen uuden teknologian hyödyntäjä	Digitaalinen HSY-kokonaisselvitys OHJELMA	• Uuden organisaation ja roolien mukaisen toiminnan käynnistäminen. • Digiosaamisprofiilien ja -polkujen laadinta. • Toteutetaan osaamisen kehittämisen ja kyvykkyyksien hallinnan suunnitelmaa
	· Tiedolla johtaminen TEEMA	Jatketaan vuonna 2019 aloitettua Tiedolla johtamisen kehittämisprojektia.
	· Avoimen datan mahdollisuuksien kartoittaminen TEEMA	Selvitetään missä prosesseissa syntyvä tieto on avattavissa ja avataan tietoja laajalti HSY-tasolla
7. Tiedolla vaikuttaja	Tiedolla vaikuttamisen OHJELMA Ohjelmalla edistetään HSY:n strategisten päämäärien toteutumista sidosryhmien kautta. Ohjelman osakokonaisuudet ovat • Asukkaat: Vaikutetaan viestinnän ja neuvonnan keinoin asukas- ja kuluttajakäyttäytymiseen. • Alueen kunnat: Tuotetaan tietoa kuntien käyttöön ja tehdään aktiivista yhteistyötä. Osallistutaan seudullisten ohjelmien valmisteluun (ilmasto, kiertotalous). • Alan kehitys: Luodaan toimintamalli alan kehitykseen vaikuttamiseen ja kehityksen seuraamiseen. Osa-alueita ovat alan kansainvälisen ja kansallisen kehityksen seuraaminen, tutkimuslaitos- ja yliopistoyhteistyö, osallistuminen kansainvälisiin ja kansallisiin kehitysohjelmiin sekä oma T&K&I-työ.	Osakokonaisuus Asukkaat Vuoden 2020 viestinnän ja neuvonnan teemoja ovat: · Jätteen kierrätysasteen kasvattaminen · Haitallisten aineiden ja mikropartikkelien kuormitusta mereen hillitään · Jäteveden typikuormituksen kasvua hillitään · Hulevesien hallinta Osakokonaisuus Alueen kunnat · Kestävän kaupunkielämän ohjelmaluonnos lähetetään lausunnoille ja täydennetään palautteen pohjalta ohjelmaksi. Ohjelman toteutus ja viestintä käynnistetään vaiheittain. · Ilmanlaadun mallinnusta kehitetään yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja ilmanlaadun vuosipitoisuuskartta otetaan käyttöön Osakokonaisuus Alan kehitys · Tutkitaan erilaiset tekniset mahdollisuudet toteuttaa alan kehityksen älykäs seuranta vuonna 2019 tehdyn mallin mukaisesti
8. Yhteistyön rakentaja	Kohti kestäväää kaupunkiseutua älykkäillä ja puhtailla ratkaisilla - OHJELMA HSY toimii aktiivisena TKI-kumppanina ja kehittämisalustana älykkäiden ja puhtaiden ratkaisujen rakentamisessa asukkaiden, kaupunkien, yritysten ja tutkimuslaitosten kanssa. Ohjelmassa edistetään hankevalmisteluyhteistyötä valituilla painopistealueilla, jotka ovat kiertotalous ja hulevesien hallinta sekä puhtaat ja älykkäät ratkaisut. Hyödynnetään innovatiivisia julkisia hankintoja, innovaatiokumppanuuksia sekä tiedolla johtamisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.	Ylläpidetään ja kehitetään HSY:n hankevalmisteluverkoston ja avoimen innovaatioverkoston toimintaa sekä edistetään HSY:n uuden TKI-toimintamallin käyttöönottoa, mm. ennakointikäytäntöjä ja verkostomaista yhteistyötä. HSY:n alustamaiseen toimintatapaan ja TKI-alustojen kehittämiseen luodaan ja käyttöön otetaan yhteisiä toimintamalleja, käytäntöjä ja työkaluja. HSY:n olemassa olevia kehittämisalustoja ylläpidetään ja kehitetään.
	Verkostoanalyysi, -strategia ja tavoitteet TEEMA	Verkkopohjainen kouluttava kysely henkilöstölle verkostojohtamiseen liittyen.

3 Talous

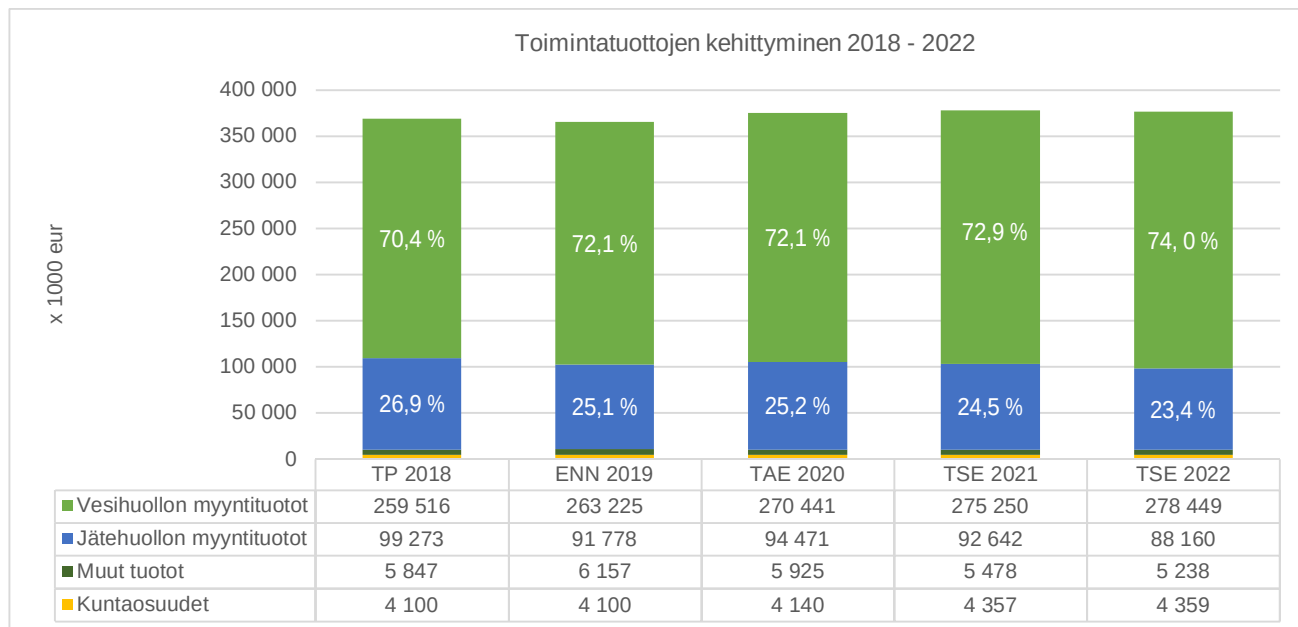
3.1 Tuloslaskelma

x 1000 eur	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	Muutos-% 2020/2019
TOIMINTATULOT	368 736	365 260	374 976	377 727	376 206	2,7 %
Myyntituotot	359 185	355 360	365 214	368 195	366 941	2,8 %
Kuntaosuudet	4 100	4 100	4 140	4 357	4 359	1,0 %
Muut tuotot	5 450	5 800	5 622	5 175	4 906	-3,1 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 005	2 000	2 000	2 000	2 000	0,0 %
TOIMINTAMENOT	-172 321	-177 854	-183 227	-182 653	-179 044	3,0 %
Henkilöstömenot	-43 316	-45 348	-46 223	-46 158	-46 158	1,9 %
Palvelujen ostot	-86 285	-89 692	-97 355	-93 122	-89 178	8,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 199	-28 732	-28 969	-29 126	-29 457	0,8 %
Muut toimintakulut	-15 521	-14 082	-10 680	-14 247	-14 251	-24,2 %
TOIMINTAKATE	198 419	189 406	193 750	197 074	199 162	2,3 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-66 566	-67 548	-70 129	-72 536	-75 268	3,8 %
VUOSIKATE	131 853	121 858	123 621	124 538	123 894	1,4 %
POISTOT	-98 946	-102 583	-105 383	-108 481	-122 439	2,7 %
TILIKAUDEN TULOS	32 907	19 275	18 237	16 056	1 455	-5,4 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	592	592	592	592	487	0,0 %
TULOVEROT	-1 353	-1 119	-1 078	-1 007	-220	-3,7 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	32 146	18 748	17 751	15 641	1 722	-5,3 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	216,5 %	207,7 %	206,9 %	209,1 %	212,5 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista *)	66,8 %	61,7 %	62,6 %	63,1 %	62,8 %	

*) Tunnusluku kuvaa kuntayhtymän tulo-rahoituksen riittävyyttä investointien rahoittamiseksi. Kun tunnusluku on 100 % tai enemmän, tulo-rahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä. Jos vuosikate on keskimääräistä investointitasoa pienempi (tunnusluku < 100 %), kuntayhtymä joutuu rahoittamaan osan investoinneista ulkopuolisella lainarahoituksella.

Toimintatuotot

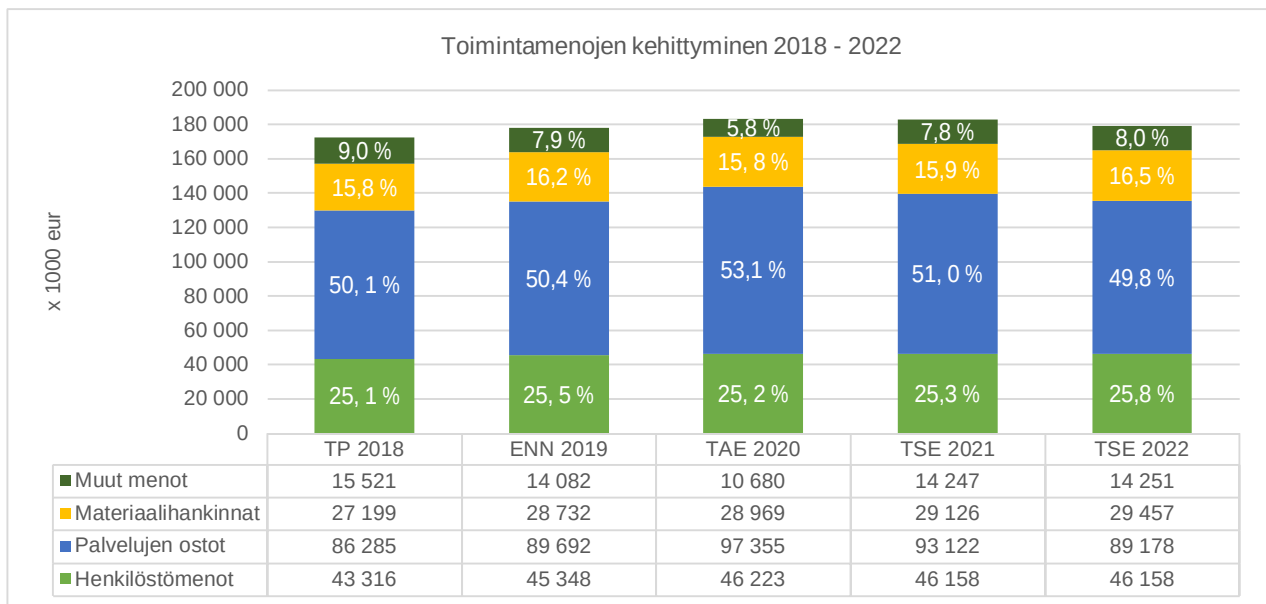
HSY:n toimintatuotot vuonna 2020 ovat 375,0 miljoonaa, 9,7 miljoonaa (2,7 %) enemmän vuoden 2019 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon suunnitellut myyntihinnan muutokset.

Toimintamenot

HSY:n toimintamenot vuonna 2020 ovat 183,2 miljoonaa euroa 5,4 miljoonaa (3,0 %) enemmän vuoden 2019 ennusteeseen verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset sekä kertaluontoiset kustannuserät.

Työmarkkinaratkaisun vaikutus vuoden 2020 henkilöstömenoihin ei ole vielä tiedossa, nykyinen työmarkkinaratkaisu on voimassa 31.3.2020 saakka. Henkilöstökuluissa on arvioitu kulujen nousevan 1,6 % edellisen vuoden henkilöstösuunnitelman vuoden 2020 tasosta. Lomarahat on huomioitu täysimääräisinä suunnitteluvuosina, kun taas vuoden 2019 palkoissa näkyy kilpailukyky sopimuksen mukainen 30 %:n lomarahaleikkaus.

Vuonna 2020 toimintakuluista noin 53 % koostuu palveluluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on 25 %, materiaalihankinnat 16 % sekä muut kulut 6 %.

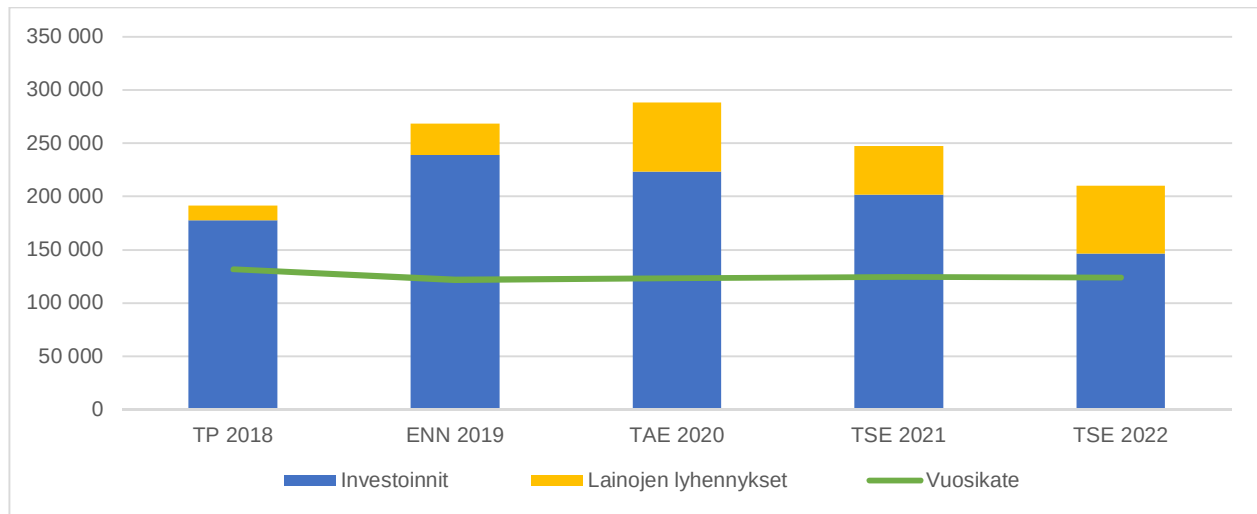
Tuloksen muodostuminen

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2020 on 193,8 miljoonaa (51,7 %), kun se vuoden 2019 ennusteessa on 189,4 miljoonaa (51,9 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ollen 199,2 miljoonaa (52,9 %) vuonna 2022.

Nettorahoituskulut vuonna 2020 ovat 70,1 miljoonaa, 2,6 miljoonaa vuoden 2019 ennustetta enemmän. Korkokuluista 61,5 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2020 vuosikate on 123,6 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 269,6 miljoonaa euroa ja se pysyttelee suunnilleen samalla tasolla koko suunnitelmakauden ajan. Erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 378,6 miljoonaa euroa toteutuvasta investointitasosta riippuen.

Tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys pääomamenojen maksamiseen

Tilikauden tulos vuonna 2020 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 18,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarausten aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavien tuloverojen jälkeen tilikauden ylijäämä on 17,8 miljoonaa euroa.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa siten, ettei yhden kunnan maksuosuus voi olla yli 50 % ja se on vähintään 1 %. Kuntaosuuksien jakautuminen kunnittain on esitetty alla olevassa taulukossa (jako asukasmäärien 31.12.2018 mukaisesti).

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	Muutos-% 2020/2019
Kuntaosuudet						
- Seutu- ja ympäristötiedon toimintaan	3 937	3 965	3 927	4 006	3 979	-1,0 %
- Ilmastoinfon toimintaan	408	413	417	417	417	1,0 %
Kuntaosuudet yhteensä	4 345	4 378	4 344	4 423	4 396	-0,8 %
- Aikaisempien vuosien ylijäämän hyvitys	-245	-278	-204	-66	-37	
Laskutettavat kuntaosuudet	4 100	4 100	4 140	4 357	4 359	1,0 %
Kuntaosuudet jäsenkunnittain	Osuus-%	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	
Helsinki	50,0 %	2 050	2 070	2 179	2 180	
Espoo	27,2 %	1 113	1 124	1 183	1 184	
Kauniainen	1,0 %	41	41	44	44	
Vantaa	21,8 %	896	904	952	952	
Yhteensä	100,0 %	4 100	4 140	4 357	4 359	

Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Viestintä- ja

neuvontayksikköön kuuluvan Ilmastoinfon toiminta katetaan HSY:n ja jäsenkuntien välisen sopimuksen mukaisesti kuntaosuuksilla sekä osittain EU:sta saatavalla hankerahalla.

Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen aiempien vuosien ylijäämäisistä tuloksista kertynyt kumulatiivinen ylijäämä hyvitetään laatimalla tulosalueen budjetti alijäämäiseksi siten, ettei kuntaosuuksia laskuteta täysimääräisinä. Vuoden 2019 tulosenrusteen mukainen kumulatiivinen ylijäämä 0,3 miljoonaa on kohdistettu täysimääräisesti suunnitelmakaudelle etupainotteisesti kuntaosuuksia vähentäväksi.

Perustamislainoista jäsenkunnille maksettavat korot

Jäsenkuntalainojen korko on vuodesta 2013 alkaen sidottu Suomen valtion 10 vuoden sarjaobligation tuottoon lisättynä 2,0 prosenttiyksikön lainamarginaalilla. Korko on kuitenkin aina vähintään 5,30 %. Taloussuunnitelmaa laadittaessa 10 vuoden sarjaobligatioiden tuotto on viimeisten vuosien ajan pysynyt alle 2 %:n, eikä merkittävää nousua ole ennakoitavissa, jonka vuoksi perustamislainojen korot on laskettu vähimmäiskorolla. Vuonna 2019 aloitettiin ensimmäiset lainanlyhennykset (Laina A).

x 1 000 euroa	TAE 2020		TSE 2021		TSE 2022	
	Pääoma 31.12.	Korot	Pääoma 31.12.	Korot	Pääoma 31.12.	Korot
Helsinki	670 504	35 537	662 384	35 106	654 264	34 676
Espoo	255 845	13 560	252 723	13 394	249 601	13 229
Kauniainen	4 302	228	4 260	226	4 218	224
Vantaa	229 351	12 156	226 635	12 012	223 919	11 868
Yhteensä	1 160 002	61 480	1 146 002	60 738	1 132 002	59 996

3.2 Investoinnit

x 1 000 euroa			TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	Muutos-% 2020/2019
	TP 2018	ENN 2019				
Vesihuollon investoinnit	159 999	218 700	203 271	184 475	124 355	-7,1 %
Jätehuollon investoinnit	15 592	17 192	17 950	15 835	21 330	4,4 %
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	151	235	210	210	215	-10,6 %
Tukipalvelujen investoinnit	589	1 313	655	200	150	-50,1 %
Asiakaspalvelun investoinnit	99	160	300	220	100	87,5 %
Ohjauksen ja kehittämisen investoinnit	1 162	1 190	895	390	100	-24,8 %
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	177 267	238 790	223 281	201 330	146 250	-6,5 %

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen 16.11.2018 hyväksymiin investointiohjelmiin vuosille 2019 - 2028. Taloussuunnitelmavuosien investointimenoja on jonkin verran tarkistettu investointiohjelmaan verrattuna vesihuollon osalta. Tärkeimmät muutokset investointiohjelmaan verrattuna aiheutuvat Blominmäen hankkeen muutoksista sekä Raide-Jokerin aiheuttamista johtosiirtotarpeista. Vuonna 2020 investoinnit ovat yhteensä 223,3 miljoonaa euroa, josta 203,3 miljoonaa on vesihuollon ja 18,0 miljoonaa jätehuollon investointeja. Muut investoinnit ovat yhteensä 2,1 milj. euroa.

3.3 Rahoitus

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022
Tulorahoitus					
Vuosikate	131 853	121 858	123 621	124 538	123 894
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	1 054	-1 039	-4 498	-863	-76
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-178 457	-239 490	-224 031	-202 080	-147 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 190	700	750	750	750
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-44 360	-117 971	-104 158	-77 655	-22 432
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	141 700	168 700	123 400	86 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 990	-29 595	-64 376	-45 899	-63 796
Lyhytaikaisten lainojen muutos	50 000	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	7 591	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	43 601	112 105	104 324	77 501	22 704
Rahavarojen muutos	-760	-5 866	166	-154	272
Rahavarat 31.12.	5 962	96	262	108	379
Rahavarat 1.1.	6 721	5 962	96	262	108
Rahoituslaskelman tunnuslukuja					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, eur	-120 551	-199 959	-286 159	-329 345	-366 577
Investointien tulorahoitus %	74,4 %	51,0 %	55,4 %	61,9 %	84,7 %
Lainanhoitokate	2,44	1,94	1,44	1,66	1,43
Kassan riittävyys (pv)	5,1	0,1	0,2	0,1	0,3

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,2 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2019 lopussa ennusteen mukaan noin 398 miljoonaa.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 378,6 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 174,1 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 603 miljoonaa euroa.

Taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	2 293 471	2 429 678	2 547 576	2 640 424	2 664 235
Oma pääoma	679 111	697 859	715 611	731 252	732 974
Pitkäaikainen vieras pääoma (korollinen)	1 460 014	1 572 119	1 662 443	1 725 944	1 734 648
- lainat jäsenkunnilta	1 174 002	1 174 002	1 160 002	1 146 002	1 132 002
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	286 012	398 117	502 441	579 942	602 646
Omavaraisuusaste (%)	29,2 %	28,5 %	28,0 %	27,8 %	27,7 %

Lähivuosien suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee suunnitelmakausilla, ollen vuoden 2022 lopussa 27,7 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 29,2 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

4 Henkilöstö

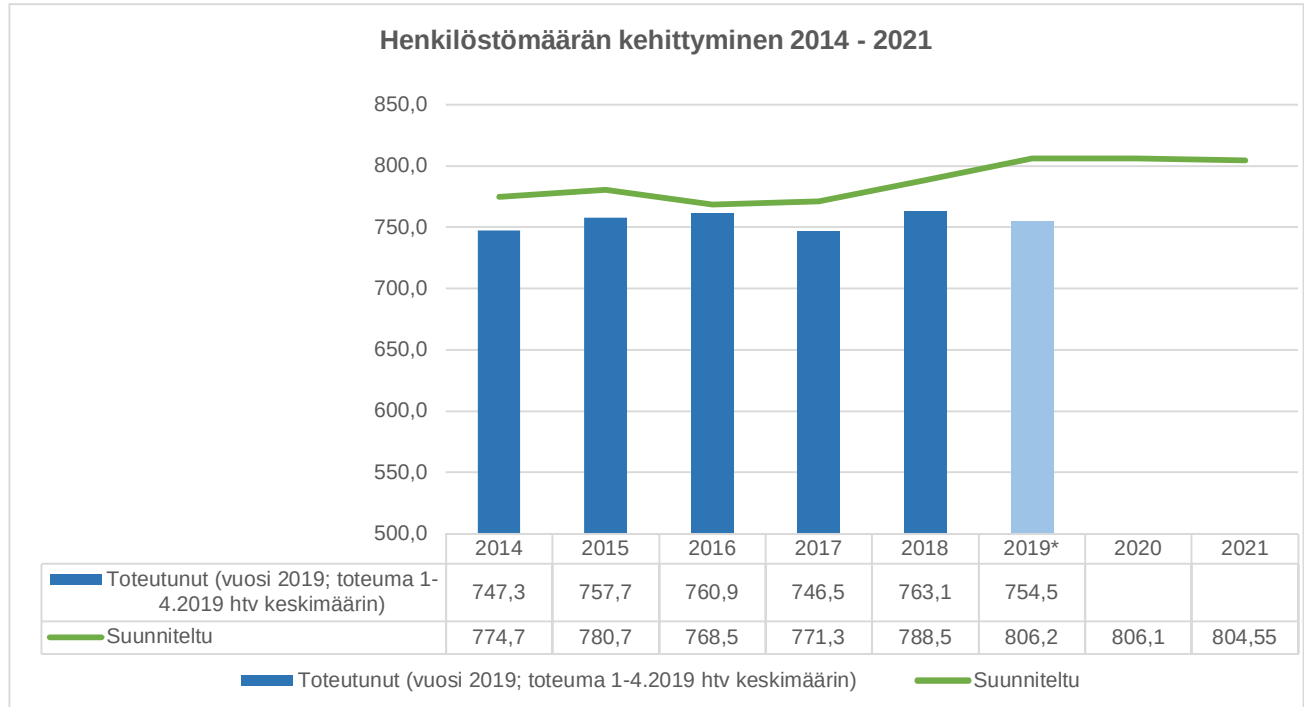
4.1 Tavoitteet

Tärkeänä strategisena päämääränä on parantaa johtamisen ja esimiestyön laatua. Tätä varten laaditaan pidemmän aikavälin kehittämisohjelma, jonka pohjalta järjestelmällisesti ja suunnitelmallisesti kehitetään johtamiskulttuuria ja esimiesten osaamista. Osaamisen kehittämisen ohella sujuvoitetaan prosesseja ja tarkastellaan organisaatorakenteen muutostarpeita.

Uuden strategian toteuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan ohjelma strategian edellyttämien uusien tietojen ja taitojen kehittämiseksi. Uuteen Ilmalaan muuton yhteydessä on otettu käyttöön koko kuntayhtymässä Työtä uudella tyylillä -malli, jonka avulla työskentelykulttuuria kehitetään joustavammaksi ja kannustavaksi sekä tuloksellisemmaksi. Tätä työtä jatketaan myös alkavalla suunnittelukaudella. Suunnitelmakaudella jatketaan toimenpiteitä HSY:lle tärkeän työnantajakuva parantamiseksi.

4.2 Henkilöstömäärän kehittyminen

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2019 – 2021. Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärässä on loivaa laskua suunnitelmakauden aikana. Vuoden 2020 keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 806,1 htv. Henkilöstömäärien toteutumat ovat aikaisemmin jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2020 – 2022 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä sen laadinnan yhteydessä.

5 Toimialakohtaiset erittelyt

5.1 Vesihuolto

5.1.1 Toiminta

Seuraavassa on kuvattu vesihuollon keskeiset strategiset tavoitteet, mittari sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi talousarviovuonna 2020.

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	Kasvihuonekaasupäästöt HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa	Simuloinnit ja mallinnus täyden mittakaavan laitoksella käynnissä

Toimenpiteet 2020 ;

- o Typpioksiduulipäästöjen tutkimusohjelman mukaisesti simulointia ja mallinnusta jatketaan ja hyödynnetään täyden mittakaavan laitokokoluokkaa, missä kokeita voidaan suorittaa testilinjalla

Suorien kasvihuonekaasupäästöjen osalta pääpaino on koko suunnittelukaudella typpioksiduulin eli ilokaasupäästöjen vähentämisellä. Typpioksiduulipäästöjä on mallinnettu ja mallia täydennetty saatujen tutkimustulosten avulla. Mallinnuksen kautta voidaan tehdä simulointeja ja testata myös täydessä mittakaavassa erilaisia ohjauskeinoja Viikinmäen jätevedenpuhdistamolla. Vuoden 2020 aikana simulointeja jatketaan ja laajennetaan koeajoja testilinjojen osalta. Yhteistyötä Aalto Yliopiston kanssa jatketaan.

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	HSY:n tuottaman uusiutuvan oman energiantuotannon suhde kulutukseen	Vesihuollon energiaomavaraisuus 79 %
	Jätteen, materiaalien ja ravinteiden kierrätys- ja materiaalihyötykäyttöaste	RAVITA pilot-mittakaavaisen uuttolaitteiston operoinnin optimointivaihe
	Ravinne ja haitta-ainekuormitus: ravinteiden ja haitta-aineiden esiintymis- ja poistoaste	Fosforikuormitus mereen 38t/a ja typpikuormitus mereen 1200t/a

Toimenpiteet 2020;

- o Energiaomavaraisuuden suhteen toteutetaan energiasäästöohjelman mukaisia toimenpiteitä, maksimoidaan Viikinmäen ylijäämänsähkön tuotanto ja siirretään se Vanhankaupungin laitoksen käyttöön
- o RAVITA_{TM} pilotin uuttolaitteiston käytön optimointi ja TRL luvun kasvattaminen tasolta 5-6 tasoon 6-7
- o Ravinteiden poiston osalta pyritään ylläpitämään ja optimoimaan nykyisten puhdistamoiden puhdistustehoa ja valmistaudutaan Blominmäen käyttöönottoon

Energiaomavaraisuuden osalta vesihuollossa on tarkoitus jatkaa vuoden 2019 aikana tehtyjen energia-auditointien töitä ja sitä kautta löytää energian säästökohteita. Tämän lisäksi pyritään maksimoimaan oma, biokaasupohjainen energia (sähkö & lämpö) tuotanto.

RAVITA –hankkeen osalta vuoden 2020 tavoitteena on nostaa TRL (Technology readiness level) tasolta 5-6 tasolle 6-7 (max 9), mikä tarkoittaa, että uuton pilot-laitteiston operoinnin optimointia on edistetty. Lisäksi

teknologian viestintää jatketaan aikaisemmin toteutetulla tavalla ja erityisesti Ruotsi ja Sveitsi ovat kiinnostavia kohdemaita.

Ravinteiden poiston osalta ylläpidetään nykyisten puhdistamoiden puhdistustasoa ja edelleen optimoidaan niiden toimintaa. Pääpaino on kuitenkin uuden Blominmäen puhdistamohankkeen vaatimissa työtehtävissä ja Suomenojan puhdistamon alasajon suunnittelussa. Haitta-aineiden osalta edistetään kaavoituksen ratkaisuja Helsingissä ja edelleen kehitetään esisuunnittelua. Vuoden 2020 aikana osallistutaan Suomen Akatemian rahoittamaan SUDDEN hankkeen ohjausryhmään lääkeaineiden poiston osalta sekä EU-hankkeisiin: BEST ja CWPharma.

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Korkea toimintavarmuus	Osuus HSY:n toiminta-alueen vedenkäyttäjistä, joilla vedenjakelu on varmistettu toisistaan riippumattomilla yhteyksillä	Yli 40 %

Toimenpiteet 2020;

- o Runkolinjan Malmi - Ala-Tikkurilan säätöpaineenkorotusasema käyttöönotto
- o Suurpellon paineenkorotusaseman rakentaminen

Vedenjakelun toimintavarmuus nousee sykäyksissä, kun uusia vedenjakelun kokonaisuuksia saadaan käyttöön. Hiekkaharjun vesitornin käyttöönotto nostaa toimintavarmuutta (yli 40 %). Seuraavat merkittävät toimet toimintavarmuuden nostamiseksi ovat Malmi - Ala-Tikkurilan säätöpaineenkorotusasema välisen runkolinjan käyttöönotto sekä Suurpellon paineenkorotusaseman rakentaminen. Lisäksi Tikkurilan ja Haukilahden painepiireissä rakennetaan uutta runkolinjaa, jonka käyttöönotto vuonna 2022 nostaa toimintavarmuutta.

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Sujuvat palvelut	Palveluiden vasteajat ja oikea-aikaisuus	Liitoskohtalausunnoista tilataan yli 90% sähköisesti asiakasportaalinkautta ja liitoskohtalausunnon palvelun vasteaika on keskimäärin 4 viikkoa

Toimenpiteet 2020;

- o Asiakkaan liittymisportaalin uusi versio otetaan kokonaisuudessaan käyttöön viimeistään 2020 alussa
- o Liitoskohtalausunnon laatimista tehostetaan omalla, tähän tarkoitukseen räätälöidyllä karttasovelluksella
- o Kasvatetaan henkilöstön teknisiä valmiuksia entisestään ymmärtää vesihuoltoverkostojen toiminta ja liitoslausuntojen tekniset vaatimukset
- o Liittymisen prosessi integroidaan liitoskohtalausunnon, sopimuksen laatimisen ja liitostyön osalta kokonaisuutena saumattomasti toimivaksi

Asiakasrajapintasovellus liittymisportaaliiin päivitetään palvelumuotoilun mukaisesti nykyistä liittymisportaalaa kattavammaksi vuoden 2019 aikana, uusi liittymisportaalii on käytössä kokonaisuudessaan viimeistään 2020 sisältäen myös KVV-kuvien jättämisen sekä liitostyön tilaamisen. Uuden liittymisportaaliversion avulla

asiakkaiden on helpompi jättää kattavammat tiedot liitoskohtalausunnon tilaamisen yhteydessä ja tiedostaa asiakkaan vastuulle kuuluvat tehtävät ja nopeuttaa prosessia toimittamalla KVV-kuvat suoraan HSY:lle.

Liitoskohtalausunnon laatimiseen vaadittavia sovelluksia kehitetään entistä paremmin vastaamaan tarvetta, vuoden 2019 aikana muun muassa toteutetaan liitoskohtalausunnon laatijoille oma selkeämpi karttasovellus, yhteisen verkkotietosovelluksen sijaan, jonka käyttö on myös nopeampaa. Tämä karttasovellus otetaan käyttöön viimeistään vuoden 2020 alussa.

Henkilöstörekrytoinneissa eläköityvien tilalle kiinnitetään huomiota etenkin teknisiin valmiuksiin vesihuoltoverkostojen liittymisestä. Myös nykyisen henkilöstön osaamista kehitetään teknisiä kokonaisuuksia ja vaatimuksia kokonaisuutena paremmin hahmottavampaan suuntaan ja valmiuksia hyödyntää digitaalisia sovelluksia edistetään.

Liittymisen prosessin tekninen työnkulku integroidaan kokonaisuutena saumattomasti toimivaksi hyödyntämällä liittymisportaalien ja Massin / Synerallin välisiä rajapintoja ja tiedonsiirtoja. Asiakkaalle kokonaisuus näyttäytyy yhtenä, osakokonaisuuksista muodostuvista, asiakasta seuraavaan vaiheeseen ohjaavana sovelluksena.

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Vakaa talous	Vesihuollon toimintamenot/jäsenkaupunkien asukasmäärä	79,0 €/as Inflaatiokorjattu ja oikaistu suurilla kertakustannuksilla
	Laskutetun vesimäärän suhde verkostoon pumpattuun vesimäärään	81%

Toimenpiteet 2020;

- o Laskutetun vesimäärän hallitsemiseksi jatketaan verkostojen mittauskaivojen rakentamista.
- o Pilotoidaan verkostojen IoT-ratkaisuita
- o Jatketaan verkostojen alustaratkaisun kehittämistä ja hyödynnetään vuoden 2019 aikana valmistuvia toiminnanohjausta ja vaikuttavuustarkastelua tukevaa kehitystyötä osana vuotovesistrategioiden mukaisia toimenpideohjelmia

Vesijohtoverkoston vuotovesien hallinnassa jatketaan mittauskaivojen rakentamisen projektia. Lisäksi verkko-osastolla pilotoidaan IoT tiedonsiirtoon pohjautuvia mittareita ja antureita verkostoinformaation keräämisessä, ratkaisussa hyödynnetään HSY:n datalake-ratkaisua ja mittauksia hyödynnetään edelleen verkostojen hallinnan alustaratkaisussa yhtenä monista master tiedoista yhdistelemällä niitä muihin verkostotietoihin. Verkostojen hallinnan alustaratkaisun vuoden 2019 aikana valmistuvien toiminnanohjauksen ja vaikuttavuustarkasteluiden hyödyntäminen jalkautetaan osaksi verkko-osaston henkilöstön päivittäisiä, vuotovesistrategian toimenpideohjelman toteuttamiseen liittyviä tehtäviä. Lisäksi jatketaan verkostojen hallinnan alustaratkaisun kehittämistä.

Strategiset hankkeet

Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Seudullinen vedentuotannon ja jakelun varmistaminen ja tehostaminen	Seudullisen vedentuotannon ja -jakelun varmistamiseksi ja tehostamiseksi toteutettavia hankkeita

Toimenpiteet 2020;

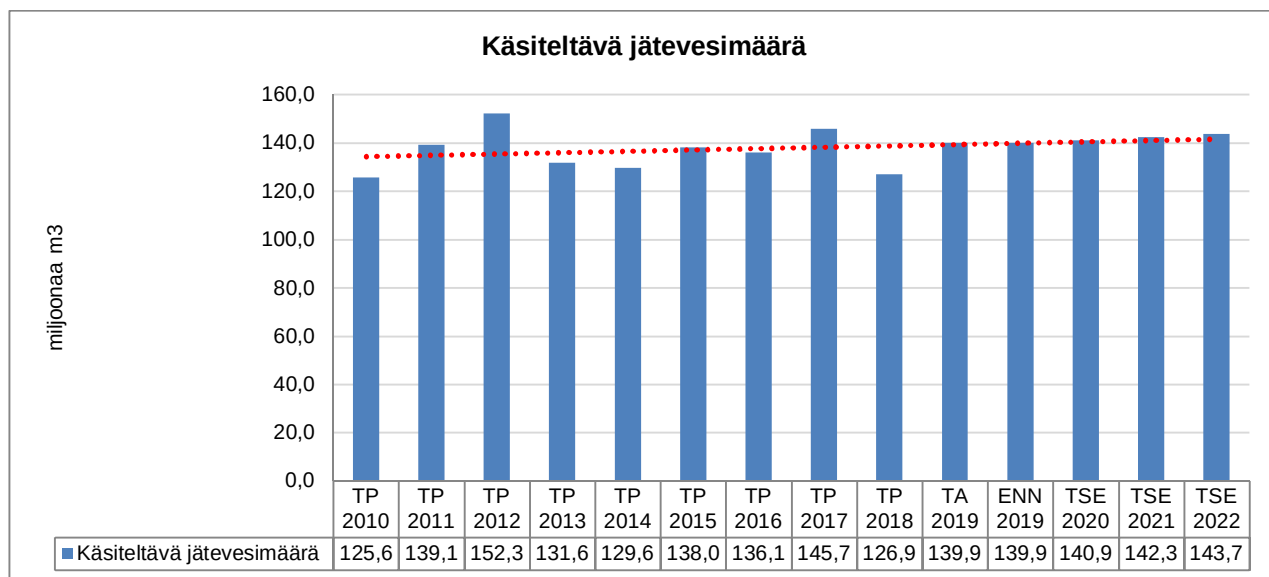
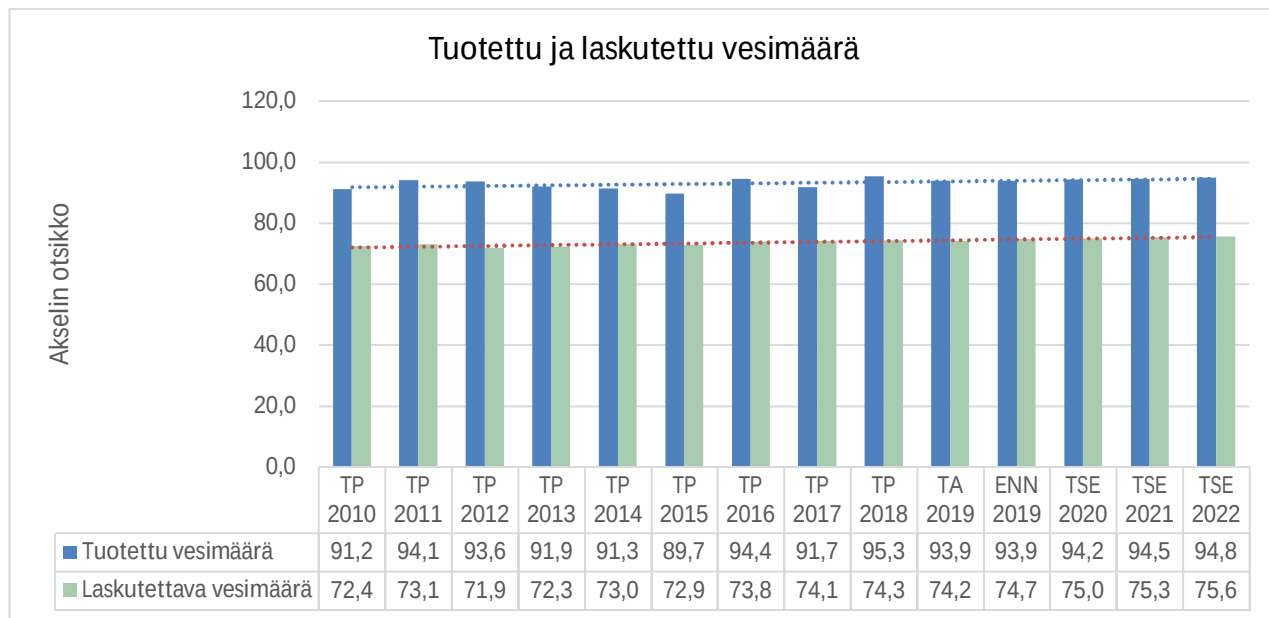
- o Vantaan vedenjakelun turvaaminen

Panostetaan vuonna 2019 valmistuneen esisuunnitelman pohjalta Vantaan vedenjakelun turvaamiseen jatkosuunnittelemalla yleis- ja rakennussuunnitelma tasoilla Myyrmäen, Tikkurilan ja Hakunilan painepiirien vedenjakelun vahvistaminen synergiassa muiden verkostojen kanssa. Suunnitelmien valmistuttua laaditaan urakka-asiakirjat TSS:n aikataulun mukaisesti.

Strateginen hanke	Hankkeen kuvaus
Blominmäen jätevedenpuhdistamo	Kuormituksen kasvuun ja tiukentuviin lupavaatimuksiin vastaava uusi kallio puhdistamo, joka korvaa Suomenojan jätevedenpuhdistamon

Toimenpiteet 2020;

- o Betonivalut pääosin valmiit
- o Päälaitteet asennettu
- o Tunneliurakoiden valmiusaste 90 %
- o Blominmäen kunnossapitojärjestelmän rakentaminen ja käyttöönotto

5.1.2 Investoinnit

Vesihuollon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	Muutos-% 2020/2019
KAUPUNKILÄHTÖISET INVESTOINNIT						
Toiminta-alueen laajentuminen ja kaavoitus	33 515	37 600	40 300	40 100	41 300	7,2 %
1 Kaavoituksen mukainen laajentuminen (alueverkot)	27 148	31 900	31 800	31 600	31 800	-0,3 %
2 Laajentuminen haja-asutusalueille	3 328	1 500	1 500	1 500	1 500	0,0 %
3 Johtosiirrot	3 038	4 200	7 000	7 000	8 000	66,7 %
VESIHUOLTOLÄHTÖISET HANKKEET						
Vedenhankinta ja puhdistus	7 828	8 400	10 400	11 450	11 150	23,8 %
4 Vedenhankinnan uudisinvestoinnit	2 554	0	0	0	0	-
5 Vedenhankinnan saneerausinvestoinnit	250	200	900	800	800	350,0 %
6 Vedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	1 851	700	8 000	8 000	8 000	
- Pitkäkoski	813	200	8 000	8 000	8 000	3900,0 %
- Vanhakaupunki	1 038	500	0	0	0	-100,0 %
- Muut uudisinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
7 Vedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	3 172	7 500	1 500	2 650	2 350	-80,0 %
Vedenjakelu ja viemärointi	54 039	61 100	54 375	61 125	58 575	-11,0 %
8 Vedenjakelun uudisinvestoinnit	15 337	18 500	7 000	6 600	9 200	-62,2 %
9 Viemäroinnin uudisinvestoinnit	1 217	8 000	11 000	11 000	5 300	37,5 %
10 Verkostojen saneerausinvestoinnit	28 550	28 000	31 900	38 400	40 400	13,9 %
11 Vedenjakelun laitteiden saneerausinvestoinnit	5 740	4 800	2 600	3 200	1 700	-45,8 %
12 Viemäroinnin laitteiden saneerausinvestoinnit	3 195	1 800	1 875	1 925	1 975	4,2 %
Jätevedenpuhdistus	63 053	108 700	96 456	70 660	12 640	-11,3 %
13 Jätevedenpuhdistuksen uudisinvestoinnit	60 625	105 000	92 756	66 000	7 400	-11,7 %
- Blominmäki	60 566	105 000	92 756	65 000	4 400	-11,7 %
- Viikinmäki (kapasiteetti ja laatu)	59	0	0	1 000	3 000	-
14 Jätevedenpuhdistuksen saneerausinvestoinnit	2 428	3 700	3 700	4 160	4 240	0,0 %
15 Purkutunneleiden uudisinvestoinnit	1	0	0	500	1 000	-
16 Purkutunneleiden saneerausinvestoinnit	0	0	0	0	0	-
Muut investoinnit (irtamisto, kiinteistöt ym)	1 539	3 600	2 490	1 890	1 440	-30,8 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-905	-700	-750	-750	-750	7,1 %
Vesihuollon investoinnit yhteensä	159 932	218 700	203 271	184 475	124 355	-7,1 %

Vesihuollon investointisuunnitelma 2020 - 2022 perustuu yhtymäkokouksen 16.11.2018 hyväksymään vesihuollon investointiohjelmaan, jossa on esitetty vesihuollon investointitarpeet vuosille 2019 - 2028. Tärkeimmät muutokset tähän investointiohjelmaan verrattuna aiheutuvat Blominmäen hankkeen muutoksista sekä Raide-Jokerin aiheuttamista johtosiirtotarpeista.

Investointisuunnitelman rakenne perustuu kaupunkien kehittymisen mukaisiin investointeihin (kaupunkilähtöiset investoinnit) sekä vesihuoltojärjestelmän kehittämisen ja ylläpitämisen mukaisiin investointeihin (vesihuoltolähtöiset investoinnit). Vesihuoltolähtöiset investoinnit on jaettu edelleen vedenhankinnan ja – puhdistuksen investointeihin, verkostoinvestointeihin sekä jätevedenpuhdistuksen investointeihin.

Toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämät investoinnit suunnitelmakaudelle 2020 – 2022 ovat yhteensä 121,7 milj. euroa. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita ovat mm. Finnöö ja Suurpelto Espoossa, Jätkäsaari, Kalasatama, Kruunuvuorenranta ja Pasila Helsingissä sekä Kivistö Vantaalla. Raide-Jokeri- ja Kruunusillat hankkeet tulevat aiheuttamaan merkittäviä johtosiirtoja suunnitelmakaudella. Haja-asutusalueiden vesihuoltoa rakennetaan mm. Pakankylän alueella Espoossa sekä Kiilan alueella Vantaalla.

Vedenhankinnan ja -puhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudelle 2020 - 2022 ovat yhteensä 33 milj.euroa. Merkittävin investointi kaudella on Pitkälän vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nostaminen ja rakennustekninen saneeraus.

Vedenjakelun ja viemäroinnin investoinnit suunnittelukaudelle 2020 - 2022 ovat yhteensä 174,1 milj. euroa. Vedenjakeluverkoston merkittävimmät investoinnit suunnitelmakaudella ovat uusi yhteys Mäkkylästä Kauniaisten vesitornille ja Hakunilan vesitornin yhteyksien kahdentaminen. Merkittävimmät viemärointijärjestelmän investoinnit suunnitelmakaudella ovat Kivistön ja Koillis-Espoon runkoviemäri, Esplanadi-Munkkisaari tunneli sekä Lauttasaaren paineviemärin siirto ja kahdentaminen.

Verkostosaneerauksessa keskitytään runkoyhteyksien toiminnan varmistamiseen. Merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina kaupunkien katutöiden yhteydessä. Merkittävä verkostosaneeraushanke kaudella on Esplanadi-Etelärannan alueen vesihuoltoverkostojen uusiminen ja alueen sekaviemäriverkon ylivuotojen hallinnan parantaminen. Lisäksi tärkeitä verkostosaneerauksia tehdään Munkkiniemessä Helsingissä sekä Otaniemessä ja Etelä-Laalalahdessa Espoossa. Vanhojen vesihuoltotunneleiden kunnostaminen jatkuu. Blominmäen jätevedenpuhdistamon viemärointijärjestelyt ajoittuvat suunnitelmakaudelle.

Jätevedenpuhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudella 2020 - 2022 ovat yhteensä 179,8 milj. euroa. Merkittävin investointi suunnitelmakaudella on Blominmäen jätevedenpuhdistamohanke, johon on suunnitelmakaudella varattu 162,2 milj. euroa. Lisäksi Viikinmäen puhdistamon toiminnan kannalta kriittinen purkutunneliyhteys välillä Viikinmäki – Viikki kahdennetaan ja varaudutaan käynnistämään ravinteiden poistoa tehostavia investointeja suunnittelukauden lopulla.

5.1.3 Talous

Vesihuollon tuloslaskelma

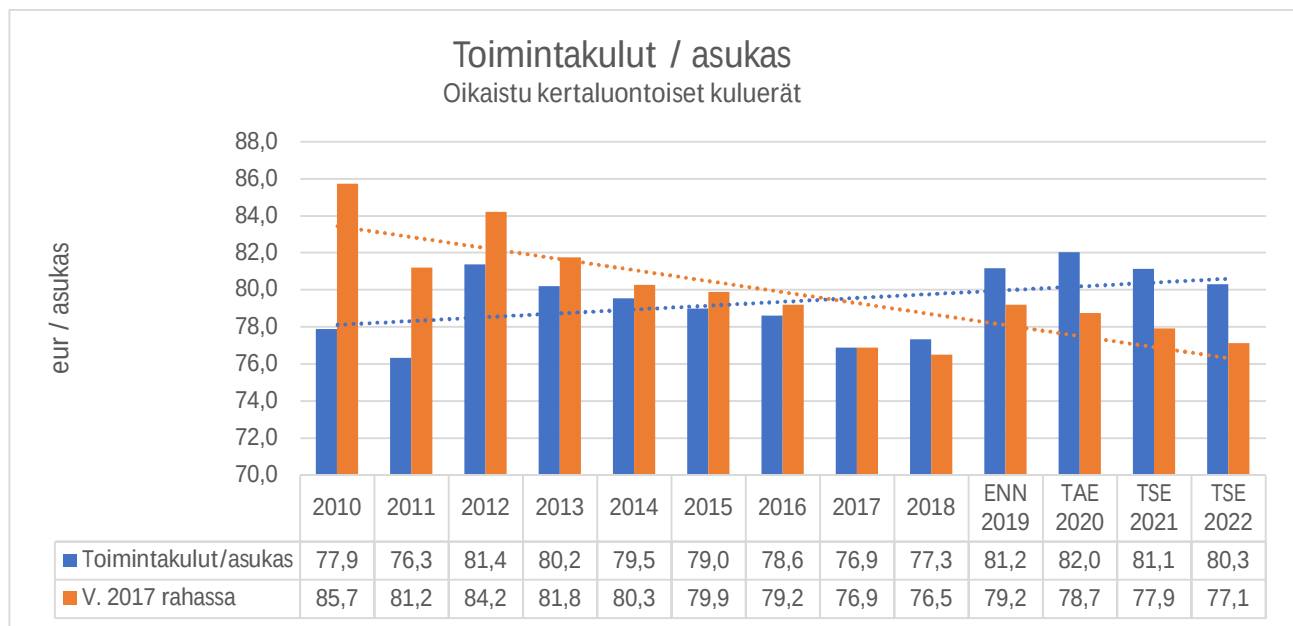
x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	Muutos-% 2020/2019
TOIMINTATULOT	263 040	267 070	274 156	278 965	282 164	2,7 %
Myyntituotot	260 708	264 933	272 026	276 835	280 034	2,7 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	2 331	2 137	2 130	2 130	2 130	-0,3 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 005	2 000	2 000	2 000	2 000	0,0 %
TOIMINTAMENOT	-97 892	-98 727	-103 557	-103 813	-101 572	4,9 %
Henkilöstömenot	-23 917	-25 448	-26 205	-26 205	-26 205	3,0 %
Palvelujen ostot	-37 989	-38 315	-45 078	-41 578	-39 078	17,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 144	-24 957	-25 606	-25 862	-26 121	2,6 %
Muut toimintakulut	-11 841	-10 008	-6 668	-10 168	-10 168	-33,4 %
TOIMINTAKATE	167 152	170 343	172 599	177 152	182 592	1,3 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-65 274	-66 120	-68 429	-70 836	-73 568	3,5 %
VUOSIKATE	101 879	104 223	104 170	106 316	109 024	-0,1 %
POISTOT	-82 788	-86 357	-88 595	-91 706	-106 054	2,6 %
TILIKAUDEN TULOS	19 091	17 866	15 575	14 610	2 970	-12,8 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	-1 353	-1 119	-1 078	-1 007	-220	-3,7 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	17 738	16 747	14 497	13 603	2 750	-13,4 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	274,3 %	276,1 %	270,0 %	274,0 %	283,4 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	57,2 %	58,5 %	58,5 %	59,7 %	61,2 %	

Vesihuollon alustava tuloslaskelma vuosille 2020-2022 perustuu kuluvaan vuoden tulosestimaattiin, inflaatioennusteeseen sekä tiedossa oleviin merkittäviin kustannusmuutoksiin. Nykyisiin hintoihin on suunnitelmakaudelle tehty vuosittainen reaalikorotus 2,0%, mikä noudattaa talousmallia. Jäsenkunnilta veloittettava yleisten alueiden hulevesikorvaus pienentää jäteveden käyttömaksun korotustarvetta. Hintojen nosto perustuu tulevien vuosien suurien investointien sekä rahoituskulujen kattamiseen. Rakentamisen volyymien arvioidaan pysyvän vielä 2020 korkealla tasolla, mikä näkyy liittymismaksutuotoissa. Suunnitelmakauden lopulla suunnan on arvioitu kääntyvän laskuun. Liittymismäärän kasvaessa, tulee toisaalta huomioida tuloksessa lisääntyneet liitostyökustannukset.

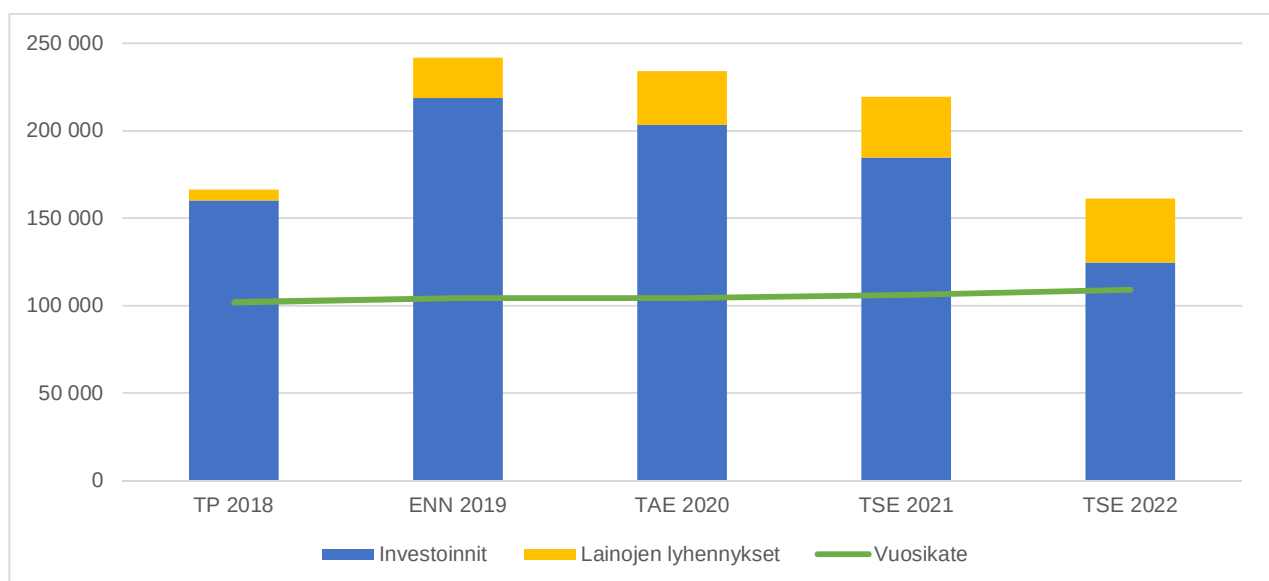
Kehittämisen painopistealueet näkyvät suunnittelukaudella taloudessa. Näitä ovat mm. panostukset turvallisuuteen, tutkimukseen ja kehitykseen sekä digitalisaatioon. Talouteen vaikuttavia tekijöitä ovat myös kemikaalikustannusten normaalia nopeampi kohoaminen sekä energiakustannusten nykyinen korkea taso.

Suunnitelmakaudella kertaluonteinen kustannus on Tikkurilan vanhan vesitornin purku 3,5 milj.eur, josta tehtiin tilinpäätösvaraus vuonna 2018. Lisäksi Finnoon alueen pilaantuneita maita tulee poistaa vuosina 2020-2021 yhteensä 5,0 milj.eur edestä. Vuonna 2022 vesihuollon poistojen kasvussa näkyy Blominmäen hankkeen ennakoitu valmistuminen.

Vesihuollon tuottavuuden kehitys

Vesihuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Vesihuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022
Tulorahoitus					
Vuosikate	101 879	104 223	104 170	106 316	109 024
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	974	-1 119	-4 578	-1 007	-220
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-160 836	-219 400	-204 021	-185 225	-125 105
Rahoitusosuudet investointimenoihin	905	700	750	750	750
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-57 079	-115 596	-103 679	-79 166	-15 551
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	133 000	135 000	113 300	52 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 333	-22 931	-30 592	-34 925	-36 751
Lyhytaikaisten lainojen muutos	46 738	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	12 087	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	52 492	110 069	104 408	78 375	15 749

Vesihuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	2 072 836	2 205 179	2 319 855	2 412 624	2 430 925
Oma pääoma	556 974	573 720	588 217	601 820	604 570
Pitkäaikainen vieras pääoma (korollinen)	1 385 043	1 495 112	1 585 519	1 649 894	1 651 643
- lainat jäsenkunnilta	1 174 002	1 174 002	1 160 002	1 146 002	1 132 002
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	211 040	321 110	425 517	503 892	519 641
Omavaraisuusaste (%)	26,6 %	25,8 %	25,3 %	25,1 %	25,1 %

5.2 Jätehuolto

5.2.1 Toiminta

Jätelaki muuttui 1.1.2019 alkaen. Ensimmäisessä vaiheessa jätelain säännökset muuttuivat siten, että kunnan vastuu yhdyskuntajätehuollon järjestämisestä rajattiin asumisessa syntyvään jätteeseen ja kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvään yhdyskuntajätteeseen. Jätelain vastuunjaon muutos rajaa julkishallinnon hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen sekä muun kuin kunnan sosiaali- ja terveyspalveluissa ja koulutustoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen kunnan lakisääteisen jätehuoltovastuun ulkopuolelle. Muutokset astuvat voimaan enintään kolmen vuoden siirtymäajalla ja kunnan vastuulta pois rajatut toimijat poistuvat jätehuollon asiakkuuksista vuoden 2021 loppuun mennessä.

Jätelain uudistuksen 1.1.2020 voimaan astuvassa toisessa vaiheessa täsmennettiin kunnan toissijaista jätehuoltopalvelua (TSV) koskevaa sääntelyä. Muutoksen seurauksena jätteen haltijan tulee jätteiden ja sivuvirtojen tietöalustassa läpikäytävän menettelyn avulla osoittaa, ettei yksityistä palvelutarjontaa ole kohtuullisesti saatavilla ja että edellytykset kunnan toissijaisen jätehuoltovelvollisuuden nojalla antamalle palvelulle ovat näin ollen olemassa. Tietöalustan käyttövelvoite koskee jätteen haltijaa, joka haluaa yli 2000 eurolla kunnan jätelaitoksen toissijaista jätehuoltopalvelua, kuten jätteenkäsittely tai -kuljetuspalvelu tai pienjäteaseman palvelu. Lainmuutoksen siirtymäsäännöksen mukaan vuoden 2019 loppuun mennessä tehdyt TSV-sopimukset ovat voimassa sopimuskautensa loppuun saakka, maksimissaan 31.12.2022 saakka. Tietöalustan käyttövelvoitteen vaikutusta jätehuollon asiakkuuksien määrään on toistaiseksi erittäin vaikea arvioida.

EU:n jätesäädöspaketti on tullut voimaan 4.7.2018 ja sen muuttuneet säännökset on pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä 5.7.2020 mennessä. Säädökset sisältävät useita merkittäviä muutoksia, kuten uudet kierrätystavoitteet sekä säännökset pakkausjätteiden tuottajien kustannusvastuusta. Yhdyskuntajätteestä tulee kierrättää vuoteen 2025 mennessä 55 prosenttia, vuoteen 2030 mennessä 60 prosenttia ja vuoteen 2035 mennessä 65 prosenttia. Myös muovi-, lasi-, metalli-, puu- sekä paperi- ja kartonkipakkausjätteiden kierrätystavoitteita nostetaan selvästi nykyisestä. Uusiin tavoitteisiin päästään lisäämällä ja tehostamalla jätteiden lajittelua ja erilliskeräystä. Tekstiilijätteiden erilliskeräys on järjestettävä vuoteen 2025 mennessä. Ympäristöministeriö on aloittanut jätelainsäädännön uudistuksen EU:n jätesäädöspaketin toimeenpanemiseksi ja tavoiteaikataulun mukaan hallituksen esitys jätelain muuttamiseksi vietäisiin eduskunnan käsiteltäväksi alkuvuodesta 2020.

Seuraavassa on kuvattu jätehuollon keskeiset strategiset tavoitteet, mittarit sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi talousarviovuonna 2020.

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	Kasvihuonekaasupäästöt HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa	CO2 päästöt 159 100 tCO2-ekv 10 % jätehuollon kuljetusurakkakilpailutuksissa on vaatimuksena vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttö
	HSY:n tuottaman uusiutuvan oman energiantuotannon suhde kulutukseen	Kp-kaasun keräysjärjestelmän ja kaasuvoimalan käyttöaste yli 90 %, biokaasulaitoksen ja biokaasuvoimalan käyttöaste yli 90 %, Kp-kaasun ja biokaasun hyötykäyttöaste vähintään 90 %
	Jätteen, materiaalien ja ravinteiden kierrätys- ja materiaalihyötykäyttöaste	Kotitalousjätteen kierrätysaste 46 % (muutos johtuu EU:n laskentasaadosten muutoksesta/uudesta laskentatavasta)
	Ravinne ja haitta-ainekuormitus: ravinteiden ja haitta-aineiden esiintymis- ja poistoaste	Ammassuolle sijoittuva huleveden kalvosuodatuslaitteisto asennettu ja koekäyttö suoritettu

Toimenpiteet 2020 ;

- o Kilpailutusvuorossa olevien kuljetusurakoiden CO2-päästörajojen tiukentamistoimet, 10 % kilpailutettavista urakoista kilpailutetaan uusiutuvilla polttoaineilla
- o Jätehuoltomääräysten erilliskeräysvelvoitteiden tuomien keräysten suunnittelu ja valmistelu (lasi, metalli, biojäte, muovipakkaukset, kartonki)
- o Monilokerokeräyspilotin jatkosta päättäminen, uusien asiakkaiden hankinta ja keräyksen kilpailuttaminen
- o Seutulan astiahallin käyttöönotto jätteiden keräysvälineille. Syksyllä alkavien sekajäteurakoiden jäteastioiden siirtäminen HSY:n omistukseen
- o Sähköautopilotin mahdollinen aloittaminen syksyllä 2020
- o Jäteastioiden astiajakelun urakan aloitus syksyllä 2020
- o Vapaa-ajankiinteistöjen liittäminen järjestettyyn jätehuoltoon jatkuu
- o Poistotekstiilijätteen keräyksen pilotointi Sortti-asetilla
- o Yhteistyö Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksen kanssa tavoitteena saada aikaan uudenlainen konsepti asukkaiden jätteille ja uudelleen käytettäville tavaroille

Uusien 1.1.2021 voimaan astuvien erilliskeräysvelvoitteiden valmistelevia toimenpiteitä edistetään, muun muassa kilpailuttamalla astiahankinnat ja astioiden jakelu. Muovipakkausten vapaaehtoinen erilliskeräys kasvaa vuoden 2019 mukaisesti ja todennäköisesti lähes kaikki erilliskeräysvelvoitteiden piiriin tulevista asiakkaista ovat vuoden 2020 loppuun mennessä liittyneet jo keräykseen.

Seutulan astiahalli valmistuu vuoden 2020 aikana ja syksyllä 2020 alkavien sekajäteurakoiden sekajäteastiat siirtyvät HSY:n omistukseen. Samalla kilpailutetaan astioiden jakelu omaksi urakakseen. Astiajakelu-urakkaan sisällytetään myös massajakelut. Kuluvaan suunnitelmakautena saadaan biojäteastioiden viisivuotinen massavaihto suoritettua loppuun.

Vapaa-ajankiinteistöjen liittäminen järjestettyyn jätehuoltoon aloitettiin vuoden 2019 aikana. Vuoden 2020 aikana liittämistä jatketaan. Uudet asiakkaat liitetään heti omistajanvaihdoksen yhteydessä järjestettyyn jätehuoltoon.

Vuonna 2019 aloitettu monilokerokeräys jatkuu vuoden 2021 toukokuun loppuun. Vuoden 2020 alussa tehdään päätös monilokerokeräyksen jatkamisesta, jonka jälkeen voidaan suunnitella, miten keräystä tullaan hallitusti laajentamaan ja käynnistetään uusien asiakkaiden hankinta ja kilpailutetaan keräys.

Vuoden 2020 syksyllä suunnitelmien mukaan käynnistyy sähköisen jäteauton pilottihanke, joka kestää noin 1,5 vuotta.

Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksen kanssa tehdään yhteistyötä, jotta saataisiin aikaan uudenlainen konsepti asukkaiden jätteille ja uudelleen käytettäville tavaroille. Poistotekstiilijätteen keräystä pilotoidaan Sortti-asemilla.

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Sujuvat palvelut	Digitaalisten palvelujen ja asiakasviestinnän laatu ja käyttöaste kaikissa kanavissa (laatu = käytettävissä 24/7, saavutettavissa saavutettavuusdirektiivin mukaisesti)	< 50 % jätepalvelutilauksista ei digitaalisesti, edellyttää jätehuollon tietojärjestelmän käyttöönottoa
	Jäteastoiden tyhjennysten valituspromille	0,14

Toimenpiteet 2020 ;

- o Jätehuollon operatiivisten tietojärjestelmien käyttöönoton aloittaminen
- o Etukäteismaksamisen mahdollistaminen Sortti-asemilla
- o Konalan Sortti-aseman pilotti laajennetuista aukioloajoista

Sortti-asemilla otetaan käyttöön uusi toimintajärjestelmä, joka mahdollistaa myös etukäteismaksamisen itsepalvelun lisäksi Sortti-asemilla. Uusi järjestelmä mahdollistaa laajemmat auki-oloajat Sortti-asemilla ja osittain jopa ilman henkilökuntaa. Konalan Sortti-asemalla pilotoidaan aseman aukioloa jokaisena viikonpäivänä vuoden ajan, jonka jälkeen tehdään päätökset laajemmista aukioloajoista.

Jätelain 2. vaiheen muutoksen mukainen Materiaalitori.fi otetaan käyttöön 1.1.2020.

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Vakaa talous	Omavaraisuusaste	34 %
	Tuottavuus, jätehuollon toimintamenot/käsitelty jätemäärä	159 €/tonni

Toimenpiteet 2020;

- o Sisäisen laskennan ja raportoinnin laajentaminen ja hyödyntäminen johtamisessa
- o Ekomo-toiminnan lisääminen
- o Ohjaavan taksan valmistelu

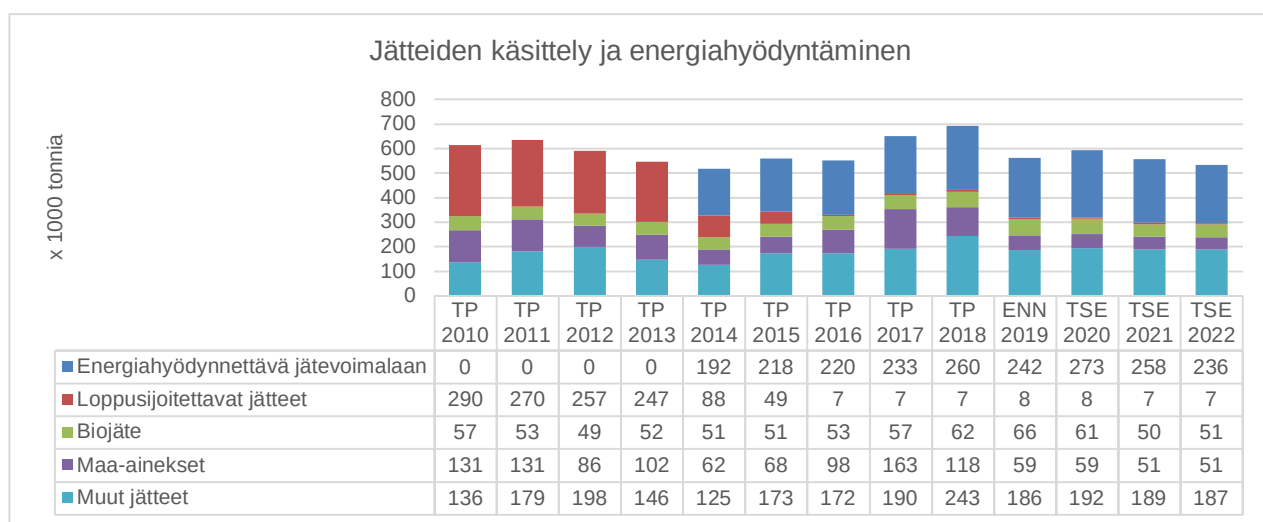
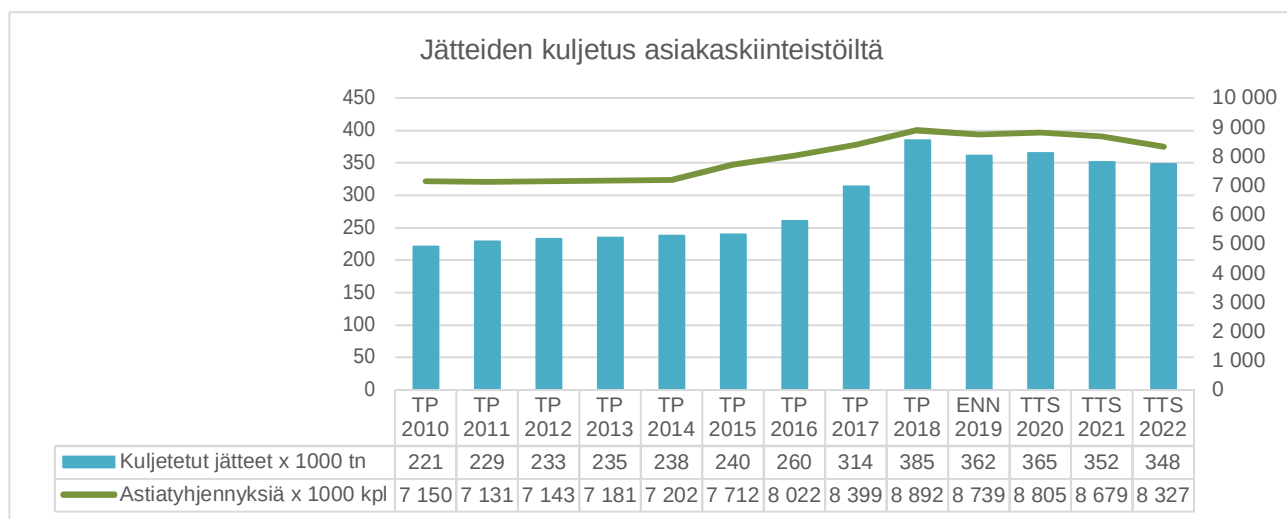
Jätelain uudistuksen sekä masa- ja mara-asetusten vaikutuksesta Ämmäsuolla tulee vähenemään rakennusjätteen, erilaisten maa-ainesten sekä biojätteen käsittely. Alueen Ekomo-toiminnan kehittämisellä pyritään ylläpitämään alueen materiaalivirtoja. Arviona on kuitenkin, että suunnitelmakaudella punnitusten määrä laskee hieman.

Suunnitelmakaudella loppusijoitettavan jätteen määrä jatkaa laskuaan noin 5 % vuoden 2022 loppuun mennessä nykyisestä. Rejektien määrä on jätteen jalostuksen myötä kasvanut ja loppusijoitettavan jätteen määrä ei laske suunnitelmakaudella vielä mullistavasti. Hyödynnettävien rakennusjätteiden määrä laskee

materiaalitorin vaikutuksesta yhteensä jopa 25 % TTS-kaudella. Materiaalitori voi vaikuttaa TTS-kaudella muihinkin hyödynnettäviin jätejakeisiin. Pilaantuneiden maa-ainesten osalta laskua arvioidaan olevan yli 50%.

Materiaalivirtojen vähetessä, mutta infran pysyessä samana, tulojen ja menojen suhde muuttuu entisestään. Menetettyjen tulojen tilalle pyritään löytämään uusia tulolähteitä esimerkiksi tehostamalla biojätteenkeräilyä viestinnän ja neuvonnan kanssa yhteistyössä, rikastamalla tai muutoin tehostamalla kaatopaikkakaasun hyödyntämistä sekä mahdollistamalla Ekomo-toimintaa alueella entisestään.

Suunnitelmakaudella jätteenkäsittelyn tuotot laskevat yllämainittujen muutosten myötä noin 20 %, mikäli jätteenkäsittely- tai kuormamaksuihin ei tehdä muutoksia ja jätteenkäsittelyn menot pyritään pitämään vuoden 2019 tasolla suunnitelmakauden ajan infran ylläpitämiseksi.

5.2.2 Investoinnit

Jätehuollon investoinnit

x 1 000 euroa	Muutos-%					
	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	2020/2019
ALUEPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT	5 004	2 815	5 100	1 865	1 460	81,2 %
1 Sorttiasemien rakentaminen (uudet)	271	400	2 500	0	0	525,0 %
2 Aluepalvelujen korjaus- ja täydennystyöt	4 430	1 810	1 850	1 525	1 200	2,2 %
3 Aluepalvelujen kalustohankinnat ja aluekeräysverkosto	303	605	750	340	260	24,0 %
KÄSITTELYPALVELULÄHTÖISET INVESTOINNIT						
Ympäristövaikutusten hallinta	2 594	4 127	3 750	6 000	6 800	-9,1 %
4 Kaatopaikkakaasun keräys ja hyödyntäminen	470	392	450	900	1 700	14,8 %
5 Vesien keräys ja johtaminen	794	1 500	900	3 250	3 250	-40,0 %
6 Viimeistelyrakenteet	1 331	2 235	2 400	1 850	1 850	7,4 %
Alueiden ja toimintojen kehittäminen ja niiden vaatimat investoinnit	6 196	6 690	4 000	4 620	11 320	-40,2 %
7 Biojätteen käsittely ja mädätyskaasun hyödyntäminen	3 032	3 700	2 400	1 600	9 600	-35,1 %
8 Ämmäsuon laajennusalue	1 170	1 635	700	800	1 000	-57,2 %
9 Infran kehittäminen ja sen vaatimat investoinnit	669	776	600	1 750	500	-22,7 %
10 Käsittelypalvelujen koneet ja laitteet	1 263	379	150	120	170	-60,4 %
11 Energiainvestoinnit	62	200	150	350	50	-25,0 %
MUUT INVESTOINNIT						
Kuljetuspalvelulähtöiset investoinnit	897	600	600	900	900	0,0 %
12 Jätteenkuljetuksen keräyskalusto	897	600	600	900	900	0,0 %
Muut toimintaa tukevat investoinnit	901	2 960	4 500	2 450	850	52,0 %
13 Maahankinnat	0	665	200	1 500	200	-69,9 %
14 Muut investoinnit	901	2 295	4 300	950	650	87,4 %
Jätehuollon investoinnit yhteensä	15 331	17 192	17 950	15 835	21 330	4,4 %

Aluepalvelulähtöisillä investoinneilla toteutetaan Sortti-asemien ja Kivikon jätepalvelukeskuksen perusparannus- ja saneeraustyöt. Talousarviovuonna jatketaan Mini-Sorttiasemiin perustuvan yhteistyön kehittämistä Kierrätyskeskuksen kanssa, jolla valmistellaan uuden konseptin mukaisten Sorttiasemien perustamista kierrätyskeskusten yhteyteen sekä Sortti-Kierrätystavaratalon toteuttamista. Suunnitelmakaudella myös muun muassa katetaan Kivikon vaarallisen jätteen varaston sisäpiha ja tehdään energiateknisiä parannuksia, kuten ilmanvaihtolaitteiden saneerauksia. Sortti-asemilla kehitetään risujen ja mullan vastaanotto- ja jakelutoimintoja investoimalla lisäkenttiin. Lisäksi aluepalveluiden työkon- ja kalustohankintoja jatketaan koko suunnitelmakauden ajan. Aluepalvelulähtöiset investoinnit ovat 10-vuoden investointiohjelman mukaisesti talousarviovuonna noin 5,1 milj. euroa ja vuosina 2021 - 2022 yhteensä noin 3,4 milj. euroa. Investointien kokonaismäärää ja toteutusajankohtaa esitetään kuitenkin täsmennettäväksi Mini-Sorttiasemien ja Kivikon Sortti-aseman rakennustöiden osalta lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Käsittelypalvelulähtöisillä investoinneilla varmistetaan jätteenkäsittelykeskuksen toiminta ja minimoidaan ympäristöhaittoja. Suunnitelmakaudella keskitytään biojätteen käsittelyn hajuhaittojen minimointiin ja Ekomo-toiminnan mahdollistamiseen rakentamalla muun muassa käsittelykenttiä.

Blominmäen jätevesilietteet käsitellään jatkossa Ämmässuolla ja niiden määrän on arvioitu lisääntyvän. Käsittelymenetelmäksi suunnitellaan pyrolyysiä, johon liittyvän koetoimintalaitoksen hankesuunnitelman hallitus päätti hyväksyä kokouksessaan 15.2.2019. Nämä kustannukset tarkentuvat urakkakilpailutuksen perusteella.

Muilla toimintaa tukevilla investoinneilla hankitaan jätteenkuljetuksen keräysvälineet, Seutulan alueelle toteutettavan jätteen kuljetuksen keräysvälineiden huolto- ja varastointihalli, maanhankinnat ja jätehuollon operatiiviset IT-järjestelmät.

Jätehuollon toimialan investointien suunnittelua vaikeuttavat viimeaikaiset lakimuutokset, joiden vaikutuksia ei ole kaikilta osin mahdollista ennakoida. Jättemäärien kehitys ja jätteiden suuntautuminen kunnalliselle palveluntarjoajalle tai yksityiselle toimijalle määräytyy jatkossa markkinapaikan ohjaamana. Syksyyn mennessä laaditaan selvityksiä mm. edellä mainituista toiminnan muutostarpeista, joilla pyritään myös investoinnein vastaamaan toimintakentän muuttumiseen. Näitä tarkastelun jälkeen ilmeneviä muutostarpeita ei ole esitetty tässä alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa, vaan ne esitetään lopullisessa toiminta- ja talousarviosuunnitelmassa.

5.2.3 Talous

Jätehuollon tuloslaskelma

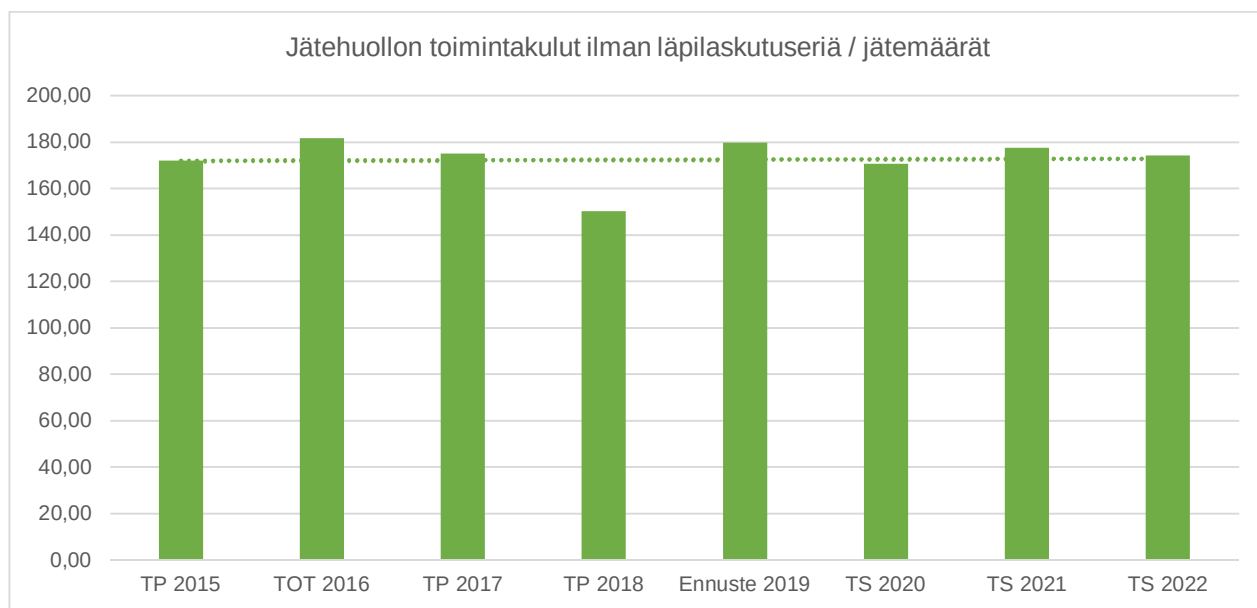
x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	Muutos-% 2020/2019
TOIMINTATULOT	103 228	94 984	97 609	95 783	91 508	2,8 %
Myyntituotot	100 342	92 488	95 257	93 425	89 048	3,0 %
Kuntaosuudet	0	0	0	0	0	-
Muut tuotot	2 886	2 497	2 352	2 358	2 460	-5,8 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-73 175	-78 256	-78 319	-77 219	-75 806	0,1 %
Henkilöstömenot	-7 126	-7 370	-7 287	-7 287	-7 287	-1,1 %
Palvelujen ostot	-61 348	-65 342	-66 040	-64 974	-63 485	1,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 672	-3 280	-2 831	-2 730	-2 802	-13,7 %
Muut toimintakulut	-2 029	-2 264	-2 161	-2 228	-2 232	-4,6 %
TOIMINTAKATE	30 053	16 728	19 290	18 564	15 702	15,3 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	-1 269	-1 428	-1 700	-1 700	-1 700	19,0 %
VUOSIKATE	28 784	15 300	17 590	16 864	14 002	15,0 %
POISTOT	-14 378	-13 721	-14 698	-14 998	-14 691	7,1 %
TILIKAUDEN TULOS	14 406	1 579	2 892	1 866	-689	83,2 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	592	592	592	592	487	0,0 %
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	14 998	2 171	3 484	2 458	-202	60,5 %
Tuloslaskelman tunnuslukuja						
Toimintatuotot, prosenttia toimintakuluista	141,1 %	121,4 %	124,6 %	124,0 %	120,7 %	
Vuosikate, prosenttia keskimääräisistä poistonalaisista investoinneista	164,2 %	87,3 %	100,4 %	96,2 %	79,9 %	

Jätehuollon toimintatuottojen ja suoritteiden ennakoidaan vähenevän suunnitelmakaudella. Pääasialliset syyt tähän ovat jätelain muutokset ja sekajäteastioiden tyhjennysmäärien väheneminen sekä jätteiden lajittelun tehostuminen. Osaltaan jätehuollon toimintatuottoja vähentää myös jätelain uudistuksen sekä masa- ja mara-asetusten vaikutuksesta rakennusjätteen, erilaisten maa-ainesten sekä biojätteen käsittelyn arvioitu väheneminen Ämmäsuolla. Toimintatuottoihin sisältyy suunnitelmakaudella sekajätetyhjennyksiin liittyvä 2% hinnankorotus. Tämä tarkentuu lopullisessa talous- ja toimintasuunnitelmassa. Toimintakuluissa vaikuttaa suunnitelmakaudella talousarviovuoden jälkeen tapahtuva tyhjennysmäärien väheneminen.

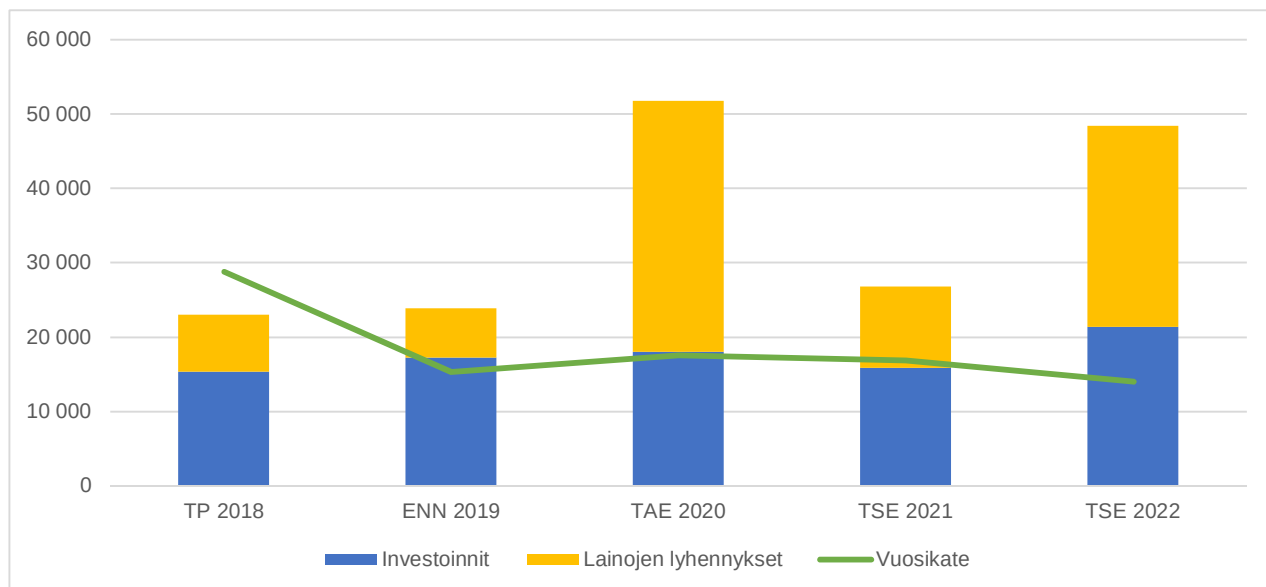
Talouden ennustamiseen liittyy kuitenkin vielä merkittäviä epävarmuustekijöitä sekä suoritelmäärien ennustamisen osalta että muun muassa lainsäädännön tuomien muutosten vaikutuksia koskien. Talous- ja investointisuunnitelmaa tarkennetaan syksyllä varsinaisen budjetoinnin yhteydessä.

Jätehuollon tuottavuuden kehittyminen

Jätehuollon tuottavuuden kehittymistä kuvaa toimintamenojen ja jätemäärien suhde. Pitkän aikavälin tavoitteena on parantaa omavaraisuusastetta ja tulo-rahoituksen riittävyyttä talouden tasapainon parantamiseksi.

Jätehuollon tulorahoituksen (vuosikate) riittävyys investointien ja lainanlyhennysten maksamiseen

Jätehuollon rahoituslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022
Tulorahoitus					
Vuosikate	28 784	15 300	17 590	16 864	14 002
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	80	80	80	144	144
Investoinnit					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-15 617	-17 192	-17 950	-15 835	-21 330
Rahoitusosuudet investointimenoihin	286	0	0	0	0
Investointien korjauserät	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	13 533	-1 812	-280	1 173	-7 184
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	8 700	33 700	10 100	34 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 657	-6 664	-33 784	-10 974	-27 045
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-419	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-8 077	2 036	-84	-874	6 955

Jätehuollon taseen keskeisiä eriä

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022
Pysyvät vastaavat (käyttöomaisuus)	211 376	214 847	218 099	218 936	225 575
Oma pääoma	58 566	60 737	64 221	66 679	66 477
Pitkäaikainen vieras pääoma (korollinen)	85 710	87 746	87 662	86 789	93 744
- lainat jäsenkunnilta	0	0	0	0	0
- lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta	85 710	87 746	87 662	86 789	93 744
Omavaraisuusaste (%)	33,8 %	33,9 %	34,9 %	35,7 %	34,2 %

5.3 Seutu- ja ympäristötieto

5.3.1 Toiminta

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä	Kasvihuonekaasupäästöt HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa	159 100 tCO ₂ -ekv
	Jätteen, materiaalien ja ravinteiden kierrätys- ja materiaalihyötykäyttöaste	Kotitalousjätteen kierrätysaste 46 % (muutos johtuu EU:n laskentasaadosten muutoksesta/uudesta laskentatavasta)
	Ravinne- ja haitta-ainekuormitus: ravinteiden ja haitta-aineiden esiintymis- ja poistoaste	Haitallisten aineiden ja mikropartikkelien tutkimusta tehostetaan

Toimenpiteet 2020;

Indikaattori: Khk-päästöt HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa

- o Tuotetaan HSY:n khk-päästölaskenta uudella menetelmällä
- o HSY:n hiilinielupotentiaalin laskenta ja raportointi
- o Laajennetaan SeutuMaisaan pilotointia HSY:n omassa toiminnassa

Indikaattori: Jätteen, materiaalien ja ravinteiden kierrätys- ja materiaalihyötykäyttöaste

- o HSY:n ravintotaloutta kuvaava indikaattori otetaan käyttöön

Indikaattori: Ravinne- ja haitta-ainekuormitus: ravinteiden ja haitta-aineiden esiintymis- ja poistoaste

- o HSY pyrkii osallistumaan katupölyn haitta-aineiden ja mikropartikkelien yhteistutkimuksiin

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Sujuvat palvelut	Digitaalisten palvelujen ja asiakasviestinnän laatu ja käyttöaste kaikissa kanavissa (laatu = käytettävissä 24/7 ja saavutettavissa saavutettavuusdirektiivin mukaisesti)	Sosiaalisen median kanavat käytössä asiointikanavina ja digitaalisten tietopalvelujen käytettävyyttä on parannettu

Toimenpiteet 2020;

Indikaattori: Digitaalisten palvelujen ja asiakasviestinnän laatu ja käyttöaste kaikissa kanavissa

- o Parannetaan avoimen datan käytettävyyttä ja näkyvyyttä HSY:n verkkosivuilla
- o Lisätään SYT:in tietopalvelujen tunnettuutta sidosryhmien keskuudessa
- o Jatketaan tietotuotteiden palvelumuotoilua ja tiedon jakamisen digitalisointia

Ympäristövastuullisuutta edistetään laskemalla ensimmäisen kerran HSY:n hiilinielupotentiaali laskennan kansallisten suuntaviivojen mukaan. HSY:n tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä ja khk-päästöjen kompensaationa voi toimia HSY:n oma hiilinieluvaikutus. HSY:n omassa toiminnassa laajennetaan uuden maamassojen hallintajärjestelmän SeutuMaisaan pilotointia. Sen avulla pyritään parantamaan resurssitehokkuutta maamassojen käytössä ja kuljetuksissa sekä vähentämään maamassojen kuljetuksista aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Katupölyssä olevia mikropartikkeleita on tutkittu vielä vähän. HSY pyrkii edistämään katupölyä ja mikromuoveja koskevia yhteistutkimusprojekteja sekä tarjoamaan HSY:n ilmanlaadun mittausverkkoa tutkimusalueiksi.

Merkittävä osa seutu- ja ympäristötiedon toiminnasta toteutuu mahdollistajapäämäärien Aktiivinen uuden teknologian hyödyntäjä, Tiedolla vaikuttaja ja Yhteistyön rakentaja toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Keskeisten strategisten päämäärien lisäksi seutu- ja ympäristötiedossa on tärkeitä prosesseja, joille ei tässä aseteta mitattavia tavoitteita, mutta joita kehitetään aktiivisesti. Näitä prosesseja ovat: jatkuvatoiminen ilmanlaadun seuranta pääkaupunkiseudulla, ajantasaisen Seudullisen perusrekisterin ylläpito ja kehittäminen, pääkaupunkiseudun ilmastotyön seuranta ja kehittäminen sekä seudullisen kiertotalouden tiedontuotanto ja yhteistyön kehittäminen.

5.3.2 Talous

Seutu- ja ympäristötiedon tuloslaskelma

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	Muutos-% 2020/2019
TOIMINTATULOT	4 662	4 958	4 999	5 141	5 127	0,8 %
Myyntituotot	852	877	883	883	913	0,7 %
Kuntaosuudet	3 692	3 687	3 723	3 940	3 942	1,0 %
Muut tuotot	119	394	393	318	272	-0,3 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	-
TOIMINTAMENOT	-4 598	-4 867	-4 998	-4 972	-4 968	2,7 %
Henkilöstömenot	-2 202	-2 428	-2 513	-2 513	-2 513	3,5 %
Palvelujen ostot	-2 048	-2 105	-2 149	-2 123	-2 119	2,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-109	-100	-102	-102	-102	1,6 %
Muut toimintakulut	-238	-234	-234	-234	-234	0,2 %
TOIMINTAKATE	64	91	1	169	159	-98,5 %
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	0	0	0	0	0	-
VUOSIKATE	64	91	1	169	159	-98,5 %
POISTOT	-245	-260	-205	-235	-196	-21,1 %
TILIKAUDEN TULOS	-181	-169	-204	-66	-37	20,3 %
VARAUSTEN MUUTOKSET	0	0	0	0	0	-
TULOVEROT	0	0	0	0	0	-
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-181	-169	-204	-66	-37	20,3 %

Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	Muutos-% 2020/2019
Seutu- ja ympäristötiedon investoinnit	151	235	210	210	215	-10,6 %

5.4 Hallinto ja keskitetyt palvelut

5.4.1 Toiminta

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Sujuvat palvelut	Asiakastytytyväisyys	Asiakastytytyvyyden mittaamisen mallia toteutetaan ja avainmittarien säännöllinen raportointi käytössä
	Asiakaskontaktien vasteaika	Asiakaskontaktien vasteajat eri kanavien odotusarvoja vastaaviksi, enintään 5 arkipäivää
	Reklamaatioiden vasteaika	Reklamaatioratkaisun vasteaika on alle 15 arkipäivää

Toimenpiteet 2020;

- o Palveluiden yhteiskehittäminen asiakkaiden kanssa sekä nykyisissä että tulevaisuudessa, uusissa palveluissa
- o Asiakaskontaktien hallintaan liittyvien toimintaprosessien kehittäminen ja uuden monikanavaisen kontaktienhallintajärjestelmän määrittely ja hankinta
- o Asiakas- ja laskutusjärjestelmän asiakastietojen datan laadun varmistaminen

Strateginen päämäärä	TA 2020 mittari	TA 2020 tavoitearvo
Korkea toimintavarmuus	Vakavien häiriötilanteiden määrä / niihin varautuminen / hallinnan onnistuminen	Raportoidaan ja tilastoidaan ohjeiden mukaisesti
	Riskiarvioinnin riskiluku HSY:n riskienhallintaprosessin mukaisesti	Riskilukuindeksi seuranta käytössä kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa
Vakaa talous	Tuottavuus - Vesihuollon toimintamenot/jäsenkaupunkien asukasmäärä - Jätehuollon toimintamenot/käsitelty jätemäärä - Hallinnon ja tukitoimintojen toimintamenojen osuus HSY:stä	79,0 €/as 159 €/t 15,2 %
	Hankintojen - Tehokkuus à hankintakorin yksikköhinta eli painotettu indeksi - Elinkaaren aikainen kestävyys à käyttö- ja kunnossapitokustannukset sekä energiatehokkuus koko elinkaaren aikana	Hankintakorin kustannustaso laskee 1 % v. 2017 tasosta reaalisesti Vakiinnutetaan 2019 testattujen ja hyväksi havaittujen elinkaarilaskentamallien käyttö

Toimenpiteet 2020;

- o Häiriötilanteiden raportointi, luokittelu ja käsittely sovitun prosessin mukaisesti
- o Riskikartan hyödyntämisen ja riskiluvun seurannan vakiinnuttaminen osaksi johtamista
- o Laskutuksen ja sopimushallinnan prosessien automatisointi käyttöön otetun laskutusjärjestelmän avulla
- o Sisäisen laskennan ja raportoinnin laajentaminen ja hyödyntäminen johtamisessa
- o Sähköisten palveluiden tarjonnan lisääminen asiakkaille asiakasportaalin käyttöön otolla

5.4.2 Talous

x 1000 euroa	TP2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	Muutos % 2020-2019
TOIMINTAMENOT						
- Kuntayhtymänjohto, ohjauksen ja kehittämisen yksiköt	-8 455	-8 882	-9 161	-9 024	-9 024	3,1 %
- Asiakaspalvelu	-2 645	-2 843	-3 013	-3 004	-3 004	6,0 %
- Tukipalvelut	-7 293	-7 696	-7 836	-7 837	-7 837	1,8 %
YHTEENSÄ	-18 394	-19 421	-20 010	-19 865	-19 865	3,0 %

Johdon, ohjauksen ja kehittämisen yksiköiden, asiakaspalvelun ja tukipalvelujen yhteenlaskettujen toimintamenojen arvioidaan vuonna 2020 kasvavan hiukan. Laskennassa on huomioitu inflaatioennuste, henkilöstömenojen kasvu sekä tiedossa olevat merkittävät muutokset. Tukiyksiköissä kulujen nousu vuonna 2020 johtuu muun muassa strategian toteuttamiseen liittyvistä toimenpiteistä ja kasvavista tietojärjestelmämenoista. Asiakaspalveluyksikön kulujen vuonna 2020 tapahtuva nousu johtuu mm. lisääntyneestä henkilöstömäärästä.

Investoinnit

x 1 000 euroa	TP 2018	ENN 2019	TAE 2020	TSE 2021	TSE 2022	Muutos-% 2020/2019
Ohjauksen ja kehittämisen investoinnit	1 162	1 190	895	390	100	-24,8 %
Asiakaspalvelun investoinnit	99	160	300	220	100	87,5 %
Tukipalvelujen investoinnit	590	1 313	655	200	150	-50,1 %
Investoinnit yhteensä	1 851	2 663	1 850	810	350	-30,5 %

Asiakaspalveluiden investointien kasvu ennusteeseen 2019 verrattuna johtuu asiakaskontaktien hallintajärjestelmän kustannusten kohdistumisesta vuodelle 2020. Tämä oli alunperin huomioitu talousarviossa 2019.

Liite 1: Ympäristöohjelma

Ympäristöohjelma valmistellaan HSY:n lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman liitteeksi syksyllä 2020.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

PL 100, 00066 HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki

Puh. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

PB 100, 00066 HRM, Ilmalantori 1, 00240 Helsingfors

Tfn. 09 156 11, Fax 09 1561 2011, www.hsy.fi

Helsinki Region Environmental Services Authority

P.O. Box 100, FI-00066 HSY, Ilmalantori 1, 00240 Helsinki

Tel. +358 9 15611, Fax +358 9 1561 2011, www.hsy.fi

Hallitus

§ 60

14.06.2019

HSY:N ALUSTAVA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2020 – 2022 (AK)

543/02.020.200.2000/2016

Hallitus § 60

Esittelijä
ValmistelijaToimitusjohtaja Raimo Inkinen
Talousjohtaja Pekka Hänninen, puh. 09 15611**Yleistä**

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 %:n vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä talousmallin mukaiset vesihuollon ja jätehuollon alustavat taksamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2020 on käytetty 1,6 %:ia, ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Inflaatiokerrointa tarkennetaan syksyllä lopullisen talousarvion valmistelussa. Suunnitelmavuodet on esitetty vuoden 2020 hintatasossa.

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen 13.4.2018 esittämiin investointiohjelmiin vuosille 2019 – 2028. Taloussuunnitelmavuosien investointimenoja on jonkin verran tarkistettu investointiohjelmaan verrattuna vesihuollon osalta.

Tärkeimmät muutokset investointiohjelmaan verrattuna aiheutuvat Blominmäen hankkeen muutoksista sekä Raide-Jokerin aiheuttamista johtosiirtotarpeista. Vuonna 2020 investoinnit ovat yhteensä 223,3 miljoonaa euroa, josta 203,3 miljoonaa on vesihuollon ja 18 miljoonaa jätehuollon investointeja. Muut investoinnit ovat yhteensä 2,1 milj. euroa.

HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydetty jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Tavoitteet

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2020 – 2022 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat yhtymäkokouksen 16.11.2018 hyväksymään strategiaan 2025. Tavoitteiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

- Ympäristövastuun ja resurssitehokkuuden edelläkävijä

- Korkea toimintavarmuus
- Sujuvat palvelut
- Vakaa talous

ja mahdollistajapäämäärät:

- Hyvän työelämän kehittäjä
- Aktiivinen uuden teknologian hyödyntäjä
- Tiedolla vaikuttaja
- Yhteistyön rakentaja

Toiminta

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän ei arvioida kasvavan suunnittelukaudella. Vuonna 2020 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 94,2 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 75,0 miljoonaa m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 139,9 miljoonaa m³ vuonna 2020.

Vuonna 2020 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 8,8 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 365 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 273 000 tonnia. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 320 000 tonnia, josta biojätettä on 61 000 tonnia.

Henkilöstö

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2019 - 2021. Vuoden 2020 keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 806,1 henkilötyövuotta, joka on samalla tasolla vuoden 2019 suunnitelman kanssa. Henkilöstömäärien toteutumat ovat aikaisemmin jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2020 - 2022 ja muutokset huomioidaan lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä.

Käyttötalous

HSY:n toimintatuotot vuonna 2020 ovat 375 miljoonaa, 9,7 miljoonaa (2,7 %) enemmän vuoden 2019 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on otettu huomioon toimintavolyymien muutokset sekä vesitaksien 2,0 % reaalikorotus. Hintojen nosto perustuu tulevien vuosien suurien investointien sekä rahoituskulujen kattamiseen. Jäsenkunnilta veloitettava yleisten alueiden hulevesikorvaus pienentää jäteveden käyttömaksun korotustarvetta. Rakentamisen volyymin arvioidaan pysyvän vielä 2020 korkealla tasolla, mikä näkyy liittymismaksutuotoissa. Suunnitelmakauden lopulla suunnan on arvioitu kääntyvän laskuun.

Jätehuollon toimintatuottojen ja suoritteiden ennakoitaan vähenevän suunnitelmakaudella. Pääasialliset syyt tähän ovat jätelain muutokset ja sekajäteastoiden tyhjennysmäärien väheneminen sekä jätteiden lajittelun tehostuminen. Jätehuollossa sekajäteastian tyhjennyshintaan on laskettu 2% reaalikorotus. Korotustarve tarkentuu lopullisessa taloussuunnitelmassa syksyllä ns. ohjaavan jätelinnoittelun valmistuttua.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet ovat noin prosentti HSY:n toimintatuotoista. Kuntaosuuksilla katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä ilmaston infon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla. Vuonna 2020 laskutetta-

vat kuntaosuudet ovat 4,14 miljoonaa euroa (4,10 milj. vuonna 2019).

HSY:n toimintamenot vuonna 2020 ovat 183,2 miljoonaa euroa, 5,4 miljoonaa (3 %) enemmän vuoden 2019 ennusteeseen verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset, kuten lomarahaleikkausten päätyminen vuonna 2020, kemikaali- ja energiahintojen korkea taso sekä eräät kerta-luontoiset kustannuserät kuten pilaantuneiden maa-ainesten puhdistus Finnoossa (2,5 milj.).

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2020 on 193,8 miljoonaa euroa (51,7 % toimintatuloista), kun se vuonna 2019 ennustetaan olevan 189,4 miljoonaa (51,9 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ollen 199,2 miljoonaa (52,9 %) vuonna 2022.

Nettorahoituskulut vuonna 2020 ovat 70,1 miljoonaa, 2,6 miljoonaa vuoden 2019 ennustettua tasoa enemmän. Korkokuluista 61,5 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2020 vuosikate on 123,6 miljoonaa ja se pysyttelee suunnilleen samalla tasolla koko suunnitelmakauden ajan.

Tilikauden tulos vuonna 2020 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 18,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarausten aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavien tuloverojen jälkeen tilikauden ylijäämä on 17,8 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat yhtymäkokouksen 16.11.2018 hyväksymiin investointiohjelmiin vuosille 2019 - 2028. Taloussuunnitelmavuosien investointimenoja on jonkin verran tarkistettu investointiohjelmaan verrattuna vesihuollon osalta. Tärkeimmät tarkistukset aiheutuvat Blominmäen hankkeen muutoksista sekä Raide-Jokerin aiheuttamista johtosiirtotarpeista.

Vuonna 2020 investoinnit ovat yhteensä 223,3 miljoonaa euroa, josta 203,3 miljoonaa on vesihuollon ja 18,0 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Investointeihin varattu määräraha tarkentuu lopullisen toiminta- ja talousarvion laatimisen yhteydessä syksyllä.

Toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämät investoinnit suunnitelmakaudelle 2020 – 2022 ovat yhteensä 121,7 milj. euroa. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita ovat mm. Finnoo ja Suurpelto Espoossa, Jätkäsaari, Kalasatama, Kruunuvuorenranta ja Pasila Helsingissä sekä Kivistö Vantaalla. Raide-Jokeri- ja Kruunusillat hankkeet aiheuttavat merkittäviä johtosiirtoja suunnitelmakaudella. Haja-asutusalueiden vesihuoltoa rakennetaan mm. Pakankylän alueella Espoossa sekä Kiilan alueella Vantaalla.

Vedenhankinnan ja -puhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudelle 2020 - 2022 ovat yhteensä 33 milj.euroa. Merkittävin investointi kaudella on Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nostaminen ja rakennustekniikan saneeraus.

Vedenjakelun ja viemäroinnin investoinnit suunnittelukaudelle 2020 - 2022 ovat yhteensä 174,1 milj. euroa. Vedenjakeluverkoston merkittävimmät investoinnit suunnitelmakaudella ovat uusi yhteys Mäkkylästä Kauniaisten vesitornille ja Hakunilan vesitornin yhteyksien kahdentaminen. Merkittävimmät viemärintijärjestelmän investoinnit suunnitelmakaudella ovat Kivistön ja Koillis-Espoon runkoviemäri, Esplanadi-Munkkisaari tunneli sekä Lauttasaaren paineviemäriin siirto ja kahdentaminen.

Verkostosaneerauksessa keskitytään runkoyhteyksien toiminnan varmistamiseen. Merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina kaupunkien katutöiden yhteydessä. Merkittävä verkostosaneeraushanke kaudella on Esplanadi-Eteläranta -alueen vesihuoltoverkostojen uusiminen ja alueen sekaviemäriverkon ylivuotojen hallinnan parantaminen. Lisäksi tärkeitä verkostosaneerauksia tehdään Munkkiniemessä Helsingissä sekä Otaniemessä ja Etelä-Laaialahdessa Espoossa. Vanhojen vesihuoltotunneleiden kunnostaminen jatkuu. Blominmäen jätevedenpuhdistamon viemärintijärjestelyt ajoittuvat suunnitelmakaudelle.

Jätevedenpuhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudella 2020 - 2022 ovat yhteensä 179,8 milj. euroa. Merkittävin investointi suunnitelmakaudella on Blominmäen jätevedenpuhdistamohanke, johon on suunnitelmakaudella varattu 162,2 milj. euroa. Lisäksi Viikinmäen puhdistamon toiminnan kannalta kriittinen purkutunneliyhteys välillä Viikinmäki – Viikki kahdennetaan ja varaudutaan käynnistämään ravinteiden poistoa tehostavia investointeja suunnittelukauden lopulla.

Jätehuollon hankkeet keskittyvät ympäristöhaittojen minimoimiseen ja HSY:n toimipisteiden mahdollisimman tehokkaaseen hyödyntämiseen. Jätehuollon aluepalvelulähtöisillä investoinneilla toteutetaan Sortti-asemien ja Kivikon jätetalvelukeskuksen perusparannus- ja saneeraustyöt. Talousarviovuonna jatketaan Mini-Sortiasemiin perustuvan yhteistyön kehittämistä Kierrätyskeskuksen kanssa, jolla valmistellaan uuden konseptin mukaisten Sortiasemien perustamista kierrätyskeskusten yhteyteen sekä Sortti-Kierrätystavaratalon toteuttamista.

Suunnitelmakaudella keskitytään biojätteen käsittelyn hajuhaittojen minimointiin ja Ekomo-toiminnan mahdollistamiseen rakentamalla muun muassa käsittelykenttiä.

Blominmäen jätevesilietteet käsitellään jatkossa Ämmässuolla ja niiden määrän on arvioitu lisääntyvän. Käsittelymenetelmäksi suunnitellaan pyrolyysiä, johon liittyvän koetoimintalaitoksen hankesuunnitelman hallitus päätti hyväksyä kokouksessaan 15.2.2019. Nämä kustannukset tarkentuvat urakkakilpailutuksen perusteella.

Muilla toimintaa tukevilla investoinneilla hankitaan jätteenkuljetuksen ke-

räysvälineet, Seutulan alueelle toteutettavan jätteen kuljetuksen keräysvälineiden huolto- ja varastointihalli, maanhankinnat ja jätehuollon operatiiviset IT-järjestelmät.

Jätehuollon toimialan investointien suunnittelua vaikeuttavat viimeaikaiset lakimuutokset, joiden vaikutuksia ei ole kaikilta osin mahdollista ennakoida. Jättemäärien kehitys ja jätteiden suuntautuminen kunnalliselle palveluntarjoajalle tai yksityiselle toimijalle määräytyy jatkossa markkinapaikan ohjaamana. Syksyyn mennessä laaditaan selvityksiä mm. edellä mainituista toiminnan muutostarpeista, joilla pyritään myös investoinnein vastaamaan toimintakentän muuttumiseen.

Rahoitus

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,2 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaisista lainaa vuoden 2019 lopussa ennusteen mukaan noin 398 miljoonaa, mikäli vuoden 2019 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 378,6 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 174,1 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 602,6 miljoonaa euroa.

Lähi vuosien suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee suunnitelmakausilla ollen vuoden 2022 lopussa 27,7 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 29,2 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

Ehdotus (RI):

Hallitus päättää pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien antamaan 30.8.2019 mennessä lausuntonsa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2020 – 2022.

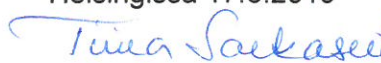
Päätös

Hallitus päätti ehdotuksen mukaan.

Pöytäkirja on asetettu nähtäväksi HSY:n verkkosivuilla osoitteessa www.hsy.fi/pöytäkirjat

Todistan tarkastamattoman pöytäkirjan olleen oikeaksi

Helsingissä 17.6.2019

Tiina Sarkasuo
hallintosihteerin sijainen

7 §

Lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2020 - 2022/HP

VD/5319/00.04.03/2019

HP/HW

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) pyytää perussopimuksensa mukaisesti lausuntoa 31.8.2019 mennessä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2020-2022. Kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Jäsenkuntien antamat lausunnot on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen.

Lausuntoa pyydetään:

- a) strategiasuunnitelmasta,
- b) liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- c) kuntaosuuksien tasosta,
- d) lipputulotavoitteesta TTS-kaudella,
- e) tarkastusmaksun korottamisesta, sekä
- f) kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2020-2022.

Tekninen lautakunta 20.8.2019 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle liitteen mukaisen lausunnon antamista HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2020 - 2022.

Käsittely: Lautakunta lisäsi lausuntoon kohdan

HSL:n tulisi kehittää viestinnän tavoitavuutta ja parantaa vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa nykyistä laajempia kanavia, kuten paikallislehtiä hyödyntäen.

Kohta lisättiin ennen kappaletta Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2020 - 2022

- HSL:n alustava toiminta ja taloussuunnitelma 2020- 2022/Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2020 - 2022

Täytäntöönpano: esitys kaupunginhallitus

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Henry Westlin, 0400417436, Markus Holm, 0438270942 etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma 2020-2022

Talousarvio vuodelle 2020
Taloussuunnitelma vuosille 2021-2022

HSL:n hallitus 14.6.2019

VISIO 2030:

Kestävällä liikkumisella sujuva arki
ja maailman toimivin kaupunkiseutu.

Tarjoamme houkuttelevan ja tehokkaan
joukkoliikenteen sekä kehitämme yhteistyössä
toimivaa liikkumisen kokonaisuutta.

HSL Helsingin seudun liikenne
Opastinsilta 6 A
PL 100, 00077 HSL00520 Helsinki
puhelin (09) 4766 4444
www.hsl.fi

Lisätietoja: Ilmari Mäkinen, osastonjohtaja
Maarit Hauskamaa, talouspäälikkö
etunimi.sukunimi@hsl.fi

Sisällysluettelo

1	HSL - jo 10 vuotta Helsingin seutua kehittämässä	2
1.1	Strategia 2018-2021.....	3
1.2	Lausuntopyyntö jäsenkunnille	5
2	Keskeiset strategiset tavoitteemme TTS-kaudella 2020-2022	6
2.1	Kehitämme runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä ottaen huomioon asiakkaiden liikkumistarpeet.....	8
2.2	Selkeytämme hinnoittelua ja sujuvoitamme palveluitamme helpottaaksemme asiakkaidemme matkantekoa.....	9
2.3	Kasvatamme kestävän liikkumisen kulkutapaosuutta ja vaikutamme kestävään liikennepolitiikkaan	11
2.4	Olemme mukana luomassa toimivaa joukkoliikenteen ekosysteemiä.....	13
2.5	Keräämme ja hyödynnämme matkustustietoa monipuolisesti, jotta palvelisimme asiakkaitamme entistä paremmin	14
2.6	Olemme aktiivinen toimija kehittyvässä liikennepalvelukentässä	16
3	Yleisperustelut.....	18
3.1	Yleinen talouskehitys ja toimintaympäristö	18
3.2	Organisaatorakenne ja henkilöstö	20
3.3	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	21
4	Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa	23
4.1	Talousarvion sitovuus.....	23
4.2	Toimintatulot	23
4.2.1	Lipputulot.....	24
4.2.2	Kuntaosuudet.....	25
4.2.3	Muut tulot.....	26
4.3	Toimintamenot	27
4.3.1	Palvelujen ostomenot.....	27
4.3.2	Henkilöstömenot	32
4.3.3	Muut toimintamenot.....	32
4.4	Rahoitustuotot ja -kulut.....	33
5	Investoinnit ja poistot	34

Liitteet:

Liite 1: Tuloslaskelma 2018-2022

Liite 2: Rahoituslaskelma 2018-2022

Liite 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

Liite 4: Kuntaosuuslaskelmat ja kuntaosuuksien laskentaperusteet

Liite 5: Dokumentissa käytetyt lyhenteet

1 HSL - jo 10 vuotta Helsingin seutua kehittämässä

Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2010. HSL:stä on kehittynyt kuluneena kymmenenä toimintavuotena merkittävä Helsingin seudun liikennepoliittinen toimija. Tätä tehtävää olemme toteuttaneet etenkin maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-suunnitelmilla, joita olemme laatineet yhdessä seudun kuntien ja valtion kanssa. Oma osuutemme suunnitelmassa on ollut liikenne. Näiden pitkäjänteisten suunnitelmien tavoitteena on tehdä Helsingin seudusta elinvoimainen, vähäpäästöinen, houkutteleva ja hyvinvoiva.

HSL:n tilaaman liikenteen matkustajamäärät ovat kasvaneet yhtäjaksoisesti toimintamme alusta lähtien. Vuonna 2010 joukkoliikenteen nousuja tehtiin alueellamme vajaat 327 miljoonaa ja vuonna 2018 jo lähes 390 miljoonaa eli yli miljoona päivässä. Kasvu on osaltaan tarkoittanut sitä, että lipputulokertymä ja kuntaosuudet ovat kasvaneet vuosittain, joten olemme voineet lisätä joukkoliikenteen tarjontaa. Kun HSL aloitti toimintansa, tarjosimme liikennettä noin 10 miljardia paikkakilometriä vuodessa. Vuonna 2018 paikkakilometrejä kirjattiin lähes 14 miljardia.

Kansainvälisessä BEST-tutkimuksessa verrataan useiden Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukkoliikenteen palveluihin. HSL-alue on ollut vuosi vuoden perään vähintään kolmen kärjessä ja useammankin kerran myös ykkösenä. Myös omissa asiakastyytyväisyyskyselyissämme palve- lumme ovat saaneet yleensä hyviä arvosanoja. Lähes 90 prosenttia vastaajista on ollut niihin tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä.

Vuonna 2012 tapahtui historiallinen käänne, kun joukkoliikenteellä tehtyjen matkojen osuus suhteessa henkilöautoiluun kääntyi nousuun pääkaupunkiseudun kunnissa. Tätä ennen se oli laskenut 1960-luvulta lähtien. Vuoden 2018 liikkumistutkimus kertoi nousun jatkuneen. Suunta on oikea, mutta toivoisimme vauhdin olevan vielä nopeampi.

Keväällä 2019 toteutimme suuren hinnoittelu-uudistuksen, kun Helsingin seudun liikenteen vyöhyke- pohjainen tariffi otettiin käyttöön. Seuraamme tarkasti uudistuksen vaikutuksia ja vastaanottoa. Erityisesti seuraamme asiakkaiden mielipiteitä ja uudistuksen vaikutusta matkustukseen. Syksyllä 2019 saamme tuloksia laajasta, liki 900 000 vastaanottajalle lähetettävästä kyselystä, jolla selvitämme asiakkaiden mielipiteitä vyöhykeuudistuksen onnistumisesta. Vyöhykeuudistuksen arvioidaan kasvattavan joukkoliikennematkoja koko seudulla ja vastaavasti ajoneuvomatkojen arvioidaan vähenevän. Talousarvioesityksessämme varaudumme TTS-kaudella vyöhykeuudistuksen myötä tapahtuvaan matkustuksen muutoksen ja tarvittaessa lisäliikenteen tilaamiseen.

Tarjoamamme palvelut ovat suosittuja, mutta emme voi tuodittautua siihen. Meitä odottaa lähivuosina monta suurta hanketta, muun muassa lähijunaliikenteen kilpailuttaminen, bussien runkoverkoston laajentaminen, metron jatko Matinkylästä länteen sekä poikittainen pikaraitioyhteys Raide-Jokeri Helsingistä Espooseen. Runkoverkosto edellyttää hyvin toimivaa liityntälinjastoa, jonka suunnittelussa asiakkaiden kuunteleminen on entistä keskeisempää.

Digitaaliset palvelut kehittyvät jatkuvasti, ja meidän on osattava vastata asiakkaittemme uusiin odotuksiin niin lipunmyynnissä kuin muussa asiakaspalvelussa. Joukkoliikennettä mullistavat tulevaisuudessa mm. robottibussit ja erilaiset sähköisillä alustoilla toimivat kutsuliikenteen palvelut.

HSL haluaa varmistaa seudun asukkaille sujuvan arjen ja tehdä tästä alueesta maailman toimivimman kaupunkiseudun. Nostamme entistäkin selvemmin asiakkaamme ja hänen tarpeensa kaiken tekemisemme keskiöön. Samalla teemme aktiivista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Haluamme olla vastuullinen, luotettava ja avoin yhteistyökumppani, joka osallistuu aktiivisesti uusien ja kestävien liikennepalveluiden kehittämiseen.

1.1 Strategia 2018-2021

Perussopimuksen mukaan yhtymäkokous hyväksyy hallituskausittain toiminnan kehittämistä ohjaavan strategian. HSL:n strategia toimii lähtökohtana valmisteltaessa toiminta- ja taloussuunnitelmaa ja se ohjaa muutoinkin vahvasti HSL:n toimintaa, kehittämistä ja tavoitteiden laadintaa. Strategian linjauksia ja tavoitteita toteutetaan toiminta- ja taloussuunnitelmassa sekä talousarviossa. Talousarviossa määritellään vuosittaiset kuntayhtymän tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi käytettävissä olevat voimavarat. Strategiaa toteutetaan myös organisaation kehitysprojekteissa sekä vuosittain laadittavissa HSL- ja osastotasoisissa tulostavoitteissa.

Strategian toteutumista arvioidaan ja seurataan vuosittain osana talouden ja toiminnan seurantaa. Hallitukselle raportoidaan kolmesti vuodessa osavuositarkastusten yhteydessä toiminta- ja taloussuunnitelman toteutumisesta (huhti- ja elokuun päätyttyä sekä tilinpäätösennusteessa). Tilinpäätös sisältää raportoinnin vuositasen toteutumisesta.

Kuva 1: HSL:n strategia 2018-2021

Strategiassa arvoiksemme on tunnistettu neljä tärkeää asiaa: **yhdessä, ihmiselle, vastuullisesti ja kunnianhimoisesti**. Arvot tukevat jokapäiväistä työtä ja ne ohjaavat tekemistä strategian suuntaisesti eteenpäin. Arvot ovat työssämme koko ajan läsnä, ne määrittävät käyttäytymistämme, valintoja ja päätöksentekoa arjen työtilanteissa. Tavoitteena on tukea sitä, että yhdessä, ihmiselle, vastuullisesti ja kunnianhimoisesti tekeminen on jokaiselle työntekijälle luonteva tapa toimia.

Strategiassa on viisi painopistettä: **erinomainen asiakaskokemus, tehokas runkoverkko, ennakointi ja uudistuminen, aktiivinen yhteistyö ja tehokas talous**, joiden sisältöä ja merkitystä on kuvattu alla.

1. Erinomainen asiakaskokemus

Olemme olemassa asiakkaitamme varten. Palvelumme on korkealaatuista ja lisäarvoa tuottavaa – fyysisesti, digitaalisesti ja sosiaalisesti. Painopiste ohjaa kaikkea toimintaamme suunnittelusta toteutukseen ja kehittämiseen. Erinomainen asiakaskokemus sisältää esim. helppouden, turvallisuuden, selkeyden, informaation, hinnoittelun, lippujärjestelmän, sujuvat vaihdot, palvelutason jne. Emme tyydy hyvään vaan tavoittelemme erinomaista.

2. Tehokas runkoverkko

Tehokkaat runkoverkot ja toimiva kaupunkiliikenne tukevat tiiviin ja vetovoimaisen Helsingin seudun kehittämistä. Edistämme liikenteen kokonaistoimivuutta, kustannustehokkuutta ja päästöttömyyttä.

3. Ennakointi ja uudistuminen

Perustamme toimintamme ja kehityksemme monipuoliseen tietoon ja sen tehokkaaseen analysointiin ja hyödyntämiseen. Huomioimme uuden teknologian mahdollisuudet. Olemme avoimia ja ketteriä, kokeilemme. Emme jumiudu eiliseen tai tähän päivään vaan katsomme aina huomiseen ja ylihuomiseen. Uudistumme yksilö- ja organisaatiotasolla.

4. Aktiivinen yhteistyö

Olemme aktiivinen ja merkittävä liiketeen toimija Suomessa. Toimimme yhteistyössä monien eri tahojen kanssa parhaan lopputuloksen saavuttamiseksi. Olemme vastuullinen, luotettava ja avoin kumppani seutuyhteistyössä (MAL) ja palveluntuottajien kanssa sekä yhteiskunnassa laajemmin. Osallistumme aktiivisesti uusien ja kestävien liikennepalveluiden kehittämiseen.

5. Kestävä talous

Varmistamme, että joukkoliikenteen rahoitus on ennakoitavaa ja pitkäjänteistä. Palveluidemme houkutteleva ja kilpailukykyinen hinnoittelu varmistaa myyntitulojen kasvun. Toimintamme on kustannustehokasta ja läpinäkyvää.

Me olemme HSL

Helsingin seutu on nyt 1,5 miljoonan asukkaan metropolialue, joka kasvaa ja tiivistyy. Rakennamme yhdessä viihtyisää ja hyvinvoivaa kaupunkiseutua, jossa liikkumista tukee vahva joukkoliikenteen runkoverkko. HSL-liikenteessä tehdään yli miljoona matkaa päivässä. Kävely ja pyöräily täydentävät palveluitamme.

Luomme tuleville sukupolville puhdasta elinympäristöä. Joukkoliikenne on osa yhteisöllistä elämäntapaa. Tarjoamme mahdollisuuden kokea rikasta kaupunkielämää sekä säilyttää elävä yhteys ympäröivään luontoon. HSL on kestävä valinta, joka mahdollistaa liikkumisen helposti ja edullisesti. Turvallisessa kaupunkiympäristössämme mahdollisimman moni voi liikkua itsenäisesti. Sujuva arki luodaan yhdessä. Pienilläkin teoilla on merkitystä, kun niitä tehdään miljoona kertaa päivässä.

Tulevaisuuden liikkuminen ja maksaminen on helppoa ja luotettavaa. Kehitämme palveluita yhdessä asiakkaidemme kanssa tietoja ja teknologiaa hyödyntäen. Aktiivisella yhteistyöllä varmistamme seutumme menestyksen ja kestävä talouden.

Ennakoimme tulevaisuuden liikkumistapoja jatkuvasti uudistumalla ja oppimalla. Tavoittelemme aina erinomaista asiakaskokemusta. Lähde mukaan matkalle luomaan maailman toimivinta kaupunkiseutua!

1.2 Lausuntopyyntö jäsenkunnille

Perussopimuksen mukaisesti HSL:llä on taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle toimintavuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta pyydetään jäsenkuntien lausunnot, jotka liitetään yhtymäkokoukselle annettavaan ehdotukseen. Alustava taloussuunnitelma toimitetaan lausunnot jäsenkunnille perussopimuksen mukaan viimeistään 15. kesäkuuta yhdessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvion kanssa. Taloussuunnitelma sisältää mm. strategiasuunnitelman sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. Jäsenkuntien tulee antaa lausuntonsa viimeistään 31. elokuuta. Hyväksytty talousarvio ja taloussuunnitelma toimitetaan jäsenkunnille joulukuun 15. päivään mennessä.

Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa toteutetaan strategian linjauksia ja tavoitteita. Talousarviossa määritellään vuosittaiset kuntayhtymän tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi käytettävissä olevat voimavarat. Talousarviovuosi on ensimmäinen vuosi kolmea vuotta varten laadittavasta taloussuunnitelmasta. Lisäksi toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon kuntayhtymän vastuulle säädetyt tehtävät.

Perussopimuksen mukaisesti HSL pyytää jäsenkunnilta lausuntoa 31.8.2019 mennessä:

- **HSL:n strategiasuunnitelmasta,**
- **liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,**
- **kuntaosuuksien tasosta,**
- **lipputulotavoitteista TTS-kaudella,**
- **tarkastusmaksun korottamisesta,**
- **kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä suunnitelmakaudella 2020-2022.**

2 Keskeiset strategiset tavoitteemme TTS-kaudella 2020-2022

Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman 2020-2022 tavoitteet ja budjetointi perustuvat HSL:n yhtymäkokouksen marraskuussa 2018 hyväksymään strategiaan.

Keskeisiä TTS-kauden tavoitteitamme ovat:

1. joukkoliikenteen kehittäminen asiakkaiden liikkumistarpeet huomioiden,
2. hinnoittelun selkeyttäminen ja palveluiden sujuvoittaminen,
3. kestävä liikumisen kulkutapaosuuden kasvattaminen ja kestävään liikennepoliittikkaan vaikuttaminen,
4. toimivan joukkoliikenteen ekosysteemin luominen,
5. matkustustiedon kerääminen ja hyödyntäminen sekä
6. aktiivinen toiminta liikennepalvelukentässä.

Oman toimintamme sisäisen laadun varmistaminen tukee tavoitteiden saavuttamista (osaaminen, tehokkuus, seuranta ja kehittäminen).

Keskeiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit tarkentuvat lopulliseen toiminta- ja taloussuunnitelmaan, joka laaditaan syksyllä jäsenkuntien lausuntojen valmistuttua.

Tavoite	Keskeiset toimenpiteet	Mittarit
1. Kehitämme runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä ottaen huomioon asiakkaiden liikkumistarpeet	Kehitämme joukkoliikenteen suunnitteluprosessien asiakasvuorovaikutusta.	- Asiakasvuorovaikutusprosessien kehittyminen - Saatu palaute ja sen vaikutus
	Sujuvoitamme liikenteen liityntäyhteyksiä ja vaihtoja.	Asiakastytyväisyys
	Parannamme runko- ja syöttölinjojen palvelutasoa.	- Asiakastytyväisyys - Runkolinjojen matkustajamäärät ja käyttöaste
	Parannamme joukkoliikenteen luotettavuutta ja kehitämme sen seurantaa.	- Ajamattomien vuorojen osuus - Joukkoliikenteen aikataulun mukaisuus
2. Selkeytämme hinnoittelua ja sujuvoitamme palveluitamme helpottaaksemme asiakkaidemme matkantekoa	Selkeytämme lippujen tuotevalikoimaa ja hinnoittelua.	- Asiakastytyväisyys - Lipunmyynnin kehittyminen
	Kehitämme HSL-sovellusta ja muita itsepalvelukanavia.	- Asiakastytyväisyys - HSL:n digitaalisten myyntikanavien käyttäjämäärät - Digitaalisten myyntikanavien myynnin %-osuus kokonaismyynnistä
	Toteutamme tunnistepohjaisuuteen perustuvan lähimaksupilotin.	Lähimaksamisen käyttöönoton toteutuminen aikataulun mukaan.
	Kehitämme reaaliaikaista ja personoitua matkustajainformaatiota sekä häiriötiedottamista.	- Asiakastytyväisyys - HSL-sovelluksen ja Reittioppaan kehitystoimet
3. Kasvatamme kestävä liikumisen kulkutapaosuutta ja vaikutamme kestävään liikennepoliittikkaan	Vaikutamme Helsingin seudun kestävään kehitykseen. - Liityntäpysäköintipaikkojen, pyöräparkkien ja kaupunkipyöräverkon laajentamiseen vaikuttaminen yms. - Toteuttamiskelpoisen tiemaksujärjestelmän suunnittelu ja arviointi yhdessä valtion ja seudun kuntien kanssa.	- MAL-sopimuksessa sovittujen toimenpiteiden toteutuminen - Joukkoliikenteen kulkutapaosuus moottorisoidusta liikenteestä

Tavoite	Keskeiset toimenpiteet	Mittarit
	Kestävän liikkumisen viestinnän ja vuoro-vaikutuksen kehittäminen monikanavaisesti.	- Kestävän liikkumisen (joukko-liikenne, kävely, pyöräily) kulutapaosuus kaikesta liikenteestä - HSL:n kokonaismatkustajamäärä
	Vähennämme HSL-liikenteen päästöjä. - Päästöneutraalisuuden edistäminen bussiliikenteen hankinnan kilpailutusehdoissa. - Dieselkaluston ympäristövaatimusten tiukentaminen hankintasopimuksissa. - Ympäristöbonusjärjestelmän kehittäminen ja kasvattaminen. - Sähköbussien määrän kasvattaminen HSL:n tilaaman bussiliikenteen kalustosta.	- Lähipäästöjen ja hiilidioksidipäästöjen alentuminen - Biopolttoaineiden %-osuus bussiliikenteessä - Sähköbussien määrä HSL:n tilaaman bussiliikenteen kalustosta
4. Olemme mukana luomassa toimivaa joukkoliikenteen ekosysteemiä	Ratkaisemme kalustosta ja varikoista vastaavat organisaatiot sekä raideliikenteen varikoiden rakentamisen periaatteet yhteistyössä kuntien kanssa.	Varikoiden rakentamisen eteneminen
	Varmistamme sähköbussien latausinfraan rakentamisen.	Sähköbussien latausinfraan kehittyminen
5. Keräämme ja hyödynnämme matkustustietoa monipuolisesti, jotta palvelisimme asiakkaitamme entistä paremmin	Uudistamme matkustajatilastointia sekä rakennamme ja hyödynnämme keskitettyä tietovarastoa.	- Laskentalaitteiden määrä ja toimivuus - Liikennevälineiden liikennedatan saatavuus
	Uusimme bussien matkustajalaskentalaitteet.	
	Luomme uudet toimintamallit matkaketjuja koskevan tiedon hyödyntämiseen.	Valmiit toimintamallit matkaketjutiedon hyödyntämiseen
	Toteutamme suunnitelman mukaiset tutkimukset.	Tutkimusten aikataulujen pitävyys ja tulosten analysointi aikataulussa
6. Olemme aktiivinen toimija kehittyvässä liikennepalvelukentässä	Kehitämme yhteistyömuotoja kaupallisten toimijoiden kanssa.	Palvelutarjoaman kehittyminen (uusien yhteistyömuotojen syntyminen)
	Ylläpidämme ja kehitämme avoimia lipunmyyntirajapintoja sekä tarjoamme matkustusinformaatiota monipuolisemmin avoimesti hyödynnettäväksi.	- Rajapintojen hyödyntäjien määrä - Syntyneet uudet palvelut - Rajapinnan kautta myydyt liput

Toiminta- ja taloussuunnitelmaan sisältyvien varsinaisten strategisten tavoitteiden lisäksi on tärkeää, että HSL:n oman toiminnan kehittämiseen kiinnitetään huomiota. HSL:n sisäisen toiminnan tehokkuus varmistaa osaltaan toimintamme laatua. Sujuvilla prosesseilla tuemme tavoitteiden saavuttamista. Kehittämisen näkökulma varmistaa uudistuminen yksilö- ja organisaatiotasolla. Raportoinnin proaktiivinen kehittäminen ja ajantasaisuus varmistavat luotettavaan tietoon perustuvan päätöksenteon.

Sisäisen toiminnan kehittämisen tavoitteeksi on asetettu sisäisen toiminnan laadun varmistaminen ja sille seuraavat keskeiset toimenpiteet ja onnistumisen mittarit:

Varmistamme sisäisen toimintamme laadun (osaaminen, tehokkuus, seuranta, kehittäminen)	
Keskeiset toimenpiteet	Mittarit
Hoidamme HSL:n perustehtävän ja tavoitteiden mukaisen työn tehokkaasti.	Tuottavuuden kehittyminen, esim.: - HSL:n toimintamenot - Hallinnon ja tukitoimintojen osuus toiminta-menoista - Henkilöstömenojen osuus toimintamenoista - Lipunmyyntitulot suhteessa liikennöinti-kustannuksiin. - Nousun hinta (operointikustannukset): €/nousu.
Kehitämme tuottavuusmäärittelyn ja -laskennan läpinäkyvyyttä.	

	Kuntaosuuksien osuus kokonaiskustannuksista.
Tuemme uudistumista vahvistamalla oppimista ja osaamisen kehittymistä.	- Osaamisen kehittyminen - Henkilöstötyytyväisyys - HSL:n kiinnostavuus työpaikkana
Perustamme toimintamme ajantasaiseen ja luotettavaan tietoon.	Raportoinnin kehittyminen ja ajantasainen raportointi

2.1 Kehitämme runkoverkkoihin perustuvaa joukkoliikennettä ottaen huomioon asiakkaiden liikkumistarpeet

Strategiamme mukaan asiakkaidemme matkustaminen perustuu joukkoliikenteen runkoverkon ja sujuvien liityntäyhteyksien toimivuuteen. Joukkoliikennejärjestelmän perustan muodostavat raide- ja bussiliikenteen runkoyhteydet, jossa liityntäliikenne toimii syöttöyhteytenä runkoyhteyksille. Runkoverkkoyhteydet kuljettavat suuria matkustajamääriä nopeasti keskeisillä yhteysväleillä ja kytkevät Helsingin seudun eri osat toisiinsa. Muut joukkoliikennemuodot täydentävät runkoverkkoa ja tarjoavat runkoverkon ulkopuolelta yhteyksiä runkoverkon piiriin. Joukkoliikenteen runkoverkon verkostomainen rakenne korostaa joukkoliikenteen vaihtopaikkojen ja liikenteen solmupisteiden merkitystä. Solmupisteiden kehittäminen on joukkoliikenteen kannalta keskeinen osa liikennejärjestelmän matkaketjujen luotettavuuden ja palvelutason parantamista.

Linjastosuunnittelussa pyrimme luomaan mahdollisimman houkuttelevan ja kustannustehokkaan joukkoliikenteen linjaston. Tavoitteemme on varmistaa, että verkoston liityntäyhteydet ovat sujuvia. Keskeistä on lisätä seudun tehokkuutta ja kilpailukykyä hyödyntämällä nykyrakenne täysimääräisesti sekä panostamalla joukkoliikenteen runkoverkkoon ja sen palvelutasoon. Toimenpiteet tukevat maankäytön kehittämistä MAL 2019 –suunnitelman mukaisilla ensisijaisilla maankäytön kehittämisvyöhykkeillä. Runkoverkkoa kehitetään määrätietoisesti ja pääkaupunkiseudulle on suunnitteilla lukuisia runkolinjoja.

Kehitämme jatkuvasti liikennesuunnittelun asiakasvuorovaikutusprosesseja. Uusina asioina linjastosuunnitelmissa olemme ottaneet käyttöön asiakaspaneelin ja lisäämme sen käyttöä jatkossa. Prosessiin kuuluvat mm. blogit ja liikkumiskyselyt sekä asukasillat. Palautteiden louhintaa varten on tehty pilotteja, jotta saamme paremman kokonaiskuvan suunnitelmien mahdollisista ongelmista.

TTS-kauden merkittävimpiä muutoksia joukkoliikenteen palvelutasossa ovat:

- Kilpailutettu lähijunaliikenne käynnistyy TTS-kaudella. HSL:n lähijunaliikenteen tarjouspyyntö on tarkoitus julkaista kesällä 2019. Tämän jälkeen tarjoajilla on noin puoli vuotta aikaa valmistella tarjouksensa ja tarjousten jättämisen määräaika on jouluna 2019. Tarjoukset arvioidaan keväällä 2020 niin, että päätös voittaneesta operaattorista voidaan tehdä HSL:n hallituksessa keväällä 2020. Tämän jälkeen alkaa muutoksenhakuaika sekä siirtymäaika, jonka aikana kilpailun voittanut operaattori käynnistää toimintansa. Kilpailutettu liikenne alkaa juhannuksena 2021. Uusi lähijunaliikenteen sopimus tukee HSL:n strategian toteuttamista ja ohjaa nykyistä enemmän operaattorin toimintaa.
- Metrolinjakkauden osalta varaudutaan jatkamaan toinen Tapiolaan päättyvistä vuoroista Matinkylään ruuhka-aikana syysliikennekauden alussa 2020. TTS-kaudella suunnitellaan myös Länsimetron jatkeen liityntälinjastosuunnitelma, joka jatkaa Matinkylään päättyvän metron liityntälinjastosuunnitelmassa esitettyjä periaatteita selkeydestä, keskittämisestä ja tiheistä vuoroväleillä.

- Raitioliikenteessä merkittävin muutos koskee Hämeentien peruskorjausta. Hämeentien peruskorjattu rata otetaan käyttöön kesällä 2020 ja sen myötä linjasto palautuu normaaliksi.
- Bussiliikenteen osalta merkittävimmät kustannusvaikutukset kohdistuvat varautumiseen hankkeista ja työmaista johtuviin poikkeusjärjestelyihin. Raide-Jokerin rakennustöiden suurimmat vaikutukset kohdistuvat linjaan 550, mutta paikallisten rakennustöiden vaikutukset voivat säteillä laajasti muuhun linjastoon.
- Talousarviossa varaudutaan myös vyöhykeuudistuksen myötä tapahtuvaan matkustuksen muutoksiin ja lisäliikenteen tilaamiseen tarvittaessa.

Yksityiskohtaiset TTS-kaudelle 2020-2022 suunnitellut muutokset palvelutasossa on kuvattu tarkemmin liitteessä 3.

Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

- **Kehitämme joukkoliikenteen suunnitteluprosessien asiakasvuorovaikutusta.**
- **Sujuvoitamme liikenteen liityntäyhteyksiä ja vaihtoja.**
- **Parannamme runko- ja syöttölinjojen palvelutasoa.**
- **Parannamme joukkoliikenteen luotettavuutta ja kehitämme sen seuranta.**

2.2 Selkeytämme hinnoittelua ja sujuvoitamme palveluitamme helpottaaksemme asiakkaidemme matkantekoa

Olemme olemassa asiakkaitamme varten. Strategian tavoitteiden mukaisesti palvelumme on korkealaatuista ja lisäarvoa tuottavaa – fyysisesti, digitaalisesti ja sosiaalisesti. Erinomaisen asiakaskokemuksen tavoitteet ohjaavat kaikkea HSL:n toimintaa suunnittelusta toteutukseen ja kehittämiseen. Erinomainen asiakaskokemus sisältää esimerkiksi palveluiden käytön helppouden, turvallisuuden, selkeyden, informaation, hinnoittelun, lippujärjestelmän, sujuvat vaihdot, palvelutason jne. Emme tyydy vain hyvään, vaan pyrimme erinomaiseen asiakaskokemukseen.

Lippujen hinnoittelu

Seuraamme tarkasti huhtikuussa 2019 voimaantulleen vyöhykeuudistuksen vaikutuksia joukkoliikenteen käyttöön ja matkustuskäyttäytymiseen. Lippujen myynti on nopeasti siirtymässä matkakorttimyynnistä digitaalisiin myyntikanaviin. Vyöhykeuudistuksen vaikutusten arvioinnin pohjalta suunnittelemme mahdollisesti tarvittavat tariffin kehittämistarpeet. Alustavan talous- ja toimintasuunnitelman lähtökohdana kuitenkin on, että lippujen hintoihin ei esitetä suuria muutoksia vuodelle 2020.

Jatkamme matkustamisen hinnoittelun selkeyttämistä. Lähimaksaminen on ensimmäinen askel kohti tunnistepohjaista matkustamista. Tunnistepohjaisuus mahdollistaa uusien matkustusoikeuden tuotteistamisen tapojen tutkimisen. Tunnistepohjaisuuteen perustuvaa lähimaksua pilotoidaan vuonna 2020. Ensivaiheessa nykyistä lippuvalikoimaa uudistetaan käyttäjälähtöisesti hyödyntämään tunnistepohjaisuuden mahdollisuuksia ja toteuttamaan lipputulotavoitteita.

Joustavan hinnoittelun kehittämisen tarkoituksena on tehdä joukkoliikenteen käytöstä yhä houkuttelevampaa ja lisätä sen käyttäjämääriä. Kehitämme hinnoittelua helpommin ymmärrettäväksi ja yksinkertaisemmaksi. Lipunmyynnin kasvaa myös uusien helppojen myyntikanavien, mobiililipun ja lähimaksamisen ansiosta. Yhdenmukaistamme ja selkeytämme HSL:n lippujen tuotevalikoimia eri kanavissa. Lisäksi arvioimme erityisesti yrityksille suunnattuja lipputuotteita ja myyntikanavia.

Asiakkaan näkökulmasta kehitys on yhä helpompaan, sujuvampaan ja yksinkertaisempaan suuntaan. Tämä takaa myös asiakaskokemuksen paranemisen.

Tunnistepohjaisuuden myötä olemassa olevista kanavista (HSL-sovellus ja HSL-kortti) voidaan tarvittaessa siirtyä yhteiseen myyntijärjestelmien taustajärjestelmään. Keskeistä on pystyä kehittämään tunnustepohjaisuus-kanavaan asiakkaita houkuttelevia matkustusoikeuden myynnin ja käytön ratkaisuja.

Lippujen ostaminen ja maksamisen kehittäminen

Suunnitelmakauden yhtenä painopistealueena on maksamisen kehittäminen. Maksamisen kehittäminen pitää sisällään mm. HSL-sovelluksen monipuolisen kehittämisen, lähimaksamisen mahdollistamisen liikennevälineissä sekä HSL-kortin lataamisen verkkopalvelun välityksellä. Maksamisen kehittämisellä saavutetaan useita hyötyjä niin myynnin, talouden kuin asiakaskokemuksenkin näkökulmasta. Sujuvalla ja helpolla ostamisella pyritään varmistamaan, että matkustusoikeuden hankkiminen on asiakkaalle mahdollisimman vaivaton toimenpide. Digitaalisissa myyntikanavissa on lisäksi mahdollista palvella asiakasta juuri silloin, kun tarve vaatii. HSL-sovelluksessa asiakkaalle pyritään myös tarjoamaan juuri hänen tilanteeseensa sopivaa informaatiota esim. Reittioppaan tai tiedotteiden avulla.

Tavoitteemme on helpottaa ja edistää asiointia ja ostamista etenkin itsepalvelukanavissa. Pyrimme kasvattamaan suositun ja palkitun HSL-sovelluksen käyttäjämäärää sekä erityisesti panostamaan aktiivisten sovelluskäyttäjien määrän lisäämiseen. Tuomme strategian mukaisesti sovellukseen uusia lipputuotteita sekä eri asiakasryhmiä palvelevia maksutapoja. HSL-sovelluksen kehittämiseen investoimme TTS-kaudella noin neljä miljoonaa euroa, joka sisältää uusien lipputuotteiden ja maksutapojen tuomisen sovellukseen sekä taustajärjestelmän toiminnallisuuden kehittämisen. HSL-kortin (matkakortti) lataaminen verkkopalvelun kautta mahdollistaa arvon ja kauden ostamisen paikasta ja kellonajasta riippumatta. HSL-kortin lataaminen verkkopalvelussa lanseerataan syksyllä 2019 ja nettipalvelun jatkokehitykseen TTS-kaudella varataan noin miljoona euroa.

Suurin maksamiseen ja ostamiseen liittyvä tulevien vuosien hanke on lähimaksamisen tuominen liikennevälineisiin. Tämä mahdollistaa matkustusoikeuden hankkimisen liikennevälineessä itsepalveluna omaa maksukorttia käyttäen. Hanke on toteutukseltaan vaativa ja on nykyisen arvioin mukaan täysimittaisesti käyttöönotettu vuoden 2022 kuluessa. Lähimaksamisen käyttöönottoon investoimme TTS-kaudella yhteensä viisi miljoonaa euroa, mikä sisältää laitteet ja ohjelmistokehityksen.

Uusien digitaalisten maksuratkaisujen myötä pyrimme saavuttamaan myös uusia asiakasryhmiä, joita olemassa olevat kanavat eivät ole palvelleet. Erityisesti lähimaksaminen liikennevälineissä tarjoaa mm. turisteille sekä harvemmin joukkoliikennettä käyttäville matkustajille erinomaisen tavan hankkia matkustusoikeutta sen tarkemmin lippuvalikoimaa tai hinnastoa tuntematta. Maksamisen kehittämisellä on myös merkittäviä positiivisia vaikutuksia myynti- ja maksukustannuksiin. Uusien maksuratkai-

suojen saataville tuomisessa onkin yhtenä keskeisenä tekijänä kustannusten pienentäminen. Jälleenvyyjille maksettavien myyntipalkkioiden arvioidaan vuonna 2020 laskevan lähes viidellä miljoonalla eurolla vuoteen 2019 verrattuna.

Matkaketjun kokonaisvaltainen hallinta

Haluamme tarjota hyvää palvelua asiakkaille matkaketjun kaikissa vaiheissa. Tarjoamme tulevaisuudessa asiakkaille nykyistä parempia palveluita matkojen ennakoivaan suunnitteluun. Ostamisen helpouden lisäksi matkustajainformaation kehittämisessä kiinnitämme huomiota ennen matkaa, matkan aikana ja häiriötilanteissa tapahtuvaan reaaliaikaiseen ja yksilöityyn tiedottamiseen. Matkakortinlukijoiden ja digitaalisten palveluiden käytön on oltava helppoa, liikennevälineiden vaihtojen sujuvaa ja terminaalialueiden sekä muiden vaihtopaikkojen asiakkaiden tarpeita palvelevia ja turvallisia.

Oikeanlaisen palvelun tarjoaminen asiakkaille edellyttää asiakkaan tilanteen ja tarpeiden tunnistamista. Toteutamme reaaliaikaisia palveluita, mm. asiakaspalautteen antamiseen ja sen analysointiin.

Seuraamme myös asiakastytyväisyyttä säännöllisesti. Asiakastytyväisyystutkimusta (ASTY) ja BEST eli kansainvälistä asukkaiden joukkoliikenteen tyytyväisyystutkimusta tehdään vuosittain kuten myös joukkoliikenteen laatu- ja tyytyväisyystutkimusta (JOLA). HSL on BEST-tutkimuksen puheenjohtaja 2019–2020. TTS-kaudella muutamme asiakastytyväisyystutkimuksen tutkimusmenetelmän digitaalseksi HSL:n sovelluksen kautta HSL:n tutkimuspaneelille suunnatuksi kyselyksi. Tutkimuspaneelin teknisiä edellytyksiä valmistellaan tutkimusalueprojektissa, jonka avulla voidaan toteuttaa muitakin digitaalisia tutkimuksia HSL sovelluksen kautta.

Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

- **Selkeytämme lippujen tuotevalikoimaa ja hinnoittelua.**
- **Kehitämme HSL-sovellusta ja muita itsepalvelukanavia.**
- **Toteutamme tunnistepohjaisuuteen perustuvan lähimaksupilotin.**
- **Kehitämme reaaliaikaista ja personoitua matkustajainformaatiota sekä häiriötiedottamista.**

2.3 Kasvatamme kestävästä liikkumisen kulkutapaosuutta ja vaikutamme kestävästä liikennepoliittikaan

Hillitsemme ilmastomuutosta lyhyellä tähtäimellä tehokkaasti joukkoliikenteen operointia koskevissa hankinnoissa ja pidemmällä tähtäimellä liikennejärjestelmäsuunnittelun keinoin. Hyväksytyssä MAL 2019 -suunnitelmassa on osoitettu keinot valtakunnallisen tavoitteen mukaiseen liikenteen kasvihuonekaasujen päästöjen vähennykseen Helsingin seudulla 50 %:lla vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Voimme omilla toimenpiteillämme ohjata Helsingin seudun bussiliikennettä kasvihuonekaasujen osalta päästöneutraaliksi bussiliikenteen hankinnan kilpailutusehdoissa. Joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvattaminen ovat jo sinällään ilmastoteko.

MAL 2019 -suunnitelma koostuu liikenteen osalta monipuolisesta toimenpidejoukosta. Näistä tehokkaimmin päästöjä vähentävät sähkö- ja vähäpäästöisten autojen määrän kasvattaminen, tiemaksujärjestelmän käyttöön ottaminen, raskaan liikenteen teknologian investointituki, maankäytön tiivistäminen

keskeisille paikoille sekä bussiliikenteen hiilineutraalisuus. Lisäksi päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan nippu pienempiä mutta tärkeitä keinoja, joista suuri osa toteutuu kuntien ja valtion toimenpitein.

Vuonna 2019 toteutetun vyöhykeuudistuksen arvioidaan kaikkiaan kasvattavan joukkoliikennematkoja koko seudulla noin 1 % ja ajoneuvomatkojen arvioidaan vastaavasti vähenevän 0,5 %. Luomme tämän todentamiseksi systemaattista seurantaa ja arviointitapaa.

Kestävä liikennepolitiikka

Vaikutamme Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisessä monin tavoin. HSL:n rooli on keskeinen MAL 2019 -suunnitelman toteutuksen edistämässä ja MAL -sopimuksen 2020-2023 aikaansaamisessa ja seurannassa. MAL 2019 -suunnitelman vuoden 2020 yhtenä jatkotoimesta on suunnitella ja arvioida yhdessä valtion ja seudun kuntien kanssa seudulle toteuttamiskelpoista tiemaksujärjestelmää. Tiemaksujen mahdollisesta käyttöön ottamisesta tehdään selvitysten ja arviointien sekä valtion vastuulla olevan lainsäädännön laatimisen jälkeen päätös erikseen. Jatkamme kaikkien MAL 2019 –suunnitelmassa tunnistettujen päästövähennyskeinojen edistämistä, toteutusvastuiden tarkentamista ja niiden vaikutusten tarkempaa tunnistamista vuosien 2020-2023 aikana.

Valvomme Helsingin seudun etua pyrkimällä vaikuttamaan valtakunnallisen 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laadintaan ja sisältöön. Valmistelemme uutta MAL-suunnittelukierrosta ja siinä yhteydessä käymme eri sidosryhmien kanssa lähtökeskusteluja sekä laadimme uuden puiteohjelman suunnittelun siinä tarvittavien selvitysten pohjaksi. Seuraamme MAL-suunnitelman ja -sopimuksen toteutumista ja vaikutamme lausuntojen ja muiden vuorovaikutuskäytäntöjen kautta seudun maankäytön suunnitteluun maakunnan liiton ja kuntien kaavoissa. Myös maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta seuraamme aktiivisesti. Kehitämme omaa vuorovaikutusta ja viestintäämme MAL-asioista ja aktivoimme monikanavaisuutta tavoittamaan eri kohderyhmiä.

HSL-liikenteen päästöt

Tavoitteemme on saada joukkoliikenne lähes päästöttömäksi vuoteen 2025 mennessä. HSL voi omilla toimenpiteillään ohjata seudun bussiliikennettä kasvihuonekaasujen osalta päästöneutraaliksi bussiliikenteen hankinnan kilpailutusehdoissa. Linjoja kilpailutettaessa kasvava määrä kalustosta tulee olemaan sähköbusseja ja samalla dieselkalustolle asetetaan entistä tiukempia ympäristövaatimuksia. Jo voimassa olevissa sopimuksissa vauhditetaan tähteistä ja jätteistä valmistettuihin biopolttoaineisiin siirtymistä ympäristöbonuksen avulla.

Vuonna 2025 sähköbusseja on määrä olla lähes kolmekymmentä prosenttia HSL:n tilaaman bussiliikenteen kalustosta. Sähköbussit tukevat erinomaisesti strategista tavoitettamme lisätä vähäpäästöisen liikenteen osuutta joukkoliikenteessä. Kalustoinvestoinneilla eli täyssähköbussien hankinnalla toteutettavien toimenpiteiden hyödyt lasketaan vuotuisen ajosuoritteen mukaisesti ja ne korvataan tarjouksessa ko. linja-autolle määritellyn liikennöintikohteen jäljellä olevan sopimuskauden ajan.

Tavoitteemme on kehittää ympäristöbonusjärjestelmää joustavaksi ja käytännölliseksi tavaksi vähentää bussiliikenteen aiheuttamia päästöjä mm. huomioimalla aiemmilla ympäristöbonuskierroksilla saavutetut tulokset, teknologian kehityksen sekä päästövaatimusten muutokset (esim. EU:n uusi Clean

Vehicle Directive). Ympäristöbonusjärjestelmää kehittämällä bonusta voidaan käyttää myös suorahankintaan, jolloin suorahankinnalla hyvitetään liikennöitsijää voimassa olevien sopimusvelvoitteiden lisäksi päästöjä alentavista uusien sähköbussien kalustoinvestoinneista.

Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

- **Vaikutamme Helsingin seudun kestäväan kehitykseen.**
 - Liityntäpysäköintipaikkojen, pyöräparkkien ja kaupunkipyöräverkon laajentamiseen vaikuttaminen yms.
 - Toteuttamiskelpoisen tiemaksujärjestelmän suunnittelu ja arviointi yhdessä valtion ja seudun kuntien kanssa.
 - Kestävän liikkumisen viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen monikanavaisesti.
- **Vähennämme HSL-liikenteen päästöjä.**
 - Päästöneutraalisuuden edistäminen bussiliikenteen hankinnan kilpailutusehdoissa.
 - Dieselkaluston ympäristövaatimusten tiukentaminen hankintasopimuksissa.
 - Ympäristöbonusjärjestelmän kehittäminen ja kasvattaminen.
 - Sähköbussien määrän kasvattaminen HSL:n tilaaman bussiliikenteen kalustosta.

2.4 Olemme mukana luomassa toimivaa joukkoliikenteen ekosysteemiä

Joukkoliikenteen ekosysteemillä tarkoitetaan niiden toimijoiden kokonaisuutta, jotka varmistavat joukkoliikenteen toimintaympäristön kehittämisen. Uusien hankkeiden ja liikenteen tarjonnan kehittymisen myötä tulee varmistaa, että ekosysteemi vastaa muuttuvaa markkinatilannetta. Samaan aikaan markkinoiden avaaminen asettaa paineita nykyisen toimintaympäristön muokkaamiselle, jotta liikennettä voidaan järjestää kilpailuneutraalilla tavalla.

Joukkoliikenteen ekosysteemin tarkoituksena on kehittää joukkoliikenteen taustajärjestelmiä ja toimintaympäristöä vastaamaan muuttuvia tarpeita. Tavoitteena on järjestää toimintaympäristö ja taustajärjestelmät niin, että mahdollistetaan toisaalta liikenteen seudullinen kehittäminen ja uudet hankkeet ja toisaalta erilaiset liikenteen hankintatavat. Tulevana TTS-kautena on ratkaistava useita merkittäviä vastuukysymyksiä. Toimintaympäristöön tarvitaan myös uusia toimijoita, jotka vastaavat kaluston elinkaaren hallinnasta ja varikkotoimintojen kilpailuneutraalista ja tehokkaasta järjestämisestä markkinoille.

HSL:n roolina on luoda raamit ja tavoitteet joukkoliikenteen ekosysteemin kehittämiseksi ja edistää osaltaan uusien toimijoiden muodostamista.

Uusien varikoiden rakentaminen

Varikot ovat yksi joukkoliikenteen järjestämisen edellytyksistä. Ilman varikoita kalustoa ei voida huoltaa, eikä liikennettä ajaa. Erityisesti raideliikenteen varikot ovat kriittisiä, koska niiden täytyy sijaita ratojen varsilla ja liikenteen kannalta järkevissä paikoissa. Raideliikenteen varikoille on vaikeaa löytää sopivia paikkoja rakennetussa ympäristössä. Varikoiden kulkuyhteyksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota raideliikenteessä, jotta varikkosiirroilla ei käytetä tarpeettomasti ratakapasiteettia. Esimerkiksi keväällä valmistuneessa Pisara-selvityksessä todetaan, että ilman lähijunaliikenteen uusia varikoita pääradan ja rantaradan varteen Pisararata ei vapauta suunnitellusti kapasiteettia Helsingin ratapihalta, koska Ilmalan varikolta liikennöitäessä liikenne täytyisi aloittaa ja lopettaa ratapihan kautta.

Joukkoliikenteen varikoihin liittyvät kysymykset ovat seuraavalla TTS-kaudella keskeisiä edistettäviä asioita. Esimerkiksi lähijunaliikenteen kehittäminen edellyttää investointeja kalustoon ja suurta määrää uusia junia ei mahdu huoltamaan Ilmalan varikolla. Tavoitteena onkin saada kaavavaraukset uusille lähijunaliikenteen varikoille ja käynnistää varikoiden tarkempi suunnittelu mahdollisimman pian, jotta uudet varikot voisivat olla käytössä 2020-luvun puolivälissä. Raide-Jokeri on tarkoitettu operoida omalta varikoltaan Roihupellosta, mutta lähivuosina on tavoitteena ratkaista myös muiden pikaraitiotiehankeiden varikkotoimintojen järjestäminen. Jokaista pientä kohdetta ei kannata operoida kokonaan omalta varikoltaan, koska se ei ole kustannustehokasta, joten tavoitteena on luoda seudullinen malli varikkotoimintojen järjestämiseen. Metron osalta täytyy ratkaista Sammalvuoren ajoyhteyden haasteet, jotta liikenteen kehittäminen Tapiolan länsipuolella on tulevaisuudessa mahdollista. Bussiliikenteessä tavoitteena on lisätä sähköbussien osuutta, mikä edellyttää myös investointeja latausinfraan. Bussiliikenteen varikkokokonaisuutta on tarpeen suunnitella pitkäjänteisesti osana kilpailutettavien sovimuskohteiden valmistelua.

HSL ei omista eikä ylläpidä varikoita, mutta niiden kustannukset sisältyvät tyypillisesti liikennöintisopimuksiin. Pyrimme yhteistyössä jäsenkuntien kanssa luomaan toimintaympäristön edellytykset uusien varikoiden rakentamiselle ja ottamaan entistä keskeisemmän aseman varikoiden rakentamisen, hankkeiden ja liikenteen hankinnan kokonaisuuden koordinoinnissa. Jäsenkuntien tulee talousarvioissaan ja investointisuunnitelmissaan varautua varikoiden ja sähköbussien latausinfraan rakentamiseen.

Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

- **Ratkaisemme kalustosta ja varikoista vastaavat organisaatiot sekä raideliikenteen varikoiden rakentamisen periaatteet yhteistyössä kuntien kanssa.**
- **Varmistamme sähköbussien latausinfraan rakentamisen.**

2.5 Keräämme ja hyödynnämme matkustustietoa monipuolisesti, jotta palvelisimme asiakkaitamme entistä paremmin

Palveluidemme ja tuotteidemme kehittäminen ja päätöksenteko perustuvat monipuoliseen tietoon ja sen tehokkaaseen analysointiin ja hyödyntämiseen. Yhdistämällä ajantasainen ja kattava tieto ketteriin toimintamalleihin, kykenemme reagoimaan muutuvaan maailmaan ja asiakkaiden tarpeisiin tehokkaasti.

Tutkimustoiminta luo suuntaa toiminnan kehittämiselle

Aloitamme vuonna 2020 matkustajatilastoinnin uudistetulla järjestelmällä entistä tarkemman tilastollisen käsittelyn ja helppokäyttöisemmän raportoinnin osalta Matlas-projektin valmistuttua. Nousijamäärätiedot viedään HSL:n tietovarastoon, josta liikennesuunnittelijat voivat hyödyntää tietoja yli kaikkien liikennemuotojen, ajallisesti ja paikallisesti haluamallaan tavalla rajattuna.

Kehitämme matkustajalaskentalaitteiden ylläpidon prosessia, jotta saavutamme nykyistä korkeammat mittaustasteet. Hankimme TTS-kaudella uudenlaiset matkustajalaskentalaitteet kaikkiin busseihin. Työ on käynnistetty vuoden 2019 tulokortin kärkitavoitteena. Matkustajalaskentalaiteisiin ja laskennan kehittämiseen investoidaan TTS-kaudella yhteensä noin 10 miljoonaa euroa. Lisäksi luomme toimintamallit HSL:n mobiilisovelluksesta saatavien matkaketju- ym. tietojen hyödyntämiseen HSL:n toiminnassa.

Vuoden 2020 liikennejärjestelmätutkimusten työt painottuvat 2018 ja 2019 tehtyjen liikkumis- ja liityntäpysäköintitutkimusten ja aineistojen jalostukseen, analysointiin ja raportointiin. Liikkumistutkimusta, liityntäpysäköintitutkimusta ja matkatutkimuksia käytetään merkittävien joukkoliikennehankkeiden välitöiden liikennevaikutusten arviointiin ennen-jälkeen-asetelman mukaisesti. Ennen-jälkeen tutkimuksissa tarkasteltavia hankkeita ovat vyöhykemalli 2019 ja runkobussilinjat 500, 510 ja 570 niiden käyttöönottovuosien mukaisesti.

Teemme syksyllä 2020 lippulajitutkimuksen junissa tai/ja metrossa. Lisäksi vyöhykeuudistuksen jälkeen on suuri kysyntä saada tietoa ja siksi on myös poikkeuksellisesti harkittava osan tutkimuksista tekemistä jo kevätkaudella 2020 uusilla runkolinjoilla 500 ja 510 sekä mahdollisesti myös 550 ja 560.

Selvitämme Siuntion ja Tuusulan HSL-jäsenyyden vaikutukset bussiliikenteeseen HSL:n suunnitteleman linjaston käyttöönoton jälkeen. Mobiililippujen yleistymisen lisää painetta myös suljetun rahastuksen bussien tutkimiseen ja lähimaksumahdollisuuden yhteydessä on tulossa myös mobiililippujen validointi, jota kautta saamme lisää dataa. Lippulajitutkimusten tarvetta ja mahdollista uutta tutkimustapaa arvioimme tarvittaessa.

TTS-kaudella teemme ainakin kerran henkilöautojen matkanopeustutkimus ja päivitetään MAL-barometri. Uusimme Koettu turvallisuus lähijunaliikenteessä –tutkimuksen (KOTU) TTS-kaudella junaliikenteen kilpailutetun operaattorin aloitettua toimintansa. Vakiinnutamme TTS-kaudella käyttöön myös muita joukkoliikenteen markkinaosuuden (moottoroidusta liikenteestä) arviointimenetelmiä.

Yhteisten tietomallien kehittäminen

Päätösten pohjaksi tarvitaan dataa helpommin ja nopeammin. TTS-kaudella parannamme datan laatua purkamalla päällekkäisyyksiä ja saattamalla datan muotoa yhteneväksi. Esimerkiksi eri liikennevälineiden liikennedata tallennetaan yhteisellä tietomallilla. Tällöin eri aineistot ovat yhdistettävissä ja koneoppimista voidaan hyödyntää tehokkaammin. Pyrimme automatisoimaan manuaalisia ja työläitä prosesseja mm. tekoälyn ja robotiikan avulla. Kokonaisarkkitehtuuryössä kehitämme ydintiedon hallintaa ja järjestelmien kuvaustapoja, joita tuodaan järjestelmäkehityksen käyttöön TTS-kaudella.

Panostamme datan helpompaan saatavuuteen. Keskitetyllä tietovarastolla (HSL DW) pyrimme parantamaan työnteossa ja päätöksenteossa tarvittavien tietojen saatavuutta. Tunnistamme toimintaympäristön muutoksen aiheuttamat riskit datan saatavuudelle ja vaikutamme proaktiivisesti datan saatavuuteen. Panostamme tulevana vuosina myös rajapintateknologioiden kehittämiseen järjestelmäarkkitehtuurin selkeyttämiseksi ja tiedon saatavuuden parantamiseksi. Samalla rajapintojen kehityksen hallittavuutta parannetaan.

Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

- **Uudistamme matkustajatilastointia sekä rakennamme ja hyödynnämme keskitettyä tietovarastoa.**
- **Uusimme bussien matkustajalaskentalaitteet.**
- **Luomme uudet toimintamallit matkaketjuja koskevan tiedon hyödyntämiseen.**
- **Toteutamme suunnitelman mukaiset tutkimukset.**

2.6 Olemme aktiivinen toimija kehittyvässä liikennepalvelukentässä

Globaalit trendit, kuten liikkumisen murros, digitalisaatio ja toimintojen palveluistuminen muuttavat ihmisten käyttäytymistä ja liikkumista myös Helsingin seudulla. Muuttuvassa ja kehittyvässä liikkumisen toimintaympäristössä haluamme olla aktiivinen ja innovatiivinen toimija sekä haluttu yhteistyökumppani.

Uuden liikennepalvelulain (laki liikenteen palveluista) tavoitteena on tarjota kansalaisille parempia liikennepalveluita sekä lisätä valinnanvapautta liikennemarkkinoilla. Se myös pyrkii edistämään liikenteen palvelujen digitalisointia ja tiedon tehokkaampaa hyödyntämistä. Tiedon avaamisella on uudistuksessa keskeinen rooli: se mahdollistaa muun muassa uudenlaisten, eri liikennevälineistä koottujen, sujuvien matkaketjujen tarjoamisen kuluttajille.

Liikennepalveluiden kehittäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa

Kehitämme aktiivisesti palveluitamme mm. HSL-sovelluksessa. Lisäksi toimimme aktiivisena yhteistyökumppanina esim. uusien liikkumis- ja muiden palveluiden tarjoajien sekä MaaS-operaattoreiden kanssa. Konkreettisia esimerkkejä uusista liikennepalveluista ovat mm. kaupunkipyörät, automaattiajo-neuvokokeilut, IdeaLab-kilpailun yhteistyömuodot (potkulaudat ja kutsuliikenne) sekä lippuyhteistyö eri toimijoiden kanssa. Toiminnan tavoitteemme on uusien asiakaslähtöisten palveluiden syntyminen ja kehittäminen.

Järjestimme vuonna 2018 avoimen HSL IdeaLab -tarjouskilpailun kestävän liikkumisen palveluiden ja niitä tukevien palveluiden syntymiseksi HSL-alueella ("HSL IdeaLab Contest for New Mobility Services"). Kilpailulla haimme HSL:n palvelutarjontaa täydentäviä tai uudistavia palveluita, jotka vastaavat kehittyviin asiakastarpeisiin taloudellisesti kestäväällä tavalla. IdeaLabin avulla halusimme testata yhteistyön muotoja ja kerryttää ymmärrystä mm. siitä, mikä on HSL:n rooli muuttuvassa toimintaympäristössä sekä mitä palveluita kannattaa itse tuottaa, mitä jättää kaupallisille toimijoille ja mitä tarjota asiakkaille yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Investoimme IdeaLab-projektin aikana pilotoitaviin kahteen liikkumispalveluun 1 milj. euroa vuosina 2019-2020. Samocat Sharing Oy:n kanssa on käynnistetty asemapohjainen potkulautapalvelu Vuosaarella. ViaVanin kanssa toteutettavan kutsuliikepilotin on tarkoitus käynnistyä Espoossa syksyllä 2019. Piloteissa on tavoitteena selvittää mm. asiakaskäyttäytymistä ja matkaketjujen toteutumista sekä etenkin kutsuliikennepilotissa on demand –palvelun roolia HSL:n runkolinjastossa. Pilottihankkeiden arvioinnin ja johtopäätökset teemme alkuvuodesta 2020. Tavoitteemme on, että vuoden jälkeen pilotit voivat jatkaa ja laajentaa toimintaansa kannattavina palveluina.

Testaamme myös innovaatiolinjakilpailun seurauksena erilaisia sähköisen liikenteen ratkaisuja normaalissa bussiliikenteessä 2020-2022. Testialustana toimii viisi HSL:n sähköbussia.

TTS-kaudella 2020-2022 emme esitä uutta erityistä projektia tai määrärahaa uusien liikkumispalveluiden kehittämiseen, mutta uusia liikennepalveluita kehitetään kertyvien kokemusten perusteella osana HSL:n toimintaa.

Uudet palvelut ja HSL:n rooli

Tarjoamme eri toimijoiden hyödynnettäväksi liikennepalvelulain mukaisen avoimen lipunmyyntirajapinnan (ns. OpenMaaS). Myyntirajapinta mahdollistaa kolmansille osapuolille HSL:n kertalippujen ja henkilökohtaisten alennuslippujen hyödyntämisen osana omia palveluitaan.

Olemme jo pitkään olleet edelläkävijä matkustusinformaatiota koskevan avoimen datan tarjoajana (mm. Reittiopas). Pyrimme varmistamaan kattavan matkustustiedon keräämisen ja hyödyntämisen myös tulevaisuudessa.

Selvitämme aktiivisesti liikennealan sekä viranomais- että yksityisten toimijoiden kanssa mahdollisuuksia lisätä yhteistyötä kansallisen Reittioppaan, liikenteen datan ja rajapintojen palvelutuotannossa. TTS-kaudella tavoitellut uudet yhteistyömuodot parantavat kansallista liikenneinformaation saatavuutta, tukevat uusien liikenteen palveluiden kehittymistä ja matkaketjujen syntymistä. Yhteistyömuotoina voivat olla useamman tahon sopimuksellinen yhteistyö tai yhtiöitetty palvelutuotanto.

Keskeiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

- **Kehitämme yhteistyömuotoja kaupallisten toimijoiden kanssa.**
- **Ylläpidämme ja kehitämme avoimia lipunmyyntirajapintoja sekä tarjoamme matkustusinformaatiota monipuolisemmin avoimesti hyödynnettäväksi.**

3 Yleisperustelut

3.1 Yleinen talouskehitys ja toimintaympäristö

Helsingin seudulla asuu noin 1,5 miljoonaa ihmistä, josta pääkaupunkiseudun kehyskuntien osuus on noin 0,3 miljoonaa henkeä. Reilu viidesosa koko maan väestöstä asuu pääkaupunkiseudulla. Valta-kunnallisen väestönkasvun hidastumisesta huolimatta koko seudun ja pääkaupunkiseudun kasvu on ollut nykyistä tasoa suurempaa viimeksi vain 1960-luvulla. MAL 2019-suunnitelman lähtökohtana on, että vuonna 2050 Helsingin seudulla on jo kaksi miljoonaa asukasta ja yli miljoona työpaikkaa.

Talousskasvun ennustetaan hidastuvan selvästi nousukauden jälkeen. Valtiovarainministeriö arvioi ke-vään 2019 katsauksessaan, että Suomen talouden kasvu hidastuu puolentoista prosentin vuosikas-vuun tulevana vuosina. Keskipitkällä aikavälillä 2020-2023 talousskasvu jää alle yhden prosentin. Ta-lousskasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu alkavat asteittain heikentää työvoiman kysynnän kasvua vuosina 2020–2021. Työttömyysasteen aleneminen kiihdyttää ansiotason nousua, mikä osal-taan parantaa kotitalouksien ostovoimaa, mutta lisää yritysten kustannuksia. Inflaatiopaineiden odote-taan kokonaisuutena kasvavan hitaasti ennustejaksolla. Ansiotason kasvua kiihdyttää tilapäisesti julki-sen sektorin lomarahojen palautuminen vuonna 2020. Ansiotason nousun odotetaan vähitellen heijas-tuvan laajemmin hintoihin ja kulutuskysyntä kasvaa tasaisesti.

Joukkoliikenteen kustannustaso lähti kahden peräkkäisen laskuvuoden 2015-2016 jälkeen uudelleen nousuun vuonna 2017 ja vuonna 2018 kustannustaso nousi keskimäärin 1,4 prosenttia edellisvuo-desta. Talousarviossa vuodelle 2019 joukkoliikenteen kustannustason ennakoitiin nousevan keski-määrin jo 2,9 prosenttia, mutta ensimmäisen kevään osavuositarkastuksen mukaan näyttäisi siltä, että kustannustason nousu jäisi noin 1,5 prosenttiin. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2020-2022 on laadittu oletuksella, että kustannustaso nousee maltillisesti nykytason mukaisena ja joukkoli-iikenteen kustannukset on arvioitu keskimääräiseen 1,2 prosentin kustannustason nousuun perustuen.

HSL:n toimintamenoista 45 % on bussiliikenteestä maksettavia operointikustannuksia. Merkittävin te-kijä bussiliikenteen kustannusrakenteessa ovat kuljettajien palkat ja välilliset palkkakustannukset, joi-den paino yhteensä on lähes 50 %. On mahdollista, että hyvän taloustilanteen johdosta palkkakustan-nukset tulevat nousemaan aikaisempaa enemmän, kun AKT:n sopimuskausi päättyy 31.1.2021 (irtisa-nottavissa 31.1.2020).

Myös energian hintojen kehityksellä on merkittävä vaikutus liikennöitsijöille maksettavien korvausten hintakehitykseen. Talousskasvu lisäsi öljytuotteiden kysyntää ja raakaöljyn hinta oli melko voimak-kaassa kasvussa alkuvuodesta 2018 laskien taas loppuvuotta kohden. Kysynnän kasvun lisäksi monet muut epävarmuustekijät maailmantaloudessa vaikuttavat raakaöljyn ja öljytuotteiden hintaan. Raakaöl-jyn voimakas hinnanlasku viime vuoden lopulla johtui erityisesti tuotannon voimakkaasta kasvusta Yh-dysvalloissa, mutta hinta on uudelleen noussut tämän vuoden kuluessa. Lähivuosina hinnan nousu jatkunee maltillisena. Muiden teollisuuden raaka-aineiden hinnat ovat nousseet nopeasti alkuvuonna, ja hintojen odotetaan edelleen nousevan jonkin verran. Polttoaineiden hintaan vaikuttavat myös Suo-men veropolitiikan toimet.

Juna-, metro- ja raitiovaunuliikenteen operointikustannukset sisältävät kalustokorvauksia, joiden suu-ruuteen vaikuttaa yleinen korkotason kehitys. Lyhyiden markkinakorkojen odotetaan nousevan euro-alueella maltillisesti, kun korkoja nostavat odotukset rahapolitiikan asteittaisesta normalisoitumisesta.

Inflaationäkymät ovat kuitenkin vaisuja. Valtionlainojen korot ovat laskeneet Yhdysvalloissa ja euroalueella.

Talouden yleinen kehitys vaikuttaa myös HSL:n ja jäsenkuntien talouteen. Julkisen talouden odotetaan vahvistuvan ja tasapainottuvan vuosikymmenen vaihteessa, mutta julkinen talous alkaa kuitenkin jälleen heikentyä 2020-luvun alkuvuosina, kun sopeutustoimet päättyvät ja talouskasvu hidastuu. Talouskasvu ei riitä kattamaan väestön ikärakenteen muutoksen vuoksi nopeasti kasvavia julkisia menoja. Kuntien taloustilanne voi tulevaisuudessa vähentää niiden mahdollisuuksia panostaa joukkoliikenteen kehittämiseen.

Lähteet: HSL, Helsingin seudun suunnat - Ajankohtaiskatsaus seudun kehitykseen 1/2019, Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus kevät 2019 (4.4.2019).

Matkustajamäärien odotetaan kasvavan

Matkustajamäärien kasvu jatkoi vuonna 2018 edelleen yli kolmen prosentin vuosivauhtia ja HSL:n liikenteessä tehtiin yhteensä yli 387 miljoonaa matkaa eli yli miljoona matkaa vuorokaudessa. Alkuvuonna 2019 matkustajamäärien kehitys on jatkanut positiivisella polulla ja matkustajamäärät ovat kasvaneet huhtikuun lopussa lähes kahdella prosentilla edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vuosiennuste vuodelle 2019 ennakoii noin 1,3 prosentin matkustajamäärän kasvua. Raitioliikenteen runsaiden tietöiden ennakoidaan verottavan kokonaismatkustajamääriä raitioliikenteessä vuonna 2019 ja osa raitioliikenteen matkustajista siirtynee käyttämään kävelyä tai pyöräilyä. Pyöräilyn ja kävelyn suosio kasvaa lyhyillä matkoilla ja se vie matkustajia perinteisestä joukkoliikenteestä muiden kestävien liikkumispalveluiden pariin. Pyöräilyn ja kävelyn suosioon vaikuttaa myös säätila ja lämmi sää suosii näitä kulkumuotoja.

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2020-2022 on laadittu noin 1,5 prosentin matkustajamäärän kasvunusteella. Lipunmyynnin odotetaan erityisesti kasvavan uusien helppojen myyntikanavien mobiililipun, matkakortin nettilatauksen ja lähimaksamisen ansiosta.

Vyöhykeuudistuksen odotetaan osaltaan lisäävän matkustusta erityisesti B-vyöhykkeellä. HSL tekee syys-marraskuussa 2019 pääkaupunkiseudun kunnissa liikkumistutkimuksen, jossa selvitetään, onko vyöhykkeiden käyttöönotto vaikuttanut kulkutapojen käyttöön ja asuinpaikan valintaan ja onko kuntarajan ylittäviä matkoja tehty enemmän. Tuloksia verrataan syksyn 2018 liikkumistutkimuksen tuloksiin. Vyöhykeuudistuksen vaikutuksia seurataan myös muilla tutkimuksilla esim. asiakastytytyväisyyskyselyllä.

Maakuntauudistus ja HSL:n asema

Maakunta- ja sote-uudistus siirtyi edelliseltä hallitukselta Antti Rinteen muodostaman hallituksen työohjelmaan. Sen mukaisesti Suomeen perustettaneen 18 maakuntaa, jotka vastaavat mm. sote-palveluiden järjestämisestä. Pääkaupunkiseudun osalta ryhdyttäneen selvittämään erillisratkaisun mahdollisuutta. Maakunnat saavat vastuulleen myös pelastustoimen ja ensihoidon järjestämisen. Jos nykyiset linjaukset toteutuvat valmistelussa olevassa lainsäädännössä, ei niiden perusteella näyttäisi tulevan HSL:n tehtäviin muutoksia.

HSL:n toimialueen laajentuminen

Helsingin seudun liikenne (HSL) on kuntayhtymä, johon kuuluu yhdeksän jäsenkuntaa: Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Sipoo, Siuntio ja Tuusula. Perussopimuksen mukaan HSL voi laajentua kattamaan Helsingin seudun 14 kuntaa. HSL vastaa liikennejärjestelmäsunnittelusta näiden 14 kunnan alueella. Kuntayhtymän toimintaa voidaan laajentaa myös Helsingin seudun ulkopuolisiin kuntiin siten, että kuntayhtymä tekee ao. kunnan kanssa yhteistyösopimuksen kunnan joukkoliikenteen järjestämisestä.

HSL ja Järvenpään kaupungin tilaama Järvenpään mahdollisen HSL-jäsenyyden vaikutuksia koskeva selvitys on valmistunut ja Järvenpään kaupunginhallitus käsittelee raporttia kesäkuussa 2019. Mikäli Järvenpää päättää liittyä HSL:n jäseneksi, on aikaisin mahdollinen ajankohta jäsenyydelle tammikuu 2021.

3.2 Organisaatorakenne ja henkilöstö

HSL:n johtamisperiaatteet määritellään perussopimuksessa ja hallintosäännössä. Perussopimuksen 8 §:n mukaan kuntayhtymää johdetaan hyväksytyn strategian, sen arvojen ja päämäärien mukaisesti siten, että organisaatiolla on selkeät vastuut ja toimivallat. Strategiassa määritellään kuntayhtymän visio, arvot, strategiset päämäärät ja mitattavat tavoitteet, joiden toteutumista seurataan vuosittain. Yhtymäkokouksen hyväksymässä hallintosäännössä täsmennetään johtamisrakenteita ja toimivaltaa organisaatiossa.

Kuva 2: HSL:n organisaatiokaavio

HSL:ssä oli vuoden 2019 alkaessa 421 työntekijää. Henkilöstöstä vakituisia oli 89 % ja määräaikaista 11%. Määräaikaista työntekijöitä tarvitaan erityisesti kausiluontoisesti operatiivisten tutkimusten kenttätöissä ja asiakaspalvelussa.

TTS-kaudella tavoitteemme on, että hoidamme perustehtävän ja tavoitteiden mukaisen työn tehokkaasti. Henkilöstömäärässä ei suunnittelukaudella tapahdu merkittäviä muutoksia. Henkilöstökustannukset kasvavat noin 4 % vuoden 2019 ennusteeseen nähden. Muutoksessa on otettu huomioon arvioitu kunta-alan palkkojen yleiskorotus sekä määräaikaisen, kilpailukyky sopimukseen perustuvan lomarahojen vähentämisen päättyminen. Vuodelle 2019 tehtävät rekrytoinnit (matkalippujen tarkastus ja

asiakasratkaisujen kehittämiseen liittyvät asiantuntijatehtävät) vaikuttavat täysimääräisesti vuonna 2020.

Kehitämme asiakaspalvelun toimintamallia lähitulevaisuudessa asiakaskokemuksen ja palvelutason parantamiseksi ja samalla tavoittelemme asiakaspalvelutyön mielekkyyttä. Asiakkaiden odotukset HSL:n palveluita kohtaan muuttuvat nopeasti samoin kuin esimerkiksi tavat, joilla he lippunsa hankkivat. Tavoitteena on, että kaikki HSL:n asiakaspalvelijat löytyvät vuoden vaihteessa 2020 saman katon alta Helsingin keskustasta.

Talon ulkopuolelta ostettavilla palveluilla täydennämme omaa osaamista silloin, kun se on strategisesti tai taloudellisesti järkevää. Omana työnä tehtyä työtä voidaan ulkoistaa, jos se ei ole HSL:n strategian mukaista tekemistä tai jos ulkoistaminen on toiminnan sujumisen ja tehokkuuden kannalta järkevää.

Tavoitteemme on myös, että HSL on kiinnostava työpaikka, joka tarjoaa kehittymismahdollisuuksia ja näköalapaikkoja. Oppimista ja osaamisen kehittämistä vahvistamalla tuemme yksilön ja koko organisaation uudistumista. HSL:n ulkoista työnantajakuvaamme rakennamme tavoitteellisesti. Erityisesti vahvistamme HSL:n roolia digiajan ja kestävä kehityksen tekijöiden työpaikkana.

Tuomme uuden oppiminen ja osaamisen kehittämisen jokaisen työntekijän ja esimiehen arjen työkaluksi. Kehitämme osaamista työssä ja yhdessä työkavereiden, asiakkaiden ja verkostojen kanssa.

Vahvistamme osaamista asiakasymmärryksessä ja tiedon hyödyntämisessä, digitaalisten palvelujen kehittämisessä, hinnoittelussa, projektiosaamisessa, ostopalvelujen ohjaamisessa ja verkostojen johtamisessa sekä joukkoliikenteen ohjaus- ja taustajärjestelmiin ja sähköiseen liikenteeseen liittyvissä asioissa. Varmistamme strategisen osaamisen lisääntymisen suunnittelemalla sitä varten omat toimenpiteet.

Korkeakouluyhteistyötä tiivistämme tarjoamalla harjoittelu- ja opinnäytetyömahdollisuuksia. Asiantuntijuuden kasvua tuemme osaamisen kehittämisspolkujen avulla. Kannustamme henkilöstöämme ottamaan omaehtoisen opiskelun avulla vastuuta työelämän perusvalmiuksien ylläpitämisestä.

3.3 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta liittyvät olennaisesti toisiinsa ja kuuluvat HSL:n hyvään johtamis- ja hallintojärjestelmään. Sisäiseen valvontaan sisältyvät menettelyt ja toimintatavat, joiden avulla merkittävä osa käytännön riskienhallinnasta toteutetaan. HSL:n hallintosäännön 30 §:n mukaisesti kuntayhtymän hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Sisäinen valvonta on osa johtamista ja sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa hallitus. Sisäinen tarkastus on näkyvä osa sisäistä valvontaa. HSL:ssä sisäisen tarkastuksen palvelut ostetaan ulkoiselta palveluntarjoajalta.

Riskien kartoitus ja arviointi ylläpitävät sisäisen valvontajärjestelmän ajantasaisuutta. Riskienhallinta arvioi toiminnassa ja toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten vaikutusta kuntayhtymään ja sen riskeihin sekä auttaa sopeuttamaan riskienhallintatoimenpiteet muuttuneisiin olosuhteisiin. Hyvin toimiva sisäinen valvonta ja riskienhallinta lisäävät toiminnan sekä varainkäytön julkista luotettavuutta ja siten ylläpitävät kuntayhtymän palveluiden sekä niiden rahoituksen hyväksyttävyyttä.

Hallintosäännön 38 §:n mukaan hallitus vastaa riskien hallinnan järjestämisestä siten, että kuntayhtymän toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan. Lisäksi hallitus vahvistaa riskienhallintaa koskevat ohjeet. HSL:n hallitus hyväksyi 7.5.2019 kuntayhtymälle päivitetyn riskienhallintapolitiikan, joka astui voimaan 1.6.2019 alkaen. HSL:n riskienhallinnan hallintamallissa määritellään sisäiset vastuut ja toimenpiteet riskienhallinnassa. Riskienhallintapolitiikan perusteella toimitusjohtaja antaa tarkempia ohjeita riskienhallinnan toteuttamisesta.

Riskienhallinta on HSL:ssä yhdistetty turvallisuusasioihin ja niitä koordinoidaan saman tahon toimesta. Riskienhallinnassa pyritään rakenteellisesti samaan järjestelyyn kuin vastaavissa poikkihallinnollisissa toimissa, kuten tietosuojassa ja tietoturvassa. Riskienhallinnan avulla kyetään tunnistamaan ja hyödyntämään myös uusia mahdollisuuksia. Riskienhallinta on jatkuva prosessi, jota sovelletaan läpi koko organisaation ja joka kattaa kaikki kuntayhtymän toiminnot. Riskienhallinta on jatkuvaa ja systemaattista, ja se toteutuu osana toimintaprosesseihin sisällytettyjä käytäntöjä. Riskienhallinta on kiinteä osa johtamista, toiminnan ja talouden suunnittelua, toiminnan ohjausta, laadunhallintaa, tavoiteasetantaa sekä päätöksentekoa.

4 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa

4.1 Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan vuoden loppuun mennessä on hyväksyttävä seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat strategiaa ja edellytykset tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään myös toiminnan ja talouden tavoitteet.

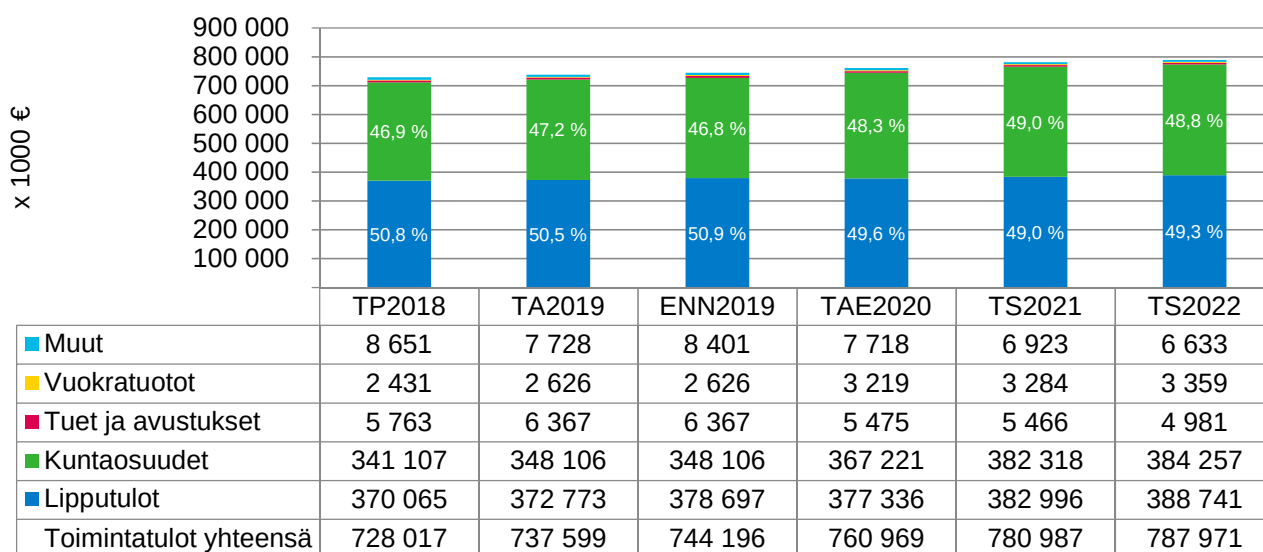
Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja ja investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi laskutettavia kuntaosuuksia. Kuntayhtymän taloudessa ja toiminnassa on noudatettava talousarviota ja sen muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Taulukko 1: Sitovat erät

	TA2019	TAE2020	ERO TAE2020/TA2020	
Toimintamenot	754 505 000 €	753 400 000 €	-1 105 000 €	-0,1 %
Investointimenot	13 690 000 €	22 237 000 €	8 547 000 €	62,4 %
Kuntaosuudet	348 106 000 €	367 221 000 €	19 115 000 €	5,5 %

4.2 Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2020 ovat yhteensä 761,0 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 16,8 milj. euroa (2,3 %). Toimintatulojen arvioidaan olevan 781,0 milj. euroa vuonna 2021 ja 788,0 milj. euroa vuonna 2022.

Kuvio 1. Toimintatulot 2018-2022

4.2.1 Lipputulot

HSL siirtyi vyöhykemalliin 27.4.2019. Lipputuloarviot perustuvat neljän kuukauden vanhan tariffin mukaisen toteutuman perusteella tehtyyn lipputuloennusteeseen vuodelle 2019. Vuodelle 2020 ei esitetä merkittäviä hinnanmuutoksia. Joitakin uuden tariffin mukaisia lippulajeja ja ominaisuuksia kuten säästötilausvuosilippu tullaan toteuttamaan asteittain. Siirtymät nykytariffista vyöhyketariffin mukaisiin lippuihin on vielä toistaiseksi arvioitu tehtyjen konsulttiselvitysten perusteella, koska vyöhyketariffin mukaisista lipputuloista on vielä tässä vaiheessa hyvin vähän tietoa.

Kokonaisuudessaan vuodelle 2020 arvioidaan kertyvän vyöhyketariffin mukaisia lipputuloja yhteensä 377,3 M€. Vuoden 2019 ennusteeseen verrattuna lipputulot ovat lähes samalla tasolla (laskevat 0,4 %). Lipputulot muodostavat 49,6 % HSL:n toimintatuloista vuonna 2020. Lipputulojen arvioidaan olevan 383,0 milj. euroa vuonna 2021 ja 388,7 milj. euroa vuonna 2022.

Syksyllä lopulliseen TTS-esitykseen tehtävässä lipputuloarviossa on käytössä enemmän tietoa vyöhykejärjestelmän mukaisesta lipputulokertymästä, joten nyt tehdyt arviot tuotoista saattavat muuttua enemmän, kuin mihin vakiintuneessa tariffitilanteessa on totuttu.

AB vyöhykkeen liput

AB vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2020 259,7 miljoonaa euroa. AB lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 69 %.

BC vyöhykkeen liput

BC vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2020 37,0 miljoonaa euroa. BC lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 10 %.

D vyöhykkeen liput

D vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2020 3,0 miljoonaa euroa. D lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 1 %.

ABC vyöhykkeen liput

ABC vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2020 53,4 miljoonaa euroa. ABC lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 14 %.

CD vyöhykkeen liput

CD vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2020 2,5 miljoonaa euroa. CD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 1 %.

BCD vyöhykkeen liput

BCD vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2019 8,4 miljoonaa euroa. BCD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 2 %.

ABCD vyöhykkeen liput

ABCD vyöhykkeen lipputulojen arvioidaan olevan vuonna 2020 13,5 miljoonaa euroa. ABCD lippujen osuus koko lipputulokertymästä on 4 %.

Yleiskausiliput ja haltijakohtaiset kausiliput

Vuonna 2020 sisäisten yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen hinnoittelu noudattaa muiden kausilippujen hintojenkorotuksia, jos korotuksiin on tarvetta. Näiden lippujen myynti on vähäistä. Vyöhyketariffiin siirryttyä voidaan uudet omakustannushintalaskemat tehdä korotusten perusteeksi, kun ensimmäisestä kokonaan uuden tariffin mukaisesta vuodesta on tehty tilinpäätös.

4.2.2 Kuntaosuudet

Jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina ne kustannukset, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista.

HSL laskuttaa kuntaosuuksia jäsenkunnilta vuonna 2020 yhteensä 367,2 milj. euroa. Kuntaosuuksilla katetaan keskimäärin 49,8 % kuntaosuuksiin kohdistetuista kustannuksista (keskimääräinen subventio-% on 49,8). *Tarkemmat kuvaukset kuntaosuuslaskennasta löytyvät liitteestä 4.*

Kuntaosuudet jaetaan jäsenkunnille perussopimuksessa sovittujen periaatteiden mukaisesti. Pääperiaate on, että jäsenkunnille kohdistetaan kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut palvelujen käytön mukaisesti. Lipputulot kohdistetaan kunnittain kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella. Kustannusten jaossa käytettävä kysyntätieto (nousut ja matkustuskilometrit liikennemuodoittain ja kunnittain) perustuvat lippulajitutkimuksiin ja matkalippujärjestelmän keräämiin tietoihin tai muihin vastaaviin, luotettavista lähteistä kerättyihin tietoihin.

Taulukko 2. Kuntaosuudet ennen edellisten vuosien ylijäämävähennystä kunnittain 2018-2022.

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2018	197,7	82,3	0,7	47,1	1,2	5,4	2,8	1,8	0,2	339,2
2019 TA	214,9	100,9	1,0	52,1	2,9	6,1	2,8	2,8	0,3	384,0
2020 TAE	209,0	101,0	0,8	53,2	3,9	5,9	3,3	2,3	0,4	379,9
2021 TS	222,4	102,0	0,8	53,8	4,0	5,9	3,4	2,4	0,4	395,0
2022 TS	226,1	99,9	0,8	54,3	4,0	5,6	3,4	2,4	0,3	396,9

Kuntakohtaisen ylijäämien käyttö

HSL:n tilinpäätöksen sisältämän kuntaosuusennusteen osoittama kuntakohtainen ylijäämä, huomioiden talousarviossa 2019 suunniteltu ylijäämän käyttö, on otettu huomioon seuraavien vuosien talousarvioissa kuntaosuuksia vähentävänä (kertynyt ylijäämä) eränä. HSL laskuttaa kuntaosuudet talousarvion mukaisina, eikä talousarvion ja toteuman välistä erotusta (yli-/alijäämää) laskuteta tai palauteta talousarviovuoden aikana, vaan se otetaan huomioon seuraavan kolmen vuoden TTS-suunnitelmissa.

Kuntaosuuksissa on käytettävissä kumulatiivisia ylijäämiä, tilinpäätöksen 2018 kertymä huomioituna talousarviovuoden 2019 ennusteen mukaisella käytöllä, yhteensä 37,9 milj. euroa. Ylijäämä on talous-suunnitelmassa jaettu tasaisesti kolmelle tulevalle vuodelle 2020–2022. Ennusteessa ei jäsenkunnilla ollut kertyneitä alijäämiä.

Kunnille kuntaosuuksissa palautettava ylijäämä mahdollistaa HSL:n talousarviossa tuloslaskelmassa syntyvän alijäämäisen tuloksen.

Taulukko 3. Kuntakohtaiset ylijäämäkertymät

M€	Kumulat. yli-/alijäämä 31.12.2018	Käyttöarvio TA2019	Yli-/alijäämäennuste 31.12.2019	Jaettuna TTS-vuosille		
				2020	2021	2022
Helsinki	37,682	13,798	23,884	7,961304	7,961	7,961
Espoo	7,095	2,381	4,714	1,571480	1,571	1,571
Kauniainen	0,677	0,271	0,406	0,135243	0,135	0,135
Vantaa	18,514	15,000	3,514	1,171282	1,171	1,171
Kerava	4,238	1,011	3,227	1,075606	1,076	1,076
Kirkkonummi	3,703	3,122	0,581	0,193710	0,194	0,194
Sipoo	0,294	0,008	0,287	0,095587	0,096	0,096
Tuusula	1,219	0,151	1,068	0,356104	0,356	0,356
Siuntio	0,337	0,110	0,228	0,075922	0,076	0,076
Yhteensä	73,759	35,850	37,909	12,636238	12,636	12,636

4.2.3 Muut tulot

Korttimaksut

Matkakorteista peritään asiakkaalta omakustannushinnan mukainen maksu. Korttimaksu on pitkään ollut 5,00 euroa ja vuodelle 2020 matkakorttimaksuksi esitetään samoin 5,00 euroa (sis. alv 10 %). Korttimaksuja arvioidaan kertyvän vuonna 2019 0,7 milj. euroa ja korttimaksuista kertyvien tulojen arvioidaan laskevan 0,5 milj. euroon vuonna 2020. Mobiilikausilipun myynnin kasvaessa, matkakorttien käytön arvioidaan hieman vähenevän ja matkakorteista perittävien maksujen pienevän.

Tarkastusmaksu

Tarkastusmaksun määrä voi olla enintään 40 kertaa niin suuri kuin alin aikuisen kertamaksu (laki joukkoliikenteen tarkastusmaksusta § 5). Alin aikuisen kertamaksu vuoden 2019 tariffissa on mobiili- tai arvokertalippu AB, jonka hinta on 2,80 €. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2020 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon.

Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan kertyvän 5,3 milj. euroa vuonna 2020, joista kirjataan luottotappiota/-varauksia yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Tarkastusmaksutuotot on laskettu TTS:ään voimassa olevan 80 euron tarkastusmaksun määrän mukaisina.

Muut toimintatulot

Muut toimintatulot, 5,2 milj. euroa, muodostuvat liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaite-, taukotila- ja sähköbussivuokrasta sekä VR:ltä laskutettavasta tarkastustoiminnan korvauksesta sekä muista palvelumaksuista.

Tarkastusmaksutoiminnan korvauksia arvioidaan saatavan VR:ltä yhteensä noin 0,8 milj. euroa, vuokratuloja liikennöitsijöiltä matkakorttijärjestelmän laitteista, taukotiloista ja sähköbusseista 3,2 milj. euroa ja muita tuloja 1,1 milj. euroa vuonna 2020. VR:ltä perittäviä tarkastustoiminnan korvauksia ei ole budjetoitu vuosille 2021-2022, koska junaliikenteen kilpailutuksen myötä myös tarkastustoiminnan sopimus tulee muuttumaan.

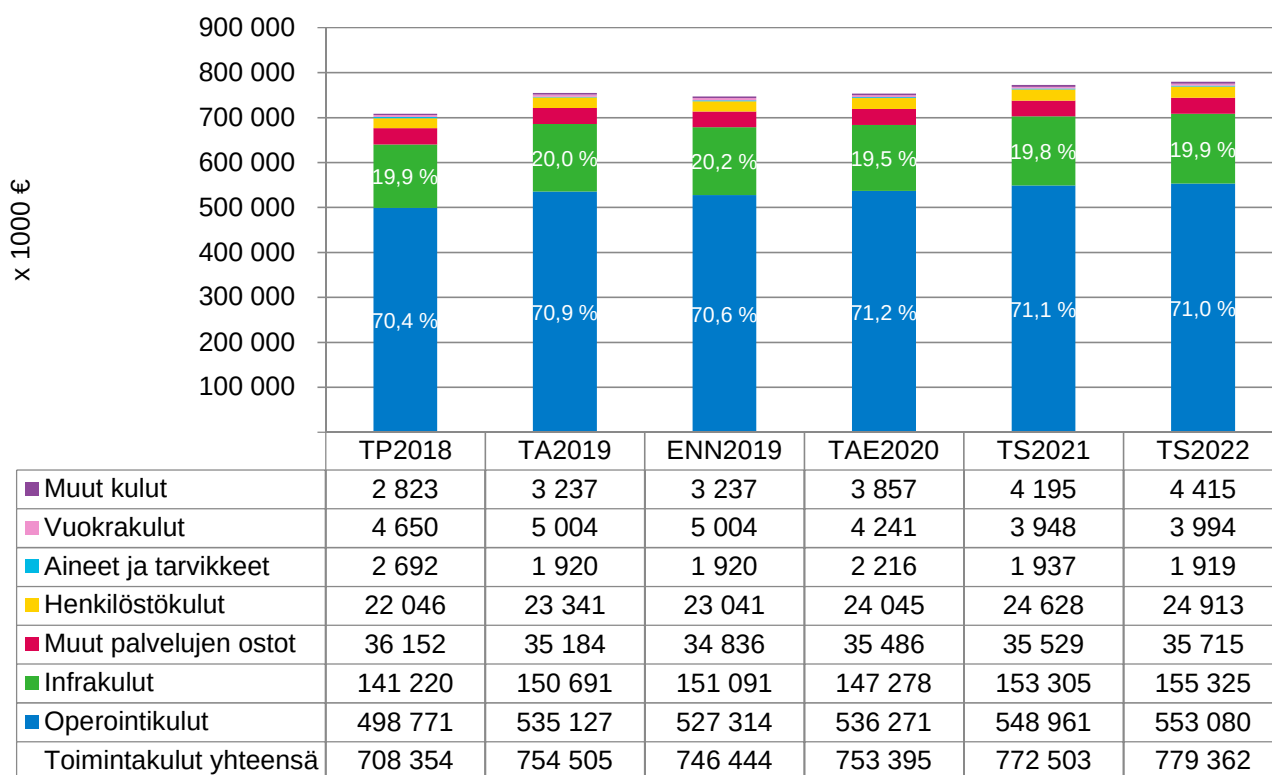
Tuet ja avustukset

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 4,8 milj. euroa vuosina 2020–2022. Tuki on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa. Valtion myöntämä joukkoliikennetuki HSL:lle on pienentynyt HSL:n toiminnan alkuvuosista reilulla 20 prosentilla, vuonna 2014 suurten kaupunkien joukkoliikennetukea saatiin vielä 6,1 milj. euroa.

Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 0,7 milj. euroa. Muut tuet ja avustukset sisältävät arvioidun 0,6 milj. euron avustuksen sähköbussien kustannuksiin.

4.3 Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2020 ovat yhteensä 753,4 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2019 ennusteesta 7,0 milj. euroa (0,9 %). Vuonna 2021 toimintamenojen arvioidaan olevan 772,5 milj. euroa ja 779,4 milj. euroa vuonna 2022.

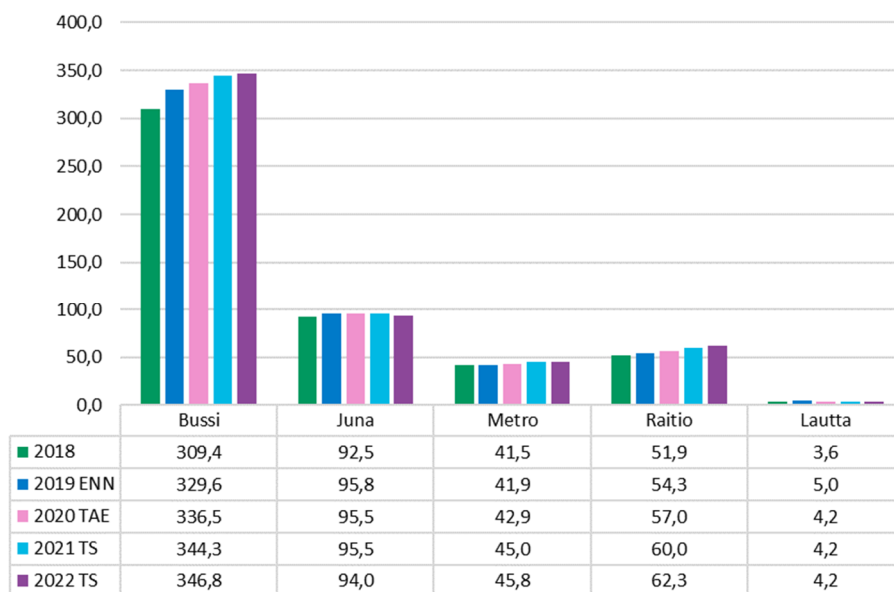
Kuvio 2. Toimintamenot 2018-2022

4.3.1 Palvelujen ostomenot

Palveluiden ostomenot vuonna 2020 ovat yhteensä 719,0 milj. euroa, 95,4 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Palveluiden ostoon käytetään vuonna 2021 yhteensä 737,8 milj. euroa ja 744,1 milj. euroa vuonna 2022.

Liikennöitsijöille maksettavat korvaukset

Liikennöitsijöille maksetaan joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2020 yhteensä 536,3 milj. euroa, joka on 71,2 % HSL:n toimintamenoista. Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 1,2 % edellisvuoden tasosta.

Kuvio 3. Operointikustannukset 2018-2022 liikennemuodoittain

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 336,5 milj. euroa vuonna 2020. Kustannustason nousuksi on arvioitu 1,5 %. Bussiliikenteen kustannukset sisältävät 3,0 milj. euron varauksen ympäristöbonusten maksamiseen liikenteenharjoittajille. Kuntaosuuksissa bussiliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,7 milj. euroa. Vuonna 2021 kustannuksiksi arvioidaan 344,3 milj. euroa ja 346,8 milj. euroa vuonna 2022. Molemmat vuodet vuoden 2020 hintatasossa. Bussiliikenteen operointikustannusten talousarvio vuodelle 2020 sisältää varauksia lisäliikenteen järjestämiselle vyöhykemallin aiheuttamien matkustajamäärien kasvun takia (1,3 M€), Raide-Jokerin poikkeusjärjestelyn vuoksi (4,5 M€), muiden työmaiden ja liityntälinjojen järjestämiseksi (1,0 M€) ja muiden poikkeustilanteiden hoitamiseksi (1,3 M€). *Tarkemmat kuvaukset poikkeusjärjestelyistä on esitetty liitteessä 3.*

Metroliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 42,9 milj. euroa vuonna 2020. Metroliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 1,1 %. Vuonna 2021 kustannuksiksi arvioidaan 45,0 milj. euroa ja 45,8 milj. euroa vuonna 2022. Ennusteissa varaudutaan Matinkylästä liikennöivän metroliikenteen vuorovälin lisäämiseen ruuhka-aikoina. Ennusteissa on varauduttu siihen, että HSL korvaa Sammalvuoren varikon ylläpitokustannukset syksystä 2020 alkaen. Vuosina 2021-2022 kustannukset nousevat myös vanhan metrokaluston peruskorjausten myötä.

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2020 olevan 57,0 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 1,4 %. Kustannuksiksi arvioidaan 60,0 milj. euroa vuonna 2021 ja 62,3 milj. euroa vuonna 2022. Vuonna 2020 kustannukset nousevat uusien Artic-vaunujen siirtyessä vähitellen pois takuunalaisen hinnoittelusta.

Lauttaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2020 olevan 4,2 milj. euroa. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,0 %. Vuonna 2019 operointikustannuksissa varauduttiin laajamittaisiin telakointikustannuksiin. Tästä syystä operointikustannuksien arvioidaan laskevan tulevina vuosina 2021 ja 2022 4,2 milj. euron tasoon.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan olevan vuonna 2020 yhteensä 95,5 milj. euroa. Summa sisältää Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta. Junaliikenteessä kustannustason muutokseksi on arvioitu 0,2 %. Kuntaosuuksissa junaliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi Pasilan aseman vuokratuluja 0,7 milj. euroa. Vuonna 2021 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 95,5 milj. euroa sekä 94,0 milj. euroa vuonna 2022. Suunnitelmakaudella varaudutaan edelleen vastaamaan mm. vyöhykehinnoittelun myötä kasvavaan kysyntään tihentämällä joidenkin junien vuorovälejä iltaisin ja viikonloppuisin sekä yksittäisillä kalustolisäyksillä ruuhka-aikoihin tai niiden laidoilla. Palvelutasomuutosten kustannusvaikutusten arvioidaan olevan n. 0,3 milj. euroa vuonna 2020 ja n. 0,4 milj. euroa vuosina 2021 ja 2022.

Suunnitelmavuosien 2021-2022 osalta kustannuksiin sisältyy suurta epävarmuutta HSL:n ja VR:n neuvotteleman HSL-lähijunaliikenteen siirtymäkauden sopimuksen päättyessä kesäkuussa 2021, minkä jälkeen HSL:n lähijunaliikenne siirtyy uuteen kilpailutettavaan sopimukseen.

Infrakustannukset

Joukkoliikenteen infralla tarkoitetaan jäsenkuntien suoraan tai välillisesti omistamaa, käytössä olevaa joukkoliikenneinfraomaisuutta, josta on erillinen sopimus HSL:n ja jäsenkuntien kesken. Joukkoliikenteen infraa eivät ole operointikalusto, varikkoinfra, joukkoliikenteen staattisen tai sähköisen informaation infra, kuljettajien sosiaalilait, liityntäpysäköinnin infra, liiketilat eivätkä mainospaikat.

HSL:n ja jäsenkuntien välisissä infrasopimuksissa on sovittu joukkoliikenteen infrakorvauksen laskutusperiaatteista. Sopimuksen mukaan kullekin kaupungille maksettavan joukkoliikenteen infrakorvauksen määrä vahvistetaan HSL:n talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Mikäli kaupungin infran toteutuneet kustannukset poikkeavat HSL:n vahvistetusta talousarviosta, tehdään oikaisu siten, että HSL ottaa mahdollisen ali-/ylijäämän huomioon tilinpäätösvuotta seuraavana vuonna laadittavassa talousarviossaan. Mikäli talousarviovuoden aikana tulee tietoon huomattavia muutoksia infrakorvauksen suuruuteen, käsitellään ne HSL:ssä talousarvion muutoksena.

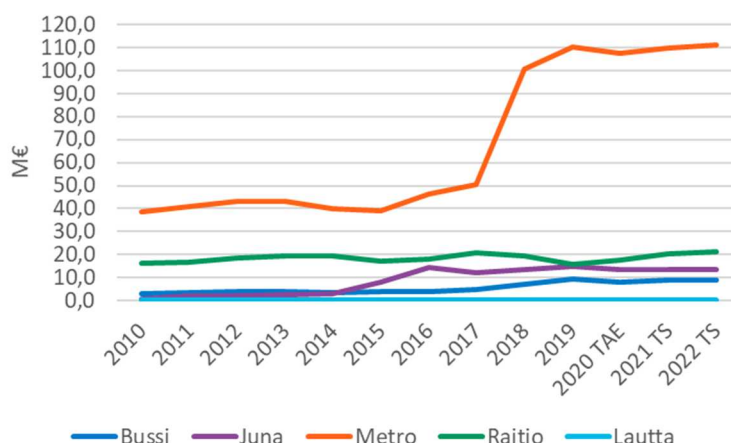
Vuonna 2020 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 147,3 milj. euroa. Kuntien inframenot ovat seuraavat:

- Helsingiltä 76,3 milj. euroa
- Espoolta 57,8 milj. euroa
- Vantaalta 12,7 milj. euroa ja
- Kirkkonummelta 0,2 milj. euroa (TA2019 luku)

Lisäksi HSL hankkii ostopalveluna Espooseen sijoitettavan sähköbussien latausinfran, jonka kustannukset käsitellään infrasopimusten periaatteiden mukaisesti. Kustannus on 0,4 milj. euroa. Kilpailutetun ostopalvelun laskutuksen arvioidaan alkavan syksyllä 2019.

Infrakustannukset ovat vuonna 2020 3,8 milj. euroa (2,5 %) pienemmät kuin vuonna 2019, mikä johtuu Helsingin ja Espoon takautuvista tarkennuksista länsimetron infran laskutukseen. Vuoden 2021 ja 2022 taloussuunnitelmissa infrakustannukset kasvavat takaisin vakiintuneelle tasolle.

Kerava ei laskuta infrakustannuksia vuonna 2020 aikaisemmilta vuosilta kertyneen ylijäämän vuoksi. Kauniaisilla, Sipoolalla, Tuusulalla ja Siuntioilla ei ole infrasopimusten mukaista laskutettavaa joukkoliikenneinfraa. Kirkkonummen infralaskutuksen talousarviota vuodelle 2020 ei ollut saatavilla, joten HSL:n talousarviossa infrapalvelut on arvioitu vuoden 2019 mukaisina.

Kuvio 4. Infrakustannukset 2010-2022 liikennemuodoittain

Kuntien laskuttamiin inframenoihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja 50 % poistamattomalle pääomalle lasketusta 5 % korosta sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena on ennen vuotta 2010 käyttöön otetun infran osalta käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on hankintahinta, johon on lisätty 5 % vuotuisen rakennusaikainen korko.

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen 8.2. kohdan mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien aiheuttamien infrakulujen kohdistamisesta sovitaan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat sopimuksen mukaan olleet Länsimetro ja Kehärata. Talous- ja toimintasuunnitelmassa infrakustannusten jaossa on sovellettu Kehäradan ja Länsimetron osalta 27.5.2015 hyväksytyn sopimuksen periaatteita. Vantaan infrasopimuksen mukaisesti Kehäradan käyttöönoton aiheuttamasta kertaseutulipputulojen kasvusta kohdistetaan Vantaalle vuosittain suoraan 3,0 milj. euroa.

Jatkossa uudet merkittävät joukkoliikenneinvestoinnit kasvattavat HSL:n infrakustannuksia ja vaikuttavat osaltaan joukkoliikenteen matkalippujen hintoihin. Valmistuvat suuret infrahankkeet luovat painetta korottaa lippujen hintoja kustannustason nousua enemmän. Mikäli lippujen hintoja ei koroteta kustannusten kasvua vastaavasti ja joukkoliikenteen palvelutaso halutaan säilyttää nykyisellään, syntyy paineita kuntien rahoitusosuuksien kasvattamiseen. Alla olevassa taulukossa 4 on esitetty arviot valmistuvien hankkeiden vaikutuksista lipun hintoihin. Suurin korotuspaine lippujen hintoihin tai jäsenkuntien maksamiin kuntaosuuksiin tulee, kun länsimetron jatko Kivenlahteen valmistuu (arvioitu korotustarve 11-12 %).

Raide-Jokeri on vaikutusarvioissa käsitelty omana joukkoliikennemuotonaan. Laskennassa on siis oletettu, että infrasopimukseen tullaan lisäämään pikaraitiolinjat uutena sopimuskohtana ja siten jaettavana infrakokonaisuutena.

Taulukko 4: Arviot valmistuvien uusien infrahankkeiden vaikutuksista lipunhintoihin.

	Investointi, M€		Kuntien osuus, M€			
Hanke	Yhteensä	Valtion osuus M€ / %	Helsinki	Espoo	Infrakustan- nus 1. vuosi Yht. (ml. hal- linto+kp), M€	Vaikutus lip- pujen hintoi- hin keskimäärin
Raide-Jokeri	406,4	84	224,0	98,4	15,8	4,1 %
Espoon kaupunkirata Kauklahteen	275,0	50 %		130,7	5,96	2,0 %
Kruunusillat, joukkoliik. osuus	259,0	0 %	259,0		12,90	2,8 %
Länsimetron jatke Kiven- lahteen	1 159,0	21 %		949,4	36,3	n. 11 - 12 %

Muut ostopalvelut

Muuhun kuin liikennejärjestelmien liikennöintikorvauksiin ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 35,4 milj. euroa vuonna 2020. Muihin palvelujen ostoon käytetään 35,5 milj. euroa vuonna 2021 ja 35,7 milj. euroa vuonna 2022.

IT-kustannukset sisältävät lippu- ja informaatiojärjestelmien ohjelmistojen ja laitteiden käyttöpalveluiden sopimusmaksut, kapasiteettipalvelut ja muut vuosittaiset käyttökustannukset. Suurimmat yksittäiset IT-kustannuserät ovat LIJ-järjestelmän ohjelmistojen ja jatkuvien palveluiden ylläpito sekä kapasiteettipalvelut, joihin käytetään yhteensä noin 7,1 milj. euroa.

Jälleenmyyjille maksettavien lipunmyyntipalkkioiden oletetaan laskevan noin 4,9 milj. eurolla vuodesta 2019 vuoteen 2020, kun uudet kilpailutetut myyntisopimukset tulevat voimaan. Myös uusia lipunmyyntin itsepalvelukanavia on otettu käyttöön laajemmassa mittakaavassa, kun matkakortin nettilataus saadaan käyttöön syksyllä 2019.

Ulkopuolelta ostettavia asiantuntijapalveluita käytetään omaa osaamista täydentämään silloin, kun se on strategisesti ja taloudellisesti järkevää. Vuonna 2020 ulkopuolisiin asiantuntijapalveluihin arvioidaan käytettävän 8,9 milj. euroa. Asiantuntijapalveluista 2,3 milj. euroa käytetään joukkoliikenteen järjestämiseen liittyviin palveluihin, kuten sähköbussien ja vähäpäästöisen liikenteen edistämiseen liittyviin konsultointipalveluihin sekä junaliikenteen kilpailutuksessa tarvittavan ulkopuolisen asiantuntijapalvelun hankintoihin. MAL-jatkotoihin ja muihin liikennejärjestelmän kehittämiseen liittyviin palveluihin käytetään 1,8 milj. euroa. Lippu- ja informaatiojärjestelmän ylläpidon ulkoistuksiin käytetään noin 1,0 milj. euroa ja erilaisiin tietojärjestelmien kehittämisen asiantuntijatoihin yhteensä noin 1,4 milj. euroa. Muihin asiantuntijapalveluihin käytetään yhteensä 2,4 milj. euroa.

Markkinointi- ja ilmoituspalveluihin sekä erilaisiin painatuksiin käytetään 3,8 milj. euroa. Varaus sisältää asiakasviestinnän ja uusien palveluiden markkinoinnin suunnittelupalvelut.

Laitteiden huoltopalvelut kasvavat 2,9 milj. euroon, kun lippu- ja informaatiojärjestelmän laitetakuut päättyvät.

Vartiointipalveluihin käytetään 0,9 milj. euroa. Bussiliikenteen vartiointi- ja järjestyksenvalvontapalveluiden lisäksi järjestyksenvalvojat toimivat matkalippujen tarkastajien avustavissa tehtävissä.

Muihin palveluostoihin käytetään yhteensä 3,5 milj. euroa vuonna 2020. Tämä ryhmä sisältää mm. staattisen informaation hoitopalvelut, toimitiloihin liittyvät palvelut sekä henkilöstöön liittyvät palvelut, kuten työterveyshuollon palvelut sekä koulutus- ja matkustuspalvelut.

Taulukko 5: Muut palveluostot 2018-2022.

x 1 000 €	TP2018	TA2019	ENN2019	TAE2020	Ero TAE2020/ENN2019		TS2021	TS2022
IT-palvelut, ohjelmistot ja käyttöpalvelut	14 114	13 523	13 523	14 316	793	5,9 %	14 356	14 885
Lipunmyyntipalkkiot	7 191	5 800	6 100	1 200	-4 900	-80,3 %	1 500	1 500
Asiantuntijapalvelut	5 507	6 595	6 295	8 913	2 618	41,6 %	8 562	7 932
Laitteiden huoltopalvelut	1 614	1 790	1 790	2 938	1 148	64,2 %	3 002	3 268
Ilmoitukset ja markkinointi	2 696	2 255	2 255	3 069	814	36,1 %	3 070	3 070
Painatukset	708	736	736	683	-53	-7,2 %	683	683
Vartiointipalvelut	638	780	780	914	134	17,1 %	927	942
Muut palvelut	3 684	3 706	3 358	3 453	95	2,8 %	3 430	3 436
Muiden palveluiden ostot yhteensä	36 152	35 184	34 836	35 486	650	1,9 %	35 529	35 715

4.3.2 Henkilöstömenot

HSL:n henkilöstömenot ovat 24,0 milj. euroa vuonna 2020, joka on 3,2 % toimintamenoista. Edellisvuoden ennusteesta henkilöstömenot kasvavat 1,1 milj. eurolla (4,4 %). Palkkojen ja palkkioiden osuus henkilöstömenoista on yhteensä 19,7 milj. euroa. Eläkemenoihin ja muihin sivukuluihin on varattu yhteensä 4,3 milj. euroa. Henkilöstömenot eivät sisällä varausta mahdollisen tulospalkkion maksamiseen.

Henkilöstömenojen kasvu johtuu siitä, että HSL:ään ennakoidaan rekrytoitavan noin 20 työntekijää uusiin tehtäviin vuoden 2019 aikana. Nämä rekrytoinnit (matkalippujen tarkastus ja asiakasratkaisujen kehittämiseen liittyvät asiantuntijatehtävät) vaikuttavat täysimääräisesti vuonna 2020. Matkalippujen tarkastajien seuraava tarkastajakurssi järjestetään syksyllä 2019 ja tarkastajien avoimiin virkoihin palataan kurssilta 14 uutta tarkastajaa. Lisäksi kunta-alan määräaikainen, kilpailukykysovimukseen perustuva lomarahojen alentaminen päättyy vuonna 2019.

4.3.3 Muut toimintamenot

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2020 varattu 2,2 milj. euroa. Vuoden 2021 ja 2022 varaus on 1,9 milj. euroa. Tämä menoerä sisältää toimisto- ja IT-tarvikkeet, pienet IT-laitehankinnat (jotka eivät ole investointeja), matkakorttien ja kertakorttipohjien hankinnat, kalustohankinnat ym. tarvikkehankinnat.

Vuokramenot vuonna 2020 ovat 4,2 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokratkustannusten lisäksi sähköbussista maksettavia leasing-vuokria 0,7 milj. euroa ja kuljettajien sosiaaliloista maksettavia vuokria 1,2 milj. euroa. Vuoden 2021 varaus on 3,9 milj. euroa ja vuoden 2022 varaus 4,0 milj. euroa. HSL:n asiakaspalveluiden yhtenäistämisen oletetaan laskevan hieman vuokratkustannuksia vuonna 2021 vuoteen 2020 verrattuna.

Muut menot vuonna 2020 ovat 3,9 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joita arvioidaan kirjattavan vuosittain noin 2,0 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät myös luottokortti- ym. provisiot, jotka ovat TTS-vuosina vähitellen kasvava erä, kun matkalipun myyntiä siirtyy HSL:n omiin myyntikanaviin, joiden maksuvälinekustannukset (mm. korttimaksamisen kustannus) näkyvät kasvavina menoina. Vuodelle 2021 muihin menoihin varataan yhteensä 4,2 milj. euroa ja vuodelle 2022 4,4 milj. euroa.

Toimintakatteen ennen rahoitustuottoja –ja kuluja sekä poistoja, arvioidaan olevan vuonna 2020 7,6 milj. euroa ylijäämäinen.

4.4 Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton, eikä talousarviolainaa tarvinne nostaa myöskään vuonna 2019. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2020-2022 ei sisällä myöskään pitkäaikaisen talousarviolainan kustannuksia suunnitelmavuosina eli lainaa ei tarvittane myöskään lähivuosina. Talousarviossa on varauduttu tarvittaessa lyhytaikaisen luottolimiitin käyttöön 10 milj. eurolla.

Ylimääräisen kassavarojen sijoituksissa noudatetaan HSL:n hallituksen hyväksymää sijoituspolitiikkaa. Sijoituksia tehdään kassavarojen turvaamiseksi pankkien perimiltä negatiivisilta talletuskoroilta.

Rahoituksen nettomenojen vuonna 2020 arvioidaan olevan 0,4 milj. euroa ja säilyvän samalla tasolla vuosina 2021-2022.

Jäsenkunnille maksettavat korkokustannukset

Jäsenkunnille on HSL:n yhtymäkokouksen päätöksen perusteella maksettu korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä (ja laskutettu korkoa kuntakohtaisesta alijäämästä). Koron laskentaperusteena on ollut tilinpäätösvuoden ensimmäisen ja viimeisen päivän kuntakohtaisen kumulatiivisen yli/alijäämän keskiarvo. Korkona käytetään tilinpäätösvuoden ensimmäisen päivän vuoden euribor-korkoa. Koron määräytymispäivä on kunkin tilinpäätösvuoden ensimmäinen pankkipäivä ja maksupäivä tilinpäätösvuotta seuraavan vuoden kesäkuun 30. päivä.

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien keväällä 2019 hyväksymien omistajaohjauksen tavoitteiden mukaan myös jäsenkuntien peruspääomaosuuksille tulee maksaa korkoa vuosina 2019-2021. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2020-2022 sisältää varauksen jäsenkunnille maksettaville koroille.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 7,2 milj. euroa ylijäämäinen, eikä se riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja, jotka ovat 19,8 milj. euroa.

Tilikauden 2020 alijäämäksi arvioidaan 12,6 milj. euroa ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä. Alijäämä katetaan taseeseen jäsenkunnille kertyneestä kumulatiivisesta ylijäämästä, joka otetaan huomioon talous- ja toimintasuunnitelmavuosien kuntaosuuksissa jäsenkunnilta laskutettavia kuntaosuuksia vähentävänä eränä. Kunnille kuntaosuuksissa palautettava ylijäämä mahdollistaa HSL:n talousarviossa tuloslaskelmassa syntyvän alijäämäisen tuloksen.

5 Investoinnit ja poistot

HSL:n investointimenot ovat 22,2 milj. euroa vuonna 2020, 18,6 milj. euroa vuonna 2021 ja 16,0 milj. euroa vuonna 2022.

Taulukko 6: Investoinnit 2018-2022

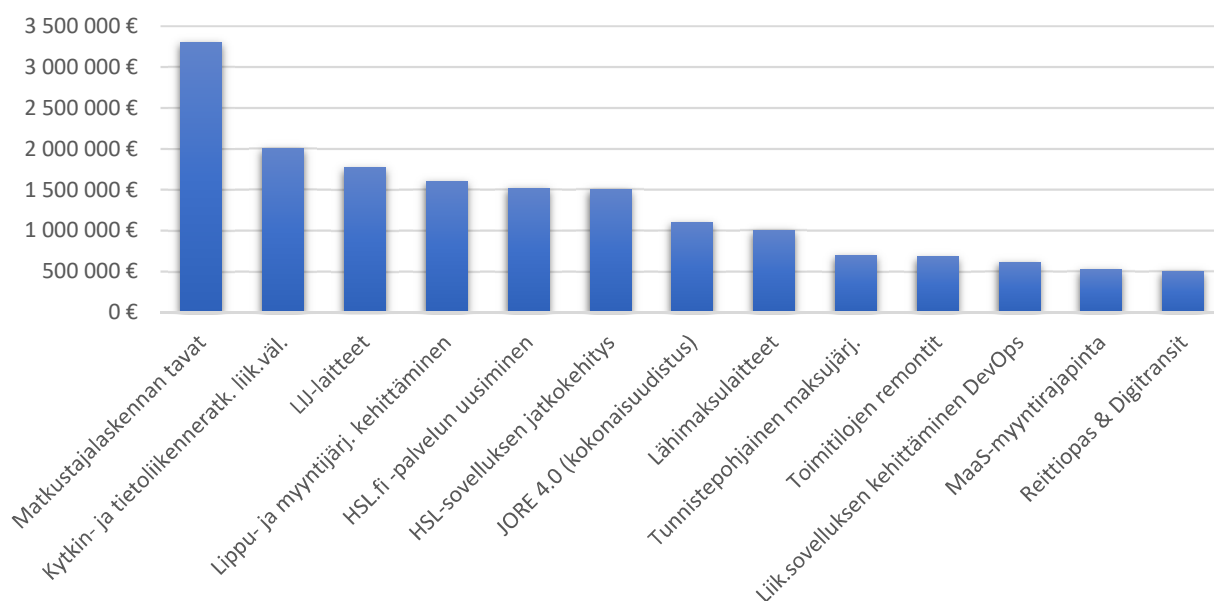
	TP2018	TA 2019	TAE 2020	TS 2021	TS 2022
Investoinnit yht. €	14 838 444	13 690 000	22 237 000	18 605 000	15 965 000

Edellisten vuosien merkittävin investointi LIJ-hanke valmistui kesäkuussa 2018. Lippu- ja informaatiojärjestelmän kehittämiseen on budjetoitu käytettäväksi suunnitelmakaudella 2020-2022 vielä noin 4,2 milj. euroa.

Tunnistepohjaisen maksamisen kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 7,3 milj. euroa. Tästä 5,4 milj. euroa on suunniteltu käytettävän lähimaksulaitteisiin. Matkustajalaskennan kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä noin 10,5 milj. euroa.

Reittipasta uudistetaan yhteensä 1,5 milj. eurolla. HSL.fi –palvelun kehittämiseen on varattu 3,7 milj. euroa ja HSL-sovelluksen kehittämiseen noin 3,5 milj. euroa koko suunnitelmakaudella. Yrityspalveluiden digitalisointiin on varattu noin 1,2 milj. euroa ja OpenMaas -myyntirajapintaan noin 1,3 milj. euroa.

Muihin investointeihin on varattu suunnitelmakaudelle 23,6 milj. euroa, josta joukkoliikenteen suunnittelu- ja infojärjestelmiin sekä infolaitteisiin noin 10,5 milj. euroa, HSL:n muihin järjestelmiin noin 1,6 milj. euroa sekä 1,3 milj. euroa kiinteistön ja toimitilojen kunnostamiseen.

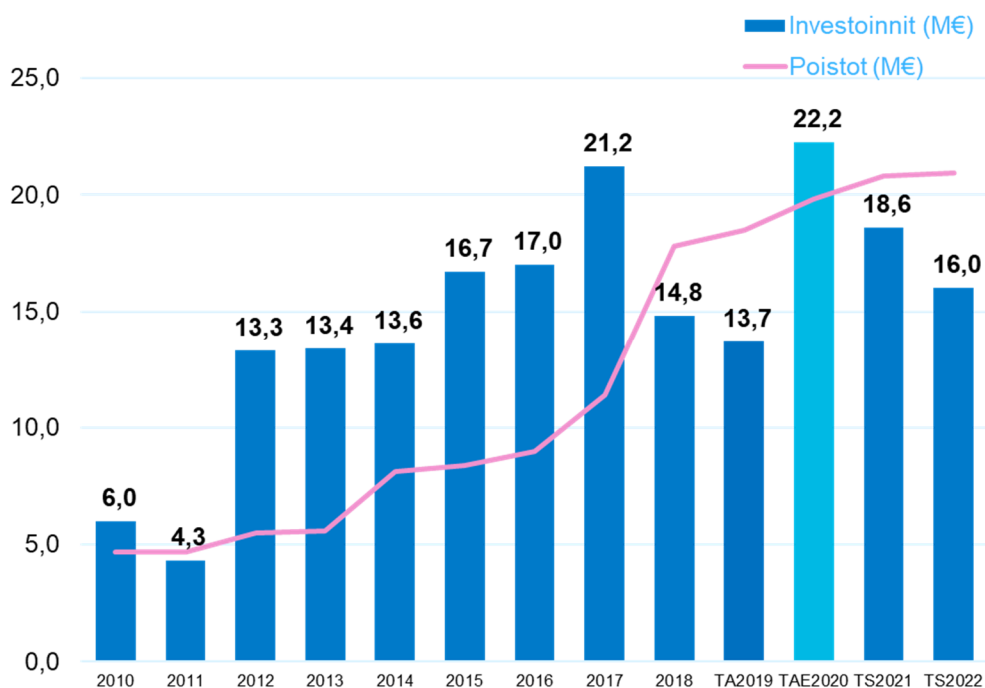

Kuvio 5: Merkittävimmät yksittäiset investointihankkeet vuonna 2020.

Suunnitelman mukaiset poistot

Investoinnit realisoituvat kuntaosuuksiin suunnitelman mukaisten poistojen kautta. Talousarviossa poistot ovat yhteensä 19,8 milj. euroa vuonna 2020, 20,8 milj. euroa vuonna 2021 ja 20,9 milj. euroa vuonna 2022. Suurin osa suunnitelmavuosien poistoista liittyy vuoden 2018 kesällä päätyneeseen LIJ-hankkeeseen ja tämän jälkeiseen LIJ-järjestelmän kehittämiseen. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin.

Poistoajat ovat HSL:n hyväksytyn poistosuunnitelman mukaiset. Poistoajat ovat LIJ-hankkeen osalta pääosin 8 vuotta (laitteet ja muut aineelliset hankinnat) tai 5 vuotta (ohjelmat ja muut aineettomat hankinnat). Poistomenetelmänä on tasapoisto.

Kuvio 6: Investointien ja poistojen kehitys 2010-2022

Liite 1: Tuloslaskelma 2018–2022

x 1 000 €	TP	TA	ENN. ¹⁾	TAE	ERO TAE2020/ENN2019		TS	ERO TS2021/TAE2020		TS	ERO TS2022/TS2021	
	2018	2019	2019	2020	€	%	2021	€	%	2022	€	%
Toimintatuotot	728 017	737 599	744 196	760 969	16 773	2,3 %	780 987	20 018	2,6 %	787 971	6 984	0,9 %
Myyntituotot	370 825	373 373	379 397	377 840	-1 557	-0,4 %	383 446	5 606	1,5 %	389 141	5 695	1,5 %
AB vyöhykkeen lipputulot			169 408	259 654	90 246	53,3 %	263 549	3 895	1,5 %	267 502	3 953	1,5 %
ABC vyöhykkeen lipputulot			36 130	53 361	17 231	47,7 %	54 162	800	1,5 %	54 974	812	1,5 %
ABCD vyöhykkeen lipputulot			9 314	13 470	4 156	44,6 %	13 672	202	1,5 %	13 877	205	1,5 %
BC vyöhykkeen lipputulot			24 140	36 991	12 850	53,2 %	37 545	555	1,5 %	38 109	563	1,5 %
BCD vyöhykkeen lipputulot			5 755	8 442	2 686	46,7 %	8 568	127	1,5 %	8 697	129	1,5 %
CD vyöhykkeen lipputulot			1 651	2 471	820	49,6 %	2 508	37	1,5 %	2 545	38	1,5 %
D vyöhykkeen lipputulot			1 961	2 948	987	50,3 %	2 992	44	1,5 %	3 037	45	1,5 %
Seutuliiikenteen lipputulot	144 504	372 773	50 313		-50 313	-100,0 %						
Lähiseutuliiikenteen lipputulot (LS 2)	4 824		1 730		-1 730	-100,0 %						
Lähiseutuliiikenteen lipputulot (LS 3)	19 955		6 968		-6 968	-100,0 %						
Helsingin sisäiset lipputulot	167 455		58 591		-58 591	-100,0 %						
Espoon ja Kauniaisten sisäiset lipputulot	18 233		6 962		-6 962	-100,0 %						
Vantaan sisäiset lipputulot	12 886		4 852		-4 852	-100,0 %						
Keravan , Sipoon ja Tuusulan sisäiset lipputulot	1 353		598		-598	-100,0 %						
Kirkkonummen ja Siuntion sisäiset lipputulot	855		324		-324	-100,0 %						
Lipputulot yhteensä	370 065	372 773	378 697	377 336	-1 361	-0,4 %	382 996	5 660	1,5 %	388 741	5 745	1,5 %
Muut myyntituotot yhteensä	760	600	700	504	-196	-28,0 %	450	-54	-10,7 %	400	-50	-11,1 %
Korvaukset kunnilta	341 107	348 106	348 106	367 221	19 115	5,5 %	382 318	15 097	4,1 %	384 257	1 940	0,5 %
Muut myyntitulot	999	918	1 001	840	-161	-16,1 %		-840	-100,0 %			
Tuet ja avustukset	5 763	6 367	6 367	5 475	-892	-14,0 %	5 466	-9	-0,2 %	4 981	-485	-8,9 %
Vuokratuotot	2 431	2 626	2 626	3 219	594	22,6 %	3 284	65	2,0 %	3 359	75	2,3 %
Muut toimintatuotot	6 892	6 210	6 700	6 374	-326	-4,9 %	6 473	100	1,6 %	6 233	-240	-3,7 %
Toimintakulut	-708 354	-754 505	-746 444	-753 395	-6 951	0,9 %	-772 503	-19 108	2,5 %	-779 362	-6 859	0,9 %
Henkilöstökulut	-22 046	-23 341	-23 041	-24 045	-1 005	4,4 %	-24 628	-582	2,4 %	-24 913	-286	1,2 %

x 1 000 €	TP	TA	ENN. ¹⁾	TAE	ERO TAE2020/ENN2019		TS	ERO TS2021/TAE2020		TS	ERO TS2022/TS2021	
	2018	2019	2019	2020	€	%	2021	€	%	2022	€	%
Palvelujen ostot	-676 143	-721 002	-713 241	-719 035	-5 794	0,8 %	-737 795	-18 760	2,6 %	-744 120	-6 325	0,9 %
Bussiliikenteen operointikustannukset	-309 363	-334 959	-329 613	-336 516	-6 903	2,1 %	-344 284	-7 768	2,3 %	-346 804	-2 520	0,7 %
Junaliikenteen operointikustannukset	-92 465	-95 199	-95 751	-95 459	292	-0,3 %	-95 543	-84	0,1 %	-94 034	1 509	-1,6 %
Metroluikenteen operointikustannukset	-41 474	-44 003	-41 900	-42 861	-961	2,3 %	-44 964	-2 103	4,9 %	-45 757	-793	1,8 %
Raitioluikenteen operointikustannukset	-51 914	-55 966	-54 300	-57 035	-2 735	5,0 %	-60 020	-2 985	5,2 %	-62 335	-2 315	3,9 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-3 556	-5 000	-5 000	-4 150	850	-17,0 %	-4 150		0,0 %	-4 150		0,0 %
IdeaLabin operointikustannukset			-750	-250	500	-66,7 %						
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-498 771	-535 127	-527 314	-536 271	-8 957	1,7 %	-548 961	-12 690	2,4 %	-553 080	-4 119	0,8 %
Bussiliikenteen infrapalvelut	-7 278	-9 136	-9 536	-8 151	1 385	-14,5 %	-8 919	-768	9,4 %	-8 786	133	-1,5 %
Junaliikenteen infrapalvelut	-13 560	-15 033	-15 033	-13 680	1 353	-9,0 %	-13 618	62	-0,5 %	-13 494	124	-0,9 %
Metroluikenteen infrapalvelut	-100 456	-110 241	-110 241	-107 497	2 745	-2,5 %	-109 852	-2 355	2,2 %	-111 229	-1 377	1,3 %
Raitioluikenteen infrapalvelut	-19 415	-15 880	-15 880	-17 519	-1 639	10,3 %	-20 362	-2 842	16,2 %	-21 274	-912	4,5 %
Lauttaliikenteen infrapalvelut	-512	-401	-401	-432	-31	7,7 %	-555	-123	28,5 %	-541	13	-2,4 %
Infrapalvelut yhteensä	-141 220	-150 691	-151 091	-147 278	3 813	-2,5 %	-153 305	-6 027	4,1 %	-155 325	-2 020	1,3 %
Muut palvelujen ostot yhteensä	-36 152	-35 184	-34 836	-35 486	-650	1,9 %	-35 529	-43	0,1 %	-35 715	-186	0,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 692	-1 920	-1 920	-2 216	-296	15,4 %	-1 937	279	-12,6 %	-1 919	18	-0,9 %
Vuokrakulut	-4 650	-5 004	-5 004	-4 241	763	-15,3 %	-3 948	293	-6,9 %	-3 994	-46	1,2 %
Muut kulut	-2 823	-3 237	-3 237	-3 857	-620	19,1 %	-4 195	-338	8,8 %	-4 415	-220	5,2 %
Toimintakate	19 663	-16 906	-2 247	7 574	9 822	-437,0 %	8 484	909	12,0 %	8 609	126	1,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut	27	-100		-370	-370		-320	50	-13,5 %	-320		0,0 %
Vuosikate	19 691	-17 006	-2 247	7 204	9 451	-420,5 %	8 163	960	13,3 %	8 289	126	1,5 %
Poistot	-17 809	-18 844	-18 553	-19 840	-1 287	6,9 %	-20 800	-960	4,8 %	-20 925	-126	0,6 %
Tilikauden tulos	1 882	-35 850	-20 800	-12 636	8 164	-39,3 %	-12 636	-1	0,0 %	-12 636		0,0 %
Tilikauden yli-/alijäämä	1 882	-35 850	-20 800	-12 636	8 164	-39,3 %	-12 636	-1	0,0 %	-12 636		0,0 %
Tuloslaskelman tunnusluvut												
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	102,8 %	97,8 %	99,7 %	101,0 %			101,1 %			101,1 %		
Toimintatuotot ilman kuntaosuuksia, 1 000 €	386 910	389 493	396 090	393 748			398 669			403 714		
- ilman kuntaosuuksia, %	54,6 %	51,6 %	53,1 %	52,3 %			51,6 %			51,8 %		
Toimintakate, %	2,7 %	-2,3 %	-0,3 %	1,0 %			1,1 %			1,1 %		
Vuosikate, %	2,7 %	-2,3 %	-0,3 %	0,9 %			1,0 %			1,1 %		
Vuosikate / Poistot, %	110,6 %	-90,2 %	-12,1 %	36,3 %			39,2 %			39,6 %		

Liite 2: Rahoituslaskelma 2018-2022

1 000 €	TP2018	TA2019	ENN2019	TAE2020	TS2021	TS2022
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	19 691	-17 006	-2 247	7 204	8 163	8 289
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-14 838	-13 690	-13 690	-22 237	-18 605	-15 965
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 852	-30 696	-15 937	-15 033	-10 442	-7 676
Rahoituksen rahavirta						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys						
Lyhytaikaisten lainojen muutos						
Oman pääoman muutokset	335					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-9 405	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Rahavarojen muutos	-4 553	-25 696	-10 937	-10 033	-5 442	-2 676
Rahavarat 31.12	81 610	55 914	70 673	60 640	55 198	52 522
Rahavarat 1.1	86 163	81 610	81 610	70 673	60 640	55 198
Investointien tulorahoitus %	132,7 %	-124,2 %	-16,4 %	32,4 %	43,9 %	51,9 %
Kassan riittävyys, pv	42,1	27,1	34,6	29,4	26,1	24,6

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

Ostoliikennesopimusten piirissä olevan bussi-, metro-, lähijuna- ja raitioliikenteen osalta muutokset suunnitelmakaudella ovat seuraavat:

METROLIIKENNE**Muutokset vuonna 2020**

Parannetaan metroliiikenteen täsmällisyyttä sunnuntaisin lisäämällä kiertoa yksi juna päiväaikaan. Lisätään hieman tarjontaa varhain aamulla arkisin ja lauantaisin sekä lauantai-aamupäivinä ja jatketaan metroliiikennettä Matinkylästä Vuosaareen yhdellä vuorolla iltaisin. Muutos toteutetaan jo syksyllä 2019.

Kustannusmuutos:
+ 95 000 € vuositasona

Varaudutaan tihentämään metroliiikennettä arki- ja lauantai-iltaisin n. klo 20-21 sekä aikaistamaan sunnuntai-aamujen liikenteen aloitusta n. 20 minuutilla.

Kustannusmuutos:
+ 85 000 € vuonna 2020 ja 220 000 € vuositasona

Arki- ja lauantai-iltaisin tihennetyn metroliiikenteen myötä varaudutaan tihentämään myös bussien osalta metron liityntäliikennettä n. klo 20-21.

Kustannusmuutos:
+ 135 000 € vuonna 2020 ja 350 000 € vuositasona

Varaudutaan vastaamaan vyöhykehinnittelun myötä kasvavaan kysyntään jatkamalla osa Tapiolaan päätyvistä lähdoista Matinkylään ruuhka-aikoina.

Kustannusmuutos:
+ 300 000 € vuositasona

Muutokset vuonna 2021

Varaudutaan lisäämään metroliiikenteen tarjontaa arjen ruuhka-aikojen laidoilla jatkamalla aamuruuhkan liikennettä idästä 15 minuuttia nykyistä pitempään ja aloittamalla iltaruuhkan liikenne lännestä 15 min nykyistä aiemmin.

Kustannusmuutos:
+ 32 000 € vuonna 2021 ja + 70 000 € vuositasona

Muutokset vuonna 2022

Ei suunniteltuja muutoksia.

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

LÄHIJUNALIIKENNE

Muutokset vuonna 2020

Varaudutaan vastaamaan vyöhykehinnoinnin myötä kasvavaan kysyntään lisäämällä rantaradalla kolmannet Sm5 -yksiköt U-juniin yhteensä neljälle kierrokselle ruuhka-aikaan ja toiset Sm5 -yksiköt A-juniin yhteensä kolmelle kierrokselle iltapäiväruuhkaan.

Kustannusmuutos:
+ 175 000 € vuositasolla

Varaudutaan vastaamaan kasvavaan kysyntään tihentämällä A-junan vuoroväli syysliikenteen alusta 2020 alkaen 20 minuuttiin lauantaisin klo 10-19. Myös arkisin liikennöitäisiin 20 minuutin vuorovälillä klo 19 asti.

Kustannusmuutos:
+ 25 000 € vuonna 2020
+ 65 000 € vuositasolla

Tihennetään kehäradan junien vuoroväliä syysliikenteen 2020 alusta alkaen sunnuntaisin 10 minuuttiin I-junilla klo 10-19 ja P-junilla 11-21. Lisäksi kehäradan junilla ja K-junilla aloitetaan 15 minuutin vuorovälillä liikennöiminen sunnuntaisin noin klo 8.30.

Kustannusmuutos:
+ 70 000 € vuonna 2020
+ 195 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Ei suunniteltuja muutoksia

Muutokset vuonna 2022

Ei suunniteltuja muutoksia

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

RAITIOLIIKENNE

Muutokset vuonna 2020

Hämeentien perusparannus

Linjat 1 ja 8 palaavat normaaliरेilleen Hämeentien perusparannuksen siirtyessä seuraavaan vaiheeseen. Hämeentietä kulkevat raitiolinjat 6, 6T ja 7 liikennöivät Sörnäisiin poikkeusreittejä Kallion läpi Hämeentien sijasta. Poikkeusreitit ovat voimassa syysliikenteen 2020 alkuun asti.

Kustannusmuutokset:

+ 60 000 (linja 6/T) ja 100 000 € (linja 7) vuonna 2020.

Muutokset vuonna 2021

Hernesaaren raitiotien 1. vaiheen käyttöönotto

Varaudutaan Hernesaaren raitioliikenteen 1. vaiheen liikenteen aloittamiseen osuudella Hietalahti - Eiranranta. Muutos koskee linjaa 6.

Kustannusmuutokset:

+200 000 € vuonna 2020 ja +560 000 € vuositasolla.

Linjan 6T lakkauttaminen

Linja 6T lakkautetaan Hernesaaren 1. vaiheen raitioliikenteen käynnistyessä.

Kustannusmuutokset:

-120 000 € vuonna 2020 ja -285 000 € vuositasolla.

Atlantinkadun raitiotien valmistuminen

Varaudutaan linjan 9 reitin jatkamiseen Saukonpaadesta Länsiterminaali T2:lle valmistuvaa Atlantinkadun rataa pitkin. Muutoksen jälkeen Länsiterminaalia palvelevat raitiolinjat 7 ja 9.

Kustannusmuutokset:

Linjalla 9 +110 000 vuonna 2021 ja +290 000 € vuositasolla

Ilmalan raitiotie

Varaudutaan Ilmalan raitiotien käyttöönottoon. Muutos koskee linjaa 9, jonka reitti pitenee Pasilan asemalta Ilmalantorille.

Kustannusmuutokset:

+390 000 € vuonna 2021 ja +1 100 000 € vuosittain

Linjojen 2 ja 7 muutokset

Linjaa 7 jatketaan elokuussa Pasilan asemalta Meilahden sairaalalle uuden Rosina Heikelin puistoon rakennettavan kääntöpaikan myötä. Linjan 7 pidennyksen yhteydessä linja 2 jatketaan Pasilan asemalta Messukeskukselle.

Kustannusmuutokset:

Linjalla 2 + 30 000 € vuonna 2020 ja +80 000 € vuosittain

**LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022**

Linjalla 7 +270 000 € vuonna 2020 ja +650 000 € vuosittain

Poikkeusreitit

Vuodelle 2021 alkavaksi on aikataulutettu laajoja raitioliikenteen poikkeusreittejä aiheuttavia katuverkon perusparannustöitä. Näitä ovat Runeberginkatu välillä Töölöntori - Mannerheimintie, Caloniuksenkatu sekä Helsinginkatu välillä Sturenkatu – Fleminginkatu. Työmaiden aiheuttamat poikkeusreitit, niiden laajuus sekä kustannukset selviävät jatkosuunnittelussa. Kustannusarvioita tarkennetaan keväällä 2020 tehtävässä Toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2021-2023.

Muutokset vuonna 2022**Jätkäsaaren linjaston täydentyminen**

Bunkkerin edustan kääntöpaikka otetaan käyttöön. Linja 8 jatketaan Saukonpaadesta Atlantinkadun rataa pitkin Länsiterminaalille ja Bunkkerin edustalle. Myös linja 9 jatketaan Länsiterminaaali T2:lta uudelle kääntöpaikalle.

Kustannusmuutokset:

Linjalla 8 + 270 000 € vuonna 2020 ja + 660 000 € vuosittain

Linjalla 9 +170 000 € vuonna 2020 ja +420 000 € vuosittain

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

LAUTTALIIKENNE

Ei suunniteltuja muutoksia.

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

BUSSILIIKENNE

HANKKEIDEN JA TYÖMAIDEN AIHEUTTAMAT KUSTANNUKSET SEKÄ LISÄLIIKENTEEJÄRJESTÄMINEN

Muutokset vuonna 2020

Vyöhykemallin aiheuttamiin muutoksiin varautuminen

Varaudutaan lisäämään liikennettä vyöhykemallin aiheuttamien matkustajamäärien kasvun vuoksi erityisesti säteittäisille sekä poikittaisille seutulinjaille.

Seutu, poikittaisliikenne + 300 000 €

Seutu, Espoon suunta + 500 000 €

Seutu, Vantaan suunta + 500 000 €

Raide-Jokerin rakentamisen aikaiset poikkeusliikennejärjestelyt

Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin linjan 550 reitin varrella koskien runkolinjan 550 lisäksi lukuisia muita linjoja. Kustannuslaskenta on perustunut Raide-Jokeri -hankkeelta saatuun alustavaan rakennustöiden aikatauluun, jonka perusteella on arvioitu linjakohtaisesti kustannus palvelutason säilyttämiseksi nykyisellään. Runkolinjan 550 osalta kustannuslaskenta on perustunut ruuhka-ajan liikennöintiin 5 minuutin vuorovälillä, joka on nykytasoa heikompi. Poikkeusreittien vaikutusta kysyntään ei ole ehditty arvioida toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisen yhteydessä, joten linjan 550 toteutuva vuoroväli voi olla tässä laskelmassa esitettyä heikompi. Kustannuksissa tulee kuitenkin varautua siihen, että matkustajat siirtyvät käyttämään muita linjoja, jolloin näiden linjojen palvelutasoa tulee parantaa nykyisestä. Kustannuslaskennassa on lisäksi epävarmuuksia, jotka liittyvät alustavaan rakennustöiden aikatauluun sekä rakennustöiden aiheuttamiin vaikutuksiin. Lopullinen kustannustaso voi siis olla esitetty suurempi tai pienempi.

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset vuonna 2020:

Helsingin sisäinen liikenne: +1 600 000 €

Espoon sisäinen liikenne: +175 000 €

Seutu, poikittaisliikenne: +1 875 000 €

Seutu, Espoon suunta: +550 000 €

Seutu, Vantaan suunta: +330 000 €

Yhteensä: +4 530 000 €

Laajasalon katutöiden aikaiset poikkeusjärjestelyt

Varaudutaan bussiliikenteen pieniin viivästyksiin, jotka aiheutuvat katujen ja raitiotien rakentamisesta Laajasalossa.

Työmaiden bussiliikenteelle aiheuttaman hidastumisen kustannukset:

+ 190 000 € vuonna 2020 ja + 300 000 € vuositasolla

LIITE 3:**Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022****Varaumat lisäliikenteen ja pienten poikkeustilanteiden hoitamiseksi**

Seutuliikenne +500 000 €

Helsingin sisäinen liikenne +500 000 €

Espoon sisäinen liikenne +150 000 €

Vantaan sisäinen liikenne +150 000 €

Keravan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €

Tuusulan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €

Siuntion sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista lisäliikenteeseen.

Kirkkonummen sisäinen liikenne ja Sipoon sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista. Lasketaan osana alueiden kysyntäkannustusesopimusten vuosibudjettia.

Raitioliikenne: +25 000 €

Metroliikenne: +70 000 €

Junaliikenne: +20 000 €

Muutokset vuonna 2021**Raide-Jokerin rakentamisen aikaiset poikkeusliikennejärjestelyt**

Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin linjan 550 reitin varrella koskien runkolinjan 550 lisäksi lukuisia muita linjoja. Kustannuslaskenta on perustunut Raide-Jokeri -hankkeelta saatuaan alustavaan rakennustöiden aikatauluun, jonka perusteella on arvioitu linjakohtaisesti kustannus palvelutason säilyttämiseksi nykyisellään. Runkolinjan 550 osalta kustannuslaskenta on perustunut ruuhka-ajan liikennöintiin 5 minuutin vuorovälillä, joka on nykytasoa heikompi. Poikkeusreittien vaikutusta kysyntään ei ole ehditty arvioida toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisen yhteydessä, joten linjan 550 toteutuva vuoroväli voi olla tässä laskelmassa esitettyä heikompi. Kustannuksissa tulee kuitenkin varautua siihen, että matkustajat siirtyvät käyttämään muita linjoja, jolloin näiden linjojen palvelutasoa tulee parantaa nykyisestä. Kustannuslaskennassa on lisäksi epävarmuuksia, jotka liittyvät alustavaan rakennustöiden aikatauluun sekä rakennustöiden aiheuttamiin vaikutuksiin. Lopullinen kustannustaso voi siis olla esitetty suurempi tai pienempi.

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset vuonna 2021:

Helsingin sisäinen liikenne: +2 000 000 €

Espoon sisäinen liikenne: +200 000 €

Seutu, poikittaisliikenne: +2 700 000 €

Seutu, Espoon suunta: +400 000 €

Seutu, Vantaan suunta: +350 000 €

Yhteensä: +5 650 000 €

Leppävaaran terminaalien rakentamisen aikaiset poikkeusjärjestelyt:

Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin Leppävaaran terminaalien, Sellon uuden parkkitalon ja radan ylittävän sillan rakentamistöiden vuoksi. Liikennöintisuoritteet kasvavat suunniteltuun Turuntien väliaikaiseen terminaaliiin 2 minuuttia / suunta ja 1,25 kilometriä / suunta. Rakentamisen aikaiset järjestelyt vaikuttavat seuraaviin linjoihin: 114, 202, 203, 207, 214, 215, 224, 225(K), 227, 229, 236B, 236(V), 238, 239 ja 555B. Kustannuslaskelmassa on huomioitu, että Turuntien väliaikaiseen terminaaliiin tulee sähköbussien latausasema ja linjat 203, 214, 215 ja 227 ladataan siellä.

LIITE 3:**Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022**

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+8 ap / arki, +5 ap / la ja +3 ap / su

Espoon sisäinen +1 810 000€ / vuodessa

Itäkeskuksen terminaalien rakennustöiden aikaiset poikkeusjärjestelyt

Varaudutaan Itäkeskuksen terminaalien rakentamisen aikaisiin poikkeusjärjestelyihin. Poikkeusjärjestelyt vaikuttavat kaikkiin terminaalien liikenneviivien linjoihin (54, 80, 82, 82B, 93, 93K, 94, 95, 97, 97V, 98, 500, 550, 554, 561, 801–805 ja 841-843).

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset:

Helsingin sisäinen liikenne + 1 120 000€

Seutu, poikittaisliikenne + 340 000€

Laajasalon katutöiden aikaiset poikkeusjärjestelyt

Varaudutaan bussiliikenteen pieniin viivästyksiin, jotka aiheutuvat katujen ja raitiotien rakentamisesta Laajasalossa.

Työmaiden bussiliikenteelle aiheuttaman hidastumisen kustannukset:

+ 300 000 € vuositasolla

Metron siltatyömaiden aikaiset poikkeusjärjestelyt

Varaudutaan korvaamaan osa metroluonteesta busseilla n. viikon ajan kesällä 2021 metrosiltojen korjauksen aikana.

- 230 000 € metron liikennöintikorvaukset

+ 770 000€ korvaava bussiliikenne idän suuntaan

Vara-autot lisäliikenteen ja pienten poikkeustilanteiden hoitamiseksi

Seutuliikenne +500 000 €

Helsingin sisäinen liikenne +500 000 €

Espoon sisäinen liikenne +150 000 €

Vantaan sisäinen liikenne +150 000 €

Keravan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €

Tuusulan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €

Siuntion sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista lisäliikenteeseen.

Kirkkonummen sisäinen liikenne ja Sipoon sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista. Lasketaan osana alueiden kysyntäkannustesopimusten vuosibudjettia.

Raitieliikenne: +25 000 €

Metroluonte: +70 000 €

Junaliikenne: +20 000 €

Muutokset vuonna 2022**Raide-Jokerin rakentamisen aikaiset poikkeusliikennejärjestelyt**

Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin linjan 550 reitin varrella koskien runkolinjan 550 lisäksi lukuisia muita linjoja. Kustannuslaskenta on perustunut Raide-Jokeri -hankkeelta saatuaan alustavaan

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

rakennustöiden aikatauluun, jonka perusteella on arvioitu linjakohtaisesti kustannus palvelutason säilyttämiseksi nykyisellään. Runkolinjan 550 osalta kustannuslaskenta on perustunut ruuhka-ajan liikennöintiin 5 minuutin vuorovälillä, joka on nykytasoa heikompi. Poikkeusreittien vaikutusta kysyntään ei ole ehditty arvioida toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisen yhteydessä, joten linjan 550 toteutuva vuoroväli voi olla tässä laskelmassa esitettyä heikompi. Kustannuksissa tulee kuitenkin varautua siihen, että matkustajat siirtyvät käyttämään muita linjoja, jolloin näiden linjojen palvelutasoa tulee parantaa nykyisestä. Kustannuslaskennassa on lisäksi epävarmuuksia, jotka liittyvät alustavaan rakennustöiden aikatauluun sekä rakennustöiden aiheuttamiin vaikutuksiin. Lopullinen kustannustaso voi siis olla esitetty suurempi tai pienempi.

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset vuonna 2022:

Helsingin sisäinen liikenne: +2 100 000 €

Espoon sisäinen liikenne: +200 000 €

Seutu, poikittaisliikenne: +2 000 000 €

Seutu, Espoon suunta: +1 050 000 €

Seutu, Vantaan suunta: +800 000 €

Yhteensä: +6 150 000 €

Leppävaaran terminaalien rakentamisen aikaiset poikkeusjärjestelyt:

Varaudutaan viivästyksiin ja poikkeusreitteihin Leppävaaran terminaalien, Sellon uuden parkkitalon ja radan ylittävän sillan rakentamistöiden vuoksi. Liikennöintisuoritteet kasvavat suunniteltuun Turuntien väliaikaiseen terminaaliin 2 minuuttia / suunta ja 1,25 kilometriä / suunta. Rakentamisen aikaiset järjestelyt vaikuttavat seuraaviin linjoihin: 114, 202, 203, 207, 214, 215, 224, 225(K), 227, 229, 236B, 236(V), 238, 239 ja 555B. Kustannuslaskelmassa on huomioitu, että Turuntien väliaikaiseen terminaaliin tulee sähköbussien latausasema ja linjat 203, 214, 215 ja 227 ladataan siellä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+8 ap / arki, +5 ap / la ja +3 ap / su

Espoon sisäinen +1 810 000€ / vuodessa

Itäkeskuksen terminaalien rakennustöiden aikaiset poikkeusjärjestelyt

Varaudutaan Itäkeskuksen terminaalien rakentamisen aikaisiin poikkeusjärjestelyihin. Poikkeusjärjestelyt vaikuttavat kaikkiin terminaaliin liikennöiviin linjoihin (54, 80, 82, 82B, 93, 93K, 94, 95, 97, 97V, 98, 500, 550, 554, 561, 801–805 ja 841-843).

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset:

Helsingin sisäinen liikenne + 1 120 000€

Seutu, poikittaisliikenne + 340 000€

Laajasalon katutöiden aikaiset poikkeusjärjestelyt

Varaudutaan bussiliikenteen pieniin viivästyksiin, jotka aiheutuvat katujen ja raitiotien rakentamisesta Laajasalossa.

Työmaiden bussiliikenteelle aiheuttaman hidastumisen kustannukset:

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

+ 300 000 € vuositasolla

Herttoniemen katutöiden aikaiset poikkeusjärjestelyt

Varaudutaan bussiliikenteen pieniin viivästyksiin, jotka aiheutuvat katujen rakentamisesta Herttoniemessä.

Työmaan bussiliikenteelle aiheuttaman hidastumisen kustannukset:

+ 800 000 € vuonna 2022 ja + 1 200 000 € vuositasolla

Herttoniemen terminaalin peruskorjauksen aikaiset poikkeusjärjestelyt

Varaudutaan Herttoniemen terminaalin peruskorjauksen aikaisiin poikkeusjärjestelyihin terminaalista liikennöivillä linjoilla.

Rakentamisen aikaisten poikkeusjärjestelyjen kustannukset:

+ 1 000 000 € vuonna 2022 ja + 1 500 000 € vuositasolla

Vara-autot lisäliikenteen ja pienten poikkeustilanteiden hoitamiseksi

Seutuliikenne +500 000 €

Helsingin sisäinen liikenne +500 000 €

Espoon sisäinen liikenne +150 000 €

Vantaan sisäinen liikenne +150 000 €

Keravan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €

Tuusulan sisäinen ja seutuliikenne +20 000 €

Siuntion sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista lisäliikenteeseen.

Kirkkonummen sisäinen liikenne ja Sipoon sisäinen liikenne: Ei erillistä varautumista. Lasketaan osana alueiden kysyntäkannustusesopimusten vuosibudjettia.

Raitioliikenne: +25 000 €

Metrolinjat: +70 000 €

Junaliikenne: +20 000 €

MUUTOKSET HELSINGIN SISÄISILLÄ LINJOILLA

Muutokset vuonna 2020

Linjat 50 Sompasaari-Pasila-Pajamäki ja 59 Sompasaari-Pasila-Maunula

Linjojen 50 ja 59 päätepysäkki siirretään Sompasaareen alkuvuodesta 2020, kun alueen katuverkko ja tilapäinen kääntöpaikka on bussiliikenteen edellyttämässä kunnossa.

Kustannusvaikutus: linjojen reitti pitenee 0,5 km suuntaansa ja ma-pe yksi ruuhka-auto muuttuu ajoajan pitenemisen takia kokopäiväautoksi.

+90 000 € vuositasolla

Linja 88 Herttoniemi – Kaitalahti

Varaudutaan lisäämään tarjontaa Kruunuvuorenrannassa tihentämällä ruuhka-ajan vuoroväliä 1.1.2020 alkaen.

+ 2 ap / arki

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

+ 175 000 € vuonna 2020 ja vuositasolla

Linjat 92, 94, 95, 97 ja 98 Itäkeskus – Myllypuro/Kontula/Mellunmäki/Rastila

Varaudutaan lisäämään linjoille syksystä 2020 alkaen yksi auto sekä lauantai- että sunnuntailiikenteeseen kasvaneiden ajoaikojen vuoksi. Lisäksi lauantai- ja sunnuntai-ajankohdasta aikais-
tuu noin puolella tunnilla.

+ 1 ap / la

+ 1 ap / su

+ 20 000€ vuonna 2020 ja 40 000 € vuositasolla

Linja 506 Myllypuro–Viikki–Arabia–Kumpula–Pasila–Meilahti

Linjan 506 arjen keskipäivän vuoroväli tihennetään 20 minuutista 15 minuuttiin vuoden 2020 alussa. Muutoksella parannetaan Metropolia ammattikorkeakoulun uuden Myllypuron kampuksen yhteyksiä. Lisäksi muutoksella mahdollistetaan linjojen 57, 78 ja 506 parempi tahdistus Viikin alueella sekä linjojen 69 ja 506 tahdistaminen osuudella Koskelantie–Nordenskiöldinkatu.

+ 90 000 € vuonna 2020 ja vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Linja 79 Herttoniemi – Puistola

Varaudutaan lisäämään tarjontaa linjalla hiljaiseen aikaan ja yhtenäistämään vuorovälejä muun linjaston kanssa.

+ 21 000 € vuonna 2021 ja 55 000 € vuositasolla

Linjat 84, 87 ja 88 Herttoniemi – Gunillankallio/Haakoninlahti/Kaitalahti

Varaudutaan lisäämään tarjontaa vastaamaan Kruunuvuorenrannan kasvaviin asukasmääriin perustamalla linja 87 Herttoniemi – Haakoninlahti. Linjojen 84 ja 88 vuorovälejä muutetaan samalla aikataulujen tasavälisyyden parantamiseksi.

+ 185 000 € vuonna 2021 ja 460 000 € vuositasolla

Linjat 92, 94, 95, 97 ja 98 Itäkeskus – Myllypuro/Kontula/Mellunmäki/Rastila

Varaudutaan lisäämään linjoille syksystä 2020 alkaen yksi auto arkiliikenteeseen kasvaneiden ajoaikojen vuoksi.

+ 50 000€ vuonna 2021 ja 99 000 € vuositasolla

Helsingin poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelma

Varaudutaan Helsingin poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman mukaisiin linjastomuutoksiin syksystä 2021 alkaen.

Helsingin sisäinen liikenne: - 440 000 € vuonna 2021 ja - 1 100 000 € vuositasolla

Poikittaiset seutulijat: + 1 040 000 € vuonna 2021 ja + 2 600 000 € vuositasolla

Espoon suunnan seutulijat: - 200 000 € vuonna 2021 ja - 500 000 € vuositasolla

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

Muutokset vuonna 2022

Kruunuvuorenrannan alueen kasvu

Varaudutaan lisäämään tarjontaa Kruunuvuorenrannassa.

+ 2 ap / arki

+ 80 000 € vuonna 2022 ja + 175 000 € vuositasolla

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

MUUTOKSET ESPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA ESPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2020

Kauklahti-Saunalahti alueen kasvu

Varaudutaan uuden linjan perustamiseen Kauklahti-Saunalahti –alueelle asukasmäärän kasvun vuoksi.

Kustannusvaikutus 620 000 € vuonna 2020 ja 1 600 000 € vuositasolla

Linja 437 Martinlaakso – Perusmäki

Varaudutaan syysliikenteestä alkaen arkipäivien ruuhka-aikoina liikennöivän linjan 437 liikennöintiajan laajentamiseen maanantaista lauantaihin klo 6-21 väliselle ajalle. Muutoksella parannetaan Perusmäen ja Niipperin uusien asuinalueiden palvelutaso sekä niiden yhteydet Kehäradalle. Muutoksen toteutuksesta päätetään myöhemmin matkustajamäärien perusteella.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / lauantai

+64 000 € vuonna 2020 ja +166 000 € vuositasolla

Linjat 531/B Tiistilä - Matinkylä(M) - Olari /– Espoon keskus – Jorvi ja

542 Soukka – Espoonlahti – Espoon keskus – Jorvi

Varaudutaan lisäämään talvikauden sunnuntailiikenteeseen vuoden 2020 syysliikenteestä alkaen yksi autopäivä kasvaneiden ajoaikojen vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset

+ 1 ap / sunnuntai

+14 000 € vuonna 2020 ja +30 000 € vuositasolla

Linja 553 Hakunila–Malmi–Maunula–Leppävaara

Kasvaneiden ajoaikojen takia lisätään talvikauden arkiliikenteeseen yksi ruuhka-auto sekä viikonloppuliikenteeseen tunteja syksystä 2019 alkaen. Kesän sunnuntailiikenteeseen lisätään yksi auto, kuten talviliikenteeseen on tehty jo aiemmin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset

+ 1 ap / talviarki

+ 1 ap / kesäsunnuntai

+ 75 000 € vuonna 2020 ja vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Linja 118 Tapiola-Suurpelto-Espoon keskus-Kauklahti

Linja 118B Tapiola-Suurpelto

Linja 118B varaudutaan jatkamaan Espoon keskukseen vuoden 2021 alussa, kun Kuuriniitty-Suurpelto –joukkoliikennedyhteys valmistuu. Samalla linjan 118 reitti muuttuu kulkemaan uuden joukkoliikennedyhteyden kautta.

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 / arki / la / su

+580 000 € vuonna 2021 ja +580 000 € vuositasolla

Linja 134 Matinkylä-Espoon keskus-Tuomarila

Linja 136 Matinkylä-Espoon keskus-Tuomarila

Harvennetaan linjojen 134 ja 136 arjen ruuhka-aikojen vuoroväliä 10 minuutista 15 minuuttiin molemmilla linjoilla linjojen 118 ja 118B reittimuutoksesta johtuvan kysynnän vähenemisen myötä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-4 ap / arki

-380 000 € vuonna 2021 ja -380 000 € vuositasolla

Linja 224 Leppävaara-Kauniainen-Espoon keskus-Tuomarila

Pohjois-Espoon ja Leppävaaran linjastosuunnitelmassa esitetty pisto Kuurinniittyyn linjalle 224 poistuu, kun Suurpellon ja Kuurinniityn välinen joukkoliikenneyhteys valmistuu ja linja 118 siirtyy kulkemaan uutta katuosuutta pitkin. Linja 118 tarjoavat palvelun Kuurinniityn ja Espoon keskuksen välille.

Kustannusmuutokset:

-140 000 € vuonna 2021 ja vuositasolla

Muutokset vuonna 2022

Linja 111 Otaniemi – Tapiola – Westend – Matinkylä – Hyljelahti

Linjan 111 reitti siirretään poikkeusreitille Djupsundsbäckenin alueen rakennustöiden alkaessa ja Hylkeenpyytäjätien yhteyden katketessa. Samalla linjalle varaudutaan lisäämään yksi auto kaikille päivätyypeille pidentyvän ajoajan vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 / arki / la / su

+300 000 € vuonna 2022 ja +300 000 € vuositasolla

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

MUUTOKSET VANTAAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA VANTAAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2020

Ruskeasannan alueen seutuliikenteen palvelutason parannus

Varaudutaan Ruskeasannan aluetta palvelevien seutulinjojen palvelutason parantamiseen viikonloppuliikenteessä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 2 ap / lauantai ja sunnuntai

+ 85 000 € vuonna 2020 ja + 217 000 € vuositasolla

Linja 562 Mellunmäki – Tikkurila – Aviapolis

Tihennetään linjan 562 sunnuntailiikenteen vuoroväliä 15 minuutista 10 minuuttiin kehäradan sunnuntailiikenteen vuorovälin tihentymisen myötä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+4 ap / sunnuntai

+ 160 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Lahdenväylän suunnan linjasto

Lahdenväylän linjastosuunnitelman mukaan osa Lahdenväylän suunnan seutulinjoista (linjat 711, 721 ja 731) siirretään kulkemaan Kumpulasta Hermannin rantatietä Kalasatamaan syysliikenteen alusta 2021. Muutos on sidoksissa Ojangan uuden bussivarikon valmistumiseen. Linjat eivät tällöin enää aja Rautatientorille asti lukuun ottamatta linjojen yöliikennettä. Linjastomuutoksen yhteydessä lyhentyviltä reiteiltä säästyvä liikennöintisuorite käytetään linjojen tarjonnan parantamiseen Vantaan alueella. Muutos on kustannusneutraali.

Mikäli linjoja 711, 721 ja 731 ei voida päättää Kalasatamaan alueen rakentumisen keskeneräisyyden vuoksi, jatketaan linjoja väliaikaisesti Hakaniemeen ja/tai Rautatientorille terminaalikapasiteetin reuna-ehdojen perusteella. Tässä tapauksessa liikennöinnin vuosikustannus kasvaa 300 000 – 550 000 € päätepysäkeistä riippuen. Mahdollista kustannuslisäystä ei ole huomioitu toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Linja 37 Kamppi - Malminkartano - Honkasuo

Linjan 37 reittiä jatketaan Honkasuolta Myyrmäen asemalle aikaisintaan syksyllä 2021 Vantaan joukkoliikennelinjasto 2015 -suunnitelman (HSL:n hallituksen päätös §34, 4.3.2014) mukaisesti, kun ajojhyteys Honkasuolta Rajatorpantielle valmistuu.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

1 ap / la, +1 ap / kesäarki

+47 000 € vuonna 2021 ja +145 000 € vuositasolla

Linja 39N Asema-aukio - Töölö - Munkkiniemi - Konala - Malminkartano - Honkasuo

LIITE 3: Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

Linjan 39N reittiä jatketaan Honkasuolta Myyrmäen asemalle aikaisintaan syksyllä 2021 Vantaan joukkoliikennelinjasto 2015 -suunnitelman (HSL:n hallituksen päätös 4.3.2014 § 34) mukaisesti, kun ajoyhteys Honkasuolta Rajatorpantielle valmistuu.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

ei autopäivämuutosta

+11 000 € vuonna 2021 ja +28 000 € vuositasolla

Linja 570 Mellunkylä – Tikkurila – Lentokenttä

Linja 562 muutetaan runkolinjaksi 570 ja siirretään linjan päätepysäkki Aviapoliksesta lentokentälle. Varaudutaan tihentämään vuoroväliä ruuhka-aikoina 10 minuutista 8 minuuttiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+5 ap / arki, +1 ap / la ja +1 ap / su

+ 310 000 € vuonna 2021 ja +800 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2022

Hämeenlinnanväylän ja Vihdintien sektorin palvelutason parantaminen

Varaudutaan kehittämään Hämeenlinnanväylän ja Vihdintien bussiliikenteen tarjontaa sekä poikittaisia yhteyksiä ja liityntäliikennettä juna-asemille. Muutoksilla reagoidaan kehittyvän maankäytön sekä yöhykeuudistuksen synnyttämään kysynnän kasvuun.

+ 4 ap / arki, + 3 ap / la-su

+ 500 000 € vuonna 2022 ja + 1 400 000 € vuositasolla

Kivistön alueen rakentuminen

Varaudutaan Kivistön alueen asukasmäärän kasvuun lisäämällä alueen liikennöintiin yksi auto arkena ja viikonloppuna.

+ 1 ap / arki, la, su

+ 130 000€ vuonna 2022 ja +330 000€ vuositasolla

Aviapolis-alueen rakentuminen

Varaudutaan Aviapolis-alueen sekä Tuusulanväylän sektorin palvelutason parantamiseen maankäytön kehittyessä.

+2 ap / ma-su

+ 200 000€ vuonna 2022 ja +600 000€ vuositasolla

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

MUUTOKSET KERAVALAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KERAVALAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2020

Linja 972 Korso - Alikerava - Kerava

Parannetaan Alikeravan työpaikka-alueen palvelutasoa tihentämällä linjan 972 vuoroväli ruuhka-ajoina ja päiväliikenteessä 30 minuuttiin.

1 ap / arki

+60 000 € vuonna 2020 ja +150 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Varaudutaan maankäytön kehittymiseen sekä matkustajamäärien kasvuun yhdellä lisäautolla ruuhka-ajan liikenteeseen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

1 ap / arki

+60 000 € vuonna 2020 ja +150 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2022

Varaudutaan maankäytön kehittymiseen sekä matkustajamäärien kasvuun yhdellä lisäautolla ruuhka-ajan liikenteeseen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

1 ap / arki

+60 000 € vuonna 2020 ja +150 000 € vuositasolla

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

MUUTOKSET KIRKKONUMMEN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KIRKKONUMMEN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2020

Varaudutaan parantamaan ruuhka-ajan ulkopuolista palvelutasoa vuoden 2020 syysliikenteen alusta.

Kustannusmuutos:

+ 30 000 € vuonna 2020 ja 75 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2022

Ei suunniteltuja muutoksia.

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

MUUTOKSET SIPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA SIPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2020

Linjojen 785 ja 985 reitit pidennetään syysliikenteen 2019 alusta alkaen liikennöintisuunnitelmasta 2019-2020 ja TTS 2019:sta poiketen Nikkilän kartanon alueelle, jonne toteutetaan uusi kääntöpaikka.

Kustannusvaikutus:
+155 000 € vuositasonalla

Linjoja 785-788 liikennöidään TTS 2019:sta poiketen edelleen myös lauantaisin ja sunnuntaisin, jolloin Nikkilästä säilyy liityntälinjan 985 ohella myös vaihdoton yhteys Helsinkiin viikonloppuisin kahden tunnin vuorovälillä.

Liikenne järjestetään joko linjalla 785K Rautatientori-Nikkilä tai linjoilla 787K Rautatientori-Nikkilä-Pornainen ja 788K Rautatientori-Nikkilä-Hinthaara-Porvoo. Toimivalta linjojen jatkojen mahdollisesta säilymisestä Nikkilästä Pornaisiin ja Porvooseen on Uudenmaan ELY-keskuksella, joka myös vastaa jatko-osuuksien liikennöintikustannuksista.

Kustannusvaikutus (HSL:n osuus Rautatientori-Nikkilä):
+110 000 € vuositasonalla

Linjan 842 (Itäkeskus-Söderkulla-Eriksnäs) muutetaan kulkemaan Uudelta Porvoontieltä Eriksnäsin-tielle uutta Työpaikkakatua pitkin. Reittimuutoksen jälkeen linja palvelee paremmin uutta työpaikka-alueita.

Sipoonlahden koulun Opintien toimipiste poistuu käytöstä, jolloin syysliikenteen 2020 alusta alkaen linjan 994 pisto Opintien terminaaliin voidaan lakkauttaa ja linja 992 (Eriksnäs-Söderkulla-Massby-Hindsby-Nikkilä) alkaa tehdä piston Miilin terminaalin kautta Opintien terminaalin sijaan.

Ei merkittäviä kustannusvaikutuksia.

Muutokset vuonna 2021

Varaudutaan perustamaan syysliikenteen 2021 alusta alkaen uusi linja Söderkullan Miilin terminaalista Taasjärvelle, joka liikennöi arkisin ruuhka-aikaan tunnin vuorovälillä. Taasjärven linja voidaan vaihtoehtoisesti yhdistää linjojen 993 ja 995 kanssa.

Liikenteen aloittaminen edellyttää, että tarvittavat katujen ja pysäkkien parannustoimenpiteet Tasbyn-tiellä on toteutettu.

Kustannusmuutokset:
+50 000 € vuonna 2021 ja +100 000 € vuositasonalla.

Muutokset vuonna 2022

Ei suunniteltuja muutoksia.

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

MUUTOKSET SIUNTION SISÄISILLÄ LINJOILLA JA SIUNTION SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2020

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2021

Ei suunniteltuja muutoksia.

Muutokset vuonna 2022

Ei suunniteltuja muutoksia.

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

MUUTOKSET TUUSULAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA TUUSULAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2020

Rykmentinpuiston ja Paijalan joukkoliikennetarjonta

Perustetaan Rykmentinpuiston uutta asuinalueella palvelemaan kesäliikennekauden alusta uusi linja välille Paijala - Hyrylä - Rykmentinpuisto - Kerava. Linja parantaa samalla Paijalan alueen joukkoliikennetarjontaa, jossa nykyinen tarjonta jää alle palvelutasomäärityksen. Linjaa liikennöidään joka päivä 60 minuutin vuorovälillä, niin että yhdessä linjan 971 kanssa Rykmentinpuistossa on ruuhka-aikoina 30 min vuoroväli.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

1 ap / ma-su

+160 000 € vuonna 2020 ja +370 000 € vuositasolla

Tuusulan sisäisten linjojen päiväliikenteen kehittäminen

Varaudutaan Tuusulan sisäisten linjojen 964, 965 ja 966 liikennöintiaikojen laajentamiseen myös päiväliikenteeseen syysliikenteestä alkaen. Selvitetään myös Riihikalliota palvelevan linjan 961B päiväjärjestyksen liikenteen parantamista. Muutoksella parannetaan kunnan sisäisiä asiointiyhteyksiä.

Kustannusmuutokset:

1 ap / ma-su

+40 000 € vuonna 2020 ja +100 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2021

Linja 641 Tikkurila - Leinelä - Hyrylä - Kerava

Varaudutaan tihentämään linjan 641 lauantailiikenteen vuoroväli 20 minuuttiin elokuusta alkaen osana Vantaan Lahdenväylän linjastosuunnitelman käyttöönottoa. Vuorovälin tihennys mahdollistaa linjan tahdistamisen Vantaan sisäisen linjan 631 kanssa ja on osa Lahdenväylän linjastouudistuksen kokonaisuutta. Muutos parantaa liityntäyhteyksiä Tuusulasta Kehäradalle ja Keravan asemalle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 24 000 € vuonna 2021 ja +60 000 € vuositasolla

Linjat 964 Hyrylä - Rusutjärvi, 965 Hyrylä - Jokela ja 966 Terrisuo - Vanhakylä - Jokela

Varaudutaan Tuusulan sisäisen liikenteen kehittämiseen lisäämällä yksi auto pääosin koululaisia ja pohjois-Tuusulaa palvelevien linjojen liikennöintikokonaisuuteen. Muutoksella parannetaan kunnan sisäisiä yhteyksiä sekä oppilaiden mahdollisuuksia kulkea koulumatkat joukkoliikenteellä koulukuljetusten sijaan. Myös Jokelan alueen syöttöliikenteen kehittämistä tutkitaan. Liikennöinnin tarkempi määrittely tehdään yhdessä kunnan kanssa.

1 ap / arki

+80 000 € vuonna 2021 ja +175 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2022

Linja 967 Jokela - Linjamäki - Kellokoski

LIITE 3:
Joukkoliikenteen palvelutasomuutokset 2020-2022

Varaudutaan linjan liikennöintiaikojen laajentamiseen arkisin myös päivä- ja iltaliikenteeseen nykyisen sopimuskauden päättyessä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+15 000 € vuonna 2022 ja +

Kuntaosuudet 2020 (punaisella rajatussa laatikossa laskutettavien kuntaosuuksien määrä 2020)

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Ilman ymp.bonusta	295,963	114,104	2,365	87,395	10,105	11,973	5,044	6,481	0,999	534,430
- Ympäristöbonus	1,660	0,812	0,012	0,492	0,007	0,011	0,003	0,003	0,001	3,000
Yhteensä	297,624	114,916	2,377	87,887	10,112	11,983	5,047	6,484	0,999	537,430
%-jakautuma	55,4 %	21,4 %	0,4 %	16,4 %	1,9 %	2,2 %	0,9 %	1,2 %	0,2 %	100,0 %
Muut kustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Muut toimintatuotot ja avustukset	-6,841	-2,009	-0,047	-1,725	-0,173	-0,277	-0,090	-0,159	-0,012	-11,332
Henkilöstökulut	15,131	4,228	0,098	3,385	0,325	0,464	0,151	0,240	0,022	24,045
Palvelujen ostot	23,418	6,178	0,143	4,510	0,406	0,465	0,154	0,184	0,027	35,486
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1,464	0,386	0,009	0,281	0,025	0,029	0,010	0,011	0,002	2,216
Muut toimintakulut	4,191	1,199	0,028	0,994	0,098	0,148	0,048	0,081	0,007	6,793
Rahoitustuotot ja -kulut	0,247	0,064	0,001	0,046	0,004	0,004	0,001	0,002	0,000	0,370
Poistot	12,625	3,719	0,080	2,653	0,200	0,248	0,091	0,088	0,013	19,716
Yhteensä	50,235	13,766	0,312	10,145	0,885	1,080	0,365	0,447	0,059	77,294
%-jakautuma	65,0 %	17,8 %	0,4 %	13,1 %	1,1 %	1,4 %	0,5 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	77,906	50,548	0,345	15,072	0,822	1,884	0,313	0,303	0,085	147,278
Yhteensä	77,906	50,548	0,345	15,072	0,822	1,884	0,313	0,303	0,085	147,278
%-jakautuma	52,9 %	34,3 %	0,2 %	10,2 %	0,6 %	1,3 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	424,104	178,418	3,022	112,612	11,812	14,937	5,723	7,231	1,143	759,003
- Ympäristöbonus	1,660	0,812	0,012	0,492	0,007	0,011	0,003	0,003	0,001	3,000
Yhteensä	425,765	179,230	3,034	113,104	11,819	14,947	5,726	7,234	1,144	762,003
%-jakautuma	55,9 %	23,5 %	0,4 %	14,8 %	1,6 %	2,0 %	0,8 %	0,9 %	0,2 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	214,429	77,169	2,199	59,101	7,748	8,886	2,301	4,766	0,736	377,336
Yhteensä	214,429	77,169	2,199	59,101	7,748	8,886	2,301	4,766	0,736	377,336
%-jakautuma	56,8 %	20,5 %	0,6 %	15,7 %	2,1 %	2,4 %	0,6 %	1,3 %	0,2 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	209,675	101,249	0,823	53,511	4,064	6,051	3,422	2,465	0,407	381,667
- Ympäristöbonus	1,660	0,812	0,012	0,492	0,007	0,011	0,003	0,003	0,001	3,000
Yhteensä	211,335	102,061	0,835	54,003	4,071	6,062	3,425	2,468	0,408	384,667
%-jakautuma	54,9 %	26,5 %	0,2 %	14,0 %	1,1 %	1,6 %	0,9 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	7,961	1,571	0,135	1,171	1,076	0,194	0,096	0,356	0,076	12,636
- suurten kaupunkiseut. tuki	2,379	1,041	0,035	0,837	0,133	0,144	0,076	0,142	0,023	4,810
Yhteensä	10,340	2,612	0,170	2,008	1,209	0,338	0,172	0,498	0,099	17,446
%-jakautuma	59,3 %	15,0 %	1,0 %	11,5 %	6,9 %	1,9 %	1,0 %	2,9 %	0,6 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	200,995	99,449	0,665	51,995	2,862	5,724	3,253	1,970	0,309	367,221
Yhteensä	200,995	99,449	0,665	51,995	2,862	5,724	3,253	1,970	0,309	367,221
%-jakautuma	54,7 %	27,1 %	0,2 %	14,2 %	0,8 %	1,6 %	0,9 %	0,5 %	0,1 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	47,2 %	55,5 %	21,9 %	46,0 %	24,2 %	38,3 %	56,8 %	27,2 %	27,0 %	48,2 %

Vertailu kuntaosuudet 2020 TAE ja 2019 TA, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TAE	211,3	102,1	0,8	54,0	4,1	6,1	3,4	2,5	0,4	384,7
2019 TA	217,3	102,0	1,0	53,0	3,0	6,3	2,9	3,0	0,3	388,7
Erotus	-6,0	0,1	-0,2	1,0	1,0	-0,2	0,5	-0,5	0,1	-4,1

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2020 TAE ja 2019 TA

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TAE	10,3	2,6	0,2	2,0	1,2	0,3	0,2	0,5	0,1	17,4
2019 TA	16,2	3,4	0,3	15,8	1,1	3,3	0,1	0,3	0,1	40,6

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TAE	201,0	99,4	0,7	52,0	2,9	5,7	3,3	2,0	0,3	367,2
2019 TA	201,1	98,6	0,7	37,1	1,9	3,0	2,8	2,7	0,2	348,1
Erotus	-0,1	0,9	0,0	14,9	1,0	2,7	0,4	-0,7	0,1	19,1

Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli- /alijäämää

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2020 TAE	208,956	101,020	0,800	53,166	3,938	5,918	3,349	2,326	0,385	379,857
Subventio% kunnittain	49,1 %	56,4 %	26,4 %	47,0 %	33,3 %	39,6 %	58,5 %	32,1 %	33,7 %	49,8 %

Kuntaosuudet 2021

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Ilman ymp.bonusta	303,793	117,440	2,406	88,262	10,202	12,064	5,102	6,558	1,002	546,829
- Ympäristöbonus	1,656	0,821	0,012	0,486	0,007	0,011	0,003	0,003	0,001	3,000
Yhteensä	305,449	118,262	2,418	88,748	10,209	12,075	5,105	6,561	1,003	549,829
%-jakautuma	55,6 %	21,5 %	0,4 %	16,1 %	1,9 %	2,2 %	0,9 %	1,2 %	0,2 %	100,0 %
Muut kustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Muut toimintatuotot ja avustukset	-6,461	-1,874	-0,044	-1,583	-0,157	-0,246	-0,079	-0,139	-0,011	-10,594
Henkilöstökulut	15,549	4,327	0,100	3,445	0,330	0,465	0,151	0,239	0,022	24,628
Palvelujen ostot	23,470	6,184	0,143	4,506	0,405	0,461	0,152	0,181	0,027	35,529
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1,280	0,337	0,008	0,245	0,022	0,025	0,008	0,010	0,001	1,937
Muut toimintakulut	4,460	1,263	0,029	1,032	0,100	0,149	0,048	0,080	0,007	7,169
Rahoitustuotot ja -kulut	0,213	0,056	0,001	0,040	0,004	0,004	0,001	0,001	0,000	0,320
Poistot	13,238	3,879	0,083	2,767	0,210	0,259	0,094	0,092	0,014	20,636
Yhteensä	51,749	14,172	0,321	10,452	0,913	1,116	0,376	0,464	0,061	79,625
%-jakautuma	65,0 %	17,8 %	0,4 %	13,1 %	1,1 %	1,4 %	0,5 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	85,245	48,898	0,353	15,362	0,866	1,835	0,340	0,321	0,086	153,305
Yhteensä	85,245	48,898	0,353	15,362	0,866	1,835	0,340	0,321	0,086	153,305
%-jakautuma	55,6 %	31,9 %	0,2 %	10,0 %	0,6 %	1,2 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	440,787	180,510	3,080	114,075	11,981	15,015	5,818	7,343	1,149	779,759
- Ympäristöbonus	1,656	0,821	0,012	0,486	0,007	0,011	0,003	0,003	0,001	3,000
Yhteensä	442,444	181,331	3,092	114,561	11,988	15,026	5,821	7,346	1,150	782,759
%-jakautuma	56,5 %	23,2 %	0,4 %	14,6 %	1,5 %	1,9 %	0,7 %	0,9 %	0,1 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	217,661	78,339	2,233	59,958	7,865	9,019	2,336	4,838	0,747	382,996
Yhteensä	217,661	78,339	2,233	59,958	7,865	9,019	2,336	4,838	0,747	382,996
%-jakautuma	56,8 %	20,5 %	0,6 %	15,7 %	2,1 %	2,4 %	0,6 %	1,3 %	0,2 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	223,126	102,171	0,847	54,117	4,116	5,996	3,483	2,505	0,402	396,764
- Ympäristöbonus	1,656	0,821	0,012	0,486	0,007	0,011	0,003	0,003	0,001	3,000
Yhteensä	224,782	102,992	0,859	54,603	4,123	6,007	3,486	2,508	0,403	399,764
%-jakautuma	56,2 %	25,8 %	0,2 %	13,7 %	1,0 %	1,5 %	0,9 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	7,961	1,571	0,135	1,171	1,076	0,194	0,096	0,356	0,076	12,636
- suurten kaupunkiseut. tuki	2,379	1,041	0,035	0,837	0,133	0,144	0,076	0,142	0,023	4,810
Yhteensä	10,340	2,612	0,170	2,008	1,209	0,338	0,172	0,498	0,099	17,446
%-jakautuma	59,3 %	15,0 %	1,0 %	11,5 %	6,9 %	1,9 %	1,0 %	2,9 %	0,6 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	214,442	100,380	0,689	52,595	2,914	5,669	3,314	2,010	0,304	382,318
Yhteensä	214,442	100,380	0,689	52,595	2,914	5,669	3,314	2,010	0,304	382,318
%-jakautuma	56,1 %	26,3 %	0,2 %	13,8 %	0,8 %	1,5 %	0,9 %	0,5 %	0,1 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	48,5 %	55,4 %	22,3 %	45,9 %	24,3 %	37,7 %	56,9 %	27,4 %	26,5 %	48,8 %

Vertailu kuntaosuudet 2021 TS ja 2019 TA, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2021 TS	224,8	103,0	0,9	54,6	4,1	6,0	3,5	2,5	0,4	399,8
2019 TA	217,3	102,0	1,0	53,0	3,0	6,3	2,9	3,0	0,3	388,7
Erotus	7,5	1,0	-0,1	1,6	1,1	-0,3	0,6	-0,4	0,1	11,0

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2021 TS ja 2019 TA

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2021 TS	10,3	2,6	0,2	2,0	1,2	0,3	0,2	0,5	0,1	17,4
2019 TA	16,2	3,4	0,3	15,8	1,1	3,3	0,1	0,3	0,1	40,6

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2021 TS	214,4	100,4	0,7	52,6	2,9	5,7	3,3	2,0	0,3	382,3
2019 TA	201,1	98,6	0,7	37,1	1,9	3,0	2,8	2,7	0,2	348,1
Erotus	13,3	1,8	0,0	15,5	1,0	2,7	0,5	-0,6	0,1	34,2

Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli-/alijäämää

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2021 TS	222,403	101,951	0,824	53,766	3,990	5,863	3,410	2,366	0,380	394,954
Subventio% kunnittain	50,3 %	56,2 %	26,7 %	46,9 %	33,3 %	39,0 %	58,6 %	32,2 %	33,1 %	50,5 %

Kuntaosuudet 2022

A. Kustannukset kunnittain										
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Ilman ymp.bonusta	307,561	116,471	2,382	89,476	10,348	11,921	5,150	6,657	0,936	550,902
- Ympäristöbonus	1,661	0,807	0,012	0,496	0,007	0,011	0,003	0,003	0,001	3,000
Yhteensä	309,222	117,279	2,394	89,971	10,355	11,932	5,153	6,660	0,937	553,902
%-jakautuma	55,8 %	21,2 %	0,4 %	16,2 %	1,9 %	2,2 %	0,9 %	1,2 %	0,2 %	100,0 %
Muut kustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
Muut toimintatuotot ja avustukset	-5,990	-1,753	-0,041	-1,498	-0,150	-0,239	-0,077	-0,137	-0,010	-9,893
Henkilöstökulut	15,732	4,378	0,101	3,483	0,333	0,470	0,153	0,242	0,022	24,913
Palvelujen ostot	23,596	6,217	0,144	4,528	0,407	0,463	0,153	0,181	0,027	35,715
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1,268	0,334	0,008	0,243	0,022	0,025	0,008	0,010	0,001	1,919
Muut toimintakulut	4,660	1,318	0,031	1,073	0,104	0,154	0,050	0,082	0,007	7,479
Rahoitustuotot ja -kulut	0,213	0,056	0,001	0,040	0,004	0,004	0,001	0,001	0,000	0,320
Poistot	13,323	3,901	0,084	2,783	0,211	0,260	0,095	0,093	0,014	20,763
Yhteensä	52,802	14,450	0,328	10,653	0,931	1,136	0,383	0,472	0,062	81,217
%-jakautuma	65,0 %	17,8 %	0,4 %	13,1 %	1,1 %	1,4 %	0,5 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	87,425	48,727	0,355	15,345	0,875	1,836	0,349	0,326	0,086	155,325
Yhteensä	87,425	48,727	0,355	15,345	0,875	1,836	0,349	0,326	0,086	155,325
%-jakautuma	56,3 %	31,4 %	0,2 %	9,9 %	0,6 %	1,2 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	447,788	179,648	3,065	115,474	12,153	14,894	5,882	7,456	1,085	787,444
- Ympäristöbonus	1,661	0,807	0,012	0,496	0,007	0,011	0,003	0,003	0,001	3,000
Yhteensä	449,449	180,456	3,076	115,969	12,161	14,904	5,885	7,458	1,085	790,444
%-jakautuma	56,9 %	22,8 %	0,4 %	14,7 %	1,5 %	1,9 %	0,7 %	0,9 %	0,1 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	220,942	79,526	2,266	60,828	7,984	9,155	2,371	4,911	0,758	388,741
Yhteensä	220,942	79,526	2,266	60,828	7,984	9,155	2,371	4,911	0,758	388,741
%-jakautuma	56,8 %	20,5 %	0,6 %	15,6 %	2,1 %	2,4 %	0,6 %	1,3 %	0,2 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
	226,846	100,122	0,798	54,646	4,170	5,738	3,512	2,544	0,327	398,703
- Ympäristöbonus	1,661	0,807	0,012	0,496	0,007	0,011	0,003	0,003	0,001	3,000
Yhteensä	228,507	100,929	0,810	55,141	4,177	5,749	3,515	2,547	0,328	401,703
%-jakautuma	56,9 %	25,1 %	0,2 %	13,7 %	1,0 %	1,4 %	0,9 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- ed. vuosien yli-/alijäämä	7,961	1,571	0,135	1,171	1,076	0,194	0,096	0,356	0,076	12,636
- suurten kaupunkiseut. tuki	2,379	1,041	0,035	0,837	0,133	0,144	0,076	0,142	0,023	4,810
Yhteensä	10,340	2,612	0,170	2,008	1,209	0,338	0,172	0,498	0,099	17,446
%-jakautuma	59,3 %	15,0 %	1,0 %	11,5 %	6,9 %	1,9 %	1,0 %	2,9 %	0,6 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen										
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	218,167	98,317	0,640	53,133	2,968	5,411	3,343	2,049	0,229	384,257
Yhteensä	218,167	98,317	0,640	53,133	2,968	5,411	3,343	2,049	0,229	384,257
%-jakautuma	56,8 %	25,6 %	0,2 %	13,8 %	0,8 %	1,4 %	0,9 %	0,5 %	0,1 %	100,0 %
Subventio% kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
- Yhteensä	48,5 %	54,5 %	20,8 %	45,8 %	24,4 %	36,3 %	56,8 %	27,5 %	21,1 %	48,6 %

Vertailu kuntaosuudet 2022 TS ja 2019 TA, ennen vähennyksiä

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2022 TS	228,5	100,9	0,8	55,1	4,2	5,7	3,5	2,5	0,3	401,7
2019 TA	217,3	102,0	1,0	53,0	3,0	6,3	2,9	3,0	0,3	388,7
Erotus	11,2	-1,0	-0,2	2,2	1,1	-0,5	0,6	-0,4	0,0	13,0

Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset 2022 TS ja 2019 TA

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2022 TS	10,3	2,6	0,2	2,0	1,2	0,3	0,2	0,5	0,1	17,4
2019 TA	16,2	3,4	0,3	15,8	1,1	3,3	0,1	0,3	0,1	40,6

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2022 TS	218,2	98,3	0,6	53,1	3,0	5,4	3,3	2,0	0,2	384,3
2019 TA	201,1	98,6	0,7	37,1	1,9	3,0	2,8	2,7	0,2	348,1
Erotus	17,0	-0,2	-0,1	16,0	1,1	2,4	0,5	-0,6	0,1	36,2

Kuntaosuus ilman ed. vuosien yli-/alijäämää

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Tuusula	Siuntio	Yhteensä
2022 TS	226,128	99,888	0,775	54,304	4,044	5,605	3,439	2,405	0,305	396,893
Subventio% kunnittain	50,3 %	55,4 %	25,2 %	46,8 %	33,3 %	37,6 %	58,4 %	32,2 %	28,1 %	50,2 %

JOUKKOLIIKENTEE KULUJEN JAKO

Perussopimuksessa jäsenkunnille jaettavat kulut on jaettu:

- operointikuluihin (liikennöintikorvaukset)
- tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto- yms. kuluihin
- infrakuluihin

Liikenteen operointikulut

Operointikuluilla tarkoitetaan ostopalveluina hankittavan joukkoliikenteen liikenteenhoidon kustannuksia. Kuntien maksuosuudet operointikuluista määritellään liikennemuodoittain kunkin kunnan asukkaiden tekemien matkustajakilometrien perusteella.

Bussiliikenne

Kulut jaetaan kunnille linjastokohtaisesti (Helsingin sisäiset linjat, Espoon ja Kauniaisten sisäiset linjat, Vantaan sisäiset linjat, Keravan sisäiset linjat, seutulinjat Espoon suunta, seutulinjat Vantaan suunta, poikittaiset seutulinjat, seutulinjat Kerava, U-linjat suunnittain) kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut linjastokohtaiset matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja viimeisen käytettävissä olevien kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella. Vuositason nousujen ja keskimatkojen perusteella lasketaan linjastokohtaiset matkustajakilometrit kunnittain. Niistä lasketaan edelleen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan kulut kunnille.

Junaliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten nousujen ja matkustajakilometrien perusteella. Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan lippulajitutkimuksista saatavien nousujen ja keskimatkatietojen perusteella.

Junaliikenteen operointikustannukset jaetaan HSL:n tilaaman liikenteen korvauksiin ja VR:n lähiliikenteen lippuyhteistyökustannuksiin. Junaliikenteen kustannukset kohdistetaan junayksikkökilometrien perusteella HSL:n tilaamalle junaliikenteelle junalinjoittain. Lippuyhteistyön kustannukset kohdistetaan nousujen perusteella VR:n lähiliikenteen junille. Junakalustoyhtiön vuokrat sisällytetään HSL:n tilaamaan junaliikenteen operointikustannuksiin.

HSL:n tilaaman junaliikenteen operointikulut on uuden sopimuksen myötä jaettu kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvoina junalinjoittain. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5. VR:n lähiliikenteen lippuyhteistyökustannukset kohdistetaan nousujen perusteella junalinjoittain. Uuden junakaluston käyttöönoton myötä pääomakustannukset nousevat merkittävästi ja pelkästään matkustajakilometreihin perustuva kuntajako kohdistaisi 3. vyöhykkeen kunnille kohtuuttoman suuret kustannukset. Tarvittavan kalustomäärän kannalta ratkaisevaa on maksimikuormitus eli nousujen määrä, ei matkojen pituus.

Metroliiikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen metrolikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan metrolikenteen kulut kunnille.

Raitiovaunuliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippulajitutkimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajitutkimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen raitiovaunuliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan raitiovaunuliikenteen kulut kunnille.

Lauttaliikenne

Kulut jaetaan kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositasen nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen lauttaliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan lauttaliikenteen kulut kunnille.

Tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut

Ko. kuluilla tarkoitetaan HSL-organisaation eri toimintojen nettokuluja lukuun ottamatta operointikuluja (liikennöintikorvauksia).

Suunnittelu, hallinto yms. kulut kohdistetaan kunnille liikennemuodoittain/linjastoittain kuntien asukkaiden tekemien nousujen perusteella.

Joukkoliikenneosaston ja matkalippujen tarkastajayksikön nettokulut sekä LIJ-järjestelmän poistot kohdistetaan ensin arvioitujen työpanosten ja laitemäärien perusteella eri liikennemuodoille tai linjastoille. Loput kulut on jaettu nousujen perusteella.

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut yleiskustannukset yhteensä jaetaan edelleen kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjen kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

Infrakulut

Ennen vuotta 2012 käyttöön otetun joukkoliikenneinfran osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Bussiliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille linjastoittain nousujen suhteessa.
- Bussiliikenneterminaalien osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille terminaalista tehtyjen lähtöjen suhteessa.

- Junaliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille junaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.
- Lauttaliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille lauttaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.
- Metroliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille metroliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.
- Raitioliikenteen jl-infrakulut kohdistetaan jäsenkaupungeille/kunnille raitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa.

Vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien merkittävien joukkoliikenneinvestointien jl-infrakulujen kohdistamisesta jäsenkaupungeille/kunnille on sovittu erikseen. Tällaisia uusia merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat sopimuksen mukaisesti ainakin Länsimetro ja Kehärata. Aikaisempi sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta jää sellaisenaan voimaan.

Vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otetun joukkoliikenneinfran osalta noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Junaliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille junaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Lauttaliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille lauttaliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Metroliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille metroliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.
- Raitioliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille raitioliikenteeseen tehtyjen nousujen suhteessa kunnittain.

Bussiliikenteen infrakulut kohdistetaan jäsenkunnille linjastoittain nousujen suhteessa. Bussiliikenneterminaalien osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille terminaalista tehtyjen lähtöjen suhteessa. Joukkoliikennekatujen, -tunnelien ja -siltojen osalta kulut kohdistetaan ensin linjastoille kyseisen joukkoliikennekadun, -tunnelin tai -sillan läpi kulkevien vuorojen suhteessa.

LIPPUTULOT

Lipputulot kohdistetaan kunnille vyöhykkeittäin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella. Ne lipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, kohdistetaan henkilökohtaisten aikuisten ja lasten mobiili- ja arvoseutulipputulojen suhteella vyöhykkeittäin. Kehäradan tuomista lisääntyneistä ABC-lipputulosta vuosittain kohdistetaan kolme (3) miljoonaa euroa Vantaan kaupungille kattamaan Vantaalle kohdistuvia Kehäradan infrakustannuksia.

Lyhenne tai muu termi	Selite
ASTY	HSL:n joukkoliikenteen asiakastytytyväisyystutkimus.
BEST	Benchmarking European Service of public Transport. BEST:ssä tutkitaan yhtenäisellä menetelmällä Pohjoismaiden pääkaupunkien sekä eräiden Keski-Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukkoliikenteeseen. Tutkimukseen sisältyvät kaupungit: Bergen, Geneve, Kööpenhamina, Oslo, Tukholma ja Helsinki.
DW	Data Warehouse, tietovarasto.
ENN2019	Ennuste (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. ENN2019 = Vuoden 2019 ennuste (osavuositarkastus 1/2019, joka on laadittu huhtikuun tiedoilla).
HKL	Helsingin kaupungin liikennelaitos.
HSL	Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä, jonka yhdeksän jäsenkuntaa ovat: Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa, Kerava, Kirkkonummi, Siipoo, Siuntio ja Tuusula.
IdeaLab	Liikkumispalveluiden ohjelma, jossa syntyviä ideoita HSL pilotoi yhdessä muiden toimijoiden kanssa.
JL (jl)	Joukkoliikenne
JOLA	Joukkoliikenteen laatututkimus.
JUKI	Lähijunaliikenteen kilpailutus –projekti.
Keskimatka	Lippulajitutkimuksissa matkustajilta kysytään ko. matkallaan kulloinkin tutkittavalla linjalla kulkuneuvon nousupaikkaa ja määräänpäätä sekä asuinkuntaa. Näitä tietoja käyttämällä lasketaan kuntakohtaiset keskimatkat.
KOTU	Koettu turvallisuus lähijunaliikenteessä –tutkimus.
MaaS	Mobility as a Service (MaaS) eli Liikkuminen palveluna. Palvelukokonaisuus, jossa liikkumistarpeet on paketoitu kokonaisuuksiksi ja käyttäjä päättää millaisia osia hän haluaa pakettiin ostaa.
MAL	MAL = Maankäyttö, asuminen ja liikenne. MAL-verkosto on valtakunnallinen maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisverkosto. Verkoston toiminta perustuu valtion ja suurten kaupunkiseutujen kaupunkipolitiikkaan, seudullisen strategisen suunnittelun edistämiseen ja jäsenseutujen vertaisoppimiseen.
MAL 2019	MAL 2019 on Helsingin seudun 14 kunnan strateginen suunnitelma, jossa kerrotaan, miten Helsingin seutua kehitetään 2019–2050. Suunnitelma on tiekartta siihen, miten seudun liikenteen päästöt saadaan laskuun, asukkaiden arjesta tehdään sujuvaa, ihmiset voivat löytää kodin kohtuullisella hinnalla, hyvien liikenneyhteyksien varresta ja työpaikoille on helppo kulkea.
Matkustuskilometri	Matkustajakilometrit saadaan kertomalla nousut keskimatkatiedoilla.
Nousu	Matkustajan yksittäinen nousu liikennevälineeseen. Bussiliikenteen osalta tietoja käytetyistä lippulajeista saadaan LIJ-järjestelmästä ja mutta avorahastuksen osalta tiedot kerätään lippulajitutkimuksissa (raitio- ja junaliikenteessä myös matkustajalaskentalaitteista).
NPS	Asiakasuskollisuutta mittaava mittari (Net Promoter Score), jossa selvitetään kuinka todennäköisesti asiakas suosittelee yritystä.

Lyhenne tai muu termi	Selite
OpenMaas	Avoin lipunmyynnin rajapinta kaikkien liikennepalveluista kiinnostuneiden toimijoiden käyttöön.
PKS	Pääkaupunkiseutu, johon lasketaan kuuluvaksi Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupungit.
TA2019	Talousarvio (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TA2019 = vuoden 2019 talousarvio.
TAE2020	Talousarvioennuste / alustava talousarvio (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TAE2020 = vuoden 2020 talousarvioehdotus.
TS2021	Taloussuunnitelma (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TS2021 = vuoden 2021 taloussuunnitelma.
TP2018	Tilinpäätös (lyhennettä käytetään taloustaulukoiden sarakeotsikoissa), esim. TP2018 = vuoden 2018 tilinpäätös.
TTS	Toiminta- ja taloussuunnitelma, joka laaditaan kolmelle toimintavuodelle.

Vantaan kaupungin lausunto / Lausuntopyyntö jäsenkunnille Helsingin seudun liikenne- kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2020 - 2022

Kuntayhtymien omistajaohjauksen tavoitteet

PKS kaupunginjohtajien kokouksessaan 15.2.2019 hyväksymät kuntayhtymien omistajaohjauksen tavoitteet vuosille 2019 – 2021 ovat:

Yhteiset tavoitteet:

1. Tuottavuuden nousu vähintään 1,5 % / vuosi
2. Tuottavuusmäärittelyn ja -laskennan oltava läpinäkyvä
3. Strategisten tavoitteiden seuranta tehostettava ja vaadittavat korjaustoimet toteutettava riittävän ajoissa
4. Kokonaisinvestoinneista sekä merkittävien hankkeiden toteutumisesta raportoitava jäsenkunnille vuosittain (2 kertaa / vuosi)

Omistajaohjaustavoitteet HSL:n osalta 2019:

5. Lipputuottojen kasvun oltava suhteellisesti vähintään kokonaiskustannusten kasvua vastaava
6. Kuntaosuuksilla katetaan kokonaiskustannuksista enintään 50 %
7. Lippu- ja vyöhykeuudistuksen vaikutusten seuranta; valtuustokauden 2017–2021 aikana tehdään selvitys vaikutuksista matkustajamääriin ja kuntaosuuksiin
8. Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus kasvaa koko HSL:n alueella
9. Peruspääomalle maksetaan korvaus vuosina 2019–2021
10. Toiminnassa tulee huomioida koko liikennejärjestelmän toimivuus
11. Joukkoliikennettä täydentäviä liikkumispalveluja selvitetään yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa

Vantaan strategiset tavoitteet

Vantaalla laadittavan Yleiskaava 2020:n hyväksytyt tavoitteet nivoutuvat seuraavien teemojen ympärille: paikallinen elinympäristö, seudullinen joukkoliikennekaupunki ja kansainvälinen lentokenttäkaupunki. Kaikissa teemoissa on voimakkaasti mukana liikkuminen eri kulkumuodoilla. Kaupungin ja HSL:n yhteistyö kaiken liikkumisen kehittämisessä on jatkuvasti tärkeämpää uusien liikkumismuotojen ja -palvelujen yleistyessä. Joukkoliikenteeseen kytkeytyy yhä tiiviimmin esimerkiksi kaupunkipyöräjärjestelmät, yhteiskäyttöautot ja MaaS-palvelut.

Vantaan strategian yhtenä merkittävimpänä yksittäisenä tavoitteena on olla hiilineutraali kaupunki vuoteen 2030 mennessä. Liikenteen osalta hiilineutraaliustavoitteisiin ei ole mahdollista päästä pelkästään kaupungin omilla toimilla, joten tässä tarvitaan vahvaa yhteistyötä HSL:n kanssa sekä yhteisiä toimenpiteitä kestävästä liikkumisesta edistämiseksi. Myös päästöttömien polttoaineiden

käytön edistäminen on välttämätöntä tavoitteiden saavuttamiseksi. HSL ja kaupungit voivat vaikuttaa tähän yhdessä, mutta myös valtiolta tarvitaan toimenpiteitä näihin tavoitteisiin pääsemisessä.

Vantaan resurssiviisauden tiekartta -ohjelmassa on määritelty useita toimenpiteitä, joiden kautta kestävämpää liikkumista tullaan edistämään. Tärkeätä on joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen kuin myös toiminnan taloudellisen tehokkuuden varmistamisen. Vantaan kaupungin strategiassa on yhdeksi tavoitteeksi asetettu joukkoliikenteen matkustajamäärien 3 % vuotuinen kasvu. Tämä tukee sekä kestäväää liikkumista että joukkoliikenteen taloutta

HSL Strategiasuunnitelma 2020-2022

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2020-2022 tavoitteet ja budjetointi perustuvat HSL:n yhtymäkokouksen marraskuussa 2018 hyväksymään strategiaan. HSL:n strategiassa on viisi painopistettä: erinomainen asiakaskokemus, tehokas runkoverkko, ennakointi ja uudistuminen, aktiivinen yhteistyö ja tehokas talous.

HSL:n keskeisiä TTS-kauden tavoitteita ovat:

1. joukkoliikenteen kehittäminen asiakkaiden liikkumistarpeet huomioiden
2. hinnoittelun selkeyttäminen ja palveluiden sujuvoittaminen
3. kestävän liikkumisen kulkutapaosuuden kasvattaminen ja kestäväään liikennepolitiikkaan vaikuttaminen
4. toimivan joukkoliikenteen ekosysteemin luominen
5. matkustustiedon kerääminen ja hyödyntäminen sekä
6. aktiivinen toiminta liikennepalvelukentässä.

Useampaankin HSL:n tavoitteista liittyy koko pääkaupunkiseudun laajuinen ”Nuorisotyö raiteilla” -hanke, jota Vantaan kaupungin nuorisopalvelut koordinoi ja johon osallistuvat mm. lähes kaikki HSL-kunnat. Raidenuorisotyössä keskeistä on nuorten tukeminen, mutta samalla toiminnan tavoitteena on lisätä matkustajien yleistä turvallisuuden tunnetta ja nuorten ja muiden matkustajien välistä yhteisymmärrystä raideliikenteessä. Toiminnalla estetään nuorten häiriökäyttäytymistä, ilkivaltaa ja vaaratilanteita julkisessa liikenteessä ja kasvatetaan nuoria vastuulliseen liikkumiseen. Hanketta on rahoittanut usean vuoden ajan Opetus- ja kulttuuriministeriö. Toiminnan jatkon turvaamiseksi Vantaa kannustaa HSL:ää liittymään kuntien mukana toiminnan rahoittamiseen, jotta raidenuorisotyön avulla voidaan jatkossakin varmistaa turvallisuutta ja matkustusmukavuutta joukkoliikenteessä ja ehkäistä vakavia vaaratilanteita.

Joukkoliikenne on perinteisesti ajateltu olevan kunnallinen palvelu, jota kaikki voivat käyttää. Kuitenkin Liikkumistutkimus 2018 mukaan vantaalaiset naiset käyttävät joukkoliikennettä merkittävästi useammin kuin vantaalaiset miehet. Vantaan kaupunki toivoo HSL:n selvittävän syitä tähän sukupuolittuneeseen käyttäytymiseen ikäryhmittäin ja esittävän keinoja pienentää sukupuolittuneita eroja. Miesten joukkoliikenteen käytön lisääntyminen olisi myönteinen signaali tasa-arvoisemmasta yhteiskunnasta ja tukisi Vantaan kaupungin hiilineutraalisuustavoitetta.

Vantaa pitää hinnoittelun selkeyttämistä ja palvelujen sujuvoittamista koskevaa HSL:n tavoitetta, toimenpiteitä ja esitettyjä mittareita kannattavina ja hyvinä.

Yksi HSL:n tavoitteista on kestävä liikunnan kulkutapaosuuden kasvattaminen ja kestävä liikennepolitiikkaan vaikuttaminen. HSL:n tulisikin asettaa tavoitteekseen Vantaan tavoin joukkoliikenteen nykyistä voimakkaampi määrällinen kasvu ja asettaa sille selkeä numeerinen tavoite.

Yksi tavoitteen toimenpiteistä on toteuttamiskelpoisen tiemaksujärjestelmän suunnittelu ja arviointi yhdessä valtion ja seudun kuntien kanssa MAL 2019 -suunnitelman vuoden 2020 yhtenä jatkotoimesta. Vantaa kannattaa asian huolellista selvittämistä mm. hiilineutraalitavoitteiden saavuttamiseksi ja ilmoittaa ottavansa asiaan kantaa tehtyjen selvitysten jälkeen.

Toisena toimenpiteenä kestävä liikunnan kulkutapaosuuden kasvattamiseksi on mainittu liityntäpysäköintipaikkojen määrän lisääminen. MAL2019-selvityksissä liityntäpysäköinnin lisääminen oli arvioitu vähiten päästöihin vaikuttavaksi keinoksi.

Joukkoliikenteen toimivaa ekosysteemiä pyritään luomaan ratkaisemalla kalustosta ja varikoista vastaavat organisaatiot sekä raideliikenteen varikoiden rakentamisen periaatteet yhdessä kuntien kanssa. Lisäksi tähän pyritään varmistamalla sähköbussien latausinfra rakentaminen. Vantaan kaupunki ilmoittaa kannattavansa lämpimästi seudullisia yhteistyömalleja mm. linja-auto- ja raitiotievarikoiden rakentamisessa sekä raitiotiekaluston ja varikoiden omistuksessa ja pyrkii vaikuttamaan aktiivisesti tarvittavien päätösten syntymiseen.

Vantaan kaupunki on bussiterminalien rakentamisen tai kunnostamisen yhteydessä varautunut sähköbussiliikenteeseen esisijaisesti Tikkurilan linja-autoterminalissa. Sähköbussien liikennöinti Tikkurilasta käsin edellyttää Ojangan linja-autovarikon valmistumista vuonna 2021. Ennen sähköbussien liikennöinnin laajentamista Vantaalle on tarpeen seurata tarkasti latausjärjestelmien kehittymistä Suomessa ja muissa pohjoismaissa sekä määrittää yhtenäiset käytännöt sähköbussiliikenteen edellyttämien järjestelmien osalta koko HSL:n alueella. Vantaan käsityksen mukaan varikkolataus tulee olemaan kilpailukykyinen vaihtoehto terminalilataukselle lähivuosina mm. akkuteknologian kehittymisen myötä.

Olennaista on myös riittävän aikainen yhteistyö kaupungin kanssa, jotta tarvittavat järjestelmät saadaan hankittua ja toteutettua oikea-aikaisesti. Latausinfra tarpeesta tulee sopia kunnan kanssa vähintään 1,5 vuotta ennen sähköbussiliikennöinnin alkua, jotta tarvittavat hankinnat ehditään suunnitella, kilpailuttaa ja rakentaa.

HSL:n tavoitteena on kerätä monipuolisesti matkustustietoa. Vantaan kaupungilla on tarve saada jatkuvaa ja vuosien välillä vertailukelpoista pysäkkikohtaista tietoa nousijamääristä, jotta joukkoliikenneinfra kehittäminen voidaan suunnata sinne missä matkustajamäärät ovat

suurimmat. Tällä hetkellä matkakorttilaitteiden aiempien ongelmien ja mobiililippujen käytön kasvun johdosta tiedot eivät ole luotettavia.

Vantaa kannattaa HSL:n tavoitetta olla aktiivinen toimija kehittyvässä liikennepalvelukentässä. Ensisijaisesti HSL:n tulee keskittyä perustehtäväänsä ja varjella aktiivisesti jäsenkuntiansa etua.

HSL:n tulisi kehittää viestinnän tavoitavuutta ja parantaa vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa nykyistä laajempia kanavia, kuten paikallislehtiä hyödyntäen.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Useat pääkaupunkiseudun hankkeet ja rakennustyömaat aiheuttavat poikkeusreittejä ja viivästyksiä myös Vantaata palveleville linjoille vuosina 2020–2022. Raide-Jokerin rakentaminen aiheuttaa viivästyksiä ja poikkeusreittejä paitsi runkolinjalle 550 myös lukuisille muille linjoille koskien myös Vantaata palvelevia linjoja, jotka liikennöivät Raide-Jokerin työmaiden läpi. Vantaa pitää tärkeänä, että työmaiden aiheuttamat haitat pyritään minimoimaan ja niihin varaudutaan ajoissa riittävällä laajuudella esimerkiksi aikataulu- ja reittisuunnittelussa sekä viestinnässä.

Vantaata palvelevaan bussiliikenteeseen esitetään toiminta- ja taloussuunnitelmassa joitakin muutoksia. Vuonna 2020 varaudutaan Ruskeasannan aluetta palvelevien seutulinjojen palvelutason parantamiseen viikonloppuliikenteessä sekä linjan 562 sunnuntailiikenteen vuorovälin tihentämiseen 15 minuutista 10 minuuttiin. Linjan 562 vuorovälin tihentäminen tukee linjan muuttumista runkolinjaksi 570.

Vuonna 2021 Lahdenväylän linjastosuunnitelman mukaisesti osa Lahdenväylän suunnan seutulinoista siirretään syysliikenteen alusta kulkemaan Kumpulasta Hermannin rantatietä Kalasatamaan. Tällöin linjat eivät yöliikennettä lukuun ottamatta aja enää Rautatientorille asti. Lyhentyviltä reiteiltä säästyvä liikennesuorite käytetään linjojen tarjonnan parantamiseen Vantaan alueella, joten muutos on kustannusneutraali.

Vuonna 2021 linja 562 muutetaan runkolinjaksi 570 ja reitti muutetaan päättymään lentoasemalle. Kaupunki on jo toteuttanut suurimman osan runkolinjan vaatimista liikennevaloetus- ja infratoimenpiteistä. Loppuihin vaadittuihin toimenpiteisiin kaupunki on varautunut suunnitelmissaan sekä rakentamisohjelmissaan ja ne toteutetaan ennen runkolinjan aloittamista.

Koko Vantaan kattava linjastosuunnitelma on valmistunut vuonna 2014. Tämän jälkeen Vantaan linjastoa on suunniteltu Keravan ja Tuusulan linjastosuunnitelmassa, Lahdenväylän linjastosuunnitelmassa sekä tekeillä olevassa Hämeenlinnanväylän ja Vihdintien linjastosuunnitelmassa. Kehäradan liikennöinnin aloittaminen ja Vantaan asukasmäärän kehittyminen paljon ennakoitua nopeammin sekä uusiin vyöhykkeisiin perustuva tariffiuudistus edellyttävät linjaston tarkastelua uudelleen myös muilla Vantaan alueilla. Vantaan kaupunki esittääkin, että HSL tarkistaa ja tarvittaessa uudistaa linjastosuunnitelmat myös muille Vantaan alueille.

Kuntaosuuksien taso ja lipputulotavoitteet TTS-kaudella

Jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina ne kustannukset, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista.

Kuntaosuudet ovat talousarviossa 2020 yhteensä 367,2 milj. euroa ja kuntaosuuksilla katetaan keskimäärin 49,8 % kuntaosuuksiin kohdistetuista kustannuksista.

HSL on arvioinut vuodelle 2020 Vantaan osuudeksi joukkoliikenteen kustannuksista n. 113,1 miljoonaa euroa ja lipputuloiksi n. 59,1 miljoonaa euroa. HSL:n esitys Vantaan kuntaosuudeksi on n. 54,0 miljoonaa euroa ilman. Em. kuntaosuudesta vähennetään vielä osuus edellisten vuosien ylijäämäkertymästä ja suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuesta, jolloin vantaan kuntaosuudeksi vuonna 2020 muodostuu n. 52 milj.euroa ja Vantaan subventioasteeksi 46,0 %. Vantaa ilmoittaa hyväksyvänsä sellaisenaan HSL:n esityksen kuntaosuudeksi, samoin kuin HSL:n esityksen kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä. Vuonna 2021 arvioitu kuntaosuus on 52,6 milj.euroa.

HSL siirtyi vyöhykemalliin 27.4.2019. Talousarvioesityksen mukaiset lipputuloarviot perustuvat HSL:n lipputuloennusteeseen vuodelle 2019, jonka perusteena on ollut vanhan tariffin mukainen toteutuma neljän kuukauden ajalta. Ennakkotietojen mukaan vyöhykeuudistus ei ole vaikuttanut negatiivisesti lipputulokertymään. Vuodelle 2020 ei esitetä merkittäviä hinnanmuutoksia.

Vyöhyketariffin mukaisia lipputuloja arvioidaan vuodelle 2020 yhteensä 377,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 ennusteeseen verrattuna lipputulot ovat lähes samalla tasolla (laskevat 0,4 %). Lipputulot muodostavat 49,6 % HSL:n toimintatuloista vuonna 2020. Lipputulojen arvioidaan olevan 383,0 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 388,7 miljoonaa euroa vuonna 2022.

Lippujen alennuksia kohdistettaessa tulee huomioida yhdenvertaisuusperiaate.

Vyöhykelippu-uudistus myötävaikuttaa joukkoliikenteen käyttäjämäärien kasvuun, mutta vyöhykerajat vaikuttavat myös kuntalaiset liikkumistapoihin. Aviapolis-suuralueen jakautuminen kahteen vyöhykkeeseen saattaa vaikuttaa siten, että seutubussien käyttö alueella kasvaa ja Kehäradan käyttöaste vastaavasti pienenee. Samoin Tikkurilan alueella saattaa ilmetä siirtymää Ala-Tikkurilan seutubussien käyttöön. Vantaa pitää erittäin tärkeänä syksyllä 2019 tehtävää vyöhykeuudistuksen jälkeen-tutkimusta ja esittää, että siinä kiinnitetään erityistä huomiota em. alueisiin ja sen jälkeen arvioidaan mahdollisia linjaston muutostarpeita ja toteutetaan ne.

Infrakustannuksia käsittelevässä kohdassa todetaan: "Raide-Jokeri on vaikutusarvioissa käsitelty omana joukkoliikennemuotonaan. Laskennassa on siis oletettu, että infrasopimukseen tullaan lisäämään pikaraitiolinjat uutena sopimuskohtana ja siten jaettavana infrakokonaisuutena." Vantaa pyytää täsmentämään, käsitelläänkö pikaraitiotielinjat tulevaisuudessa yhtenä joukkoliikennemuotona, vai jokainen linja omana liikennemuotona.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertalipun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2020 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon. Vantaan kaupunki kannattaa esitystä.

8 §

Laukkarinne 8 asuntojen vuokraaminen VAV:lta sosiaali- ja terveystoimen käyttöön

VD/6380/10.03.02.06/2019

PW/SL

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen asumispalveluiden käytössä ja välivuokrauksessa olleet asunnot VAV Asunnot Oy:n omistamassa palvelutalossa osoitteessa Laukkarinne 8, 01200 Vantaa, siirretään tilakeskuksen hallintaan 1.9.2019 alkaen. Vuokrasopimusten hallinnointi ja asuntojen isännöinti hoidetaan siitä alkaen tilakeskuksessa, kuten muidenkin sosiaalitoimen käytössä olevien asuntojen kohdalla toimitaan.

VAV Asunnot Oy:n omistamassa vuonna 1985 valmistuneessa rakennuksessa on 41 asuntoa, jotka varataan sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille. Asuinpinta-alaa rakennuksessa on yhteensä 1 673 m².

Tilojen rakentamiseen on saatu Valtiokonttorin vuosimaksulainaa ja siksi vuokratut tilat ovat asuntotuotantolain 15 f §:ssä tarkoitettujen käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisia. Rajoitukset ovat voimassa 18.1.2029 saakka. Edellisestä johtuen vuokrasopimuksen ehdot määräytyvät osaksi Asuntotuotantolain ja osaksi Asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (31.3.1995/481) mukaisesti.

Vuokrasopimus alkaa 1.9.2019 ja on voimassa toistaiseksi kuuden (6) kuukauden irtisanomisajalla.

Vuokrattavista tiloista perittävä asuntojen kokonaisvuokra perustuu korkotukilain 13 §:n määräyksiin ja on sopimuksen alkaessa 17 751,02 eur/kk. Vuokra ei sisällä arvonlisäveroa. Jälleenvuokrauksen alkuvuokra on asunnoissa 10,59 eur/m²/kk.

Hallintosäännön luku 10 § 4 kohta 10 mukaan lautakunnan tehtävänä on päättää tilakeskuksen hallinnassa olevien ja hallintaan tulevien toimi-, varasto- ja huonetilojen vuokralle ottamisesta ja -antamisesta tai muutoin käytettäväksi luovuttamisesta, kun vuokrattavan tilan huoneistoala on yli 500 m² tai vuokrasopimus laaditaan yli 10 vuoden ajaksi tai voimassa olevaa sopimusta jatketaan yli yhdellä vuodella tai kysymyksessä on yli 14 vrk lyhytaikainen käyttöoikeuden myöntäminen.

Tekninen lautakunta 20.8.2019 § 8

Tilakeskusjohtajan esitys:

Päätetään

- vuokrata VAV Asunnot Oy:ltä Laukkarinne 8 – kiinteistön 41 asuntoa sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille
- edellyttää sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöstä siitä, että toimiala sitoutuu osoittamaan asukkaat huoneistoihin ja vastaamaan tyhjänä olevien huoneistojen vuokranmaksusta
- hyväksyä vuokrasopimus allekirjoitettavaksi

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

Vuokrasopimus VAV Asunnot Oy Laukkarinne 8

Täytäntöönpano:

VAV Liisa Kälvälä, sosiaali- ja terveystoimi

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Sari Lindqvist, puh. 0438248369 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

- Vuokranantaja** VAV Asunnot Oy, y-tunnus 2903526-6, osoite Veturikuja 7, 01300 Vantaa (jäljempänä Vuokranantaja).
- Vuokralainen** Vantaan kaupunki, Tilakeskus, osoite Kielotie 13, 01300 Vantaa (jäljempänä Vuokralainen).
- Vuokrauksen kohde** Vantaan kaupungin tilakeskukselle sosiaali- ja terveystoimen käyttöön vuokrattavat asunnot osoitteessa Laukkarinne 8, 01200 Vantaa. Kiinteistö on valmistunut vuonna 1985. Asuntoja kiinteistössä on 41 kpl ja ne varataan sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille. Asuinpinta-alaa on yhteensä 1673 m². Liitteenä huonetilaluettelo. Erillisellä sopimuksella on kiinteistöstä vuokrattu Vantaan kaupungille palvelutila, asunto A7, 49 neliötä.

Taustatiedot vuokrasopimukselle

Tämän vuokrasopimuksen mukaisten tilojen rakentamiseen on saatu Valtiokonttorin vuosimaksulainaa. Siksi vuokratut tilat ja tämä vuokrasopimus ovat asuntotuotantolain 15 f §:ssä tarkoitettujen käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisia. Rajoitukset ovat voimassa 18.1.2029.

Edellisestä johtuu, että vuokrasopimuksessa noudatettavat ehdot sopijapuolten välillä määräytyvät osaksi Asuntotuotantolain ja osaksi asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (31.3.1995/481) mukaisesti, ellei tässä sopimuksessa ole toisin sovittu tai määrätty.

Mahdolliset muutokset sopimukseen pitää tehdä kirjallisesti.

- Vuokrakausi** Osapuolet toteavat ja sopivat, että vuokrakausi on toistaiseksi voimassa oleva ja sopimuksen alkamisaika on 1.9.2019. Vuokrasopimuksen irtisanomisaika on kuusi (6) kuukautta.

- Vuokran määrä** Vuokran määrä perustuu korkotukilain 13 §:n määräyksiin. Vuokrattavista tiloista perittävä asuntojen kokonaisvuokra on sopimuksen alkaessa 17.751,02 euroa kuukaudessa. Vuokra ei sisällä arvonlisäveroa. Jälleenvuokrauksen alkuvuokra on asuinnoissa 10,59 €/m²/kk. Käyttökorvausmaksuna peritään vesimaksua 16 €/hlö/kk, autopaikkamaksua 15 €/kk sekä saunamaksua 8 €/kk. Käyttökorvausmaksuja tarkistetaan vuokrantarkistuksen yhteydessä 1.3.

- Vuokran tarkistus** Tämän sopimuksen tarkoittamaa vuokraa tarkistetaan vuosittain 1.3. Tarkistus perustuu korkotukilain (604/2001) 13 §:ään. Korotusmenettelyssä noudatetaan asuinhuoneistojen vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 32 §:n mukaista menettelyä.

- Vuokran maksaminen** Vuokralainen sitoutuu maksamaan vuokran kunkin kuukauden 2. päivään mennessä Vuokranantajan tilille FI19 5000 0120 2250 80.

Muut korvaukset Osapuolet sopivat, että Vuokranantaja vastaa rakennuksiin tehtävistä rakenteellisista korjauksista sekä huolehtii rakennusten asianmukaisesta ylläpidosta. Nämä kustannukset sisältyvät vuokraan, elleivät osapuolet erikseen kirjallisesti muuta sovi.

Mikäli rakennuksissa on Vuokralaisen omasta liiketoiminnasta johtuen tarvetta tehdä muutoksia, Vuokralainen maksaa muutoksista aiheutuvat kustannukset. Kustannuksiin sisältyvät rakennuttamis-, investointi- ja rahoituskustannukset ja ne veloitetaan Vuokralaiselta kokonaiskustannukset kattavalla kertakorvauksella tai erikseen sovittavalla määräaikaisella erillisvuokralla. Korvausmenettely on sovittava ennen muutostöiden aloittamista.

Vuokraoikeuden siirto Vuokralaisella ei ole oikeutta siirtää vuokraoikeuttaan ilman vuokranantajan kirjallista suostumusta.

Jälleenvuokraus Vuokralaisella on oikeus jälleenvuokrata asuintiloja asiakkailleen asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (31.3.1995/481) mukaisin vuokrasopimuksin. Lisäksi Vuokralainen voi joko antaa käyttöön ja jälleenvuokrata käyttöönsä tulevia muita tiloja ulkopuolisille palveluntuottajille. Tiloja edelleen vuokrattaessa Vuokralaisen tulee noudattaa asukasvalinnoissa ja vuokran määräytymisessä korkotukilain (604/2001) säännöksiä.

Vuokralaisen on ilmoitettava jälleenvuokralaiselleen oma vuokranantajansa ja ensivuokrasopimuksen ehdot sekä Vuokranantajalleen jälleenvuokrasuhde ja jälleenvuokralainen. Suorittamastaan vuokrasopimuksen purkamisesta tai irtisanomisesta taikka tekemästään muusta vuokrasuhdetta koskevasta ilmoituksesta Vuokranantajan ja Vuokralaisen on heti ilmoitettava myös sille ensivuokrasuhteen tai jälleenvuokrasuhteen osapuolelle, johon irtisanomista, purkamista tai ilmoitusta ei ole kohdistettu.

Jälleenvuokraajien aiheuttamien vahinkojen vastaaminen

Vuokralaisen vastuu huoneistojen ja yleisten tilojen vahingoittumisesta määräytyy liikehuoneistojen vuokrauksesta annetun lain 23 §:n mukaisesti myös jälleenvuokraajien osalta.

Korjaukset ja muutokset

Vuokralaisella ei ole oikeutta ilman Vuokranantajan lupaa toteuttaa vuokrakohteessa korjauksia tai muutostöitä.

Kustannus- ja korjausvastuista yleisesti

Osapuolet sopivat, että mikäli syntyy erimielisyyttä sellaisista asiakohdista, jotka eivät ole määritelty joko tässä sopimuksessa tai lainsäädännössä koskien vuokrattavien kohteiden

kunnossapitoa, korjauksia tai muuta sellaista seikkaa, osapuolet sitoutuvat aina neuvotellen ratkaisemaan mahdolliset erimielisyytensä. Neuvotteluista tulee laatia muistio, joka liitetään tähän pääsopimukseen. Muistiossa on viitattava pääsopimuksen tarkoittamaan asiakohtaan, jota muistio koskee.

Isännöinti- ja huoltopalvelut

Vuokranantaja vastaa kohteen isännöinnistä ja ylläpidosta, ellei toisin kirjallisesti sovita. Isännöinti käsittää kiinteistön hallinnolliset tehtävät, taloushallintoon liittyvät tehtävät, sekä kiinteistön teknisen ja toiminnallisen kunnon ylläpitämiseen liittyvät tehtävät. Isännöintitehtäviin ei kuulu asuntojen vuokraukseen liittyviä tehtäviä. Ne kuuluvat vuokralaiselle.

Kiinteistön huoltopalveluista laaditaan erilliset palvelukuvaukset. Isännöinti- ja huoltopalveluiden kulut sisältyvät vuokraan.

Muut määräykset

Vuokralaisella on oikeus varata kiinteistöltä autopaikkoja. Paikoista maksetaan vuokranantajalle kuukausivuokraa, jonka peruste on sama kuin muissakin Vuokranantajan kiinteistöissä.

Vuokranantaja luovuttaa Vuokralaiselle sen tarvitsemansa määrän avaimia/kulunvalvonta-avaimia. Vuokralainen sitoutuvat palauttamaan saamansa määrän avaimia/kulunvalvonta-avaimia vuokrasopimuksen päättyessä. Mikäli Vuokralainen ei palauta kaikkia avaimia / kulunvalvonta-avaimia vastaa se uusien avaimien/kulunvalvonta-avaimien teettämisen ja lukkojen uudelleen sarjoittamisen aiheuttamista kustannuksista kuten myös kulunvalvonta-avaimien häviämisen johdosta tehtävistä muutostöistä.

Vuokrasopimuksen vakuus

Tämä vuokrasopimus ei sisällä vakuutta.

Vuokrasopimuksen purkaminen

Mikäli jompikumpi osapuoli oleellisesti rikkoo vuokrasopimuksen ehtoja, eikä neuvotteluista ja kirjallisesta vaatimuksesta huolimatta korjaa menettelyään kohtuullisen ajan kuluessa, on toisella osapuolella tällöin mahdollisuus purkaa sopimus välittömin vaikutuksin ja vaatia mahdollista vahingonkorvausta.

Erimielisyydet

Tähän sopimukseen liittyvät riidat pyritään ratkaisemaan neuvotteluteitse. Mikäli neuvottelut eivät johda tulokseen, osapuolet ratkaisevat riitansa yhden miehen välimiesmenettelyssä, jolloin välimiehen määrää Keskuskauppakamarin välityslautakunta.

Prioriteettijärjestys Mikäli tätä sopimusta on tulkittava oikeudellisesti jossain tilanteissa, noudatetaan seuraavaa juridista prioriteettisäännöstä, huomioiden sopimuksen tarkoittavan julkisen sektorin vuokrauskohdetta:

1. Laki vuokra-asuntotalojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta 29.6.2001/604 ja Laki avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi 30.12.2004/1281 ja niihin mahdollisesti liittyvät asetukset ja valtioneuvoston päätökset tai niiden sijaan tulleet säännökset sellaisina kuin ne kunakin hetkenä ovat voimassa.
2. Liikehuoneiston vuokrauksesta annettu laki (31.3.1995/482) tai sen sijaan tulleet säännökset sellaisina kuin ne kunakin hetkenä ovat voimassa.
3. Tämä sopimus mahdollisine liitteineen, muistioineen ja erillisine sopimuksineen. Myöhempi sopimusasiakirja kumoaa vanhemman vastaavan.

Sopimuskappaleet Tätä sopimusta on laadittu kaksi samasanaista kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.

Vantaalla _____ päivänä _____ kuuta 2019

Tilakeskus

VAV Asunnot Oy

Vantaan kaupunki,

Teija Ojankoski
toimitusjohtaja

Pekka Wallenius
tilakeskusjohtaja

Liite

Huonetilaluettelo
Vastuunjakotaulukko

9 §

Hakopolku 4 asuntojen vuokraaminen VAV:lta sosiaali- ja terveystoimen käyttöön

VD/6381/10.03.02.06/2019

PW/SL

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen asumispalveluiden käytössä ja välivuokrauksessa olleet asunnot VAV Yhtymä Oy:n omistamassa palvelutalossa osoitteessa Hakopolku 4, 01360 Vantaa, siirretään tilakeskuksen hallintaan 1.9.2019 alkaen. Vuokrasopimusten hallinnointi ja asuntojen isännöinti hoidetaan siitä alkaen tilakeskuksessa, kuten muidenkin sosiaalitoimen käytössä olevien asuntojen kohdalla toimitaan.

VAV Yhtymä Oy:n omistamassa vuonna 1983 valmistuneessa rakennuksessa on 34 asuntoa, jotka varataan sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille. Asuinpinta-alaa rakennuksessa on yhteensä 1 294 m².

Asumisen rahoitus ja kehittämiskeskus ARA on vapauttanut kiinteistön käyttö- ja luovutusrajoituksista ja samalla myöntänyt kiinteistölle purkuluvan 24.9.2013. Kaupungin kaavoituspäätökset määrittävät kohteen purkuaikataulun.

Vuokrasopimus alkaa 1.9.2019 ja on voimassa toistaiseksi kuuden (6) kuukauden irtisanomisajalla.

Vuokrattavista tiloista perittävä asuntojen kokonaisvuokra perustuu omakustannusvuokralaskentaan ja on sopimuksen alkaessa 13 353,93 eur/kk. Vuokra ei sisällä arvonlisäveroa. Jälleenvuokrauksen alkuvuokra on asunnoissa 10,98 eur/m²/kk.

Hallintosäännön luku 10 § 4 kohta 10 mukaan lautakunnan tehtävänä on päättää tilakeskuksen hallinnassa olevien ja hallintaan tulevien toimi-, varasto- ja huonetilojen vuokralle ottamisesta ja -antamisesta tai muutoin käytettäväksi luovuttamisesta, kun vuokrattavan tilan huoneistoala on yli 500 m² tai vuokrasopimus laaditaan yli 10 vuoden ajaksi tai voimassa olevaa sopimusta jatketaan yli yhdellä vuodella tai kysymyksessä on yli 14 vrk lyhytaikainen käyttöoikeuden myöntäminen.

Tekninen lautakunta 20.8.2019 § 9

Tilakeskusjohtajan esitys:

Päätetään

- vuokrata VAV Yhtymä Oy:ltä Hakopolku 4 – kiinteistön 34 asuntoa sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille
- edellyttää sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöstä siitä, että toimiala sitoutuu osoittamaan asukkaat huoneistoihin ja vastaamaan tyhjänä olevien huoneistojen vuokranmaksusta.
- hyväksyä vuokrasopimus allekirjoitettavaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vuokrasopimus VAV Yhtymä Oy Hakopolku 4

Täytäntöönpano: VAV Liisa Kälvälä, sosiaali- ja terveystoimi

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Sari Lindqvist, puh. 0438248369 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vuokranantaja	VAV Yhtymä Oy, y-tunnus 0640915-7, osoite Veturikuja 7, 01300 Vantaa (jäljempänä Vuokranantaja).
Vuokralainen	Vantaan kaupunki, Tilakeskus, osoite Kielotie 13, 01300 Vantaa (jäljempänä Vuokralainen).
Vuokrauksen kohde	Vantaan kaupungin tilakeskukselle sosiaali- ja terveystoimen käyttöön vuokrattavat asunnot osoitteessa Hakopolku 4, 01360 Vantaa. Kiinteistö on valmistunut vuonna 1983. Asuntoja kiinteistössä on 34 kpl ja ne varataan sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille. Asuinpinta-alaa on yhteensä 1294 m ² . Asunnoista A1 (92 m ²) on varattu toimistokäyttöön ja se on vuokrattu omalla sopimuksella. Liitteenä huonetilaluettelo.

Taustatiedot vuokrasopimukselle

Asumisen rahoitus ja kehittämiskeskus ARA on vapauttanut kiinteistön käyttö- ja luovutusrajoituksista ja samalla myöntänyt kiinteistölle purkuluvan 24.9.2013. Kaupungin kaavoituspäätökset määrittävät kohteen purkuaikataulun.

Vuokranantaja sitoutuu pitämään asunnot vuokrattavassa kunnossa.

Mahdolliset muutokset sopimukseen pitää tehdä kirjallisesti.

Vuokrakausi	Osapuolet sopivat, että vuokrakausi alkaa 1.9.2019 ja on toistaiseksi voimassa. Sopimuksen irtisanomisaika on kuusi (6) kuukautta.
Vuokran määrä	Vuokran määrä perustuu omakustannusvuokralaskentaan. Vuokrattavista tiloista perittävä asuntojen kokonaisvuokra on sopimuksen alkaessa 13.353,93 euroa kuukaudessa. Vuokra ei sisällä arvonlisäveroa. Jälleenvuokrauksen asuntovuokra on 10,98 €/m ² /kk.
Vuokran tarkistus	Tämän sopimuksen tarkoittamaa vuokraa tarkistetaan vuosittain 1.3. Tarkistus perustuu kiinteistön kustannustason nousuun. Korotusmenettelyssä noudatetaan asuinhuoneistojen vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 32 §:n mukaista menettelyä.
Vuokran maksaminen	Vuokralainen sitoutuu maksamaan vuokran kunkin kuukauden 2. päivään mennessä Vuokranantajan tilille FI63 5000 0120 3282 72.
Muut korvaukset	Osapuolet sopivat, että Vuokranantaja vastaa rakennuksiin tehtävistä rakenteellisista korjauksista sekä huolehtii rakennusten asianmukaisesta ylläpidosta. Nämä kustannukset sisältyvät vuokraan, elleivät osapuolet erikseen kirjallisesti muuta sovi.

Mikäli rakennuksissa on Vuokralaisen omasta liiketoiminnasta johtuen tarvetta tehdä muutoksia, Vuokralainen maksaa muutoksista aiheutuvat kustannukset. Kustannuksiin sisältyvät rakennuttamis-, investointi- ja rahoituskustannukset ja ne veloitetaan Vuokralaiselta kokonaiskustannukset kattavalla kertakorvauksella tai erikseen sovittavalla määräaikaisella erillisvuokralla. Korvausmenettely on sovittava ennen muutostöiden aloittamista.

Vuokraoikeuden siirto

Vuokralaisella ei ole oikeutta siirtää vuokraoikeuttaan ilman vuokranantajan kirjallista suostumusta.

Jälleenvuokraus

Vuokralaisella on oikeus jälleenvuokrata asuintiloja asiakkailleen asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (31.3.1995/481) mukaisin vuokrasopimuksin. Lisäksi Vuokralainen voi joko antaa käyttöön ja jälleenvuokrata käyttöönsä tulevia muita tiloja ulkopuolisille palveluntuottajille.

Vuokralaisen on ilmoitettava jälleenvuokralaiselleen oma vuokranantajansa ja ensivuokrasopimuksen ehdot sekä Vuokranantajalleen jälleenvuokrasuhde ja jälleenvuokralainen. Suorittamastaan vuokrasopimuksen purkamisesta tai irtisanomisesta taikka tekemästään muusta vuokrasuhdetta koskevasta ilmoituksesta Vuokranantajan ja Vuokralaisen on heti ilmoitettava myös sille ensivuokrasuhteen tai jälleenvuokrasuhteen osapuolelle, johon irtisanomista, purkamista tai ilmoitusta ei ole kohdistettu.

Jälleenvuokraajien aiheuttamien vahinkojen vastaaminen

Vuokralaisen vastuu huoneistojen ja yleisten tilojen vahingoittumisesta määräytyy liikehuoneistojen vuokrauksesta annetun lain 23 §:n mukaisesti myös jälleenvuokraajien osalta.

Korjaukset ja muutokset

Vuokralaisella ei ole oikeutta ilman Vuokranantajan lupaa toteuttaa vuokrakohteessa korjauksia tai muutostöitä.

Kustannus- ja korjausvastuista yleisesti

Osapuolet sopivat, että mikäli syntyy erimielisyyttä sellaisista asiakohdista, jotka eivät ole määritetty joko tässä sopimuksessa tai lainsäädännössä koskien vuokrattavien kohteiden kunnossapitoa, korjauksia tai muuta sellaista seikkaa, osapuolet sitoutuvat aina neuvotellen ratkaisemaan mahdolliset erimielisyytensä. Neuvotteluista tulee laatia muistio, joka liitetään

tähän pääsopimukseen. Muistiossa on viitattava pääsopimuksen tarkoittamaan asiakokhtaan, jota muistio koskee.

Isännöinti- ja huoltopalvelut

Vuokranantaja vastaa kohteen isännöinnistä ja ylläpidosta, ellei toisin kirjallisesti sovita. Isännöinti käsittää kiinteistön hallinnolliset tehtävät, taloushallintoon liittyvät tehtävät, sekä kiinteistön teknisen ja toiminnallisen kunnon ylläpitämiseen liittyvät tehtävät. Isännöintitehtäviin ei kuulu asuntojen vuokraukseen liittyviä tehtäviä. Ne kuuluvat vuokralaiselle.

Kiinteistön huoltopalveluista laaditaan erilliset palvelukuvaukset. Isännöinti- ja huoltopalveluiden kulut sisältyvät vuokraan.

Muut määräykset

Vuokralaisella on oikeus varata kiinteistöltä autopaikkoja. Paikoista maksetaan vuokranantajalle kuukausivuokraa, jonka peruste on sama kuin muissakin Vuokranantajan kiinteistöissä.

Vuokranantaja luovuttaa Vuokralaiselle sen tarvitsemansa määrän avaimia/kulunvalvonta-avaimia. Vuokralainen sitoutuu palauttamaan saamansa määrän avaimia/kulunvalvonta-avaimia vuokrasopimuksen päättyessä. Mikäli Vuokralainen ei palauta kaikkia avaimia / kulunvalvonta-avaimia vastaa se uusien avaimien/kulunvalvonta-avaimien teettämisen ja lukkojen uudelleen sarjoittamisen aiheuttamista kustannuksista kuten myös kulunvalvonta-avaimien häviämisen johdosta tehtävistä muutostöistä.

Vuokrasopimuksen vakuus

Tämä vuokrasopimus ei sisällä vakuutta.

Vuokrasopimuksen purkaminen

Mikäli jompikumpi osapuoli oleellisesti rikkoo vuokrasopimuksen ehtoja, eikä neuvotteluista ja kirjallisesta vaatimuksesta huolimatta korjaa menettelyään kohtuullisen ajan kuluessa, on toisella osapuolella tällöin mahdollisuus purkaa sopimus välittömin vaikutuksin ja vaatia mahdollista vahingonkorvausta.

Erimielisyydet

Tähän sopimukseen liittyvät riidat pyritään ratkaisemaan neuvotteluteitse. Mikäli neuvottelut eivät johda tulokseen, osapuolet ratkaisevat riitansa yhden miehen välimiesmenettelyssä, jolloin välimiehen määrää Keskuskauppakamarin välityslautakunta.

Prioriteettijärjestys

Mikäli tätä sopimusta on tulkittava oikeudellisesti jossain tilanteissa, noudatetaan seuraavaa juridista prioriteettisäännöstöä, huomioiden sopimuksen tarkoittavan julkisen sektorin vuokrauskohdetta:

1. Liikehuoneiston vuokrauksesta annettu laki (31.3.1995/482) tai sen sijaan tulleet säännökset sellaisina kuin ne kunakin hetkenä ovat voimassa.
2. Tämä sopimus mahdollisine liitteineen, muistioineen ja erillisine sopimuksineen. Myöhempi sopimusasiakirja kumoaa vanhemman vastaavan.
3. Asuinhuoneiston vuokrauksesta annettu laki (31.3.1995/481) tai sen sijaan tulleet säännökset sellaisina kuin ne kunakin hetkenä ovat voimassa.

Sopimuskappaleet

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samasanaista kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.

Vantaalla ____ . päivänä _____ kuuta 2019

VAV Asunnot Oy

Vantaan kaupunki, Tilakekus

Teija Ojankoski
toimitusjohtaja

Pekka Wallenius
tilakeskusjohtaja

Liite

Huonetilaluettelo
Vastuunjakotaulukko

10 § Apajakuja 7 asuntojen vuokraaminen VAV:lta sosiaali- ja terveystoimen käyttöön

VD/6335/10.03.02.06/2019

PW/SL

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen asumispalveluiden käytössä ja välivuokrauksessa olleet asunnot VAV Asunnot Oy:n omistamassa palvelutalossa osoitteessa Apajakuja 7, 01600 Vantaa, siirretään tilakeskuksen hallintaan 1.9.2019 alkaen. Vuokrasopimusten hallinnointi ja asuntojen isännöinti hoidetaan siitä alkaen tilakeskuksessa, kuten muidenkin sosiaalitoimen käytössä olevien asuntojen kohdalla toimitaan.

VAV Asunnot Oy:n omistamassa vuonna 1993 valmistuneessa rakennuksessa on 50 asuntoa, jotka varataan sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille. Asuinpinta-alaa rakennuksessa on yhteensä 3 224,5 m².

Tilojen rakentamiseen on saatu Valtiokonttorin vuosimaksulainaa ja siksi vuokratut tilat ovat asuntotuotantolain 15 f §:ssä tarkoitettujen käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisia. Rajoitukset ovat voimassa 19.11.2037 saakka. Edellisestä johtuen vuokrasopimuksen ehdot määräytyvät osaksi Asuntotuotantolain ja osaksi Asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (31.3.1995/481) mukaisesti.

Vuokrasopimus alkaa 1.9.2019 ja on voimassa toistaiseksi kuuden (6) kuukauden irtisanomisajalla.

Vuokrattavista tiloista perittävä asuntojen kokonaisvuokra perustuu korkotukilain 13 §:n määräyksiin ja on sopimuksen alkaessa 37 113,95 eur/kk. Vuokra ei sisällä arvonlisäveroa. Jälleenvuokrauksen alkuvuokra on asunnoissa 11,51 eur/m²/kk.

Hallintosäännön luku 10 § 4 kohta 10 mukaan lautakunnan tehtävänä on päättää tilakeskuksen hallinnassa olevien ja hallintaan tulevien toimi-, varasto- ja huonetilojen vuokralle ottamisesta ja -antamisesta tai muutoin käytettäväksi luovuttamisesta, kun vuokrattavan tilan huoneistoala on yli 500 m² tai vuokrasopimus laaditaan yli 10 vuoden ajaksi tai voimassa olevaa sopimusta jatketaan yli yhdellä vuodella tai kysymyksessä on yli 14 vrk lyhytaikainen käyttöoikeuden myöntäminen.

Tekninen lautakunta 20.8.2019 § 10

Tilakeskusjohtajan esitys:

Päätetään

- vuokrata VAV Asunnot Oy:ltä Apajakuja 7 – kiinteistön 50 asuntoa sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille
- edellyttää sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöstä siitä, että toimiala sitoutuu osoittamaan asukkaat huoneistoihin ja vastaamaan tyhjänä olevien huoneistojen vuokranmaksusta
- hyväksyä vuokrasopimus allekirjoitettavaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vuokrasopimus VAV Asunnot Oy Apajakuja 7

Täytäntöönpano: VAV Liisa Kälvälä, sosiaali- ja terveystoimi

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Sari Lindqvist, puh. 043 8248369 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

- Vuokranantaja** VAV Asunnot Oy, y-tunnus 2903526-6, osoite Veturikuja 7, 01300 Vantaa (jäljempänä Vuokranantaja).
- Vuokralainen** Vantaan kaupunki, Tilakeskus, osoite Kielotie 13, 01300 Vantaa (jäljempänä Vuokralainen).
- Vuokrauksen kohde** Vantaan kaupungin tilakeskukselle sosiaali- ja terveystoimen käyttöön vuokrattavat asunnot osoitteessa Apajakuja 7, 01600 Vantaa. Kiinteistö on valmistunut vuonna 1993. Asuntoja kiinteistössä on 50 kpl ja ne varataan sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille. Asuinpinta-alaa on yhteensä 3224,5 m². Liitteenä huonetilaluettelo. Erillisellä sopimuksella on kiinteistöstä vuokrattu Vantaan kaupungille palvelutila 154 neliötä.

Taustatiedot vuokrasopimukselle

Tämän vuokrasopimuksen mukaisten tilojen rakentamiseen on saatu Valtiokonttorin vuosimaksulainaa. Siksi vuokratut tilat ja tämä vuokrasopimus ovat asuntotuotantolain 15 f §:ssä tarkoitettujen käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisia. Rajoitukset ovat voimassa 19.11.2037.

Edellisestä johtuu, että vuokrasopimuksessa noudatettavat ehdot sopijapuolten välillä määräytyvät osaksi Asuntotuotantolain ja osaksi asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (31.3.1995/481) mukaisesti, ellei tässä sopimuksessa ole toisin sovittu tai määrätty.

Mahdolliset muutokset sopimukseen pitää tehdä kirjallisesti.

- Vuokrakausi** Osapuolet toteavat ja sopivat, että vuokrakausi on toistaiseksi voimassa oleva ja sopimuksen alkamisaika on 1.9.2019. Sopimuksen irtisanomisaika on kuusi (6) kuukautta.

- Vuokran määrä** Vuokran määrä perustuu korkotukilain 13 §:n määräyksiin. Vuokrattavista tiloista perittävä asuntojen kokonaisvuokra on sopimuksen alkaessa 37.113,95 euroa kuukaudessa. Vuokra ei sisällä arvonlisäveroa. Jälleenvuokrauksen alkuvuokra on asuinnoissa 11,51 €/m²/kk. Käyttökorvausmaksuna peritään vesimaksua 16 €/hlö/kk, autopaikkamaksua 15 €/kk sekä saunamaksua 8 €/kk. Käyttökorvausmaksuja tarkistetaan vuokrantarkistuksen yhteydessä 1.3.

- Vuokran tarkistus** Tämän sopimuksen tarkoittamaa vuokraa tarkistetaan vuosittain 1.3. Tarkistus perustuu korkotukilain (604/2001) 13 §:ään. Korotusmenettelyssä noudatetaan asuinhuoneistojen vuokrauksesta annetun lain (481/1995) 32 §:n mukaista menettelyä.

- Vuokran maksaminen** Vuokralainen sitoutuu maksamaan vuokran kunkin kuukauden 2. päivään mennessä Vuokranantajan tilille FI19 5000 0120 2250 80.

Muut korvaukset Osapuolet sopivat, että Vuokranantaja vastaa rakennuksiin tehtävistä rakenteellisista korjauksista sekä huolehtii rakennusten asianmukaisesta ylläpidosta. Nämä kustannukset sisältyvät vuokraan, elleivät osapuolet erikseen kirjallisesti muuta sovi.

Mikäli rakennuksissa on Vuokralaisen omasta liiketoiminnasta johtuen tarvetta tehdä muutoksia, Vuokralainen maksaa muutoksista aiheutuvat kustannukset. Kustannuksiin sisältyvät rakennuttamis-, investointi- ja rahoituskustannukset ja ne veloitetaan Vuokralaiselta kokonaiskustannukset kattavalla kertakorvauksella tai erikseen sovittavalla määräaikaisella erillisvuokralla. Korvausmenettely on sovittava ennen muutostöiden aloittamista.

Vuokraoikeuden siirto Vuokralaisella ei ole oikeutta siirtää vuokraoikeuttaan ilman vuokranantajan kirjallista suostumusta.

Jälleenvuokraus Vuokralaisella on oikeus jälleenvuokrata asuintiloja asiakkailleen asuinhuoneiston vuokrauksesta annetun lain (31.3.1995/481) mukaisin vuokrasopimuksin. Lisäksi Vuokralainen voi joko antaa käyttöön ja jälleenvuokrata käyttöönsä tulevia muita tiloja ulkopuolisille palveluntuottajille. Tiloja edelleen vuokrattaessa Vuokralaisen tulee noudattaa asukasvalinnoissa ja vuokran määräytymisessä korkotukilain (604/2001) säännöksiä.

Vuokralaisen on ilmoitettava jälleenvuokralaiselleen oma vuokranantajansa ja ensivuokrasopimuksen ehdot sekä Vuokranantajalleen jälleenvuokrasuhde ja jälleenvuokralainen. Suorittamastaan vuokrasopimuksen purkamisesta tai irtisanomisesta taikka tekemästään muusta vuokrasuhdetta koskevasta ilmoituksesta Vuokranantajan ja Vuokralaisen on heti ilmoitettava myös sille ensivuokrasuhteen tai jälleenvuokrasuhteen osapuolelle, johon irtisanomista, purkamista tai ilmoitusta ei ole kohdistettu.

Jälleenvuokraajien aiheuttamien vahinkojen vastaaminen

Vuokralaisen vastuu huoneistojen ja yleisten tilojen vahingoittumisesta määräytyy liikehuoneistojen vuokrauksesta annetun lain 23 §:n mukaisesti myös jälleenvuokraajien osalta.

Korjaukset ja muutokset

Vuokralaisella ei ole oikeutta ilman Vuokranantajan lupaa toteuttaa vuokrakohteessa korjauksia tai muutostöitä.

Kustannus- ja korjausvastuista yleisesti

Osapuolet sopivat, että mikäli syntyy erimielisyyttä sellaisista asiakohdista, jotka eivät ole määritelty joko tässä sopimuksessa tai lainsäädännössä koskien vuokrattavien kohteiden kunnossapitoa, korjauksia tai muuta sellaista seikkaa, osapuolet

sitoutuvat aina neuvotellen ratkaisemaan mahdolliset erimielisyytensä. Neuvotteluista tulee laatia muistio, joka liitetään tähän pääsopimukseen. Muistiossa on viitattava pääsopimuksen tarkoittamaan asiakohtaan, jota muistio koskee.

Isännöinti- ja huoltopalvelut

Vuokranantaja vastaa kohteen isännöinnistä ja ylläpidosta, ellei toisin kirjallisesti sovita. Isännöinti käsittää kiinteistön hallinnolliset tehtävät, taloushallintoon liittyvät tehtävät, sekä kiinteistön teknisen ja toiminnallisen kunnon ylläpitämiseen liittyvät tehtävät. Isännöintitehtäviin ei kuulu asuntojen vuokraukseen liittyviä tehtäviä. Ne kuuluvat vuokralaiselle.

Kiinteistön huoltopalveluista laaditaan erilliset palvelukuvaukset. Isännöinti- ja huoltopalveluiden kulut sisältyvät vuokraan.

Muut määräykset

Vuokralaisella on oikeus varata kiinteistöltä autopaikkoja. Paikoista maksetaan vuokranantajalle kuukausivuokraa, jonka peruste on sama kuin muissakin Vuokranantajan kiinteistöissä.

Vuokranantaja luovuttaa Vuokralaiselle sen tarvitsemansa määrän avaimia/kulunvalvonta-avaimia. Vuokralainen sitoutuvat palauttamaan saamansa määrän avaimia/kulunvalvonta-avaimia vuokrasopimuksen päättyessä. Mikäli Vuokralainen ei palauta kaikkia avaimia / kulunvalvonta-avaimia vastaa se uusien avaimien/kulunvalvonta-avaimien teettämisen ja lukkojen uudelleen sarjoittamisen aiheuttamista kustannuksista kuten myös kulunvalvonta-avaimien häviämisen johdosta tehtävistä muutostöistä.

Vuokrasopimuksen vakuus

Tämä vuokrasopimus ei sisällä vakuutta.

Vuokrasopimuksen purkaminen

Mikäli jompikumpi osapuoli oleellisesti rikkoo vuokrasopimuksen ehtoja, eikä neuvotteluista ja kirjallisesta vaatimuksesta huolimatta korjaa menettelyään kohtuullisen ajan kuluessa, on toisella osapuolella tällöin mahdollisuus purkaa sopimus välittömin vaikutuksin ja vaatia mahdollista vahingonkorvausta.

Erimielisyydet

Tähän sopimukseen liittyvät riidat pyritään ratkaisemaan neuvotteluteitse. Mikäli neuvottelut eivät johda tulokseen, osapuolet ratkaisevat riitansa yhden miehen välimiesmenettelyssä, jolloin välimiehen määrää Keskuskaupakamarin välityslautakunta.

Prioriteettijärjestys

Mikäli tätä sopimusta on tulkittava oikeudellisesti jossain tilanteissa, noudatetaan seuraavaa juridista

prioriteettisäännöstöä, huomioiden sopimuksen tarkoittavan julkisen sektorin vuokrauskohdetta:

1. Laki vuokra-asuntotalojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta 29.6.2001/604 ja Laki avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi 30.12.2004/1281 ja niihin mahdollisesti liittyvät asetukset ja valtioneuvoston päätökset tai niiden sijaan tulleet säännökset sellaisina kuin ne kunakin hetkenä ovat voimassa.
2. Liikehuoneiston vuokrauksesta annettu laki (31.3.1995/482) tai sen sijaan tulleet säännökset sellaisina kuin ne kunakin hetkenä ovat voimassa.
3. Tämä sopimus mahdollisine liitteineen, muistioineen ja erillisine sopimuksineen. Myöhempi sopimusasiakirja kumoaa vanhemman vastaavan.

Sopimuskappaleet Tätä sopimusta on laadittu kaksi samasanaista kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.

Vantaalla _____ päivänä _____ kuuta 2019

Tilakeskus
VAV Asunnot Oy

Vantaan kaupunki,

Teija Ojankoski
toimitusjohtaja

Pekka Wallenius
tilakeskusjohtaja

Liite

Huonetilaluettelo
Vastuunjakotaulukko

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus Tekniselle lautakunnalle

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan tekniseltä lautakunnalta**, eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä

- lainmukaisuusperusteella, eli jos
 - päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
 - päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
 - päätös on muuten lainvastainen

ja/tai

- tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä oikaisuvaatimukseen mukaan vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita oikaisuvaatimuksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, oikaisuvaatimuksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan tekninen lautakunta yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki

Käyntiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163

Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä). Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän päätökseen, joka koskee hankintoaikaisua, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassavalitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti postitse kirjeellä, katsotaan asianosaisen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosaisen katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.

Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakuaika suoramankinnassa

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suoramankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Mikäli hankintayksikkö on julkaissut suoramankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suoramankintaa koskevaa ilmoitusta, suoramankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suoramankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Mikäli hankintayksikkö ei ole julkaissut suoramankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suoramankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on valitus tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asioinnista viranomais-toiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2050 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4100 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6140 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 510 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5

00520 Helsinki

puh. 029 56 43300

fax 029 56 43314

markkinaoikeus(at)oikeus.fi

asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Muutoksenhakuohje 5. Valitus katu-, puisto- tai muun yleisen alueen suunnitelmaa koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 6 Valitus postilaatikon paikkaa koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15